SPOLEČNĚ ZA VZDĚLÁNÍM

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

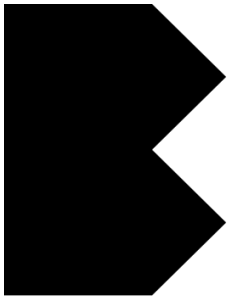

ZÁKLADNÍ
ŠKOLA
Bystřice

1. Identifikační údaje

Název školního vzdělávacího programu: SPOLEČNĚ ZA VZDĚLÁNÍM – školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Cílová skupina:	žáci 1.–9. ročníku základní školy		
Kontakt:	Základní škola Bystřice, okres Benešov, p. o. Dr. E. Beneše 300, 257 51 Bystřice telefon: 317 793 300 web: www. zsbystricebn.cz e-mail: skola@zsbystricebn.cz ID datové schránky: hwxg466	**Zřizovatel školy:**	Město Bystřice Dr. E. Beneše 25, 257 51 Bystřice telefon: 317 793 217 e-mail: podatelna@mestobystrice.cz www.mestobystrice.cz IČO: 00 23 15 25
IČO:	49 52 83 51	**Starosta města:**	Michal Hodík
IZO:	102 002 223	**Školská rada:**	Školská rada ZŠ Bystřice Dr. E. Beneše 300, 257 51 Bystřice skolskarada@zsbystricebn.cz
REDIZO:	600 042 243	**Předseda školské rady:**	Mgr. Daniel Štěpánek
Ředitelka školy:	Mgr. Jana Servusová (taktéž koordinátorka ŠVP)		
Zástupci ředitelky:	Mgr. Bohuslav Hora Ing. Monika Horáková		

Projednáno pedagogickou radou dne 25. 8. 2025
Projednáno Školskou radou dne 16. 10. 2025

V Bystřici dne 25. 8. 2025
Mgr. Jana Servusová, ředitelka školy

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1 Velikost a úplnost školy

Základní škola Bystřice je úplná škola s devíti postupnými ročníky. Na prvním i druhém stupni je našich cca 400 žáků vzděláváno vždy ve dvou paralelních třídách každého ročníku.

Budova základní školy se nachází ve městě se spádovými obcemi (4 200 obyvatel) s dobrou dopravní obslužností. Zhruba polovina žáků školy pochází přímo z Bystřice, ostatní dojíždějí z okolních obcí.

Jedná se o školu s mnohaletou tradicí – historie vzdělávání v Bystřici sahá až do doby Karla IV.

Škola je zařazena do sítě škol pod názvem Základní škola Bystřice, okres Benešov, příspěvková organizace a sdružuje tato zařízení:

- základní škola s kapacitou 420 žáků (IZO 102 002 223, datum zahájení činnosti 3. 9. 1934
- školní družina s kapacitou 150 žáků (IZO 113 000 073, datum zahájení činnosti 22. 3. 1996 v návaznosti na předchozí zařízení zájmového vzdělávání)
- školní klub s kapacitou 150 žáků (IZO 181 018 187, datum zahájení činnosti 1. 9. 2010)
- školní jídelna s kapacitou 450 strávníků (IZO 102 662 401, datum zahájení činnosti 22. 3. 1996 v návaznosti na předchozí zařízení školního stravování)

2.2 Vybavení školy

Škola sídlí v komplexu tří stavebně propojených částí s učebnami, školní jídelny a sportovní haly. Učebny 2. stupně sídlí v tradiční školní budově ze 30. let 20. století, která je z hlavní ulice pohledovou dominantou. Na tuto budovu navazuje část přistavená v 80. letech 20. století, v níž jsou umístěny převážně učebny 1. stupně, a sportovní hala. K novější části je pak připojena školní jídelna a nejnovější přístavba z 10. let 21. století, v níž jsou momentálně umístěny tři oddělení školní družiny a školní klub. V této části se nachází také detašované pracoviště MŠ Bystřice.
Škola má k dispozici také školní pozemek s travnatou i zpevněnou plochou, několika místy pro sezení, využívanými pro výuku venku a zájmovou činnost, a workoutovým hřištěm.

Škola disponuje standardně zařízenými kmenovými učebnami. Všechny učebny mají potřebné vybavení pro výuku (výškově stavitelné lavice, projektory, popř. interaktivní tabule či displeje), pro výuku je možné využít i přenosná dotyková a další ICT zařízení. Kromě těchto učeben je ve škole zřízena specializovaná počítačová pracovna, školní dílna a cvičná kuchyně pro výuku pracovního vyučování, dále pak pracovna keramiky. Všechny učebny byly v roce 2022 vybaveny rekuperačními jednotkami se systémem řízeného větrání.

Žáci jsou chráněni před úrazem výrazným označením všech nebezpečných předmětů a schodišť. Škola je vybavena únikovými označeními podle předpisů. Žáci jsou preventivně, pravidelně a prokazatelně poučováni o možnostech úrazu a dalších nebezpečných jevech. Všechna opatření jsou pravidelně kontrolována. Na chodbách, v obou sborovnách, ve cvičné kuchyňce, v tělocvičně, v dílně a ve školní družině jsou umístěny lékárničky s prostředky k první pomoci, jež jsou doplňovány a je kontrolována jejich záruční lhůta. V případě nutnosti jsou informováni zákonní zástupci, s jejichž souhlasem je žákovi poskytnuta nejnutnější první pomoc. Učitelé jsou pravidelně proškolováni v poskytování první pomoci. Žáci se na poskytování první pomoci připravují průběžně při výuce a při pravidelném celoškolním projektovém dni Ochrana člověka za mimořádných událostí.

Vnitřní vybavení je průběžně modernizováno a obměňováno s podporou zřizovatele školy a dotačních projektů MŠMT.

2.3 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor školy tvoří pracovníci ve všech fázích pracovního života – od začínajících pedagogů po ty s největšími pedagogickými zkušenostmi. Sbor je tvořen učitelkami a učiteli, vychovatelkami a vychovateli, asistentkami pedagoga. Celý tým je složený z lidí se zájmem o profesi a spolupráci v zájmu dětí a jejich vzdělávání. Většina z téměř 40 pedagogických zaměstnanců školy je plně kvalifikovaná a všichni zaměstnanci se i nadále věnují svému profesnímu i osobnostnímu rozvoji pomocí vzdělávacích akcí (seminářů, kurzů, studia) s plnou podporou vedení školy.
Ve škole pracují na 1. i 2. stupni metodická (předmětová) sdružení, dále koordinátorka školního vzdělávacího programu, koordinátorka environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a koordinátor informačních a komunikačních technologií.
Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a otázkám klimatu ve škole z hlediska vztahů mezi žáky se věnuje školní poradenské pracoviště ve složení výchovný poradce, výchovná a kariérní poradkyně, metodička prevence pro 1. stupeň a metodička prevence pro 2. stupeň. Tito odborníci spolupracují s třídními učitelkami a učiteli, a společně tak zajišťují co nejpříznivější vzdělávací podmínky pro všechny žáky školy.
Od roku 2022 je škola určenou školou pro jazykovou přípravu žáků – cizinců. To nám umožňuje lépe a skutečně systematicky pečovat o nově příchozí žáky s odlišným mateřským jazykem.

2.4 Dlouhodobé projekty

Dlouhodobě se zaměřujeme zejména na:

1. Modernizaci a zvelebení vzdělávacího prostředí: v budoucnu očekáváme rozšíření stávajících prostor o dvě odborné učebny (fyzika, chemie) vybudované v prostoru nad šatnami 1. stupně (ve fázi projektu), dvě venkovní učebny (ve fázi projektu) a učebny uvolněné mateřskou školou po vybudování přístavby u její hlavní budovy. Menší investice provádí zřizovatel a škola průběžně (nákup ICT techniky a dalších pomůcek, obnova knižního fondu – především ve spolupráci se SRPŠ, údržba celého areálu).
2. Budování kvalitního zaměstnaneckého týmu a péče o něj – respektující spolupráce, podpora dalšího rozvoje a vzdělávání
3. Průběžné zvyšování kvality vzdělávacího procesu a jeho výsledků v souladu s dobrými zkušenostmi i novými trendy a požadavky.
4. Péče o pohodu ve škole – well-being zaměstnanců i žáků je pro nás důležitý a vztahům ve škole a sociálnímu klimatu všeobecně je třeba věnovat velkou pozornost, neboť se jedná o velmi podstatné faktory ovlivňující kvalitu života i výsledky vzdělávání jako takové.
5. Spolupráce s komunitou – individuálně, na úrovni jednotlivých tříd či oddělení i celoškolně spolupracujeme s mateřskou školou, místní knihovnou, Městským kulturním a informačním centrem, Zdravým městem Bystřice, Domem seniorů ad. Zúčastňujeme se celé řady školních sportovních akcí v rámci okresu Benešov, dvě takové akce i pořádáme (okresní kolo Středočeské inline brusle, turnaj ve skoku vysokém Bystřická laťka). Naším cílem je vést k žáky k aktivní participaci na životě obce, v níž žijí.

2.5 Školní parlament

Volení zástupci jednotlivých tříd se podílejí na směřování školy a dění v ní prostřednictvím pravidelných setkávání školního parlamentu. K některým schůzkám je přizváno vedení školy, aby se s výsledky jednání seznámilo a mohlo se zástupci parlamentu diskutovat o možnostech realizace jejich požadavků či přání.

2.6 Spolupráce se zákonnými zástupci žáků

Informovanost rodičů o plánování, průběhu a výsledcích vzdělávání žáků

Rodiče jsou o průběhu a výsledcích vzdělávání žáků informováni průběžně prostřednictvím elektronického informačního systému Bakaláři, na třídních schůzkách nebo v rámci konzultací jednotlivých vyučujících. Otevřená a respektující spolupráce se zákonnými zástupci je klíčová pro výsledky společného vzdělávacího i výchovného působení rodiny a školy.

2.7 Školská rada

Školská rada je orgán školy umožňující zákonným zástupcům nezletilých žáků, pedagogickým pracovníkům školy, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy. Třetinu členů školské rady jmenuje zřizovatel, třetinu volí zákonní zástupci nezletilých žáků a třetinu volí pedagogičtí pracovníci dané školy.

Počet členů školské rady byl zřizovatelem stanoven na devět osob. Funkční období členů školské rady je 3 roky. Školská rada zasedá nejméně 2x ročně. Ředitelka školy se jednání účastní v případě pozvání jako hostka.

Školská rada:

- vyjadřuje se k návrhu školních vzdělávacích programů a k jejich následnému uskutečňování
- schvaluje výroční zprávu o činnosti školy
- schvaluje školní řád, na středních a vyšších odborných školách stipendijní řád a navrhuje změny
- podílí se na zpracování koncepčních záměrů rozvoje školy
- projednává návrh rozpočtu právnické osoby na další rok, vyjadřuje se k rozboru hospodaření a navrhuje opatření ke zlepšení hospodaření
- projednává inspekční zprávy České školní inspekce
- podává podněty a oznámení řediteli školy, zřizovateli, orgánům vykonávajícím státní správu ve školství a dalším orgánům státní správy

2.8 Partneři školy

Škola spolupracuje s celou řadou společností, institucí a osobností, které odborně podporují rozvoj školy, vzdělávací program a jeho evaluaci: místní a regionální instituce, neziskové organizace, obec/město, Sdružení rodičů a přátel školy, střední školy, Školská rada, školská poradenská zařízení ad.

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1 Pojetí školního vzdělávacího programu, zaměření školy

Základní vzdělávání musí reflektovat kromě požadavků národních kurikulárních dokumentů i očekávání a individuální potřeby žáků. Naším přesvědčením je kromě předání základů lidského vědění i vyhledání oblastí, v nichž žák může vyniknout a dále se rozvíjet. Chceme poskytnout ty nejlepší vzdělávací podmínky nejen žákům tzv. většinovým, ale i žákům talentovaným, žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a žákům z odlišného sociálního či jazykového prostředí.

V našem pojetí je škola místem, které žáky motivuje a podporuje k aktivnímu učení se – to nikoli encyklopedickým vědomostem, ale pro život důležitým kompetencím – učit se řešit problémy a sociálním dovednostem. Charakter práce pak má v dětech mimo jiné podporovat pocit bezpečí, možnost pozitivního prožívání, získání zdravého sebevědomí, rozvíjení kritického myšlení a schopnost objektivního a reálného sebehodnocení.

Naší prvořadou ambicí je proměnit školu v prostředí, kde se dětem s velmi různorodými vzdělávacími potřebami dostává nejen kvalitní a kvalifikované vzdělávací péče, ale kde se současně cítí bezpečně a spokojeně. O podobnou proměnu školy se společně s rodiči našich žáků pokoušíme již mnoho let. Připojujeme se ke vzdělávacím trendům v Evropě a chceme rozvíjet u žáků kompetence, které jsou nezbytné pro život v Evropě ve 21. století. V rámci procesu vzdělávání se věnujeme mimo jiné rozvoji potřebných kompetencí využitím vhodných vzdělávacích a výchovných strategií. Za pomoci osvojených vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot je tak každému žákovi umožněno se vhodným způsobem prosadit v osobním životě i pracovním procesu. Klíčové kompetence, které mají pomáhat žákům při získávání základů všeobecného vzdělávání, jsou podrobně zpracovány u jednotlivých povinných i volitelných předmětů. Jedná se o následující klíčové kompetence:

3.1.1 Kompetence k učení

- vést žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich budoucnost
- připravovat na celoživotní učení
- vést učitele, žáky, rodiče k poznávání nadřazenosti získaných dovedností a znalostí nad známkou na vysvědčení
- na praktických příkladech vysvětlovat smysl a cíl učení
- posilovat pozitivní vztah k učení
- podporovat samostatnost a tvořivost
- podporovat různé přijatelné způsoby dosažení cíle
- učit žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnost
- zaměřovat se na aktivní dovednosti, používat učivo jako prostředek k jejich získání
- rozlišovat základní, nezbytné, klíčové, kmenové učivo a učivo rozšiřující
- učit žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu
- podporovat ve všech předmětech používání cizího jazyka a výpočetní techniky
- umožňovat žákovi pozorovat, experimentovat, porovnávat výsledky, vyvozovat závěry
- seznámit s cílem vyučovací hodiny, zhodnotit jeho dosažení
- uplatňovat individuální přístup k žákovi
- motivovat k učení
- vytvářet situace k radosti z učení
- používat převážně prvky pozitivní motivace

- využívat metody práce s chybou
- učit trpělivosti
- povzbuzovat

3.1.2 Kompetence k řešení problémů

- učit žáky nebát se problému, problém je výzva
- vytvářením praktických problémových úloh a situací učit žáky problémy prakticky řešit
- naučit žáky algoritmu řešení problémů
- podporovat různé přijatelné způsoby řešení problémů
- podporovat netradiční řešení problémů
- podporovat samostatnost, tvořivost, logické myšlení, týmovou spolupráci při jejich řešení
- podporovat využívání moderní techniky při řešení problémů
- učit, jak některým problémům předcházet
- sledovat ve škole i při mimoškolních akcích, jak žáci řešení problémů zvládají

3.1.3 Kompetence komunikativní

- zaměřovat se na rozvíjení komunikačních dovedností žáků v mateřském, v cizím jazyce, v informačních a komunikačních technologiích a v sociálních vztazích
- podporovat různé formy komunikace – ČR, Evropa, svět
- klást důraz na kulturní úroveň komunikace, společensky přijatelnou, zdvořilou
- nedovolovat útočné jednání vůči druhé osobě, hrubý, společensky nepřípustný způsob vyjadřování
- netrpět nezdvořilé projevy žáků, zaměstnanců školy, rodičů
- podporovat používání cizího jazyka a výpočetní techniky ve všech předmětech
- vést žáky k otevřenému vyjadřování vlastního názoru podpořeného logickými argumenty
- podporovat kritiku a sebekritiku
- učit žáky uvádět, předkládat své názory a myšlenky (školní časopis, tisk, web…)
- podporovat přátelskou komunikaci mezi spolužáky, žáky z různých tříd, věkových kategorií
- vést žáky ke kladnému vnímání své školy, své obce, sebe, ostatních lidí
- vést žáky ke kladnému vystupování na veřejnosti
- připravovat žáky na zvládnutí dorozumívání se s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- vyžadovat dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, v řádech odborných pracoven, řádu akcí mimo školu
- umožňovat žákům podílet se na sestavování těchto pravidel k nenásilnému, otevřenému projevení svého názoru a chování, k rozvíjení schopnosti bezeslovného předávání informací

3.1.4 Kompetence sociální a personální

- používat všechny vhodné metody práce vedoucí k vytčenému cíli
- volit metody práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy, začleňují všechny žáky s různými společensky významnými vlastnostmi, umožňují vzájemný podnět k tvoření a učení a s cílem dosahování nejvyšších osobních výkonů
- učit žáky pracovat ve skupinách
- učit žáky vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku účinné spolupráce

- rozvíjet schopnosti žáků zastávat ve skupině různé role
- učit žáky pracovat ve skupinách sdružených k těsné spolupráci na uskutečnění společného cíle
- učit žáky posuzovat práci a význam skupiny, svoji práci a význam ve skupině a práci a význam ostatních členů skupiny
- podporovat vzájemnou pomoc žáků, vytvářet situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- upevňovat v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle
- podporovat začleňování (inkluzi) žáků se specifickými vývojovými poruchami učení a chování do třídních kolektivů
- netrpět projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- podporovat společné vyučování chlapců a dívek
- sledovat sociální vztahy ve třídě, ve skupině
- vést žáky k odmítavému postoji ve všem, co narušuje dobré vztahy mezi žáky, mezi žáky a učiteli
- vyžadovat důsledné dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž vytváření se žáci sami podíleli

3.1.5 Kompetence občanské

- odmítat sociálně patologické projevy chování (šikana, drogy, kriminalita mládeže)
- odmítat projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- odmítat útočné, nepřátelské, hrubé, nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy a rodičů
- odmítat nekamarádské chování a odmítnutí pomoci
- odmítat jakoukoli podobu výše uvedených záporných jevů (aktivní, pasivní, otevřenou, skrytou)
- dbát důsledně na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených vnitřní normou
- vést žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem
- provádět na ukázkových příkladech kladné a záporné chování lidí
- podporovat předpisové a nepředpisové způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS a dalšími
- upevňovat žádoucí kladné formy chování žáků
- sledovat chování žáků, včas přijímat účinná opatření
- využívat pomoci a zkušeností odborníků
- využívat rozumně a zodpovědně dostupných prostředků výchovných opatření s ohledem na jejich účinnost
- řešit kázeňské přestupky jednotlivě
- nepřipouštět společnou vinu a společné potrestání
- hodnotit jakoukoli formu útoku na učitele jako útok na roli učitele
- řešit problémy věcně, rozumně, spravedlivě, vždy bez emocí a osobní zášti
- zjišťovat příčiny kázeňských problémů žáků
- seznamovat žáky s vhodnými právními normami
- vést žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí
- nabízet vhodné kladné činnosti (sportovní, kulturní, rekreační apod.
- protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům)
- uplatňovat v hodnocení žáků prvky kladné motivace
- být připraveni komukoli z žáků podat pomocnou ruku

3.1.6 Kompetence pracovní

- vést žáky ke kladnému vztahu k práci
- netrestat prací
- ocenit hodnotnou práci
- vytvářet podnětné a tvořivé pracovní prostředí
- měnit pracovní podmínky
- vést žáky k přizpůsobení se na nové pracovní podmínky
- vést žáky k dodržování vymezených pravidel, k ochraně zdraví a k plnění povinností a závazků
- seznamovat žáky s různými profesemi
- ujasňovat cíleně představu žáků o skutečné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia

3.1.7 Kompetence digitální

- vést žáky k bezpečnému ovládání běžně používaných digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využívání při práci, učení i zábavě
- učit žáky kreativně vytvářet a upravovat digitální obsah, kombinovat různé formáty, vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků
- upozorňovat žáky na potřebu předcházet situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat
- upozorňovat žáky na situace s negativním dopadem na jejich tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních
- seznamovat žáky s riziky a jejich předcházením v oblasti sdílení citlivých dat a kontaktech v online prostředí
- učit žáky ovládat digitální zařízení, aplikace a služby; využívat je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně se rozhodovat, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- učit žáky získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat, spravovat a sdílet data, informace a digitální obsah, k tomu volit postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- učit žáky využívat digitální technologie, aby si usnadnili práci, zautomatizovali rutinní činnosti, zefektivnili či zjednodušili své pracovní postupy a zkvalitnili výsledky své práce
- vést žáky k předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jejich tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních
- učit žáky při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jednat eticky
- učit žáky rozeznávat různé symboly, ikony, rozumět jejich významu, porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla
- učit žáky pracovat s programy/audio/video materiály určenými pro rozvoj jazyka a řeči
- učit žáky pracuje s programy a materiály určenými pro rozvoj informatického myšlení a představivosti (např. vyhledávání na základě barvy, velikosti, tvaru, zvuku, určení větší – menší, řazení obrázků podle časové osy apod.)
- učit žáky zachycovat skutečnosti ze svého okolí (fotografie, nahrávání hlasového komentáře)
- učit žáky pracovat se vzdělávacími aplikacemi, v nichž se dotváří či mění nějaký obsah (např. malování, skládačky)
- učit žáky chápat a tvořit jednoduché algoritmy, které jsou základem budoucí schopnosti programovat (lze využít programovatelné hračky)
- učit žáky rozpoznávat základní části digitálního zařízení,
- vést žáky k povědomí o tom, že škola komunikuje s rodiči prostřednictvím školního informačního systému BAKALÁŘI, že škola má webové stránky apod.
- učit žáky používat běžné kancelářské programy (např. MS Office) ve všech vzdělávacích i vzdělávacích oborech i oblastech
- učit žáky efektivně pracovat s texty a jejich formátováním, šablonami, tabulkami, obrázky, daty či grafy

Digitální technologie se prolínají všemi vzdělávacími oblastmi a vzdělávacími obory. Práci v textovém editoru (např. MS Word) žák zahájí nejpozději ve 3. ročníku, práci v prezentačním programu (např. MS Powerpoint) nejpozději v 5. ročníku a práci v tabulkovém editoru (např. MS Excel) nejpozději v 8. ročníku.

3.2 Poskytování poradenských služeb ve škole

Poradenské služby zajišťuje výchovný poradce a výchovná poradkyně ve spolupráci s metodičkami prevence, vedením školy, třídními učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky.

3.2.1 Zaměření poradenských služeb

- poradenství žákům v oblasti učebních postupů, stylů a strategií, poradenství rodičům žáka ve výchově a vzdělávání,
- poradenství při školní neúspěšnosti, prevence neúspěchu, postupy řešení neprospěchu a podpora žáků ve zlepšení,
- poradenství při řešení a prevenci sociálně patologických jevů – rodině a žákovi, postupy řešení ve spolupráci výchovného poradce a pedagogických pracovníků,
- poradenství v obtížných životních situacích žákům, rodičům v souvislosti s výchovou dětí,
- kariérové poradenství, volba školy,
- poradenství při integraci žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně žáků z odlišného kulturního prostředí a žáků se sociálním znevýhodněním,
- poradenství ke vzdělávání mimořádně nadaných žáků,
- metodická podpora učitelů v psychologických a speciálně pedagogických dovednostech při pedagogické práci s žáky,
- poskytování informací o dalších službách poradenských zařízení a spolupráce s dalšími odbornými institucemi.

Pracovníci školního poradenského pracoviště realizují konzultační hodiny pro rodiče podle individuální potřeby žáků a rodičů.

3.2.2 Kariérové poradenství

Výchovní poradci poskytují kariérové poradenství žákům a rodičům žáků, ve spolupráci s třídními učiteli a vedením školy zajišťují organizaci přihlašování a přestupu k dalšímu vzdělávání. Ve vzdělávací oblasti „Člověk a svět práce“ probíhá rozvoj žáků směrem k jejich profesnímu zaměření, sebepoznání, orientaci ve světě práce. Ve spolupráci s poradenskými zařízeními je vytvářena nabídka diagnostiky k zaměření žáka vzhledem k dalšímu vzdělávání a povolání, žákům jsou k dispozici informační materiály o regionálním středním školství a trhu práce.

3.2.3 Prevence sociálně patologických jevů

Metodičky prevence vytvářejí ve spolupráci s pedagogickým týmem Minimální preventivní program pro daný školní rok. Koordinují jeho realizaci. Součástí prevence jsou i metody výuky – otevřený dialog a vstřícný vztah učitele a žáka, intenzivní komunikace s rodiči atd. Prevence probíhá i v rámci výuky jednotlivých vzdělávacích oblastí a při realizaci průřezových témat.

Školní poradenské pracoviště je v kontaktu s oddělením péče o dítě příslušných úřadů a kurátory pro děti a mládež a sdruženími poskytujícími služby v této oblasti. Škola monitoruje rizika sociálně patologických jevů a při varovných signálech koordinuje postup, svolává setkání s rodiči, nabízí podporu a poradenství. Škola spolupracuje s dalšími organizacemi v oblasti prevence sociálně patologických jevů, využívá vybrané programy. Do oblasti prevence jsou zapojeni žáci prostřednictvím žákovského školního parlamentu.

Na učitele a pracovníky ŠPP se mohou žáci kdykoli ve škole obrátit a požádat je o konzultaci a podporu v obtížných psychosociálních situacích. Pracovníci školy pomáhají s řešením konfliktů mezi žáky, podporují optimální komunikaci mezi všemi účastníky vzdělávacího procesu. Podporujeme rozvoj pozitivních vztahů a řešení konfliktů v rámci třídy. Nabízíme individuální pohovory rodičům v případě psychosociální krize v souvislosti s výchovou, péčí o děti, vztahem mezi rodičem a dítětem. Poskytujeme konzultace a podporu učitelům v práci s žákem s potížemi v učení, v chování, v sebepojetí, ve vztahu k učiteli, k druhým lidem. Podáváme informace o dalších subjektech zajišťujících psychologickou a sociální péči.

3.2.4 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v §16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje škola.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola i bez doporučení školského poradenského zařízení. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ. Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

3.2.5 Pojetí vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Při plánování a realizaci vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními je třeba mít na zřeteli fakt, že se žáci ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto žáků je jejich plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Pedagog tomu přizpůsobuje své vzdělávací strategie na základě stanovených podpůrných opatření. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

U žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními je ŠVP podkladem pro individualizaci a plánování výuky, popř. pro tvorbu IVP, je-li jeho vytvoření doporučeno školským poradenským zařízením. Při tvorbě a realizaci IVP je možné na doporučení ŠPZ (v případech stanovených Přílohou č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.) v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy ve školním vzdělávacím programu. V tomto plánu se vzdělávací obsah upraví tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima. Úprava očekávaných výstupů je možná u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory (týká se žáků s lehkým

mentálním postižením), případně je možné přizpůsobit i výběr učiva. V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními třetího a čtvrtého stupně lze v souvislosti s náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí (oborů) stanovené v kapitole 7 RVP ZV. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciace vzdělávání zařazována do IVP na doporučení ŠPZ speciálně pedagogická a pedagogická intervence. Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována z disponibilní časové dotace.

Úpravy obsahu a realizace vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpůrných opatření jsou předmětem metodické podpory. Pedagogickým pracovníkům je zajištěna metodická podpora formou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

3.2.6 Systém péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními

Tvorba, realizace a vyhodnocování poskytnuté podpory u těchto žáků je prováděna na základě pokynu ředitelky školy a za spolupráce s výchovným poradcem, popř. jinými odborníky;

Tvorba, realizace a vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů u těchto žáků je prováděna na základě pokynu ředitelky školy a za spolupráce s výchovným poradcem, popř. jinými odborníky.

3.2.7 Podmínky vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Pro úspěšné vzdělávání těchto žáků škola umožní:

uplatnit princip diferenciace a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností a při stanovování obsahu, forem i metod výuky

uplatnit všechna stanovená podpůrná opatření při vzdělávání žáků

formativní hodnocení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

spolupráci se zákonnými zástupci žáka, školskými poradenskými zařízeními a odbornými pracovníky školského poradenského pracoviště, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství (zejména při tvorbě IVP)

spolupráci s ostatními školami

3.2.8 Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Za mimořádně nadaného žáka se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností.

3.2.9 Pojetí péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole

Škola vytváří ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných. Výuka žáků probíhá takovým způsobem, aby byl

stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet. Škola tedy využívá pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory. Při vyhledávání nadaných a mimořádně nadaných žáků je věnována pozornost i žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

3.2.10 Systém péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole

Tvorba, realizace a vyhodnocování poskytnuté podpory u těchto žáků je prováděna na základě pokynu ředitelky školy a za spolupráce s výchovným poradcem, popř. jinými odborníky;

Tvorba, realizace a vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů u těchto žáků je prováděna na základě pokynu ředitelky školy a za spolupráce s výchovným poradcem, popř. jinými odborníky.

3.3 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují ve vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou nedílnou součástí základního vzdělávání.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích oborů. Abychom této možnosti využili co možná nejlépe, nevytváříme pro průřezová témata samostatné vyučovací předměty, ale integrujeme je do jiných vyučovacích předmětů

Zařazení jednotlivých tematických okruhů průřezových témat je vždy součástí charakteristiky vzdělávací oblasti a jednotlivá témata jsou uvedena u vyučovacích předmětů. Pro lepší orientaci uvádíme ještě přehled všech průřezových témat a jejich tematických okruhů.

Průřezová témata jsou ve všech předmětech realizována především formou integrace do předmětu.

3.3.1 PT 1 Osobnostní a sociální výchova

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností toto průřezové téma:

vede k porozumění sobě samému a druhým
napomáhá k zvládnutí vlastního chování
přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti
utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací
formuje studijní dovednosti
podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny

V oblasti postojů a hodnot toto průřezové téma:

pomáhá k utváření pozitivního postoje k sobě samému a k druhým
vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
přispívá k uvědomování mravních rozměrů různých způsobů lidského chování

Tematické okruhy:

Osobnostní rozvoj
Rozvoj schopností poznávání
Sebepoznání a sebepojetí
Sebekontrola, sebeovládání
Psychohygiena
Kreativita
Sociální rozvoj
Poznávací schopnosti
Mezilidské vztahy
Komunikace
Spolupráce, soutěživost
Morální rozvoj
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
Hodnoty, postoje, praktická etika

PT1 OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA					
1. stupeň					
Tematické okruhy	**Ročník**				
	I.	**II.**	**III.**	**IV.**	**V.**
Osobnostní rozvoj					
Rozvoj schopností poznávání	Čj, M, Prv, Vv, Tv, Hv	Čj, M, Prv, Vv, Pč, Tv, Hv	Čj, M, Prv, Vv, Pč, Tv, Hv	Aj, Č j, Pč, Tv, Vv, Hv	Aj, Čj, Pč, Tv, Vv, Hv
Sebepoznání a sebepojetí	M, Vv, Pč, Tv, Hv	M, Pč, Tv, Vv	Aj, M, Pč, Tv, Vv, Prv	Aj, Čj, Pč, Tv	Aj, Čj, Pč, Tv, Přv
Seberegulace a sebeorganizace	M, Vv, Pč, Tv	Pč, M, Vv, Tv	Pč, M, Tv, Vv, Prv	Aj, Čj, Pč, Tv,	Aj, Čj,Pč, Tv, Hv
Psychygiena	Vv, Hv	Čj, Hv, Vv,Tv	Tv, Vv, Hv, , Prv	Aj, Čj, M, Tv, Pč, Hv	Aj, Čj, Pč, Tv
Kreativita	Čj, M, Vv, Pč, Tv	Pč, Vv, Čj, Tv, M	Pč, Vv, Čj, Tv, , Prv	Aj, Čj, Tv, Pč	Aj, Čj, Pč, Tv, Vv
Sociální rozvoj					
Poznávání lidí	Prv, Vv	Prv	Prv	Aj, Čj, Pč, Tv	Čj, Aj, Pč, Tv
Mezilidské vztahy	Prv, Čj, M, Pč	Prv, Čj, M, Pč	Prv, Čj, M, Pč	Aj, Čj, Pč, Tv	Aj, Čj, In, Tv, Pč
Komunikace	Prv, Čj, Hv, Pč	Čj, Prv, Hv, Pč	Prv, Čj, Pč, Hv	Aj, Hv, Čj, Pč, Tv	Aj, Čj, In, Pč, Tv, Hv
Kooperace a kompetice	Čj	Čj	Čj, Prv	Aj, Tv, Čj, Pč	Aj, Čj, In, Pč, Tv
Morální rozvoj					
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Čj, M, Vv, Pč	M, Pč	M, Pč, Prv	Aj, Čj, Pč, Tv	Hv, Aj, Pč, Tv
Hodnoty,postoje, praktická etika		Čj		Aj, Čj, Pč, Tv	Aj, Pč, Tv, Hv

2. stupeň				
Tematické okruhy	**Ročník**			
	VI.	**VII.**	**VIII.**	**IX.**
Osobnostní rozvoj				
Rozvoj schopností poznávání	Čj, F, Z, Vv, Př, Tv, D, M	F, Z, Vv, Čj, M, Tv, Ov, Hv, Ppř	F, Z, M, Ov, Čj, Tv, Vv, Hv	F, Z, M, Ov, Čj, Tv,Vv, Hv
Sebepoznání a sebepojetí	Čj, F, Vv, Př, Z, Tv, Ov, M, Hv, Pč	F, Vv, Čj, M, Tv, Ov, Hv, Pč, Inf, Z, Ppř	F, Z, M, Ov, Čj, Vz, Tv, Vv, Hv, Pč	F, Z, M, Ov, Čj, Pč, Hv, Tv, Vz, Vv
Seberegulace a sebeorganizace	F, Ov, Vv, Čj, Tv, Pč, Z, D, Hv	F, Z, Vv, Čj, Tv, Pč, Tv, M, Hv	F, Z, M, Ov, Čj, Vz, Pč, Vv, Tv, Hv	F, Z, M, Ov, Čj, Tv, Pč, Hv, Vz,Vv
Psychohygiena	F, Čj, Ov, Z, Vv, Př, Tv,D, Pč, M, In	F, Čj, Z, Ov, Hv	F, Z, Ov, Čj, Hv	F, Z, Ov, Čj, Hv
Kreativita	F, Čj, Ov, Z, Př, Hv	F, Z, Vv, Čj, Pč, Inf, Ppř, Hv, Ov	F, Z, M, Ov, Čj, Pč, Hv, Vv	F, Z, M, Ov, Čj, Pč, Vv, Hv
Sociální rozvoj				
Poznávání lidí	F, Ov, Čj, Z	F, Čj, Z, Inf	F, Z, Čj	F, Z, Čj, Ov
Mezilidské vztahy	F, Čj, Z, Tv, Ov, D	F, Čj, Z, Ov, Inf, D, Tv	F, Z, Čj, Ov, Vz, D, Tv, Kaj	F, Z, Čj, Ov, Vz, Tv, D
Komunikace	Aj, F, Čj, Z, Vv, Tv	F, Čj, Z, Aj, Vv, Ov, Inf, Ppř	F, Z, Čj, Aj, Ov, Ch, Kaj, Vv	F, Z, Čj, Aj, Př, Ov, Kaj, Nj
Kooperace a kompetice	Aj, F, Čj, Z, Vv, Ov, In, M	F, Čj, Z, Aj, Vv, Inf, Ppř, Tv, M	F, Z, M, Čj, Aj, Ch, Vv, Kaj	F, Z, M, Čj, Aj, Ov, Kaj, Nj
Morální rozvoj				
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	F, Čj, In, Z, Tv, Ov, M, Vv	F, Čj, Tv, Z, Inf, Vv, Ov, M	F, Z, M, Čj, Ov, Ch, Vz, Vv	F, Z, M, Čj, Vz, Vv, Ch
Hodnoty, postoje, praktická etika	F, Čj, M, Z, Ov	F, Čj, Z, M	F, Z, M, Čj, Aj	F, Z, M, Čj

3.3.2 PT 2 Výchova demokratického člověka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností toto průřezové téma:

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
- umožňuje podílet se na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato rozhodnutí a s vědomím jejich důsledků
- rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
- prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování
- vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení

V oblasti postojů a hodnot toto průřezové téma:

- vede k otevřenému, aktivnímu, interesovanému postoji v životě
- vychovává k úctě k zákonu
- rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku
- učí sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti
- přispívá k utváření hodnot: spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance, odpovědnost
- rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska v rozdílnosti názorů
- motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat slabším
- umožňuje posuzovat a hodnotit společenské jevy, procesy, události a problémy z různých úhlů pohledu (lokální, národní, evropská, globální dimenze)
- vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností
- vede k asertivnímu jednání a ke schopnosti kompromisu

Tematické okruhy:

Občanská společnost a škola

Občan, občanská společnost a stát

Formy participace občanů v politickém životě

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

PT 2 VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA					
1. stupeň					
Tematické okruhy	**Ročník**				
	I.	**II.**	**III.**	**IV.**	**V.**
Občanská společnost a škola		Prv,Vv, Pč	Prv	Aj, Vl	
Občan, občanská společnost a stát			Prv		Vl
Formy participace občanů v politickém životě				Vl	Vl
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování			Prv	Vl	Vl

2. stupeň				
Tematické okruhy	**Ročník**			
	VI.	**VII.**	**VIII.**	**IX.**
Občanská společnost a škola	Ov, Čj, D	Čj	Čj, Ov, Vz	Čj, Ov, Vz
Občan, občanská společnost a stát	Ov, Čj, D	Ov, Čj, D	Z, Čj, Vz, D, Ov	Z, Čj, Ov, Vz, D
Formy participace občanů v politickém životě	Ov, Čj	Ov, Čj	Z, Čj, Ov	Z, Čj, Ov
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	Ov, Čj	Ov, Čj	Čj, D, Ov	Z, Čj, Ov

3.3.3 PT 3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností toto průřezové téma:

- rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
- prohlubuje porozumění vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech
- prohlubuje základní vědomosti nezbytné pro pochopení struktury a funkcí mezinárodních a nevládních organizací, jejich vlivu na řešení globálních i lokálních problémů v oblasti humanitární, politické, sociální, ekonomické a kulturní a dodržování lidských práv
- rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech
- rozšiřuje a prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí, seberealizaci a řešení reálných situací v otevřeném evropském prostoru
- prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu
- vede k pochopení významu společných politik a institucí EU; seznamuje s dopadem jejich činnosti na osobní i občanský život jednotlivce i s možnostmi jejich zpětného ovlivňování a využívání
- vede k poznání a k pochopení života a díla významných Evropanů a iniciuje zájem žáků o osobnostní vzory
- rozvíjí schopnosti racionálně uvažovat, projevovat a korigovat emocionální zaujetí v situacích motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv

V oblasti postojů a hodnot toto průřezové téma:

- pomáhá překonávat stereotypy a předsudky
- obohacuje pohledy žáka na sebe sama z hlediska otevřených životních perspektiv rozšířených o možnosti volby v evropské a mezinárodní dimenzi
- kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálního prostředí života
- utváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti
- podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám
- upevňuje osvojování vzorců chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost

Tematické okruhy:
Evropa a svět nás zajímá
Objevujeme Evropu a svět
Jsme Evropané

PT3 VÝCHOVA K MYŠLENÍ V GLOBÁLNÍCH A EVROPSKÝCH SOUVISLOSTECH					
1. stupeň					
Tematické okruhy	**Ročník**				
	I.	**II.**	**III.**	**IV.**	**V.**
Evropa a svět nás zajímá	Prv, Čj, Vv, Hv	Prv, Čj, Vv, Hv	Prv, Čj, Aj, Hv, Vv	Hv, Aj, Vl, Čj, Vv, Pč	Hv, Vl, Aj
Objevujeme Evropu a svět			Aj, Prv	Aj, Vl, Čj	Vl
Jsme Evropané			Prv	Vl, Čj	Aj

2. stupeň				
Tematické okruhy	**Ročník**			
	VI.	**VII.**	**VIII.**	**IX.**
Evropa a svět nás zajímá	Z, F, Čj, Hv, D, Aj, Tv	Z, Ov, Čj, Hv, D, F, Tv, Vv, Aj, Kaj	Z, Čj, Hv, D, Tv, Kaj, Aj, Nj	Z, Čj, Hv, D, Tv, Kaj, Aj, Nj
Objevujeme Evropu a svět	F, Vv, Čj, D, Z, Aj	Ov, Čj, Vv, D, Z, F, Aj, Kaj	Z, Čj, D, Vv, Kaj, Aj, Nj	Čj, D, F, Vv, Kaj, Aj, Nj
Jsme Evropané	Čj, D, Aj	Ov, Čj, D, Aj, Kaj	Čj, D, Aj, Ov, Kaj, Vz, Aj, Nj	Z, Čj, Ov, D, Tv, Kaj, Aj, Nj

3.3.4 PT 4 Multikulturní výchova

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností toto průřezové téma:

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- rozvíjí dovednosti orientovat se v pluralitní společnosti a využívat interkulturních kontaktů k obohacení sebe i druhých
- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory a schopnosti druhých
- učí přijmout druhého jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné
- rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin
- rozvíjí dovednosti rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie
- učí žáky uvědomovat si možné dopady svých verbálních a neverbálních projevů a připravenosti nést odpovědnost za své jednání
- poskytuje znalost některých základních pojmů multikulturní terminologie: kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, nesnášenlivost…

V oblasti postojů a hodnot toto průřezové téma:

- pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám, reflektovat zázemí příslušníků ostatních skupin a uznávat je
- napomáhá žákům uvědomit si neslučitelnost rasové, náboženské či jiné intolerance s principy života v demokratické společnosti
- napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociokulturní zázemí
- stimuluje, ovlivňuje a koriguje jednání a hodnotový systém žáků, učí je vnímat odlišnosti jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu
- vede k angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu
- učí vnímat sebe sama jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám

Tematické okruhy:

Kulturní rozdíly

Lidské vztahy

Etnický původ

Multikulturalita

Princip sociálního smíru

PT 4 MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA					
1. stupeň					
Tematické okruhy	**Ročník**				
	I.	**II.**	**III.**	**IV.**	**V.**
Kulturní diference	Prv	Prv	Prv	Pč	Pč
Lidské vztahy	M, Tv	Čj, Tv, M	M, Čj, Tv, Prv	Tv	Čj, Tv, In
Etnický původ	Čj	Čj	Čj, Prv		
Multikulturalita		Čj	Čj, Tv	Čj, M, Tv	Čj, Tv
Princip sociálního smíru a solidarity					Vl

2. stupeň				
Tematické okruhy	**Ročník**			
	VI.	**VII.**	**VIII.**	**IX.**
Kulturní diference	Čj	Ov, Z, Čj	Z, Čj, Vz, Př	Z, Čj, Vz
Lidské vztahy	Ov, Čj, D, Aj, Tv	Ov, Z, Čj, D, Aj, Tv	Z, Čj, Aj, Ov, Vz, D, Př, Nj	Z, Čj, Aj, Ov, Vz, D
Etnický původ	Aj, Čj, D	Ov, Čj, D, Z	Z, Čj, Vz, D, Př	Z, Čj, Vz, D
Multikulturalita	Aj, Čj, D	Ov, Z, Čj, D	Z, Čj, Vz, D, Př	Z, Aj, Čj, Vz, Nj
Princip sociálního smíru a solidarity	Čj	Ov, Z, Čj, D	Z, Čj, Vz, D	Z, Čj, Ov, D

3.3.5 PT 5 Environmentální výchova

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností toto průřezové téma:

- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
- přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí v různých oblastech světa
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ukazuje modelové příklady jednání z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje žádoucích i nežádoucích
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální, evropské i mezinárodní úrovni
- seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti.
- učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů
- učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a zdůvodňovat své názory a stanoviska

V oblasti postojů a hodnot toto průřezové téma:

- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
- vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti
- podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
- přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí
- vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí
- vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví

Tematické okruhy:
Ekosystémy
Základní podmínky života
Lidské aktivity a problémy životního prostředí
Vztah člověka k prostředí

PT 5 ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA					
1. stupeň					
Tematické okruhy	**Ročník**				
	I.	**II.**	**III.**	**IV.**	**V.**
Ekosystémy	Prv, Vv, Pč	Prv, Vv, Pč	Prv, Vv, Pč	Přv, Čj, Aj	Přv, Vl
Základní podmínky života	Prv	Prv	Prv,	Přv	Vl
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Prv, Pč, Tv	Prv, Pč, Tv, Čj	Prv, Tv, Pč	Přv, Pč	Přv, Vl, Pč
Vztah člověka k prostředí	Prv	Prv, Pč	Prv, Pč	Pří, Pč	

2. stupeň				
Tematické okruhy	**Ročník**			
	VI.	**VII.**	**VIII.**	**IX.**
Ekosystémy	Z, Vv, Čj, Př	Z, Vv, Čj, Př	Z, Čj, Př, Ch	Z, Čj, Př, Ch, Tv, Vv
Základní podmínky života	Z, F, Př, Tv, Čj, D	Z, F, Př, D, Ov	Z, Př, Vv, Tv, Čj, D, Ch,Vz	Z, F, Př, Čj, D, Vz, Ch
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Vv, Čj, Př, In	Ov, Vv, Čj, Př, Inf, D	Z, Čj, Aj, D, Ch, Př	Čj, Př, Ch, Ov, D, Vv, F
Vztah člověka k prostředí	Z, Vv, Čj, Př, Pč, In	Z, Vv, Čj, Př, Pč	Čj, Vz, Př, Ch, Z,Tv, Pč	Z, Čj, Př, Ch, Ov, Pč, Vv

3.3.6 PT 6 Mediální výchova

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností toto průřezové téma:

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
- umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich
- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
- umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů
- vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů (zvl. zpravodajských)
- umožňuje získat představy o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec (včetně právního kontextu)
- vytváří představu o roli médií v každodenním životě v regionu (v lokalitě)
- vede k rozeznávání platnosti a významu argumentů ve veřejné komunikaci
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci i v redakčním kolektivu
- přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu

V oblasti postojů a hodnot toto průřezové téma:

- rozvíjí citlivost vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení
- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění
- rozvíjí citlivost vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci
- napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za způsob jeho formulování a prezentace

Tematické okruhy:
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
Stavba mediálních sdělení
Vnímání autora mediálních sdělení
Fungování a vliv médií ve společnosti
Tvorba mediálních sdělení
Práce v realizačním týmu

PT 6 MEDIÁLNÍ VÝCHOVA					
1. stupeň					
Tematické okruhy	**Ročník**				
	I.	**II.**	**III.**	**IV.**	**V.**
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení		Prv	Prv		Aj, In
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality			Prv		In
Stavba mediálních sdělení				Čj	Čj
Vnímání autora mediálních sdělení				Čj	In, Čj
Fungování a vliv médií ve společnosti			Prv		
Tvorba mediálního sdělení					Hv, In
Práce v realizačním týmu		Prv			Aj, In

2. stupeň				
Tematické okruhy	**Ročník**			
	VI.	**VII.**	**VIII.**	**IX.**
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Ov, Čj, Z	Inf, Ov, Čj, M	Čj, Aj, Vz, M	M, Čj, Aj, Ov, Vz, Př
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	Čj	Inf, Ov, Čj	Čj, Vz	M, Aj, Ov
Stavba mediálních sdělení	Čj, Aj, In	Ov, Čj	Čj, Kaj	Čj, Kaj
Vnímání autora mediálních sdělení	Čj	Ov, Aj, Čj	Čj	Čj
Fungování a vliv médií ve společnosti	Čj	Ov, Čj, Aj	Čj, Aj	Čj, Př, Ov
Tvorba mediálního sdělení	Čj	Ov, Čj, Aj	Čj, Aj	Čj, Př, Ov, Aj, Nj
Práce v realizačním týmu	Čj	Ov, Čj, Aj	Čj	Čj

3.4 Řízení a organizace výuky

3.4.1 Ročníkové řízení a plánování

V organizaci vyučování je za základní jednotku považován ročník. Vzdělávací témata jsou plánována vždy společně pro celý ročník, na principu horizontálního propojení tříd v jednotlivých ročnících. Vyšší jednotkou je celá škola, kde vyučovací proces probíhá na principu vertikálního propojení ročníků. Třída je chápána jako společné prostředí pro žáky, a to v míře, jakou podle věku potřebují.

Cílem je větší efektivita vzdělávacího procesu, využití potenciálu spolupráce žáků v ročníku, intenzivnější spolupráce pedagogů, účelná diferenciace a individualizace vyučovacího procesu.

3.4.2 Řízení a koordinace práce učitelů

Učitelé v ročníku společně plánují vyučovací proces a koordinují výuku jednotlivých vzdělávacích oblastí tak, aby výuka tvořila smysluplný celek. Učitelé společně připravují celoroční plán výuky.

Předmětová a tematická charakteristika vzdělávacího obsahu definuje zaměření předmětových sdružení/komisí na 1. i 2. stupni. Cílem jejich činnosti je koordinace činností vedoucích k naplnění školního vzdělávacího programu.

3.4.3 Řízení a koordinace práce žáků

Základním plánovacím obdobím činnosti žáků je měsíc. V rámci každého měsíce musejí být do aktivit žáků zařazeny takové cíle a činnosti, které vedou k rozvíjení klíčových kompetencí žáků přiměřeně věku a stupni individuálního vývoje.

3.5 Hodnocení žáků

3.5.1 Pravidla hodnocení žáků

Nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu ve škole je hodnocení žáků. Hodnocení žáků je běžnou činností, kterou učitel ve škole vykonává průběžně ve výuce (ale i mimo ni) po celý školní rok.

Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, prostřednictvím které získává informace o tom, jak danou problematiku zvládá, jak dovede zacházet s tím, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybuje. Nedílnou součástí hodnocení musí být konkrétní návod, jak má žák postupovat, aby přetrvávající nedostatky odstranil.

Hodnocení nesmí být zaměřeno primárně na srovnávání žáka s jeho spolužáky, mělo by se soustředit i na individuální pokrok každého žáka, respektive na hodnocení naplnění předem stanovených požadavků. Součástí hodnocení žáka ve škole je též hodnocení jeho chování a projevu. Hodnocení nesmí v žádném případě vést ke snižování důstojnosti a sebedůvěry žáka.

Jedním z hlavních cílů pedagogické práce obecně by se mělo stát oslabování vnější motivace žáků – motivace prostřednictvím známek. Naopak by mělo docházet k posilování motivace vnitřní. Tu podporuje žákovo vlastní (sebe)hodnocení.

Velmi cenným nástrojem pro hodnocení práce žáků je žákovské „portfolio“. Jedná se o shromažďování materiálů různého druhu tak, aby dokumentovaly stav vědomostí a dovedností žáka, případně úroveň osvojení jednotlivých kompetencí ve vzdělávání. Materiály mají různou podobu a v každém případě

musí obsahovat doklady o tom, jak se žák vyrovnal s dovedností sebehodnocení své práce. Žáci mohou po dohodě s vyučujícím do svého portfolia zařazovat i osobní záznamy o úspěších v mimoškolní činnosti.

Je nezbytné, aby žáci byli předem seznámeni s výukovými cíli, očekávanými výstupy pro daný ročník specifikovanými pro hodnocené období.

3.5.2 Klasifikace

Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování ve škole a na akcích pořádaných školou

Zásady hodnocení

- poskytnout žákovi zpětnou vazbu k získání informací o zvládnutí dané problematiky, o zacházení se znalostmi, o míře zlepšení znalostí a kompetencí, o míře nezvládnutí učiva, o míře chybování.
- vycházet z cílů a konkrétních kritérií stanovených ke zlepšení žákovi činnosti, k poměřování výsledků, na jejichž základě i žák může hodnotit svou práci
- poskytnout žákovi konkrétní návod k odstranění přetrvávajících nedostatků
- nerozdělovat žáky na úspěšné a neúspěšné, schopné a neschopné
- nesrovnávat hodnoceného žáka se spolužáky
- soustředit hodnocení na individuální pokrok každého žáka
- zaměřit hodnocení na předem stanovené požadavky
- nesnižovat hodnocením žákovu důstojnost a sebedůvěru

Při hodnocení a při průběžné i celkové klasifikaci pedagogický pracovník (dále jen „učitel“) uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žák
Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáka, k možnostem jeho zakolísání v učebních výkonech pro určitou dispozici.
Pro potřeby klasifikace se předměty dělí do skupin:

- předměty s převahou teoretického zaměření
- předměty s převahou výchovného zaměření
- předměty s převahou praktického zaměření

Kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně jsou formulována především pro celkovou klasifikaci. Učitel však nepřeceňuje žádné z uvedených kritérií, posuzuje žákovy výkony komplexně, v souladu se specifikou předmětu.

Žák je klasifikován vždy jen z dostatečně probraného a procvičeného učiva.

Žák 6.–9. ročníku musí být z předmětu s výchovným a praktickým zaměřením vyzkoušen za každé pololetí alespoň dvakrát.

U ostatních předmětů alespoň čtyřikrát (z toho nejméně jedenkrát ústně).

Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů. Při ústním zkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných prací oznámí žákovi do 7 dnů. Výsledky souborných kontrolních prací oznámí žákovi nejpozději do 14 dnů. Předloží žákovi opravenou kontrolní písemnou práci, kterou žák učiteli následně vrátí.
Souborné písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok. Termín kontrolních prací oznámí učitel předem. V jednom dni mohou žáci konat jen jednu zkoušku výše uvedeného charakteru.
Učitel je povinen vést evidenci o klasifikaci žáka.

3.5.3 Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci

Podklady pro hodnocení a klasifikaci výchovně vzdělávacích výsledků a chování žáka získává učitel zejména těmito metodami, formami a prostředky:

- stálým diagnostickým pozorováním
- stálým sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování
- různými druhy zkoušek (testy, ústní, písemné, praktické, pohybové…)
- souhrnými kontrolními pracemi
- analýzou výsledků činnosti žáka
- prověrkami ředitelky školy
- konzultacemi s ostatními vyučujícím
- rozhovory se žákem
- rozhovory se zákonnými zástupci žáka

3.5.4 Klasifikace žáka

Žáci se klasifikují ve všech vyučovacích předmětech uvedených v učebním plánu příslušného ročníku.
Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu.
Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé komunikační období. Přihlíží se k systematičnosti v práci žáka.
Při určování klasifikačního stupně posuzuje učitel výsledky práce žáka objektivně.

3.5.5 Stupně hodnocení a klasifikace

Pro celkové hodnocení se používá hodnocení klasifikačním stupněm, pouze na žádost rodičů a PPP se u žáků se SVP používá slovní hodnocení nebo kombinovaná klasifikace (slovní hodnocení i klasifikace).
Na prvním stupni se na vysvědčení používá pro zápis stupně hodnocení číslice, na druhém stupni pak slovní označení klasifikačního stupně.

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a volitelných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem se v případě použití klasifikace hodnotí stupni prospěchu:

1 – výborný
2 – chvalitebný
3 – dobrý
4 – dostatečný
5 – nedostatečný

Celkové hodnocení žáka na vysvědčení se vyjadřuje stupni:
prospěl(a) s vyznamenáním
prospěl(a)
neprospěl(a)

Žák je hodnocen stupněm

- prospěl(a) s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 – chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školským vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a žákovo chování je hodnoceno stupněm velmi dobré
- prospěl(a), není-li v žádném případě z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm 5 – nedostatečný
- neprospěl(a), je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný

Výsledky práce v zájmových útvarech organizovaných školou se hodnotí na vysvědčení stupni:

a) pracoval(a) úspěšně
b) pracoval(a)

3.5.6 Hodnocení žáků ve vědomostních předmětech

Předměty s převahou naukového zaměření na 1. stupni: český jazyk, anglický jazyk, matematika, prvouka, přírodověda, vlastivěda, informatika a volitelné předměty rozšiřující tyto předměty.
Předměty s převahou naukového zaměření na 2. stupni: český jazyk a literatura, anglický jazyk, německý jazyk, matematika, informatika, dějepis, přírodopis, zeměpis, chemie, fyzika a volitelné předměty rozšiřující tyto předměty.

3.5.7 Klasifikační stupnice

Stupeň 1 – výborný

- žák samostatně definuje a ovládá požadované poznatky, pojmy, definice uceleně, chápe jejich obsah a tvořivě je uplatňuje při řešení úloh
- vyjadřuje se výstižně a terminologicky správně, reaguje pohotově
- samostatně pracuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry
- při experimentální činnosti zachovává správný postup práce
- promýšlí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- umí samostatně vyhledávat informace vhodné k řešení problému, využívat informační a komunikační prostředky a technologie
- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení
- uvědomuje si význam a důležitost vzdělání pro svůj vlastní rozvoj
- výsledky jeho práce jsou kvalitní

Stupeň 2 – chvalitebný

- žák umí definovat základní pojmy, zná a chápe obsah daných pojmů a umí je s malou pomocí učitele tvořivě uplatnit při řešení úloh
- při vyjadřování dělá nepodstatné chyby, dovede je sám odstranit
- při experimentální činnosti zachovává správný postup práce
- poměrně dobře pracuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry
- většinou samostatně promýšlí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností, dokáže volit vhodné způsoby řešení
- ve většině případů formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu a vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- poměrně dobře využívá informační a komunikační prostředky a technologie
- ve velké většině případů používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení

- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje

Stupeň 3 – dobrý

- žák neumí samostatně definovat základní pojmy
- chápe většinu pojmů, pro jejich uplatnění v nových situacích potřebuje učitelovu pomoc
- za pomoci učitele umí vyřešit většinu úloh
- při experimentální činnosti je nesamostatný
- umí operovat se základními obecně užívanými termíny, znaky a symboly, v propojování znalostí mezi jednotlivými oblastmi je méně samostatný
- schopnost samostatného pozorování, experimentování a řešení problémů je omezena
- v základních příkladech promýšlí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- pouze v některých případech umí vyhledávat informace vhodné k řešení problému a dílčí problémy s formulováním a vyjadřováním svých myšlenek a názorů v logickém sledu, vyjadřuje se poměrně výstižně, souvisle v písemném i ústním projevu
- využívá základů informačních a komunikačních prostředků a technologií
- snaží se používat bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení
- pokouší se využívat znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech

Stupeň 4 – dostatečný

- žák neumí samostatně definovat základní pojmy, chápe však alespoň obsah některých z nich a za pomoci učitele je umí uplatnit při řešení známých a lehkých úloh
- při experimentální činnosti ovládá jen nejpodstatnější operace a jeho práci musí učitel soustavně usměrňovat
- operace s obecně užívanými termíny, znaky a symboly téměř nezvládá
- samostatného pozorování a experimentování je schopen pouze náhodně
- získané výsledky neumí porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat z nich závěry
- schopnost promýšlet a naplánovat způsob řešení problémů a využívat k tomu vlastního úsudku a zkušeností je výrazně omezená
- pouze zřídka formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu
- vyjadřovat se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu mu činí značné problémy
- pouze náhodně využívá informační a komunikační prostředky a technologie
- často porušuje pravidla o bezpečném a účinném zacházení s materiály, nástroji a vybavením

Stupeň 5 – nedostatečný

- žák neumí samostatně ani s pomocí učitele definovat základní pojmy a ani nechápe vztahy mezi nimi
- jednoduché úlohy nevyřeší ani s pomocí učitele
- je nesamostatný a nejistý v experimentálních činnostech, neumí popsat ani vyvodit závěry z pozorování
- operovat s obecně užívanými termíny, znaky a symboly mu činí těžko překonatelné potíže
- není schopen samostatného pozorování a experimentování
- získané výsledky neumí porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat z nich závěry
- není schopen promýšlet a naplánovat způsob řešení problémů a využívat k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- neumí vyhledávat informace vhodné k řešení problému
- neumí formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se nesouvisle a nekultivovaně v písemném i ústním projevu
- není schopen využívat informační a komunikační prostředky a technologie
- nerespektuje pravidla bezpečného a účinného zacházení s materiály, nástroji a vybavením
- není schopen využívat znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje

3.5.8 Hodnocení žáků v ostatních předmětech:

Stupeň 1 – výborný

- žák umí samostatně definovat základní pojmy, zná a chápe jejich obsah
- obecně užívané termíny, znaky a symboly umí samostatně a tvořivě uplatnit při řešení úloh formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně a terminologicky správn
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry; při experimentální činnosti zachovává správný postup práce
- umí vyhledávat informace vhodné k řešení problémů, promýšlí a naplánuje způsob jejich řešení; k tomu využívá vlastního úsudku a zkušeností
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie
- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení pracoven
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje

Stupeň 2 – chvalitebný

- žák umí definovat základní pojmy, zná a chápe jejich obsah
- poměrně dobře operuje s danými pojmy, obecně užívanými termíny, znaky a symboly a umí je s malou pomocí učitele tvořivě uplatnit při řešení úloh
- při vyjadřování dělá nepodstatné chyby, ve většině případů formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry; při experimentální činnosti zachovává správný postup práce
- většinou promýšlí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení
- poměrně dobře využívá informační a komunikační prostředky a technologie
- ve velké většině případů používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení
- pokouší se využívat znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje

Stupeň 3 – dobrý

- žák neumí samostatně definovat základní pojmy
- chápe většinu pojmů, pro jejich uplatnění v nových situacích potřebuje učitelovu pomoc
- za pomoci učitele umí vyřešit většinu úloh
- při experimentální činnosti je nesamostatný
- umí operovat se základními obecně užívanými termíny znaky a symboly
- schopnost samostatného pozorování a experimentování je omezena
- získané výsledky neumí porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat z nich závěry
- promýšlí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- pouze v některých případech umí vyhledávat informace vhodné k řešení problému
- má dílčí problémy s formulováním a vyjadřováním svých myšlenek a názorů v logickém sledu
- snaží se používat bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení informačních a komunikačních prostředků a technologií
- znalostí a zkušeností získaných v jednotlivých vzdělávacích oblastech používá částečně

Stupeň 4 – dostatečný

- žák neumí samostatně definovat základní pojmy, chápe však alespoň obsah některých pojmů a za pomoci učitele je umí uplatnit při řešení známých a lehkých úloh
- při experimentální činnosti ovládá jen nejpodstatnější operace a jeho práci musí učitel soustavně usměrňovat
- operace s obecně užívanými termíny, znaky a symboly téměř nezvládá
- samostatného pozorování a experimentování je schopen pouze náhodně
- získané výsledky neumí porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat z nich závěry
- schopnost promýšlet a naplánovat způsob řešení problémů a využívat k tomu vlastního úsudku a zkušeností je výrazně omezená
- pouze zřídka formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu,
- pouze náhodně využívá informační a komunikační prostředky a technologie
- často porušuje pravidla o bezpečném a účinném zacházení s materiály, nástroji a vybavením

Stupeň 5 – nedostatečný

- žák neumí samostatně definovat základní pojmy a ani nechápe vztahy mezi nimi
- jednoduché úlohy nevyřeší ani s pomocí učitele
- je nesamostatný a nejistý v experimentálních činnostech a neumí popsat ani vyvodit závěry z pozorování
- operovat s obecně užívanými termíny, znaky a symboly mu činí těžko překonavatelné potíže
- není schopen samostatného pozorování a experimentování
- získané výsledky neumí porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat z nich závěry
- není schopen promýšlet a naplánovat způsob řešení problémů a využívat k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- neumí ani nechce vyhledávat informace vhodné k řešení problému
- neumí formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu
- není schopen využívat informační a komunikační prostředky a technologie
- nerespektuje pravidla bezpečného a účinného zacházení s materiály, nástroji a vybavením
- nevyužívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka jsou v případě slovního použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka.

3.5.9 Slovní hodnocení

Slovní hodnocení je založeno na individuální vztahové normě. Je pozitivně laděno a má vyzdvihovat to, co se žákovi daří.
Slovní hodnocení zahrnuje a obsahuje:

- posouzení výsledků vzdělávání žáka
- ohodnocení píle žáka a jeho přístup ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon
- alespoň částečnou pozitivní motivaci
- naznačení dalšího rozvoje žáka
- zdůvodnění hodnocení
- doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat
- důraz na funkci informační
- hodnocení žáka na základě individuální vztahové formy (srovnávání s předchozím výkonem)

Pololetní a výroční slovní hodnocení je psané formou vysvědčení jako dopis žákovi, dopis zákonným zástupcům, nebo jako neosobní popis žákovy práce, jeho možností, schopností a cest k jejich rozvoji.

Kritéria slovního hodnocení:

- věcnost (zabývá se podstatnými jevy)
- srozumitelnost
- úplnost (nepomine žádnou podstatnou informaci)
- pozitivní formulace – hodnocení by mělo motivovat žáky kladně

Popisuje zejména:

- konkrétní dosaženou úroveň znalostí a dovedností
- žákovy pokroky v hodnoceném období
- vztah žáka k jednotlivým předmětům a činnostem
- aktivitu žáka při výuce
- komunikační schopnosti žáka

Při slovním hodnocení se uvádí:

a) ovládnutí učiva předepsaného osnovami

- ovládá bezpečně
- ovládá
- podstatně ovládá
- ovládá se značnými mezerami
- neovládá

b) úroveň myšlení

- pohotové, bystré, dobře chápe souvislosti
- uvažuje celkem samostatně
- menší samostatnost myšlení
- nesamostatné myšlení
- odpovídá nesprávně i na návodné otázky

c) úroveň vyjadřování

- výstižné, poměrně přesné
- celkem výstižné
- nedostatečně přesné
- vyjadřuje se s obtížemi
- nesprávné i na návodné otázky

d) úroveň aplikace vědomostí

- spolehlivě, uvědoměle užívá vědomostí a dovedností
- dovede používat vědomosti a dovednosti, dopouští se drobných chyb
- s pomocí učitele řeší úkoly, překonává obtíže a odstraňuje chyby, jichž se dopouští
- dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
- praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí učitele

e) píle a zájem o učení

- aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
- učí se svědomitě
- k učení a práci nepotřebuje mnoho podnětů
- malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty
- pomoc a pobízení k učení jsou neúčinné

Celkové hodnocení žáka na vysvědčení v případě použití **kombinace slovního hodnocení a klasifikace**

Ovládnutí učiva předepsaného osnovami	
1 – výborný	ovládá bezpečně
2 – chvalitebný	ovládá
3 – dobrý	v podstatě ovládá
4 – dostatečný	ovládá se značnými mezerami
5 - nedostatečný	neovládá
Úroveň myšlení	
1 – výborný	pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti
2 – chvalitebný	uvažuje celkem samostatně
3 – dobrý	menší samostatnost v myšlení
4 – dostatečný	nesamostatné myšlení
5 - nedostatečný	odpovídá nesprávně i na návodné otázky
Úroveň vyjadřování	
1 – výborný	výstižné a poměrně přesné
2 – chvalitebný	celkem výstižné
3 – dobrý	myšlenky vyjadřuje ne dost přesně
4 – dostatečný	myšlenky vyjadřuje se značnými obtížemi
5 - nedostatečný	i na návodné otázky odpovídá nesprávně
Celková aplikace vědomostí, řešení úkolů, chyby, jichž se žák dopouští	
1 – výborný	užívá vědomostí a spolehlivě a uvědoměle dovedností, pracuje samostatně, přesně a s jistotou
2 – chvalitebný	dovede používat vědomosti a dovednosti při řešení úkolů, dopouští se jen menších chyb
3 – dobrý	řeší úkoly s pomocí učitele a s touto pomocí snadno překonává potíže a odstraňuje chyby
4 – dostatečný	dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
5 - nedostatečný	praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí
Píle a zájem o učení	
1 – výborný	aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
2 – chvalitebný	učí se svědomitě
3 – dobrý	k učení a práci nepotřebuje větších podnětů
4 – dostatečný	malý zájem o učení, potřebuje stále podněty
5 - nedostatečný	pomoc a pobízení k učení jsou zatím neúčinné

3.5.10 Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

prospěl(a) s vyznamenáním
prospěl(a)
neprospěl(a)
nehodnocen(a)

V případě použití slovního hodnocení bude žák celkově hodnocen na vysvědčení stupněm prospěl(a) s vyznamenáním, jestliže zvládl 80 % požadovaných výkonů.
V případě použití kombinace slovního hodnocení a klasifikace bude žák celkově hodnocen na vysvědčení stupněm prospěl(a) s vyznamenáním, jestliže v předmětech hodnocených klasifikačními stupni splňuje podmínky pro prospěch s vyznamenáním a v předmětech hodnocených slovně zvládl 80 % požadovaných výkonů.
Celkový prospěch se hodnotí stupněm „neprospěl(a)“, pokud nedostatky v žákových vědomostech neumožňují postup do vyššího ročníku.
V ostatních případech se celkový prospěch hodnotí stupněm prospěl(a).
Škola převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka. Škola, která hodnotí slovně, převede pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání slovní hodnocení do klasifikace.

3.5.11 Klasifikace žáků se specifickými vývojovými poruchami

Žáci s vývojovými poruchami učení integrovaní v běžných třídách se hodnotí a klasifikují s přihlédnutím k charakteru a rozsahu poruchy, podle Vyhlášky č. 73/2005., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných v platném znění.
Při prokázané vývojové poruše učení se u žáka v maximální míře využívá povzbuzení, pochvaly, taktní výtky.
Při práci s integrovaným žákem a při jeho klasifikaci vyučující důsledně vycházejí z podmínek stanovených v doporučení školského poradenského zařízení.
Při závěrečné klasifikaci integrovaného žáka je možno použít slovního hodnocení na podnět pedagogicko-psychologické poradny.

3.5.12 Zásady hodnocení žáků mimořádně nadaných a talentovaných

Žáci jsou hodnoceni podle platné klasifikační stupnice, a to průběžně v celém časovém období. Výsledná známka je stanovena na základě dostatečného množství různých podkladů.
Kromě klasifikace známkami se využívá slovního hodnocení. Žáci provádějí též sebehodnocení a vzájemné hodnocení. Každé hodnocení poskytuje žákovi zpětnou vazbu o tom, co se naučil, zvládl a jak postupovat dále. Hodnocení je pro žáka motivací a vede k pozitivnímu vyjádření.

3.5.13 Sebehodnocení žáka

Žák je systematicky veden k využívání a potřebě sebehodnocení tak, aby zvládl:

- objektivně posoudit své znalosti a schopnosti
- srovnávat názory, formulovat své myšlenky
- přijmout názor druhých
- naslouchat a vnímat
- uvědomovat si svoje klady a zápory
- komunikovat
- obhajovat vlastní názor
- monitorovat a regulovat své učení
- hodnotit své výkony, kvalitu své práce a schopnost učit se
- stanovit si reálné cíle

Sebehodnocení umožňuje všem žákům zažít pocit úspěchu.

Význam sebehodnocení pro žáky – sebehodnocení umožňuje:

- poznat své slabé a silné stránky
- hodnotit svůj postup učení a jeho výsledky
- plánovat proces učení (cíle, metody, výsledky)
- aktivně se účastnit procesu hodnocení
- rozvíjet pozitivní sebehodnocení a sebepojetí
- být zodpovědný za své výsledky v učení
- rozvíjet dovednosti, které jsou užitečné pro život

Význam sebehodnocení pro zákonné zástupce – sebehodnocení umožňuje:

- vhled do žákova učení
- komunikovat se žákem o učení
- spolupracovat s žákem na dosažení cíle

Význam žákova sebehodnocení pro učitele – sebehodnocení umožňuje:

- plánovat výuku tak, aby odpovídala individuálním potřebám žáků
- komunikovat se zákonnými zástupci žáka
- nastavit realistické cíle
- analyzovat a zkvalitňovat výuku

3.5.14 Hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany ČR

Při hodnocení žáků, kteří nejsou občany ČR a plní v ČR povinnou školní docházku, se dosažená úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka. Při hodnocení těchto žáků ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura určeného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání se na konci tří po sobě jdoucích pololetí po zahájení docházky do školy v ČR vždy považuje dosažená úroveň znalosti českého jazyka za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka. Z těchto důvodů je žák hodnocen tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným školním vzdělávacím programem s ohledem na své vzdělávací předpoklady.

3.5.15 Komisionální a opravné zkoušky

Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka; je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel školy, krajský úřad. Komisionální přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka.

Komisi pro komisionální přezkoušení (dále jen „přezkoušení“) jmenuje ředitel školy, v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.

Komise je tříčlenná a tvoří ji:

a) předseda, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel, nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, krajským úřadem jmenovaný jiný pedagogický pracovník školy,
b) zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu,
c) přísedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Výsledek přezkoušení se vyjádří slovním hodnocením podle § 15 odst. 2 nebo stupněm prospěchu podle § 15 odst. 3. Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.

O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.

Žák, který plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, pokud na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí o žákovi, který na daném stupni základní školy již jednou ročník opakoval; tomuto žákovi může ředitel školy na žádost jeho zákonného zástupce povolit opakování ročníku pouze z vážných zdravotních důvodů.

Ředitel školy může žákovi, který splnil povinnou školní docházku a na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen, dovolit na žádost jeho zákonného zástupce opakování ročníku po posouzení jeho dosavadních studijních výsledků a důvodů uvedených v žádosti.

Žáci devátých ročníků a žáci, kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali, kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají opravné zkoušky.
Komisi pro opravnou zkoušku jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.
Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální.
Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitel školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku, popřípadě znovu do devátého ročníku.
V odůvodněných případech může krajský úřad rozhodnout o konání opravné zkoušky a komisionálního přezkoušení podle § 52 odst. 4 Školského zákona v jiné základní škole. Zkoušky se na žádost krajského úřadu účastní školní inspektor.

3.5.16 Jiný způsob plnění povinné školní docházky

Jiný způsob plnění povinné školní docházky určuje Školský zákon - 40, §41, a § 42
Plnění povinné školní docházky v zahraničí určuje § 38 Školského zákona.

3.5.17 Výchovná opatření

a) pochvala na vysvědčení – uděluje ředitelka školy nebo třídní učitel po projednání v pedagogické radě. Jsou udělovány za mimořádný projev lidskosti, občanské a školní iniciativy, za záslužný čin, za dlouhodobou mimořádně úspěšnou práci (zapisuje se do katalogového listu žáka)
b) pochvala do žákovské knížky – je udělována za méně významný čin učitelem nebo ředitelkou školy

Při porušení povinností stanovených školním řádem lze žákovi podle závažnosti tohoto porušení uložit:
a) napomenutí třídního učitele – ukládá třídní učitel, oznámí ředitelce školy, zapisuje se do katalogového listu žáka. Třídní učitel informuje zákonné zástupce žáka prostřednictvím žákovské knížky.
b) důtku třídního učitele – ukládá třídní učitel, oznámí ředitelce školy, zapisuje se do katalogového listu žáka. Třídní učitel informuje zákonné zástupce žáka prostřednictvím žákovské knížky.
c) důtku ředitele školy – ukládá ředitelka školy po projednání v pedagogické radě, zapisuje se do katalogového listu žáka. Ředitelka školy informuje zákonné zástupce žáka prostřednictvím žákovské knížky.

3.6 Autoevaluace školy – vlastní hodnocení

Pro zefektivnění procesu vzdělávání musí škola nutně procesu autoevaluace vzdělávacího procesu věnovat velkou pozornost. Nutností je vymezení oblastí, cílů, kritérií, nástrojů a časového rozvržení evaluačních činností. Hlavním cílem autoevaluace je zhodnocení stavu – tj. zjištění přinášející informace o tom, jak funguje školní vzdělávací program, škola, jaké je prostředí školy, v němž se realizuje výuka. Tyto informace slouží jako zpětná vazba, prostřednictvím níž jsou vyvozovány kroky vedoucí k zefektivnění procesu výuky a zkvalitnění školního vzdělávacího programu. Některé aspekty školy budou vyhodnocovány na základě prostého posouzení pracovníky školy. Například při pravidelných řízených rozhovorech pracovníků s vedením školy, skupinových diskuzích, resp. pracovních dílnách pedagogických pracovníků. Jiné aspekty hodnocení školy budou sledovány na základě shromažďování žákovských prací, dotazníků zadávaných žákům, rodičům, ale i pedagogickým pracovníkům.

Jedním z nejvýznamnějších aspektů práce školy, který se zároveň obtížně hodnotí, je výuka. Je vhodné, aby její součástí byla autoevaluace učitelů. Součástí procesu autoevaluace učitele je vytváření portfolia obsahujícího například práce žáků, výstupy z realizovaných projektů, hodnocení žáků v soutěžích, záznamy z jednání s rodiči, záznamy ze vzájemných hospitací, záznamy z jednání pedagogů ročníku atd. Hodnocení práce učitelů se nesmí opírat pouze o ojedinělé hospitace, ale i o informace, jak učitelé výuku plánují, jaké si stanovují výukové cíle, jak vyhodnocují jejich naplnění a jak vedou žáky v procesu vzdělávání.

Škola využívá ve svém procesu autoevaluace i standardizovaných testů Kalibro, Scio aj.

3.6.1 Cíle vlastního hodnocení

- zlepšovat výsledky vzdělávání
- dosáhnout souladu výuky se školním vzdělávacím programem
- posílit vzájemnou spolupráci pedagogů
- zvýšit spokojenost žáků
- zvýšit efektivitu hodnocení a sebehodnocení žáků
- navázat kvalitní spolupráce s rodiči a zvýšit jejich spokojenost se vzděláváním žáků
- zlepšit klima školy a spokojenost pedagogů
- zajistit kvalitní materiálně-technické zabezpečení vzdělávacího procesu
- zvýšit efektivitu projektové práce.
- zajistit kvalitní prezentaci školy a pozitivní vnímání školy okolím.

3.6.2 Oblasti vlastního hodnocení

- klima školy
- školní budova, prostředí, vybavenost učeben
- kvalita výuky, pedagogický sbor
- soulad ŠVP s RVP ZV
- naplněnost školy – počty žáků
- studijní úspěchy
- vzdělávací cíle
- vedení školy, organizace výuky
- vztahy mezi žák

- ICT správa a využití
- akce školy
- zájmová činnost
- školní stravování
- vzdělávací potřeby žáků
- sebehodnocení žáků
- hygienické podmínky.

3.6.3 Kritéria vlastního hodnocení

Spokojenost žáků: výsledky vzdělávání, moderní postupy, klima školy, třídy, důvěra v pedagogy, materiální podmínky, vztahy mezi žáky, zájmová činnost, školní parlament
Naplněnost školy: zájem o školu, finanční prostředky z krajského úřadu.
Podpora zřizovatele: dostatečné materiální a ekonomické podmínky
Pedagogický sbor: složení sboru, aprobovanost, personální podmínky, spokojenost učitelů, aktivní spolupráce, kvalita výuky, DVPP, vedení zájmových útvarů, vztah k žákům, rozmanitost vyučovacích postupů, efektivita využití učebnic, pomůcek, práce s integrovanými žáky, s žáky ohroženými školním neúspěchem, práce s nadanými a mimořádně nadanými žáky, motivační metody.
Akce třídy, akce školy: zapojení a aktivita žáků.
Práce vedení školy: koordinace činností školy, plán práce pro pedagogy i provozní zaměstnance, kontrolní činnost, vytváření kvalitních podmínek pro práci učitelů i žáků.
Funkčnost a estetická úroveň budov, tříd
Kvalita podmínek pro jednání s rodiči a dalšími osobami ve škole

3.6.4 Nástroje vlastního hodnocení

- testy SCIO apod.
- písemné práce a rozbory výsledků
- pedagogické a provozní porady
- dotazníková šetření pro žáky, rodiče, pedagogy
- spolupráce se SRPŠ
- spolupráce se Školskou radou
- vzájemné hospitace
- portfolia žáků

3.6.5 Časové rozvržení vlastního hodnocení

Období autoevaluace je rozvrženo do tříletého období, během tohoto období bude vedení školy a pedagogové sbírat a vyhodnocovat výsledky, které škola průběžně získala. Na konci období bude období vyhodnoceno, budou provedeny závěry a opatření a celé hodnocení bude společně s výroční zprávou předloženo školské radě a zřizovateli.

Klima školy	průběžně
Budova, prostředí, vybavenost učeben	pololetně – září, únor
Kvalita výuky, pedagogický sbor	průběžně při hospitacích
Naplněnost školy – počty žáků	září
Studijní úspěchy	čtvrtletně
Vedení školy, organizace výuky	pololetně – pedagogická rada, porady
Vztahy mezi žáky	průběžně
ICT – plán	začátek šk. roku
Akce školy	měsíčně
Zájmová činnost	průběžně
Školní stravování, pitný režim	čtvrtletně
Soulad ŠVP s RVP ZV	pololetně – předmětové komise
Dotazníky	1 x za rok
Sebehodnocení žáků	čtvrtletně – třídnické hodiny
Hygienické podmínky	průběžně

3.6.6 Harmonogram autoevaluačních činností

Důležitým předpokladem je řízený a předvídatelný proces rozložený v čase. Důležité je soustředit se na oblasti, v nichž je největší prostor pro rozvoj. Dále je také podstatné delegování pravomocí a zapojení celého týmu školy.

4. Učební plán

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory	1. stupeň							2. stupeň					
		1.	2.	3.	4.	5.	1.–5. ročník		6.	7.	8.	9.	6.–9. ročník a odpovídající ročníky víceletých středních škol	
							Dotace školy	Min. čas. dotace					Dotace školy	Min. čas. dotace
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	7+1	8+2	7+2	6+2	5+2	33+10	33	4+1	4	4+1	3+2	15+4	15
	Cizí jazyk	0	0	3	3	3	9	9	3	3	3	3	12	12
	Další cizí jazyk									2	2	2	6	6
Matematika a její aplikace		4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	20+4	20	4	4+1	4+1	3+2	15+4	15
Informatika					1	1	2	2	1	1	1	1	4	4
Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2			6	11						
	Vlastivěda				2	1+1	3+1							
	Přírodověda				1	1+1	2+1							
Člověk a společnost	Dějepis								1+1	2	2	1+1	6+2	10
	Občanská výchova								1	1	1	1	4	
Člověk a příroda	Fyzika								2	1	2	1+1	6+1	20
	Chemie										1+1	2	3+1	
	Přírodopis								2	2	1+1	1	6+1	
	Zeměpis								2	1	1	1+1	5+1	
Umění a kultura	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	7	12	2	2	1	1	6	9
	Hudební výchova	1	1	1	1	1	5		1	1	1	0	3	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	10	2	2	2	2	8	10
	Výchova ke zdraví						0		1	1	0	0	2	
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5	5	0	1	1	1	3	3
Povinně volitelné předměty									0+1	0+1	0+1	0+1	0+4	0
Celková časová dotace		20	22	24	26	26	118	118	29	30	32	31	122	122
Počet disponibilních hodin		16							18					

Poznámka 1: číslo +(1) – jedná se o disponibilní hodiny v ŠVP

Poznámka 2: Český jazyk a literatura je posílen celkem o 15 disponibilních hodin – důvodem je jeho význam pro úspěšné osvojování poznatků v dalších předmětech.

Poznámka 3: Matematika je posílena celkem o 9 disponibilních hodin, důvodem je její význam pro úspěšné osvojování poznatků v dalších předmětech.

Poznámka 4: Jako další cizí jazyk je vyučován předmět Německý jazyk.

Poznámka 5: Volitelné předměty

- v 6. ročníku Konverzace v anglickém jazyce nebo Pohybové hry
- v 7. ročníku Praktika z přírodopisu nebo Pohybové hry nebo Výtvarný seminář
- v 8. ročníku Cvičení z matematiky nebo Pohybové hry
- v 9. ročníku Příprava na SŠ nebo Pohybové hry

Profilace školy

Učební program zahrnuje všechny tradiční předměty. V učebním programu Český jazyk a literatura a Matematika je preferováno zvládnutí náročnosti těchto předmětů, proto jsou na 1. i na 2. stupni pro tyto předměty využity disponibilní hodiny. Ve všech oborech se učitelé zaměří více či méně nebo dotykem na čtenářskou gramotnost, matematickou gramotnost, finanční gramotnost, počítačovou gramotnost, ekologické problémy. Volitelné předměty posilují prohlubování a rozšiřování vědomostí žáků, formování postojů, hodnot a vztahů u žáků, u žáků nadaných a mimořádně nadaných i u žáků se SVP

4.1 VZDĚLÁVACÍ OBLAST JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

4.1.1 ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Charakteristika vyučovacího předmětu Český jazyk

Vyučovací předmět Český jazyk vychází ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura.

Hlavním cílem vyučovacího předmětu je vést žáka k získání patřičné a přiměřené úrovně jazykové kultury a znalosti mateřského jazyka, které patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání, a vybavit žáka takovými dovednostmi a znalostmi, které mu umožní správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat a prosazovat výsledky svého poznávání. Cílem je rovněž vytvořit předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci vedením žáků k objasňování svých reakcí a pocitů tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa, a tedy jako důležitého sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyk má souhrnný charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do **tří složek:** komunikační a slohová výchova, jazyková výchova a literární výchova. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých vzájemně prolíná.

V komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, vytříbeně psát, mluvit, rozhodovat se na základě přečteného, nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, provádět jeho rozbor a posoudit a hodnotit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také způsob provedení a podání projevu, podobu stránky textu a jeho stavbu.

V jazykové výchově získávají žáci vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další podoby, provedení. Jazyková výchova vede žáka k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné schopnosti myšlení, např. dovednost porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek a dospět k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny údajů a poučení, ale i předmětem poznávání.

V literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich příznačné znaky, postihovat umělecké záměry autora a logicky slovně vyjadřovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci (vymyšlenou představu) od skutečnosti, postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce (vnímání, chápání), interpretace (podání, ztvárnění) a produkce (předvádění) literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou kladně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Vyučovací předmět Český jazyk se vyučuje v 1.–9. ročníku s hodinovými dotacemi pro jednotlivé ročníky odpovídajícími učebnímu plánu. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání podporuje i pohotové, účinné zohledňování specifických vzdělávacích potřeb žáků a posiluje ve všech ročnících 1. i 2. stupně vzdělávací předmět Český jazyk hodinami dle poznámek k učebnímu plánu. Průřezová témata jsou uskutečňována formou různě dlouhých projektů či v rámci výuky zaměřené na určité téma.

Výuka je organizována zpravidla v budově školy. Filmová, divadelní představení, besedy a další se uskutečňují i mimo budovu u pořádajících organizací.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Učitel

- volí cestu k uskutečňování výstupů vyučovacího předmětu bez ostrých hranic mezi jazykovou, literární, komunikační a slohovou výchovou
- podporuje zvyšování čtenářských dovedností a znalostí, využívá dostupných nebo vlastních materiálů blízkých každodennímu životu žáků, tiskoviny volí přednostně z regionu školy
- volí metody a formy (prezentace, výpočetní technika, stojany, nástěnky, vlastní výpisky apod.) práce podporující zájem žáků
- vede žáky k využívání jazykových příruček při zadávání slohových prací a výběru témat literární výchovy přihlíží k zájmům žáků a k aktuálním otázkám regionu
- nepřeceňuje význam pravopisu, volí jevy základní
- vede žáky k zdokonalování jejich vyjadřovacích schopností a dovedností
- rozhoduje o výběru a zařazení doplňujícího učiva
- zařazuje průřezová témata dle organizace výuky

Žák

- podílí se na výstavbě vyučovací hodiny, dle možností vyhledává údaje a jejich zdroje mimo školu, prokazuje svoji snahu
- pracuje s vlastními chybami
- prezentuje své myšlenky a názory v písemné (počítačové) podobě, např. ve školním časopise, na webových stránkách školy apod.
- využívá automatické opravy textu prostřednictvím ICT a zná jejich omezení
- své výroky promýšlí, plynule se vyjadřuje v mezích slušného chování

Kompetence k učení

- vést žáky k odpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich budoucnost
- připravovat na celoživotní učení
- rozlišovat ve výuce základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující)
- učit žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu

Kompetence k řešení problémů

- naučit žáky na modelových příkladech ve svých předmětech vytvoření sledu kroků, kterými je možno řešit úkoly
- podporovat netradiční (originální) způsoby řešení problémů
- učit žáky používat metodu SWOT (silné/slabé stránky ad.) a metodu brainstormingu – volné spontánní diskuze na dané téma, založené na hledání nových nápadů, jejich kombinování a zlepšování
- zjišťovat ve škole i při mimoškolních akcích, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají

Kompetence komunikativní

- různé formy komunikace, i na „mezinárodní“ úrovni v rámci Evropy a světa
- klást důraz na všestrannou péči o spisovný jazyk při dorozumívání se
- vést žáky k otevřenému vyjadřování svých názorů podpořených logickými důkazy
- učit žáky předkládat a zveřejňovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk, web, atd.)
- vést žáky ke kladnému vystupování na veřejnosti a k pozitivní prezentaci školy
- připravovat žáky na zvládnutí dorozumívání s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích

Kompetence sociální a personální

- učit žáky pracovat ve skupinách
- učit žáky vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku účinné spolupráce
- rozvíjet schopnosti žáků zastávat ve skupině různé role
- učit žáky hodnotit význam práce skupiny, význam vlastní práce ve skupině, význam práce ostatních členů skupiny
- podporovat vzájemnou pomoc žáků, vytvářet situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- podporovat zapojení žáků se specifickými vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů

Kompetence občanské

- odmítat útočné, hrubé a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů - provádět na jednotlivých příkladech kladné a záporné projevy chování lidí - podporovat různé předpisové a nepředpisové způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS apod.

Kompetence k učení

- vést žáky ke stálému zdokonalování čtení
- vytvářet podmínky pro získávání dalších informací potřebných k práci
- stanovovat dílčí vzdělávací cíle v pravopisu
- motivovat žáky k aktivnímu zapojování se do vyučovacího procesu

Kompetence k řešení problémů

- vést žáky k navrhování různých řešení problémů, dokončování úkolů a zdůvodňování svých závěrů
- vést žáky k vzájemné radě a pomoci
- hodnotit práci žáků způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

Kompetence komunikativní

- vést žáky k výstižnému a kultivovanému projevu
- vést žáky, aby dokázali prezentovat své myšlenky a názory

Kompetence sociální a personální

- organizovat práci ve skupinách, aby žáci spolupracovali při řešení problémů
- vést žáky k prezentaci svých myšlenek a názorů a k vzájemnému respektu
- vytvářet příležitosti pro relevantní komunikaci mezi žáky
- vést žáky k respektování pokynů pedagogů

Kompetence občanské

- využívat literatury naučné i vědecké k vytváření postoje k přírodě, k životnímu prostředí
- vést žáky ke zvládání komunikace i ve vyhraněných situacích
- přizpůsobovat pracovní materiály žákům se speciálními vzdělávacími potřebami

Kompetence pracovní

- vést žáky k organizování a plánování učení
- vést žáky k zaujímání postojů k různým způsobům výuky
- požadovat od žáků dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů

Kompetence digitální

- žákům prostor ke čtení elektronických textů s hlubším porozuměním, včetně porozumění významu obrazných symbolů (piktogramů)
- vést žáky ke zjištění, které čtenářské strategie jsou vhodné i pro digitální čtení, a k využívání grafických organizérů pro třídění a uspořádání informací
- učit žáky využívat navigace v různých prostředích obrazovky (např. šipky, mapy stránek, nelineární navigace)
- klást důraz na hodnocení důvěryhodnosti digitálních informací, které žáci vyhledají, a na ověřování informací z více zdrojů
- podporovat žáky v získání dovedností a návyků spojených s psaním na dotykovém displeji a v orientaci v rozložení jednotlivých znaků, velkých a malých písmen, číslic a symbolů na klávesnici
- vést žáky k dodržování základních hygienických návyků při práci s digitálními technologiemi
- učit žáky vybírat vhodné technologie s ohledem na zvolený formát sdělení (SMS, e-mail, chat) a pro sdílení výsledků samostatné nebo společné práce
- motivovat žáky k tvorbě příběhů prostřednictvím digitálního storytellingu
- umožnit žákům využívání online slovníků (slovník spisovné češtiny, slovník cizích slov)
- vést žáky k odlišení vlastního a cizího obsahu, k vnímání problematiky autorství

- vést žáky k samostatnému a skupinovému kritickému posuzování spolehlivosti informačních zdrojů a informací, k dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví, zejména při tvorbě a naplňování portfolií a přípravě vlastních komunikátů v digitálním prostředí včetně tvorby nových digitálních obsahů
- navozovat různé modelové komunikační situace (komunikace se spolužáky, učitelem, ostatními dospělými) a tímto způsobem vytvářet příležitosti, aby žáci rozvíjeli komunikační strategie a techniky s ohledem na komunikační situaci a záměr a volili vhodné jazykové a technologické prostředky; vedeme je také k praktickému využívání nových technologií a aplikací podle jejich aktuální vzdělávací a komunikační potřeby vedeme žáky ke slušnému chování a respektu k ostatním; při práci s informačními zdroji vedeme žáky k dodržování autorského práva, ochraně osobních údajů a vlastní bezpečnosti, dodržování licencí duševního vlastnictví atd.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících:

v 1. ročníku	9 hodin týdně	v 6. ročníku	5 hodin týdně
v 2. ročníku	10 hodin týdně	v 7. ročníku	4 hodiny týdně
v 3. ročníku	9 hodin týdně	v 8. ročníku	5 hodin týdně
v 4. ročníku	8 hodin týdně	v 9. ročníku	5 hodin týdně
v 5. ročníku	7 hodin týdně		

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Český jazyk a literatura

1. stupeň

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA
Očekávané výstupy - 1. období (OVO)
žák
ČJL-3-1-01 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
ČJL-3-1-02 porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
ČJL-3-1-03 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
ČJL-3-1-04 pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
ČJL-3-1-05 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
ČJL-3-1-06 volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
ČJL-3-1-07 na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
ČJL-3-1-09 píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
ČJL-3-1-10 píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
ČJL-3-1-11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák

ČJL-3-1-01p čte s porozuměním jednoduché texty
ČJL-3-1-02p rozumí pokynům přiměřené složitosti
ČJL-3-1-04p, ČJL-3-1-05p, ČJL-3-1-06p dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání
ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
ČJL-3-1-09p píše písmena a číslice – dodržuje správný poměr výšky písmen ve slově, velikost, sklon a správné tvary písmen
ČJL-3-1-09p spojuje písmena a slabiky
ČJL-3-1-09p převádí slova z mluvené do psané podoby
ČJL-3-1-09p dodržuje správné pořadí písmen ve slově a jejich úplnost
ČJL-3-1-10p opisuje a přepisuje krátké věty

Očekávané výstupy - 2.období (OVO)

žák

ČJL-5-1-01 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
ČJL-5-1-02 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
ČJL-5-1-03 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
ČJL-5-1-04 reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
ČJL-5-1-05 vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
ČJL-5-1-06 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
ČJL-5-1-07 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
ČJL-5-1-08 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
ČJL-5-1-09 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
ČJL-5-1-10 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJL-5-1-05p, ČJL-5-1-10p vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích
ČJL-5-1-05p má odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování
ČJL-5-1-07p v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči
ČJL-5-1-09p popíše jednoduché předměty, činnosti a děje
ČJL-5-1-09p opisuje a přepisuje jednoduché texty
ČJL-5-1-09p píše správně a přehledně jednoduchá sdělení
ČJL-5-1-09p píše čitelně a úpravně, dodržuje mezery mezi slovy
ČJL-5-1-09p ovládá hůlkové písmo
- tvoří otázky a odpovídá na ně

Učivo

- **čtení** – praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu); věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova)
- **naslouchání** – praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)
- **mluvený projev** – základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)
- **písemný projev** – základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (přihláška, dotazník), vypravování

JAZYKOVÁ VÝCHOVA
Očekávané výstupy - 1. období (OVO)
žák
ČJL-3-2-01 rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
ČJL-3-2-02 porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
ČJL-3-2-03 porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
ČJL-3-2-04 rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
ČJL-3-2-05 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
ČJL-3-2-06 spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
ČJL-3-2-07 rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
ČJL-3-2-08 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
ČJL-3-2-01p rozlišuje všechna písmena malé a velké abecedy
ČJL-3-2-01p rozeznává samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky
ČJL-3-2-01p tvoří slabiky
ČJL-3-2-01p rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky
ČJL-3-2-08p píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech

Očekávané výstupy - 2. období (OVO)
žák

ČJL-5-2-01 porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
ČJL-5-2-02 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
ČJL-5-2-03 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
ČJL-5-2-04 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
ČJL-5-2-05 vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
ČJL-5-2-06 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
ČJL-5-2-07 užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
ČJL-5-2-08 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
ČJL-5-2-09 zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČJL-5-2-03p pozná podstatná jména a slovesa
ČJL-5-2-06p dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího
ČJL-5-2-08p rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik
- určuje samohlásky a souhlásky, seřadí slova podle abecedy, správně vyslovuje a píše slova se skupinami hlásek dě-tě-ně-bě- pě-vě-mě
- správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky

Učivo

- zvuková stránka jazyka – sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)
- slovní zásoba a tvoření slov – slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka)
- tvarosloví – slovní druhy, tvary slov
- skladba – věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice
- pravopis – lexikální, základy morfologického (koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých) a syntaktického (shoda přísudku s holým podmětem)

LITERÁRNÍ VÝCHOVA
Očekávané výstupy - 1. období (OVO)
žák
ČJL-3-3-01 čte a přednáší zpaměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
ČJL-3-3-02 vyjadřuje své pocity z přečteného textu
ČJL-3-3-03 rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
ČJL-3-3-04 pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČJL-3-3-01p pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a dětské básně
ČJL-3-3-02p reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací

- při poslechu pohádek a krátkých příběhů udržuje pozornost

Očekávané výstupy - 2. období (OVO)
žák
ČJL-5-3-01 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
ČJL-5-3-02 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
ČJL-5-3-03 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
ČJL-5-3-04 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČJL-5-3-01p, ČJL-5-3-02p dramatizuje jednoduchý příběh
ČJL-5-3-01p, ČJL-5-3-02p vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek
ČJL-5-3-02p čte krátké texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy
ČJL-5-3-02p určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti
ČJL-5-3-04p rozlišuje prózu a verše
- rozlišuje pohádkové prostředí od reálného, ovládá tiché čtení a orientuje se ve čteném textu

Učivo

- poslech literárních textů
- zážitkové čtení a naslouchání
- tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod
- základní literární pojmy – literární druhy a žánry: rozpočitadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání

2. stupeň

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA
Očekávané výstupy (OVO)
žák
ČJL-9-1-01 odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
ČJL-9-1-02 rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
ČJL-9-1-03 rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
ČJL-9-1-04 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
ČJL-9-1-05 odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
ČJL-9-1-06 v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
ČJL-9-1-07 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
ČJL-9-1-08 využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
ČJL-9-1-09 uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
ČJL-9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČJL-9-1-01p, ČJL-9-1-08p čte plynule s porozuměním; reprodukuje text
ČJL-9-1-04p, ČJL-9-1-05p komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk
ČJL-9-1-09p, ČJL-9-1-10p píše běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost; popíše děje, jevy, osoby, pracovní postup; vypráví podle předem připravené osnovy; s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma

Učivo

- **čtení** – praktické (pozorné, přiměřeně rychlé, znalost orientačních prvků v textu), věcné (studijní, čtení jako zdroj informací, vyhledávací), kritické (analytické, hodnotící), prožitkové
- **naslouchání** – praktické (výchova k empatii, podnět k jednání), věcné (soustředěné, aktivní), kritické (objektivní a subjektivní sdělení, komunikační záměr mluvčího, manipulativní působení projevu, zvukové prostředky souvislého projevu a prostředky mimojazykové), zážitkové
- **mluvený projev** – zásady dorozumívání (komunikační normy, základní mluvené žánry podle komunikační situace), zásady kultivovaného projevu (technika mluveného projevu, prostředky nonverbální a paralingvální); komunikační žánry: připravený i nepřipravený projev na základě poznámek nebo bez poznámek, referát, diskuse
- **písemný projev** – na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních slohových postupech a žánrech; vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu, vlastní tvořivé psaní (komunikační žánry: výpisek, žádost, soukromý a úřední dopis, objednávka, teze, strukturovaný životopis, pozvánka, charakteristika, subjektivně zabarvený popis, výklad, úvaha)

JAZYKOVÁ VÝCHOVA
Očekávané výstupy (OVO)
žák
ČJL-9-2-01 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
ČJL-9-2-02 rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech
ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
ČJL-9-2-05 využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
ČJL-9-2-08 rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČJL-9-2-03p orientuje se v Pravidlech českého pravopisu
ČJL-9-2-04p pozná a určí slovní druhy; skloňuje podstatná jména a přídavná jména; pozná osobní zájmena; časuje slovesa
ČJL-9-2-04p, ČJL-9-2-05p rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk
ČJL-9-2-06p rozezná větu jednoduchou od souvětí
ČJL-9-2-07p správně píše slova s předponami a předložkami
ČJL-9-2-07p ovládá pravopis vyjmenovaných slov
ČJL-9-2-07p zvládá pravopis podle shody přísudku s podmětem

pravopis – lexikální, morfologický, syntaktický
obecné poučení o jazyce – čeština (jazyk národní, jazyk mateřský), skupiny jazyků (slovanské – především slovenština – a jiné, jazyky menšinové), rozvrstvení národního jazyka (spisovné a nespisovné útvary a prostředky), jazyk a komunikace (jazyková norma a kodifikace, kultura jazyka a řeči, původ a základy vývoje češtiny, jazykové příručky)

Učivo

- **zvuková stránka jazyka** – zásady spisovné výslovnosti, modulace souvislé řeči (přízvuk slovní a větný), intonace, členění souvislé řeči (pauzy, frázování)
- **slovní zásoba a tvoření slov** – slovní zásoba a její jednotky, slohové rozvrstvení slovní zásoby, význam slova, homonyma, synonyma, obohacování slovní zásoby, způsoby tvoření slov
- **tvarosloví** – slovní druhy, mluvnické významy a tvary slov
- **skladba** – výpověď a věta, stavba věty, pořádek slov ve větě, rozvíjející větné členy, souvětí, přímá a nepřímá řeč, stavba textu

LITERÁRNÍ VÝCHOVA
Očekávané výstupy (OVO)
žák
ČJL-9-3-01 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
ČJL-9-3-02 rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
ČJL-9-3-03 formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
ČJL-9-3-04 tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
ČJL-9-3-05 rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
ČJL-9-3-06 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
ČJL-9-3-07 uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
ČJL-9-3-08 porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
ČJL-9-3-09 vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČJL-9-3-01p orientuje se v literárním textu, nachází jeho hlavní myšlenku
ČJL-9-3-03p ústně formuluje dojmy z četby, divadelního nebo filmového představení
ČJL-9-3-06p rozezná základní literární druhy a žánry
ČJL-9-3-09p dokáže vyhledat potřebné informace v oblasti literatury
- má pozitivní vztah k literatuře

Učivo

- **tvořivé činnosti s literárním textem** – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, záznam a reprodukce hlavních myšlenek, interpretace literárního textu, dramatizace, vytváření vlastních textů, vlastní výtvarný doprovod k literárním textům
- **způsoby interpretace literárních a jiných děl**
- **základy literární teorie a historie** – struktura literárního díla (námět a téma díla, literární hrdina, kompozice literárního příběhu), jazyk literárního díla (obrazná pojmenování; zvukové prostředky poezie: rým, rytmus; volný verš), literatura umělecká a věcná (populárně-naučná, literatura faktu, publicistické žánry)
- **literární druhy a žánry** – poezie, próza, drama, žánry lyrické, epické, dramatické v proměnách času – hlavní vývojová období národní a světové literatury, typické žánry a jejich představitelé

ČESKÝ JAZYK – 1. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - skládá a rozkládá slova podle sluchu - pozná jednotlivá písmena ve vztahu k jim odpovídajícím - hláskám, rozlišuje písmo tiskací a psací - skládá a čte všechny druhy slabik - skládá a čte všechny druhy slov - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru - pečlivě vyslovuje a opravuje výslovnost - plynule čte slova ve větách, rozlišuje je sluchem i zrakem - správně řadí slova ve větě, slabiky ve slově a hlásky ve slabice - používá znaménka ve slovech i větách - čte správně dlouhé a krátké samohlásky - správně odpovídá na konkrétní otázky - rozpozná členění textů - naslouchá pohádkám, příběhům, vypráví podle obrázkové osnovy, dramatizuje - recituje básničky, zná říkadla, rozpočitadla - rozumí mluveným pokynům přiměřené složitosti - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - čte texty s náměty (příroda, roční období, rodina, …)	**ČTENÍ A LITERÁRNÍ VÝCHOVA:** - rozvoj fonetického sluchu, sluchová syntéza, analýza - písmena malá, velká, tiskací, psací - slabiky otevřené, zavřené, trojpísmenné - slova – čtení otevřených slabik ve slovech, čtení zavřených slabik na konci slov, slova se skupinou dvou souhlásek, čtení slov se slabikotvornými souhláskami, slova s písmenem ě, se skupinami di, ti, ni, a se - shluky souhlásek - hlasité čtení jednoduchých vět se správnou intonací - uspořádání slov ve větě - interpunkční znaménka - délka samohlásek - porozumění přečteným větám - nadpis, článek, řádek, odstavec - poslech, vyprávění, dramatizace - recitace - prosba, poděkování, omluva, blahopřání pozdrav, oslovení - texty s různými náměty - dětský autor, jeho tvorba, ilustrátor - domácí četba, knihovna, výstava knih	Všechny předměty OSV -rozvoj schopností poznávání -plánování učení -péče o dobré vztahy -komunikace -kreativita MKV -odlišnost lidí (vzájemná rovnost) VMEGS -lidové tradice a zvyky Evropy EVVO -vztah člověka k prostředí

ČESKÝ JAZYK – 1. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - uvolňuje si ruku, nacvičuje správné držení psacího náčiní - píše čáry, oblouky, zátrhy, vlnovky - rozlišuje písmo psací a tiskací - píše správné tvary písmen, spojuje písmena a slabiky - píše interpunkční znaménka - dodržuje správné pořadí písmen, píše podle diktátu slova a jednoduché věty - píše velká písmena u vlastních jmen osob a na počátku věty - dodržuje úhlednost písma a zachovává hygienické a pracovní návyky - užívá slušné oslovení, prosbu a poděkování - učí se klást otázky - dýchá správně v krátkých mluvených projevech a volí vhodné tempo řeči - tvoří krátký mluvený projev na základě vlastních zážitků - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich příběh	**PSANÍ:** - příprava na psaní - psaní prvků písmen a číslic - písmo psací a tiskací - psaní – písmeno, slabika, slovo - psaní slov, jednoduchých vět podle diktátu - velké počáteční písmeno u vlastních jmen osob a prvního slova věty **SLOH:** - základní formy společenského styku - otázky a odpovědi - základy techniky mluveného projevu - vypravování - vypravování podle obrázkové osnovy	Všechny předměty OSV -rozvoj schopností poznávání -plánování učení -péče o dobré vztahy -komunikace -kreativita -kooperace – řešení konfliktů (podřízení se a vedení) VMEGS -Evropa a svět nás zajímá OSV -rozvoj schopností poznávání -plánování učení -péče o dobré vztahy -komunikace -kreativita -kooperace – řešení konfliktů (podřízení se a vedení)

ČESKÝ JAZYK – 2. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vyjadřuje se ústně i písemně, tvoří krátké souvislé - projevy, píše jednoduché věty - rozlišuje věty oznamovací, tázací, rozkazovací a přací - řadí věty podle děje - určí nadřazenost a podřazenost slov - řadí slova ve větě tak, aby dávala smysl - rozlišuje hlásky, výslovnost krátkých a dlouhých samohlásek, psaní i–y po měkkých a tvrdých souhláskách - vyjmenuje řadu písmen jdoucích po sobě, řadí slova - podle abecedy - zdůvodňuje a správně píše znělé a neznělé souhlásky uvnitř a na konci slov: b - p, d - t, ď - ť, z - s, ž - š, v - f, h - ch - dělí slova na konci řádku podle stavby slova - aplikuje v praxi výslovnost a psaní slov se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě - vyjmenuje slovní druhy, pozná podstatná jména, slovesa a předložky v textu - rozlišuje obecná a vlastní jména, dodržuje pravidla psaní jmen osob a zvířat	MLUVNICE: - věta jednoduchá, souvětí - druhy vět - pořadí vět v textu - věta, slovo – slovo souřadné, nadřazené, podřazené - slovo, slabika, hláska, písmeno, rozdělení - hlásek - abeceda - znělé a neznělé souhlásky na konci a uvnitř slov - význam slabiky pro dělení slov - písmeno ě ve slovech - slovní druhy: podstatná jména, slovesa, předložky - vlastní jména osob a zvířat	Všechny předměty OSV - rozvoj schopností poznávání - plánování učení - péče o dobré vztahy - komunikace - kooperace (řešení konfliktů, podřízení se a vedení) VMEGS -Evropa a svět nás zajímá

ČESKÝ JAZYK – 2. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - užívá zdvořilé oslovení, prosbu a poděkování - pojmenuje předměty a popíše jejich vlastnosti - píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení, dodržuje posloupnost děje	**SLOH:** - základní formy společenského styku - jednoduchý popis - děj – základ vypravování	Všechny předměty OSV - rozvoj schopností poznávání - plánování učení - péče o dobré vztahy - komunikace - kreativita
- plynule (bez slabikování) přečte jednoduchý text - užívá správný slovní přízvuk - čte s porozuměním nahlas i potichu - soustředěně naslouchá čtenému textu - spojuje obsah textu s ilustrací - vypráví, dramatizuje a domýšlí příběhy - recituje básně - čte pohádky, knihy o přírodě, věcech, vypráví o nich - pozná pohádku, její znaky - čte texty s náměty (příroda, roční období, rodina…)	**ČTENÍ A LITERÁRNÍ VÝCHOVA:** - plynulé čtení jednoduchých textů - slovní přízvuk - čtení hlasité a tiché - soustředěný poslech čtených textů, poezie a prózy - text a ilustrace - vyprávění, dramatizace pohádek a povídek - báseň, verš, rým - individuální četba, domácí četba, knihovna, výstava knih - dětský autor, jeho tvorba, ilustrátor - texty s různými náměty	Všechny předměty OSV - rozvoj schopností poznávání - plánování učení - péče o dobré vztahy - komunikace - kreativita VMEGS - Lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy MKV - odlišnost lidí, vzájemná rovnost
- píše písmena a číslice podle normy psaní - správně spojuje písmena a slabiky - používá znaménka ve slovech i větách - opisuje a přepisuje jednoduché texty, užívá velká písmena ve slovech i ve větě	**PSANÍ:** - tvary písmen abecedy - spojování písmen, slabik - umisťování diakritických znamének - opis, přepis	EVVO - vztah člověka k prostředí - ekosystémy

ČESKÝ JAZYK – 3. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozliší věty a souvětí - spojuje věty, doplňuje souvětí, určí počet vět v souvětí - vyhledá ve větách základní skladební dvojice - třídí slova podle významu, vyhledává slova souznačná a protikladná - rozlišuje slabiky, hlásky, určuje počet slabik - vyslovuje slova se správným přízvukem - vyjmenuje vyjmenovaná slova, používá pouze jejich zákl. znalost v praktických cvičeních - urči ve větě podstatná jména, přídavná jména, zájmena, - číslovky, slovesa, předložky - skloňuje podstatná jména, rozlišuje číslo jednotné a - množné, rod mužský, ženský a střední - při psaní jmen měst, vesnic, hor, řek dodržuje pravidla - pravopisu - urči osobu, číslo a čas, časuje slovesa v čase přítomném, - minulém a budoucím - dodržuje slovosled ve větách - sestaví nadpis a člení projev - pojmenovává předměty a děje, tvoří otázky	**MLUVNICE:** - věta jednoduchá a souvětí - věta jednoduchá a její stavba - základní skladební dvojice - nauka o slově – slovo a skutečnost, synonyma, antonyma, slova příbuzná - hláskosloví - stavba slova - vyjmenovaná slova po b, l, m, p, s, v, z - slovní druhy – ohebné, neohebné - podstatná jména - vlastní jména měst, vesnic, hor a řek - slovesa – pojmenování děje, tvary sloves, časování	Všechny předměty OSV - rozvoj schopností poznávání - plánování učení - péče o dobré vztahy - komunikace - kooperace (řešení konfliktů, podřízení se a vedení) MKV - lidské vztahy - naslouchání druhým
- vypravuje podle obrázků - popisuje ústně i písemně jednoduché předměty a - činnosti - vytvoří a použije jednoduchou osnovu - požádá o informaci, podá stručné informace (i - telefonicky), uvítá návštěvu a rozloučí se, sděluje přání, - pozdravy, píše pohlednice, dopis	**SLOH:** - stylizace a kompozice - členění jazykového projevu - souvislé jazykové projevy - otázky a odpovědi - vypravování - popis - osnova - společenský styk a jeho formy	OSV - rozvoj schopností poznávání - plánování učení - péče o dobré vztahy - komunikace - kreativita MKV - naslouchání druhým

ČESKÝ JAZYK – 3. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - čte plynule věty a souvětí, člení text - čte rychle, s porozuměním, předčítá, využívá čtenářské dovednosti - používá četbu jako zdroj informací, pracuje s encyklopedií - čte texty s náměty (příroda, rodina, roční období, …) - vypráví pohádky, povídky, dramatizuje, domýšlí příběhy, vyjadřuje své postoje k přečtenému - orientuje se v textu dětských knih, charakterizuje literární postavy vyjadřuje své postoje ke knize - pracuje s chybou, v chybně napsaném textu opraví chyby (tvary písmen, pravopis, interpunkční znaménka) - píše čitelně, úhledně, přiměřeně rychle - provádí průběžnou i závěrečnou kontrolu vlastního písemného projevu - napíše krátký dopis, adresu - vyplní podací lístek	**ČTENÍ A LITERÁRNÍ VÝCHOVA:** - plynulé čtení, členění textu - rychlé čtení, tiché a hlasité - četba jako zdroj poznatku o přírodě současnosti a minulosti - texty s různými náměty - práce s literárním textem - individuální četba, domácí četba - besedy o knihách, výstavky knih, knihovna - základy literatury (pohádka, pověst, bajka) - dětský autor a jeho dílo, ilustrátor - využití poezie, prózy, divadla, literatury umělecké a dětské, výtvarného doprovodu i ilustrací, dětské časopisy, komiks **PSANÍ:** - tvary písmen - úprava zápisu - kontrola vlastního projevu - dopis, adresa - vyplňování formulářů	Všechny předměty OSV - rozvoj schopností poznávání - plánování učení - péče o dobré vztahy - komunikace - kreativita VMEGS - lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy MKV - odlišnost lidí, vzájemná rovnost EVVO - vztah člověka k prostředí - ekosystémy OSV - rozvoj schopností, poznávání - plánování učení - péče o dobré vztahy

ČESKÝ JAZYK – 4. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - užívá různé podoby slova, rozlišuje slova podle významu, rozpozná slova spisovná a nespisovná, pozná slova citově zabarvená, slova mazlivá a hanlivá - poznání kořene rozlišuje část předponovou a příponovou - rozpoznává předpony a předložky, pravopis jejich psaní - uvědoměle používá y-i po obojetných souhláskách uvnitř slov u vyjmenovaných a příbuzných slov - určování slovních druhů, poznává slovní druhy neohebné - skloňuje podstatná jména - vyhledává infinitiv v textu, určuje osobu, číslo, čas, časuje osobu v oznamovacím způsobu - rozlišuje způsob oznamovací, rozkazovací a podmiňovací - určuje větu jednoduchou a souvětí, spojuje jednoduché věty v souvětí spojovacími výrazy - určuje podmět a přísudek - píše správně i-y v příčestí minulém - ovládá pravopis vlastních jmen států, ulic, zeměpisných názvů	**MLUVNICE:** - nauka o slově, hlásková spodoby slova, význam slova, slova jednoznačná, mnohoznačná, slova spisovná a nespisovná, slova citově zabarvená - stavba slova – kořen, předpona a přípona - předložky - vyjmenovaná slova p, b, f, l, m, p, s, v, z - slovní druhy - vzory podstatných jmen - infinitiv sloves, určité slovesné tvary - slovesné způsoby - stavba věty - podmět a přísudek - shoda podmětu s přísudkem - vlastní jména – zeměpisné názvy, jména ulic a jména států – jednoslovná	Všechny předměty MKV -multikulturalita – specifické rysy jazyků

ČESKÝ JAZYK – 4. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák:		
	SLOH:	Všechny předměty
- užívá vhodných jazykových prostředků	- stylizace a kompozice	
		EVVO
- sestavuje osnovu, tvoří nadpisy, člení text na odstavce	- osnova, nadpis, členění projevu	Ekosystémy
		MKV
- dodržuje následnost dějové složky	- vypravování	Lidské vztahy – principy slušného chování
- vypracuje popis rostliny, zvířete a věci	- popis rostlin a zvířat a věcí	
- předvede telefonování v různých modelových situacích	- formy společenského styku	
- čte správně, uvědoměle, plynule a dostatečně rychle, přirozeně intonuje, používá správný přízvuk slovní i větný, člení věty, frázuje, dbá na barvu a sílu hlasu	**ČTENÍ A LITERÁRNÍ VÝCHOVA:** - rozvoj techniky čtení	
- vyhledává informace v učebnicích, encyklopediích a slovnících, využívá poznatků z četby v další školní činnosti	- tiché čtení s porozuměním - tvořivá práce s literárním textem - práce s dětskou knihou	MKV Multikulturalita – specifické rysy jazyků
- čte potichu delší texty, reprodukuje obsah těchto textů	- výběr četby podle osobního zájmu	
- dramatizuje, k dramatizaci používá loutky, maňásky, domýšlí literární příběhy	- divadelní a filmová představení	
- vyjadřuje své pocity z četby	- základy literatury	
- využívá školní knihovnu, vede čtenářský deník		
- navštěvuje divadelní a filmová představení, beseduje o nich	- poezie: lyrika, epika, rytmus	
- objasní zadané literární pojmy	- próza: pověst, povídka	
	- rozhovory o knihách, besedy o ilustracích	

ČESKÝ JAZYK – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - používá český jazyk jako nástroj dorozumívání - určuje kořen, předponu a příponu, vyznačuje slovotvorné základy, jak byla slova odvozena, dodržuje pravopis – užívá správné koncovky - doplňuje předpony a přípony podle smyslu - používá odůvodnění pravopisu s přihlédnutím ke tvoření slov, osvojuje si spisovnou výslovnost a pravopis souhláskových skupin - rozlišuje základní význam předpon - používá předložky v praxi - v praxi rozlišuje skupiny bě – bje, vě – vje, pě –-pje - využívá znalost vyjmenovaných slov v praktických cvičeních - píše pravopisně správně vlastní jména - rozlišuje a určuje slovní druhy - určuje pád, číslo, rod, vzor, skloňuje podle vzoru - rozpozná druhy přídavných jmen - rozezná mluvnické kategorie sloves - používá správné tvary podmiňovacího způsobu - nahrazuje podstatná jména zájmeny, vyhledá je v textu - určuje základní větné členy, rozvíjející skladební dvojice	**MLUVNICE** - mateřský jazyk – prostředek dorozumívání – stavba slova – odvozování slov předponami a příponami, části slova, kořen – společný pro všechna příbuzná slova - souhláskové skupiny na styku předpony nebo přípony a kořene - přídavná jména odvozená od podstatných jmen, zakončená na – ský, –ští - zdvojené souhlásky – předpony s-, z-, vz- - předložky s, z - skupiny bě – bje, vě – vje, pě, mě – mně (bje, vje – tam, kde se setká předpona ob-, v-, s kořenem na -je-) - dělení slov na konci řádků - pravopis i-y po obojetných souhláskách (mimo koncovku) - vlastní jména – víceslovné názvy států, jména národností, názvy uměleckých děl, novin a časopisů - tvarosloví – slovní druhy - mluvnické kategorie podstatných jmen - přídavná jména - slovesa - podmiňovací způsob - zájmena – jejich druhy - zájmena osobní - číslovky - skladba – základní větné členy	

ČESKÝ JAZYK – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vyhledává různé podměty – užívá několikanásobných podmětů ve větách - píše správně i-y v koncovkách příčestí minulého - určuje věty jednoduché, spojuje věty v souvětí	 - podmět vyjádřený a nevyjádřený - podmět několikanásobný - přísudek slovesný, shoda podmětu s přísudkem - věta jednoduchá a souvětí	
- sestavuje osnovu textů, odlišuje tvrzení od mínění - předvede dovednost vypravovat - popíše předmět, děj, pracovní postup, vlastní osobu - napíše dopis (ve správném sledu jeho částí) - sestaví SMS zprávu a e-mail zprávu na základech stručnosti a výstižnosti textu - používá tiskopisy a dokáže je vyplnit - kultivovaně se dorozumívá ve škole i mimo školu	**SLOH:** - reprodukce jednoduchých textů - vypravování - popis předmětu, děje, pracovního postupu - dopis - SMS zpráva, e-mail - tiskopisy: poštovní poukázky, průvodky, podací lístky - vyjadřování v běžných komunikačních situacích	OSV - komunikace MV - příklady stavby a uspořádání zpráv

ČESKÝ JAZYK – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - čte plynule, s porozuměním, nahlas i potichu přiměřeně náročné texty, vyjádří své pocity z přečteného textu a názory o něm - čte procítěně s prvky uměleckého přednesu - předčítá texty, recituje básně, vyhledává a vymýšlí rýmy - rozumí přiměřeně složitému sdělení, zapamatuje si jeho smysl, reprodukuje text, rozlišuje podstatné od méně podstatného, vyjadřuje své názory, tvoří literární text na dané téma - zaznamenává zajímavé myšlenky, vymýšlí texty, vede čtenářský deník - dramatizuje povídky, pohádky, využívá maňásky, loutky - orientuje se v dětské literatuře, zajímá postoj k literárním postavám, pozná záměr autora a hlavní myšlenku a porovnává ilustrace různých výtvarníků - navštěvuje divadelní a filmová představení, beseduje o nich, hodnotí je - orientuje se v odborných textech, včetně tabulek a grafů, využívá různých zdrojů informací, slovníky, encyklopedie, katalogy, internet - při jednoduché analýze literárních textů používá elementární literární pojmy	**ČTENÍ A LITERÁRNÍ VÝCHOVA:** - výrazné hlasité čtení uměleckých i naučných textů - výrazné čtení s prvky uměleckého přednesu - předčítání textu, recitace – rým, verš, sloka - volná reprodukce přečteného textu - zápis textu, tvorba vlastních textů - dramatizace scénky - besedy o knihách - divadelní a filmová představení, televizní tvorba - porozumění různým druhům textů věcné i odborné literatury - základy literatury - poezie, lyrika, epika, přenášení významů, přirovnání - próza: čas a prostředí děje, hlavní a vedlejší postavy, řeč	MKV - multikulturalita MV - identifikování postojů a názorů autora, jeho výrazové prostředky

ČESKÝ JAZYK – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - pokouší se vyplnit poštovní poukázku, podací lístek - rozlišuje mezi zprávou a oznámením - napíše zprávu a oznámení - uvede základní rozdíly mezi objednávkou a inzerátem - uvede příklad objednávky - sestaví inzerát ke koupi, k prodeji - napíše soukromý dopis kamarádovi, rodině se všemi náležitostmi - stylizuje dopis, používá kultivovaný písemný projev - ovládá zásady popisu s použitím spisovných jazykových prostředků - podá informaci stručně a zřetelně - vyhledá hlavní myšlenky textu - vyjadřuje se souvisle a výstižně v mluveném projevu - vypravuje posloupně a sdělí hlavní myšlenku - určí slovní druhy -určí ohebné a neohebné slovní druhy - rozliší druhy podstatných jmen - ovládá základní pravopis velkých písmen - skloňuje podstatná jména, rozlišuje vzory a používá náležité tvary - zvládá pravopis zakončení podstatných jmen rozlišuje vzory přídavných jmen ovládá pravopis koncovek a změny hlásek při odvozování vytvoří 2. i 3. stupeň i nepravidelné stupňování	**KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA:** - jednoduché tiskopisy - jednoduché komunikační žánry – vzkaz, inzerát, objednávka, oznámení, SMS - dopis osobní a úřední - popis - výtah a výpisky - vypravování **JAZYKOVÁ VÝCHOVA** - slovní druhy – ohebné a neohebné Podstatná jména: - konkrétní, abstraktní - obecná, vlastní - pomnožná, hromadná, látková - vzory - skloňování Přídavná jména: - druhy, vzory - skloňování - pravopis - stupňování	Př, Z, D, Aj, Nj, Ov, Vv, Hv MV - práce v realizačním týmu OSV - soc. rozvoj – kooperace a kompetice OSV - morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti OSV - os. rozvoj – seberegulace a sebeorganizace - os. rozvoj – psychohygiena VDO - občanská společnost a škola: škola jako model otevřeného partnerství a dem. společenství MV - stavba mediálních sdělení; Tvorba mediálních sdělení MV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

ČESKÝ JAZYK – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozlišuje v textu druhy zájmen - skloňuje osobní zájmena - ovládá pravopis zájmene já - rozlišuje v textu druhy číslovek - vytvoří spisovné tvary číslovek dva, oba, tři, čtyři - ovládá psaní číslovek řadových a zápis číselných údajů slovem - ovládá dané mluvnické kategorie sloves - rozpozná ve větě rozkazovací a podmiňovací způsob - správně používá čas přítomný, minulý a budoucí - určí ve větě základní větné členy - rozliší podmět a přísudek - ovládá pravopisnou shodu podmětu s přísudkem - znázorní graficky základní vztahy ve větě - rozliší větu jednoduchou a souvětí - určí věty hlavní a věty vedlejší - užívá základní spojovací výrazy a interpunkci v souvětí - používá jazykové příručky, orientuje se v nich - rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu - uvědomuje si důležitost jazykové kultury - rozpozná zvukovou a písemnou podobu slov, správně intonuje	Zájmena: - druhy zájmen, skloňování zájmena já Číslovky: - druhy číslovek a jejich užívání - skloňování číslovek dva, oba, tři, čtyři - psaní číslovek základních a řadových Slovesa: - osoba, číslo, způsob, čas - slovesný tvar určitý a neurčitý - podmiňovací způsob přítomný a minulý - slovesný čas Základní větné členy: - přísudek - podmět vyjádřený a nevyjádřený - shoda podmětu (i několikanásobného) s přísudkem - skladební dvojice - věta jednoduchá a souvětí - nejobvyklejší spojovací výrazy - interpunkce v souvětí - seznámení s jazykovými příručkami a práce s nimi - jazyk, jeho útvary - zvuková stránka jazyka, hláskosloví slovní přízvuk, zvuková stránka slova, věty, - výslovnost	OSV - sociální rozvoj: komunikace (zákl. kom. formy) OSV - osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání OSV - osobnostní rozvoj – sebepoznání a sebepojetí: já jako zdroj informací o mně / druzí jako zdroj informací o mně / moje tělo OSV - sociální rozvoj: mezilidské vztahy EVVO - vztah člověka k prostředí; zákl. podmínky života: ochrana přírody a chování v přírodě MV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; fungování a vliv médií ve spol.; práce s příručkami

ČESKÝ JAZYK – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: **-** dokáže jmenovat díla, která ho zaujala, umí je vlastními slovy představit - rozlišuje poezii a prózu, literární druhy a pojmy, umí užívat pojmy autor, spisovatel, básník, dramatik, - rozpozná pohádku klasickou a moderní - vyhledá ve slovnících, encyklopediích a na internetu význam pojmů epos, báje, pohádka, pověst – odliší je od sebe - je připraven empaticky prožívat situace vypravěče, postav a lyrického mluvčího, přijímat esteticko-ideové hodnoty textů, uvědomovat si a přijímat hodnotu kulturních kořenů a tradic, včetně literární, hodnoty mravní (humánnost mezilidských vztahů) a environmentální (ekologický poměr k přírodě) - dokáže uvést některá klasická díla a jejich autory – reprodukuje přečtený text a hodnotí hlavní postavy	**LITERÁRNÍ VÝCHOVA** - nabídka vhodných knih - co je literatura - rozdělení literatury na literární druhy a žánry - mýty, báje, pohádky a pověsti - klasická a moderní pohádka - kladný hrdina a záporná postava - významní autoři píšící pohádky - charakteristika pověsti - rozdíl mezi pohádkou a pověstí - interpretace, ukázky knih - literatura a skutečnost - recitace - česká literatura 19. století: významní autoři - dobrodružná literatura pro děti a mládež	Z, D, Př, Ov, Hv MV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: média jako zdroj informací EVVO - vztah člověka k prostředí OSV - komunikace: základní dovednosti dobré komunikace, kooperace VMEGS - objevujeme Evropu; Evropa a svět nás zajímá: naše vlast a Evropa OSV - sociální rozvoj - mezilid. vztahy: empatie a pohled na svět očima druhého - sociální rozvoj – komunikace: řeč těla, význam zvuků a slov, cvič. pozorování, empatického a aktivního naslouchání, dovednost pro verb. i neverb. sdělování, specific. komunik. dovednosti (monologické formy – téma „rétorika“) MKV - kulturní diference; lidské vztahy; etnický původ; multikulturalita; princip soc. smíru a solidarity

ČESKÝ JAZYK – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
- čte s porozuměním, ve čtení hlasitém frázuje podle smyslu sdělení, dokáže samostatně nebo s pomocí učitele řešit interpretační úkoly - dokáže v textu poznat a vlastními slovy esteticky hodnotit významy přirovnání, personifikace a apostrofy, popř. další estetické kvality jazyka textu, - chápe podstatu literární fikce a její vztah ke skutečnosti umí vyjádřit adekvátním způsobem určitý estetický soud (názor, proč se mu literární dílo líbí, nebo nelíbí) uvědomuje si rozdíl umělecké literatury a věcné literatury, - umí porovnat umělecké a jiné ztvárnění téže látky, různá umělecká ztvárnění téhož námětu, - umí samostatně reprodukovat děj epických textů, vlastními slovy charakterizuje vypravěče, interpretuje základní funkce a významy postav, prostředí, událostí.	- svět lidí a svět zvířat - humoristická próza pro děti a mládež - nonsensová literatura	MV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; rozlišování zábavních prvků sdělení od informativních OSV - osobnostní rozvoj – kreativita, rozvoj zákl. rysů kreativity MV - interpretace vztahu med. sdělení a reality - vnímání autora med. sděl.

ČESKÝ JAZYK – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - předvede samostatný souvislý projev (ústní - i písemný), vypravování - zaujme svým vypravováním spolužáky - při písemném i mluveném projevu používá vhodná slova - komunikuje kultivovaně, výstižně, volí vhodné jazykové prostředky - vyhledává hlavní myšlenky textu - popíše výrobek, umělecké dílo, pracovní postup - vystihne povahu člověka, schopnosti, zájmy - rozliší charakteristiku vnitřní a vnější - využívá rčení, pořekadla, přísloví, přirovnání - zpracuje výtah z odborného textu - formuluje ústní a písemnou žádost - sestaví strukturovaný životopis - prohlubuje poznatky o vhodných jazykových prostředcích	**KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA:** - slohové útvary - praktické formy slohu - vypravování - popis – uměleckých děl, výrobků, pracovního postupu, užití odborných názvů - líčení, charakteristika, životopis - žádost, pozvánka, výtah – výpisky	Všechny předměty OSV - osobnostní rozvoj, sociální rozvoj, morální rozvoj VDO - občanská společnost a škola; občan, občanská společnost a stát; principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VGMES - Evropa a svět nás zajímá; objevujeme Evropu a svět; jsme Evropané MKV - kulturní diference; lidské vztahy; multikulturalita EVVO - ekosystémy; základní podmínky života; lidské aktivity a problémy ŽP; vztah člověka k prostředí MV - kritické čtení, interpretace; stavba a tvorba mediálního sdělení; práce v realizačním týmu
- navazuje na získané znalosti - ovládá pravopis lexikální, tvaroslovný, skladební - rozlišuje a určuje slovní druhy - odvozuje tvary podstatných a přídavných jmen - skloňuje jména v regionu - využívá znalosti o podstatných jménech konkrétních, abstraktních, hromadných, pomnožných, látkových - zvládá pravopis velkých písmen – vlastní jména - určí zkratky, zkratková slova) - složeniny, spřežky - rozliší, skloňuje jmenné tvary	**JAZYKOVÁ VÝCHOVA:** - tvarosloví slovní druhy – ohebné, neohebné - odchylné tvary podstatných jmen - jazykové příručky - vlastní jména, pravopis - slovesa, rod, obtížnější slovesné tvary - sponová, fázová, způsobová slovesa - význam slov, sousloví rčení - slova jednoznačná, mnohoznačná - synonyma, homonyma, antonyma - slovní zásoba, tvoření slov - skladba, stavba větná, VD, VJ, VE, druhy vět	

ČESKÝ JAZYK – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozliší, skloňuje jmenné tvary - skloňuje, stupňuje přídavná jména - vyhledává, určuje zájmena - nepoužívá nadbytečně zájmena ukazovací v projevu - určuje a užívá spisovné tvary podmiňovacího způsobu - určí slovesné kategorie, rozlišuje rod - rozliší druh přísudku - chápe význam slova, odborných výrazů - rozliší větu hlavní a vedlejší, rozvíjející větné členy - orientuje se v různých typech vedlejších vět - respektuje při písemném dělení slov kořeny slov - pozná prostředky charakteristické pro jednotlivé věty - vyhledává a určuje základní větné členy (slovní druh) - rozlišuje typy přívlastků, příslovečného určení - rozpozná VJ, VD, VE, určí ZSD, RVČ - rozlišuje větu hlavní, vedlejší - ovládá interpunkci ve větě jednoduché, v souvětí - nahrazuje větné členy vedlejšími větami - vyhledává spojovací výrazy	- základní větné členy, rozvíjející větné členy, větné členy holé, rozvité, několikanásobné - tvoření vět, stavba textová - zjištění znalostí	
- používá literaturu jako zdroj prožitků a poznání - vyhledává ve slovnících, encyklopediích a internetu význam pojmů fantazie, sci-fi, povídka, román, prozaik, žurnalista, dramatik – odliší je od sebe - chápe význam fantazie - uvědomuje si význam slova přátelství a láska - snaží se vysvětlit význam historie a starých příběhů - reprodukuje přečtený text, hodnotí hlavní postavy - chápe potřebu humoru	**LITERÁRNÍ VÝCHOVA:** - nabídka vhodných knih - školní četba, individuální četba - interpretace ukázek knih - lyrika, epika, báje, pověst, legenda, drama, - oblíbený hrdina, jednání dětských hrdinů, lidské vztahy - román, vzpomínková próza, sci-fi, fantasy	

ČESKÝ JAZYK – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - předvede samostatný souvislý projev /ústní i písemný/ - komunikuje kultivovaně, volí vhodné jazykové prostředky - vypracuje výklad s pomocí osnovy, používá vhodně odborné výrazy - vypracuje výtah, rozlišuje důležité, orientuje se v textu - rozliší charakteristiku vnější a vnitřní - zpracuje osnovu, procvičí subjektivně zabarvený popis - zpracuje úvahu na vhodné téma, uplatní vlastní zkušenosti, názory, postoje - odlišuje prvky vypravování, líčení, popisu… - používá vhodné jazykové prostředky pro jednotlivé slohové útvary - navazuje na získané znalosti - má přehled o slovanských jazycích - rozlišuje spisovný jazyk, nářečí, obecnou češtinu - porozumí slovům cizího původu, nahrazuje je slovy domácími - výslovnost přejatých slov - ukázky slovanských jazyků - využívá Pravidla českého pravopisu, Slovník spisovné češtiny, jazykových příruček, dalších slovníků - rozpozná hlavní způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov - tvoří správné tvary podstatných jmen přejatých - zařadí sloveso do třídy a ke vzoru, určí slovesný vid - rozlišuje VJ, VD, VE - určí větný člen, rozliší větu hlavní, vedlejší, určí druh VV	**KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA:** - slohové útvary - charakteristika literární postavy - subjektivně zabarvený popis, líčení - výklad, výtah - citát - úvaha **JAZYKOVÁ VÝCHOVA:** - obecné výklady o českém jazyce - slovanské jazyky, útvary českého jazyka - nauka o slovní zásobě - slovní zásoba, tvoření slov - slova přejatá, pravopis, výslovnost - tvarosloví - nepravidelnosti ve skloňování podstatných jmen - skloňování obecných jmen přejatých - skloňování cizích vlastních jmen - zájmena týž, tentýž - slovesné třídy a vzory, slovesný vid, kmen, tvary - pravopis koncovek jmen a sloves - skladba	Všechny předměty OSV - osobnostní rozvoj, sociální rozvoj, morální rozvoj VDO - občanská společnost a škola; občan, občanská společnost a stát; principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VGMES - Evropa a svět nás zajímá; objevujeme Evropu a svět; jsme Evropané MKV - kulturní diference; lidské vztahy; multikulturalita MV - kritické čtení, interpretace; stavba a tvorba mediálního sdělení; práce v realizačním týmu

ČESKÝ JAZYK – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - určuje poměry mezi větami hlavními a v několikanásobném větném členu - odděluje vedlejší věty vložené do vět - pololetní a závěrečné shrnutí učiva	- stavba větná, VJ, VD, VE, zápor - základní a rozvíjející větný člen - souvětí souřadné a podřadné - významové poměry, druhy vedlejších vět - souřadně spojené věty vedlejší - větné členy v přístavkovém vztahu - znázornění stavby věty jednoduché - tvoření vět, stavba textová - zjištění znalostí	OSV - osobnostní rozvoj, sociální rozvoj, morální rozvoj VDO - občanská společnost a škola; občan, občanská společnost a stát; principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
- používá literaturu jako zdroj poznání - vyhledává ve slovnících, encyklopediích, na internetu význam pojmů - seznámí se s díly starší české i světové literatury, jejími představiteli, uvědomí si význam lidové slovesnosti - charakterizuje základní literární směry, porovnává tvorbu autorů, má vlastní názor a úsudek - uvědomuje si význam a důležitost humoru v lidském životě - rozliší epickou a lyrickou poezii - zaujme postoj ke konfliktním situacím vyplývajícím z jednání literárních postav - pracuje s různými informatikami - sleduje kulturní dění - interpretuje dílo, zaujme posluchače	**LITERÁRNÍ VÝCHOVA:** - nabídka vhodných knih - starší česká literatura, bible - významová a tvarová výstavba textu - lyrika, epika, drama, bajka, román, povídka - literatura romantismu - moderní literatura - humoristická literatura - texty zaměřené na práci s jazykem, ozvláštnění - sci-fi - kontrast v literatuře - citát, recitace, interpretace	VGMES - Evropa a svět nás zajímá; objevujeme Evropu a svět; jsme Evropané MKV - kulturní diference; lidské vztahy; multikulturalita EVVO - ekosystémy; základní podmínky života; lidské aktivity a problémy ŽP; vztah člověka k prostředí MV - kritické čtení, interpretace; stavba a tvorba mediálního sdělení; práce v realizačním týmu

ČESKÝ JAZYK – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - předvede samostatný souvislý projev, písemný i ústní, dbá na jazykovou správnost, vhodnost a přiměřenost, vyjadřuje se jasně, výstižně, přiměřeně situaci - rozliší slohové útvary a postupy, zdokonaluje se v nich, vhodně je kombinuje - umí vyjádřit své názory kultivovaným způsobem - popíše složitější pracovní postup - vystihne povahu člověka, schopnosti, zájmy - zpracuje osnovu, volí vhodné jazykové prostředky - zpracuje úvahu, uplatní zkušenosti, názory, postoje - připraví krátký proslov - podílí se na diskusi - respektuje interpunkci i ve větších stylistických projevech - orientuje se v různých slohových útvarech a využívá vhodné slovní zásoby - člení text do odstavců podle osnovy - pracuje s odborným textem	**KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA:** - vypravování, popis, charakteristika, úvaha, výklad, výtah, proslov, - tiskopisy, životopis - diskuze - publicistické útvary - souhrnné poučení o slohu	Všechny předměty OSV - osobnostní rozvoj, sociální rozvoj, morální rozvoj VDO - občanská společnost a škola; občan, občanská společnost a stát; formy participace občanů; principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VGMES - Evropa a svět nás zajímá; objevujeme Evropu a svět; jsme Evropané MKV - kulturní diference; lidské vztahy; multikulturalita EVVO - ekosystémy; základní podmínky života; lidské aktivity a problémy ŽP; vztah člověka k prostředí MV - kritické čtení, interpretace; stavba a tvorba mediálního sdělení; práce v realizačním týmu
- navazuje na získané znalosti - orientuje se ve slovanských jazycích, v etapách vývoje českého jazyka, rozlišuje útvary jazyka - rozlišuje spisovný jazyk, nářečí, obecnou češtinu - zná příklady obohacování slovní zásoby, zásady tvoření slov - správně třídí slovní druhy, vědomě jich používá, správně skloňuje - ke své práci využívá jazykové příručky - spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	**JAZYKOVÁ VÝCHOVA:** - slovanské jazyky, vývoj českého jazyka - útvary českého jazyka - tvoření slov, slovní zásoba - význam slova - tvarosloví, slovní druhy, skloňování - slovníky, příručky (Etymologický slovník, Slovník spisovné češtiny…) - zvuková stránka jazyka - pravopis koncovek jmen a sloves - psaní velkých písmen	

ČESKÝ JAZYK – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozlišuje významové vztahy ve větě a souvětí - zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě i souvětí - určuje věcný význam slov - zná tvaroslovný pravopis - zná úskalí přídavných jmen přivlastňovacích - užívá příslovečné spřežky - určuje druhy vět, pravopis různých druhů vět - vyhledá zápor ve větě - určuje větné členy - pozná rozdíl ve stavbě věty a souvětí - pozná věty se sponovým slovesem - vyhledá rozdíl mezi VJ a VD - zná pravopis ve shodě přísudku s podmětem, interpunkci různých přívlastků - určuje věty hlavní a vedlejší, závislé, řídící - určuje souvětí souřadné, podřadné - určí počet vět hlavních v souvětí - specifikuje významový poměr mezi větami hlavními, významový poměr větných členů - pozná výskyt složitého souvětí v odborném textu - zná pravopis řeči přímé, pořádek slov ve větě české - používá literaturu jako zdroj poznání a prožitků - uceleně reprodukuje přečtený text, vlastními slovy interpretuje smysl díla - rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní - rozlišuje základní literární žánry, literární směry - orientuje se ve struktuře textu - má přehled o významných představitelích české a světové literatury	- skladba, věta, větný člen, souvětí - samostatný větný člen, osamostatněný větný člen, elipsa - čárka ve větě, v souvětí - tvoření vět - hlavní zásady českého slovosledu, zápor - stavba textová – souvětí souřadné, s více než dvěma větami - vsuvka - prostředky návaznosti v jazykových projevech **LITERÁRNÍ VÝCHOVA:** - nabídka vhodných knih - vypravěčství - literatura o dospívání a péči o teenagery - moderní divadelní a písňové texty - moderní poezie - sci-fi a vizionářská literatura	Všechny předměty OSV - osobnostní rozvoj, sociální rozvoj, morální rozvoj VDO - občanská společnost a škola; občan, občanská společnost a stát; principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VGMES - Evropa a svět nás zajímá; objevujeme Evropu a svět; jsme Evropané MKV - kulturní diference; lidské vztahy; multikulturalita EVVO - ekosystémy; základní podmínky života; lidské aktivity a problémy ŽP; vztah člověka k prostředí MV - kritické čtení, interpretace; stavba a tvorba mediálního sdělení; práce v realizačním týmu

4.1.2 ANGLICKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

Anglický jazyk přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytuje živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa. Pomáhá snižovat jazykové bariéry, a přispívá tak ke zvýšení pohybu jednotlivců jak v osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a snášenlivosti a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.
Vzdělávání v anglickém jazyce předpokládá dosažení úrovně A2 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Úroveň A 2

Rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho/jí bezprostředně týkají (osobní, rodina, nakupování, místopis, zaměstnání…). Dokáže komunikovat prostřednictvím jednoduchých a běžných promluv, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Umí jednoduchým způsobem popsat svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se nejnaléhavějších potřeb mluvčího.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

S vyučovacím předmětem začínají žáci ve 3. ročníku. V tříhodinové (popř. čtyřhodinové) dotaci týdně v ročníku v jeho výuce pokračují až do 9. třídy. Výuka může probíhat i v tzv. blocích žáků různých ročníků, pokud to možnosti a potřeby žáků vyžadují. Do skupin mohou být žáci zařazováni s ohledem na tempo, které bezpečně zvládají, při zachování rozsahu výuky dle úrovně očekávaných výstupů.

Výuka směřuje k praktickým dovednostem. Náročnost a rozsah učiva, použitého jako prostředku k dosažení těchto dovedností, volí vyučující s ohledem na schopnosti a možnosti žáka. Výuka anglického jazyka v základní škole směřuje spíše k jeho praktickému používání jako komunikačního prostředku. Získávání praktických dovedností je zaměřeno na pět základních oblastí cizího jazyka – poslech, rozhovory, samostatný ústní projev, čtení, psaní.

Na 1. stupni ZŠ (3.–5. roč.) představuje výuka anglického jazyka úvod do cizojazyčného vzdělávání. Probouzí u žáků zájem o studium cizího jazyka a o vytváření kladného vztahu k tomuto předmětu. Pozornost se soustřeďuje na osvojení zvukové podoby jazyka a o zvládnutí vztahů mezi zvukovou a grafickou stránkou na podkladě rozvíjení základů řečových dovedností, na první seznámení s některými typickými jevy života a kultury zemí příslušné jazykové oblasti. Žáci se učí jednoduše a přirozeně reagovat v nejběžnějších situacích každodenního života přiměřených jejich věku. Dovednosti porozumět vyslechnutému sdělení a ústně se vyjadřovat jsou nadřazeny dovednostem číst a písemně se vyjadřovat. Výklad prvků gramatického systému je omezen na nezbytné minimum, slovní zásoba je volena na základě frekvence a zájmu dětí tohoto věku. Metody a formy práce jsou založeny na pozorování, poslechu, imitaci, tvořivých činnostech a hře. Výuka je výrazně propojena s mateřským jazykem, také s hudební, pohybovou a dramatickou výchovou (hraní rolí, improvizace, nahrávky, říkanky, básničky, písničky…). Zařazovány jsou i vhodné programy na PC, na internetu. Významnou úlohu tvoří i rozvíjení fantazie žáků, podněcování a oceňování jejich aktivity a invence (důvtip, vynalézavost, nápad), jejich tvůrčí přístup k činnostem.

Na 2. stupni ZŠ (6.–9. roč.) vzrůstají nároky na osvojování cizího jazyka jako prostředku dorozumívání a prostředku získávání dalších poznatků. Rozvíjejí se všechny řečové dovednosti, čtení a písemné vyjadřování nabývá významu. Pracuje se s autentickými materiály různého druhu (tištěnými, audiovizuálními), zařazuje se integrované (sjednocující) používání cizího jazyka v kombinaci s PC a internetem. Prohlubuje se povědomí žáků o kultuře cizích (zejména evropských) zemí. Využívá se spolupráce při vyučování. Vyučující vhodně využívá odlišností žáků v různých individuálních i skupinových činnostech. Je podporováno rozvíjení komunikačních dovedností žáků navazováním kontaktů s anglicky hovořícími osobami v zahraničí zejména prostřednictvím internetu a osobními kontakty (zájezdy, partnerské školy, rodilí mluvčí). Významná je motivace žáků k výuce Dalšího cizího jazyka.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Anglický jazyk

Kompetence k učení

- vést žáky k odpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich budoucnost
- připravovat je na celoživotní učení
- vysvětlovat smysl a cíl učení na praktických příkladech blízkých žákovi
- posilovat pozitivní vztah k učení
- učit žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu
- používat při hodnocení ve zřetelné převaze pozitivní navození
- učit práci s chybou
- učit trpělivosti, povzbuzovat

Kompetence k řešení problémů
- učit žáky nebát se problémů, brát je jako výzvu
- vytvářet praktické problémové úkoly, učit žáky je prakticky řešit
- podporovat různé přijatelné způsoby řešení problému
- podporovat samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporovat skupinovou práci při řešení problému
- podporovat využívání moderní techniky při řešení problému

Kompetence komunikativní
- podporovat různé formy komunikace na „mezinárodní úrovni“ v rámci Evropy a světa
- klást důraz na kulturní úroveň komunikace
- podporovat integrované používání cizího jazyka a výpočetní techniky
- učit žáky publikovat a předvádět své názory a myšlenky (školní časopis, web, …)
- vést žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci své osoby a školy na veřejnosti
- připravovat žáky ke zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- učit žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- učit žáky neslovní komunikaci

Kompetence sociální a personální
- vyvažovat frontální, skupinovou výuku a kooperativní vyučování
- podporovat inkluzi (začlenění)
- volit formy práce, které spojují různorodý kolektiv třídy
- umožňovat vzájemnou inspiraci
- umožňovat dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu
- učit žáky pracovat v týmech, vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku zdařilé a výkonné spolupráce
- rozvíjet schopnosti žáků v týmu zastávat různé role
- učit žáky kriticky hodnotit práci, význam týmu, svoji práci a význam v týmu a práci a význam ostatních členů týmu
- podporovat vzájemnou pomoc žáků, vytvářet situace, kdy se žáci vzájemně podporují
- upevňovat v žácích vědomí ke spolupráci, kterou lze naplňovat osobní i společné cíle
- podporovat integraci žáků se SVVP do třídních kolektivů
- netolerovat projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- podporovat koedukovanou výchovu dětí

Kompetence občanské
- odmítat projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- vést žáky k sebeúctě a k úctě k druhým
- sledovat chování žáků, včas přijímat účinná opatření
- vést žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí
- nabízet žákům vhodné aktivity (sportovní, kulturní, rekreační apod.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům, uplatňovat prvky kladné motivace

Kompetence pracovní

- vést ke kladnému vztahu k práci
- vytvářet při výuce podnětné a tvořivé prostředí, měnit pracovní podmínky, vést žáky k adaptaci na nové pracovní podmínky
- posilovat u žáků snahu k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia, k volbě povolání
- uvádět lepší možnosti pracovního uplatnění při ovládnutí cizího jazyka

Kompetence digitální

- motivovat žáky k využívání programů, aplikací a webových stránek pro osvojování slovní zásoby a správné výslovnosti
- využívat online aplikací pro seznámení s reáliemi, které se týkají probíraných témat
- vést žáky k dodržování zásad bezpečnosti při práci s online aplikacemi a zásad ochrany osobních údajů
- vést žáky k vyhledávání a zpracování informací, samostatnému vyhledávání a snaze posoudit důvěryhodnost cizojazyčného informačního zdroje
- vést žáky k dalšímu digitálnímu zpracovávání, ukládání, zálohování a sdílení získaných informací a vytváření digitálního obsahu, případně bez opory o jiné zdroje (např. vlastní video nebo prezentace vlastních fotografií)
- vést žáky k uvědomování si existence autorského zákona a k osvojování si zvyku uvádět bibliografické zdroje při šíření informací jiných autorů
- vést žáky k práci s vybranými internetovými aplikacemi, které jsou určeny pro studium cizího jazyka, k jejich používání, např. využívání online slovníků
- vést žáky k využívání odpovídajících čtenářských strategií vhodných pro digitální čtení a k práci (čtení) v prostředí elektronické obrazovky (posouvání řádků, stránek) a k další práci s textem a informacemi
- vést žáky k práci s klávesnicí pro další cizí jazyky, k formulování písemného vyjádření různými formami

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO)

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

žák

CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně

CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal

CJ-3-1-03 rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu

CJ-3-1-04 rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu

CJ-3-1-05 přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení

CJ-3-1-06 píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

CJ-3-1-01p je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka

Očekávané výstupy – 2. období

POSLECH S POROZUMĚNÍM

žák

CJ-5-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností

CJ-5-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

CJ-5-1-03 rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

CJ-5-1-01p rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností

CJ-5-1-02p rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

- rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování

MLUVENÍ

žák

CJ-5-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů

CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

CJ-5-2-01p pozdraví a poděkuje

CJ-5-2-02p sdělí své jméno a věk

CJ-5-2-03p vyjádří souhlas či nesouhlas, reaguje na jednoduché otázky (zejména pokud má k dispozici vizuální oporu)

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

CJ-5-3-01 vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům

CJ-5-3-02 rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

CJ-5-3-02p rozumí slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

PSANÍ

žák

CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života

CJ-5-4-02 vyplní osobní údaje do formuláře

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka

Učivo

- **zvuková a grafická podoba jazyka –** fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- **slovní zásoba –** žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem
- **tematické okruhy** – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí
- **mluvnice** – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

2. stupeň
Očekávané výstupy
POSLECH S POROZUMĚNÍM
žák
CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
CJ-9-1-01p rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů
CJ-9-1-02p rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby

MLUVENÍ
žák
CJ-9-2-01 zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
CJ-9-2-01p odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM
žák
CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
CJ-9-3-01p rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

PSANÍ
žák
CJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
CJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

CJ-9-4-03 reaguje na jednoduché písemné sdělení
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
CJ-9-4-03p reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby

Učivo

- **zvuková a grafická podoba jazyka** – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby
- **slovní zásoba** – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem
- **tematické okruhy** – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, reálie zemí příslušných jazykových oblastí
- **mluvnice** – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

ANGLICKÝ JAZYK – 3. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně - zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal - s vizuální oporou rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu - s vizuální oporou rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností - přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení - píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy - seznámí se s fonetickými znaky - získá základní výslovnostní návyky - rozliší zvukovou a grafickou podobu probíraných slov - užívá základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů - používá abecední slovník učebnice - pozdraví, rozloučí se, osloví osoby, ve formuláři vyplní jméno, bydliště, věk - vyjmenuje anglickou abecedu, udá svou národnost - hláskuje svoje jméno - pojmenuje školní potřeby, udá jejich barvu, počet, počítá do dvanácti	**POSLECH S POROZUMĚNÍM** **Zvuková a grafická podoba jazyka** - fonetické znaky (pasivně) - základní výslovnostní návyky **MLUVENÍ/ ČTENÍ S POROZUMĚNÍM** **Tematické okruhy** - Introduction - At school - Shapes and sizes	Čj, M, Prv VMEGS - Evropa a svět nás zajímá – život dětí v jiných zemích, život Evropanů; objevujeme Evropu a svět – styl života v evropských rodinách - Evropa a svět nás zajímá – lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy OSV - sebepoznání a sebepojetí – moje tělo

ANGLICKÝ JAZYK – 3. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - pojmenuje části lidského těla, vyjádří velikost, délku - pojmenuje běžné oblečení - představí členy rodiny - pojmenuje místnosti v bytě a jejich běžné vybavení - pojmenuje hračky, vyjádří jejich polohu předložkami v, na, vedle - pojmenuje běžná zvířata, jejich části těla - pojmenuje tradiční vánoční předměty, zazpívá vánoční - písně, napíše jednoduché blahopřání - rozlišuje jednotné, množné číslo podstatných jmen - časuje sloveso to be, have got pro 1., 2., a 3. j. č. - rozliší určitý a neurčitý člen - užívá vazbu there is / there are s předložkami in, on, under, next to, between, dokáže určit polohu předmětu - tvoří věty se zájmenem this - vyjádří, že má někdo něco rád nebo něco jí	- My family - My home (toys) - My face, my body - Food - Fruit and vegetables - My Clothes - At Christmas **PSANÍ** - vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov **SLOVNÍ ZÁSOBA** - greetings, international words, colours, numbers, alphabet, my classroom – things, my family (describing people), my home (rooms, country, town, village), my room (toys, furniture), my friends (parts of the body, hair, face), my pets, Christmas **MLUVNICE** - množné číslo podstatných jmen - jednotné číslo sloves *to be* a *to have got* (oznamovací, tázací věta, krátká odpověď, zápor) - určitý a neurčitý člen - vazba *there is, there are* - užívání předložek *in, on, under, next to, between* a zájmena *this* - sloveso *like*, sloveso *eat*	VMEGS - Objevujeme Evropu a svět – styl života v evropských rodinách - Evropa a svět nás zajímá – lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy

ANGLICKÝ JAZYK – 4. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele - rozumí slovům a jednoduchým větám - rozumí jednoduchému poslechovému textu - sdělení jsou pronášena pomalu a zřetelně, s pečlivou výslovností a vizuální oporou - se zapojí do jednoduchých rozhovorů - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá - pozdraví, představí se, zeptá se na jméno, národnost, věk, jak se daří, tvoří množné číslo podstatných jmen, popíše předmět, velikost, barvu, polohu, vyjmenuje anglickou abecedu, hláskuje jméno, pracuje se slovníky, reaguje na pokyny učitele, časuje sloveso to be v obou číslech - představí rodinu (popíše části těla, oblečení, povolání) - popřeje k narozeninám - vyjádří právě probíhající běžné domácí činnosti - popíše domov, hovoří o domácích činnostech - vyjádří oblibu činností - určí celé hodiny, vyjmenuje dny v týdnu, měsíce - počítá do dvaceti, počítá do sta - vyjmenuje roční období, zeptá se na počasí, určí počasí	**POSLECH S POROZUMĚNÍM** **Tematické okruhy:** domov, rodina, škola, volný čas, zvířata, lidské tělo, bydliště, zvířata, příroda, počasí **MLUVENÍ** **Osvojovaná témata:** domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí - Introduction - My hobbies - My favourite food and drink - Leisure time activities - My school - Clothes - People - Easter	Čj, M, Prv OSV - osobnostní rozvoj; sociální rozvoj; morální rozvoj VMEGS - Objevujeme Evropu a svět – styl života v evropských rodinách - Evropa a svět nás zajímá – lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy EVVO - ekosystémy

ANGLICKÝ JAZYK – 4. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života - používá základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů - pracuje se slovníkem - užívá osobní a přivlastňovací zájmena - časuje sloveso to be ve všech osobách - tvoří věty se slovesy to be, like, can - tvoří oznamovací, tázací věty, krátké odpovědi, zápor - formuluje otázky a odpovídá na ně - tvoří věty se zájmeny this, that, these, those - užívá ve větách spojku because - tvoří věty s gerundiem - správně užívá přítomné časy - vyjádří právě probíhající běžné domácí činnosti - správně používá předložky at, in, on - upevňuje si znalost pořádku slov ve větě	**ČTENÍ S POROZUMĚNÍM** **Osvojovaná témata** – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, bydliště, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí **PSANÍ** - vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov **SLOVNÍ ZÁSOBA** - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí **MLUVNICE** - základní gramatické struktury a typy vět - osobní a přivlastňovací zájmena (j.č. i mn. č.) - slovesa *to be, to have got, can, like* ve všech osobách (oznamovací, tázací věta, krátká odpověď, zápor) - přivlastňování věcí - slova *whose, this, that, these, those, because* - vazba *like* + - *ing* (oznamovací, tázací věta, odpověď, zápor) - přítomný čas prostý - přítomný čas průběhový - předložky *at, in, on*	VMEGS - Objevujeme Evropu a svět – styl života v evropských rodinách - Evropa a svět nás zajímá – lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy EVVO - ekosystémy

ANGLICKÝ JAZYK – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele - rozumí slovům a jednoduchým větám - rozumí jednoduchému poslechovému textu - sdělení jsou pronášena pomalu a zřetelně, s pečlivou výslovností a vizuální oporou - se zapojí do jednoduchých rozhovorů - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá - popíše druhy filmu a literatury - ovládá dialogy při nakupování – jednoduché fráze - popíše umístění obchodů - vyjmenuje měsíce a vyjádří měsíc narození různých osob - orientuje se v dialozích na téma oslava narozenin a tvoří jednoduché věty v minulém čase - rozlišuje a popíše zvířata a jejich prostředí - zeptá se na pravidelně konané činnosti a odpoví - jednoduše popíše pravidla hry - vyjmenuje světadíly - sdělí a zeptá se na místo, kde žije - vyjmenuje, popíše a určí místo původu několika zvířat	**POSLECH S POROZUMĚNÍM** **Osvojovaná témata:** Me, my friends, my family Leisure time activities, sports, daily routine My home, our house, rooms School, school equipment, subjects Our town, buildings, shops My body, animal body Weather Food and drinks Time Clothes **MLUVENÍ** **Osvojovaná témata:** Me, my friends, my family Leisure time activities, sports, daily routine My home, our house, rooms School, school equipment, subjects Our town, buildings, shops My body, animal body Weather Food and drinks Time Clothes	Čj, M, Prv, Vl, Vv, Hv MKV - multikulturalita VMEGS - Objevujeme Evropu a svět – styl života v evropských rodinách - Evropa a svět nás zajímá – lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy EVVO - ekosystémy

ANGLICKÝ JAZYK – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zeptá se druhé osoby, kde byla v danou dobu, zda někde byla, jak se jí něco líbilo, a na totéž odpoví - zeptá se na datum narození a odpoví - zeptá se druhé osoby, co dělala v danou dobu a zda dělala určitou činnost, na totéž odpoví kladně nebo záporně - vypráví o minulosti, rozlišuje minulost a přítomnost - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života - používá základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů - pracuje se slovníkem	**ČTENÍ S POROZUMĚNÍM** **Osvojovaná témata**: Me, my friends, my family Leisure time activities, sports, daily routine My home, our house, rooms School, school equipment, subjects Our town, buildings, shops My body, animal body Weather Food and drinks Time Clothes **PSANÍ** - vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov **SLOVNÍ ZÁSOBA – tematické okruhy:** Me, my friends, my family Leisure time activities, sports, daily routine My home, our house, rooms School, school equipment, subjects Our town, buildings, shops My body, animal body Weather Food and drinks Time Clothes	VMEGS - objevujeme Evropu a svět

ANGLICKÝ JAZYK – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - časuje sloveso *to be*, *to have got, can, like* ve všech osobách - tvoří věty se slovesy *to be, to have got, like, can* - tvoří oznamovací, tázací věty, krátké odpovědi, zápor - formuluje otázky a odpovídá na ně - správně užívá přítomné časy a čas minulý prostý - vyjádří činnosti právě probíhající, pravidelné, minulé, plánované - tvoří věty s rozkazem a zákazem - tvoří věty s modálním slovesem *have to* - tvoří věty s příslovci - správně používá řadové číslovky a množné číslo - podstatných jmen	**MLUVNICE** - slovesa to *be, to have got (i zkrácené tvar), can, like* ve všech osobách (oznamovací, tázací věta, krátká odpověď, zápor) - přítomný čas prostý (oznamovací, tázací věta, krátká odpověď, zápor), nepravidelné tvary - přítomný čas průběhový (oznamovací, tázací věta, krátká odpověď, zápor) - vyjádření blízké budoucnosti - minulý čas prostý – sloveso *to be* ve všech osobách (oznamovací, tázací věta, krátká odpověď, zápor) - minulý čas prostý – pravidelná a některá nepravidelná slovesa - rozkaz a zákaz - sloveso *have to* - příslovce a výrazy vyjadřující opakovanost - předložky místa, času, předložkové vazby - nepravidelné množné číslo podstatných jmen - řadové číslovky	

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozumí informacím v jednoduchých (přiměřených) poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně - rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat - zachytí konkrétní informace číselné i nečíselné povahy (např. o osobách, prostředí, v němž žije, každodenních činnostech a potřebách, způsobu života) v pomalu a zřetelně pronášeném jednoduchém projevu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích - zapojí se pomocí slovních spojení a vět do krátkých, jasně strukturovaných rozhovorů - formuluje pozvání a na pozvání reaguje - domluví se na tom, co bude dělat, kam půjde, a na podobné výpovědi reaguje - sdělí, co se mu líbí/nelíbí, co si přeje/nepřeje - poskytne a zjistí informace týkající se běžných témat v každodenních situacích (např. sdělí informace o sobě, svých přátelích a rodině …) - mluví i sobě, své rodině, kamarádech, škole, volné čase, nakupování a dalších osvojovaných tématech - pohovoří krátce na osvojené téma - vypráví jednoduchý příběh či událost, popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života - je schopen vytvořit jednoduchý příběh za použití slovní zásoby týkající se osvojovaných témat - rozumí pokynům vyučující při práci ve třídě a dokáže na ně reagovat	**POSLECH S POROZUMĚNÍM** **Tematické okruhy:** představování, osobní údaje, škola, třída, školní potřeby, školní i volnočasové aktivity, sporty, rodina, členové rodiny, vzhled osob, slavné osobnosti, program dne, čas a datum, dům a byt, domácí práce, reálie anglicky mluvících zemí, písně, básně **zvuková podoba jazyka** – slovní a větný přízvuk, intonace **MLUVENÍ** **Osvojovaná témata:** formální a neformální pozdrav, rozloučení, seznamování, představování, hláskování, číslovky, barvy, měsíce, anglická abeceda, Londýn, názvy některých států, národnosti, osobní údaje, volný čas, volnočasové aktivity, škola a třídní klima, školní kluby, rodina, New York, popis osoby, slavné osobnosti, program dne, školní rozvrh, určování času, školní kluby, dům, domov, domácí práce, povinnosti, okolí bydliště – popis, zvířata, člověk a jeho popis, oblečení, obchody, produkty, nakupování, ceny **ZVUKOVÁ PODOBA JAZYKA** - rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti**,** slovní a větný přízvuk, intonace	Čj, Z VMEGS - Objevujeme Evropu a svět – styl života v evropských rodinách - Evropa a svět nás zajímá – lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy MKV - multikulturalita Z MV - stavba mediálního sdělení OSV - rozvoj schopností poznávání, popis osob na základě vizuálních materiálů; seberegulace a sebeorganizace, popis režimu dne Kultura – Halloween, Christmas, St. Valentine´s Day, Easter

ANGLICKÝ JAZYK – 6.ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech - najde konkrétní informace číselné i nečíselné povahy (např. o osobách, prostředí, v němž žije, každodenních činnostech a potřebách, způsobu života) v jednoduchém textu vztahujícím se k tématům, se kterými se může běžně setkat ve svém životě - rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace - porozumí obsahu krátkého a jednoduchého textu týkajícího se každodenních témat (např. vybere, přiřadí, ukáže, doplní znak, obrázek nebo text znázorňující obsah daného textu) - odvodí z kontextu význam neznámých slov, která se vyskytují v jednoduchém textu nebo zjednodušené četbě - porozumí běžným označením a nápisům na veřejných místech, která se týkají např. orientace, upozornění, varování, zákazu, časových údajů - vyplní základní údaje o sobě ve formuláři - zapíše/doplní informace, slovní spojení nebo jednoduché věty, které se týkají jeho osoby, rodiny a kamarádů, předmětů nebo činností, které běžně vykonává - vyplní identifikační kartu - napíše nákupní seznam - napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - reaguje na jednoduché písemné sdělení - používá dostačující slovní zásobu k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím, pracuje se slovníkem	**ČTENÍ S POROZUMĚNÍM** **Osvojovaná témata:** formální a neformální pozdrav, rozloučení, seznamování, představování, hláskování, číslovky, barvy, měsíce, anglická abeceda, Londýn, názvy některých států, národnosti, osobní údaje, volný čas, volnočasové aktivity, škola a třídní klima, školní kluby, rodina, New York, popis osoby, slavné osobnosti, program dne, školní rozvrh, určování času, školní kluby, dům, domov, domácí práce, povinnosti, okolí bydliště – popis, zvířata, člověk a jeho popis, oblečení, obchody, produkty, nakupování, ceny **zvuková podoba jazyka** – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti**,** slovní a větný přízvuk, intonace **PSANÍ** - grafická podoba jazyka, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby **SLOVNÍ ZÁSOBA** formální a neformální pozdrav, rozloučení, seznamování, představování, číslovky, barvy, měsíce, anglická abeceda, názvy států, národnosti, osobní údaje, volný čas, volnočasové aktivity, škola, třída, školní pomůcky, školní kluby, rodina, popis osoby, program dne, školní rozvrh, určování času, školní kluby, dům, domov, domácí práce, povinnosti, okolí bydliště – popis, zvířata, oblečení, obchody, produkty, nakupování, ceny	Čj OSV - sociální rozvoj – komunikace (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogu); mezilidské vztahy (péče o dobré vztahy, empatie, pohled na svět očima druhého) MV - stavba mediálního sdělení

ANGLICKÝ JAZYK – 6.ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - používá gramatické jevy k realizaci svého komunikačního záměru - zná základy probraných gramatických jevů	**MLUVNICE** - slovesa to *be, to have got (i zkrácené tvar)* - *can, like* ve všech osobách (oznamovací tázací věta, krátká odpověď, zápor) - přítomný čas prostý (oznamovací, tázací věta, krátká odpověď, zápor), nepravidelné tvary - přítomný čas průběhový (oznamovací, tázací věta, krátká odpověď, zápor) - vyjádření blízké budoucnosti - rozkaz a zákaz - sloveso *have to, must, don´t have to, mustn´t* - příslovce a výrazy vyjadřující opakovanost - předložky místa, času, předložkové vazby - nepravidelné množné číslo podstatných jmen - řadové číslovky	

ANGLICKÝ JAZYK – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - používá gramatické jevy k realizaci svého komunikačního záměru - uvědoměle používá probrané gramatické jevy - propojuje základní komunikativní dovednosti s probranými gramatickými jevy - vyjádří, že někdo něco vlastní, nebo se na o zeptá - někomu něco přikáže a zakáže - vyjádří, že někdo něco umí, nebo neumí - vyjádří, že někdo něco musí, nemusé - požádá o svolení, zda něco smí udělat - vyjádří, že se někde něco vyskytuje, nebo nevyskytuje - zeptá se a popíše, co kdo dělá právě v tuto chvíli - mluví o opakujících se činnostech - mluví o předmětech blízkých a vzdálených - ptá se na události v minulosti		OSV - komunikace MV - stavba mediálního sdělení

ANGLICKÝ JAZYK – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozumí informacím v přiměřených poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně - rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat - zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích - mluví o své škole, denním programu, sportech, zdravé životním stylu, jídle, zvířatech a dalších osvojovaných tématech - vypráví jednoduchý příběh či událost - vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech - rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace	**POSLECH S POROZUMĚNÍM** **Tematické okruhy:** škola, program dne, sport, zdravý životní styl, jídlo, zvířata, New York, cestování, film, filmové hvězdy -**zvuková podoba jazyka** – rozvíjení schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace **MLUVENÍ** **Osvojovaná témata:** škola, program dne, sport, zdravý životní styl, jídlo, zvířata, New York, cestování, film, filmové hvězdy **- zvuková podoba jazyka** – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti**,** slovní a větný přízvuk, intonace **ČTENÍ S POROZUMĚNÍM** **Tematické okruhy:** škola, program dne, sport, zdravý životní styl, jídlo, zvířata, New York, cestování, film, filmové hvězdy **zvuková podoba jazyka** – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti**,** slovní a větný přízvuk, intonace	Čj, Nj, Z OSV - komunikace, kooperace a kompetice VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita MV - stavba mediálního sdělení OSV - komunikace, kooperace a kompetice VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita

ANGLICKÝ JAZYK – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - napíše jednoduché texty týkající osvojovaných témat - ovládá pravopis slov osvojené slovní zásoby - reaguje na jednoduché písemné sdělení	**PSANÍ** - grafická podoba jazyka, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby	MV – Stavba mediálního sdělení
- používá dostačující slovní zásobu k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím, pracuje se slovníkem	**SLOVNÍ ZÁSOBA** - school life, hobbies, sports, healthy lifestyle, fruit and vegetables, meals, food, wild animals, farm animals, pets, places in the city, my trip to NYC, travelling, films, famous lives	OSV - komunikace, kooperace a kompetice VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita MV - stavba mediálního sdělení
- používá gramatických jevů k realizaci svého komunikačního záměru - uvědoměle používá probrané gramatické jevy - propojuje základní komunikativní dovednosti s probíranými gramatickými jevy		

ANGLICKÝ JAZYK – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - používá gramatických jevů k realizaci komunikačního svého záměru - uvědoměle využívá probrané gramatické jevy - propojuje základní komunikativní dovednosti s probíranými gramatickými jevy	**MLUVNICE** there is/are present simple – revision present continuous – revision present tenses need/need to adverbs of degree and, but, because a few, a little, a lot of how much x how many countable nouns x uncountable nouns some x any past simple – to be past simple – regular verbs, positive past simple – irregular verbs – positive past simple – negative past simple – regular verbs, irregular verbs – positive past simple – questions - seznamování s reáliemi anglicky mluvících zemí - vyhledávání informací na internetu - využití audiovizuální techniky - zařazování aktuálních témat - využití doplňkových materiálů (časopisy, …) - zpěv anglických písní	OSV - komunikace, kooperace a kompetice VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita MV - stavba mediálního sdělení

ANGLICKÝ JAZYK – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozumí informacím v poslechových textech - rozumí obsahu zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat	**POSLECH S POROZUMĚNÍM** **Tematické okruhy:** hobbies, free time activities, creativity, screen time, famous artists, culture, fantastic characters, Harry Potter, world of magic, celebrations, invitations, American holidays, Czech traditions, Louisiana, holiday activities, travelling directions, travel packing lits, Scotland, means of transport, directions in the city, weather, tourist information -**zvuková podoba jazyka** – rozvíjení schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace	OSV - komunikace, kooperace a kompetice VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita MV - stavba mediálního sdělení
- zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích - mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech - vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života - zapojuje se vhodně do diskuse	**MLUVENÍ** **Osvojovaná témata:** hobbies, free time activities, creativity, screen time, famous artists, culture, fantastic characters, Harry Potter, world of magic, celebrations, invitations, American holidays, Czech traditions, Louisiana, holiday activities, travelling directions, travel packing lits, Scotland, means of transport, directions in the city, weather, tourist information -**zvuková podoba jazyka** – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti**,** slovní a větný přízvuk, intonace	
- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech - rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace	**ČTENÍ S POROZUMĚNÍM** **Tematické okruhy:** hobbies, free time activities, creativity, screen time, famous artists, culture, fantastic characters, Harry Potter, world of magic, celebrations, invitations, American holidays, Czech traditions, Louisiana, holiday activities, travelling directions, travel packing lits, Scotland, means of transport, directions in the city, weather, tourist information -**zvuková podoba jazyka** – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti**,** slovní a větný přízvuk, intonace	

ANGLICKÝ JAZYK – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - napíše přiměřeně složité texty týkající osvojovaných témat - ovládá pravopis slov osvojené slovní zásoby - reaguje na jednoduché písemné sdělení	**PSANÍ** - grafická podoba jazyka, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby	OSV - komunikace, kooperace a kompetice VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita MV - stavba mediálního sdělení
- používá dostačující slovní zásobu k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím, pracuje se slovníkem	**SLOVNÍ ZÁSOBA** hobbies, free time activities, creativity, screen time, famous artists, culture, fantastic characters, Harry Potter, world of magic, celebrations, invitations, American holidays, Czech traditions, Louisiana, holiday activities, travelling directions, travel packing lits, Scotland, means of transport, directions in the city, weather, tourist information	
- používá gramatických jevů k realizaci svého komunikačního záměru - uvědoměle využívá probrané gramatické jevy - propojuje základní komunikativní dovednosti s probíranými gramatickými jevy	**MLUVNICE** - past tense - způsobové sloveso MUST - sloveso TO HAVE TO - počitatelná a nepočitatelná podst. jména - vyjádření množství - stupňování přídavných jmen - budoucí čas vyjádřený pomocí GOING TO - budoucí čas vyjádřený pomocí WILL - tvoření příslovcí - minulý čas průběhový - srovnání minulého a předpřítomného času	

ANGLICKÝ JAZYK – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
	- zástupná jména - vztažné věty - minulý čas průběhový - zvratná zájmena - TO BE ALLOWED TO - tázací dovětky - vyjádření budoucích plánů - slovesa se dvěma podměty - gerundium - seznamování s reáliemi anglicky mluvících zemí - vyhledávání informací na internetu - využití audiovizuální techniky - zařazování aktuálních témat - využití doplňkových materiálů (časopisy, …) - zpěv anglických písní	

ANGLICKÝ JAZYK – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozumí informacím v přiměřeně náročných poslechových textech - rozumí obsahu zřetelně vyslovované promluvy či konverzace - zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích - mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech - vypráví příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života - užívá správný čas - zapojuje se vhodně do diskuse - vyhledá požadované informace v každodenních autentických materiálech - rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace	**POSLECH S POROZUMĚNÍM** **Tematické okruhy:** domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, sport, péče o zdraví, počasí, nákupy a móda, cestování, reálie zemí příslušných jazykových oblastí, pocity a nálady, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média -**zvuková podoba jazyka** – rozvíjení schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace **MLUVENÍ** **Osvojovaná témata:** domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, sport, péče o zdraví, počasí, nákupy a móda, cestování, reálie zemí příslušných jazykových oblastí, pocity a nálady, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média -**zvuková podoba jazyka** – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti**,** slovní a větný přízvuk, intonace **ČTENÍ S POROZUMĚNÍM** **Tematické okruhy:** domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, sport, péče o zdraví, počasí, nákupy a móda, cestování, reálie zemí příslušných jazykových oblastí, pocity a nálady, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média -**zvuková podoba jazyka** – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti**,** slovní a větný přízvuk, intonace	Čj, Nj, Z OSV - komunikace, kooperace a kompetice VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita MV - stavba mediálního sdělení

ANGLICKÝ JAZYK – 9.ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - napíše texty týkající se osvojovaných témat - reaguje na přiměřeně náročné písemné sdělení - ovládá pravopis osvojené slovní zásoby - uvědoměle používá probranou slovní zásobu k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím, pracuje se slovníkem - uvědoměle používá gramatických jevů k realizaci svého komunikačního záměru - uvědoměle používá probrané gramatické jevy – zná pravidla tvorby a užití času osvojených časů - propojuje základní komunikativní dovednosti s probíranými gramatickými jevy - uvědoměle formuluje otázky a odpovídá na ně	**PSANÍ** - grafická podoba jazyka, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby **SLOVNÍ ZÁSOBA** **MLUVNICE** - the present simple, the present continuous, the past tense, the present perfect, going to x will, the passive voice, mine, myself, ..., good, better, the best, doing, to do, modal verbs, there is, there are, anything, nothing, temporal and conditional clause, the sequence of tenses, relative clauses, prepositions – revision - like doing, would like to do - anything, nothing - indirect questions - seznamování s reáliemi anglicky mluvících zemí - vyhledávání informací na internetu - využití audiovizuální techniky - zařazování aktuálních témat - využití doplňkových materiálů (časopisy, …) - zpěv anglických písní	OSV - komunikace, - kooperace a kompetice VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy - etnický původ, - multikulturalita M - stavba mediálního sdělení

4.1.3 NĚMECKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

Německý jazyk přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa. Pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení pohybu jednotlivců jak v osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a snášenlivosti a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Vzdělávání v německém jazyce předpokládá dosažení úrovně A 1, podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka a jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Úroveň A 1

Rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám,a umí tyto výrazy a fráze používat. Umí představit sebe a ostatní a klást jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu (o místě, kde žije, o lidech, které zná a o věcech, které vlastní, a na podobné otázky umí odpovídat. Dokáže se jednoduchým způsobem domluvit, mluví-li partner pomalu a jasně je ochoten mluvčímu pomoci.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět Německý jazyk se vyučuje v 7., 8. a 9. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně. Výuka probíhá v kmenových třídách a v učebně výpočetní techniky. V případě vyššího počtu žáků ve třídě se žáci rozdělují do skupin.

Cílem předmětu je, aby žáci byli schopni dorozumět se s cizincem v běžných situacích a hovořit s ním o jednoduchých tématech.

Žáci jsou vedeni k osvojování si strategií učení, ověřují si různé způsoby čtení a poslechu. Seznamují se s reáliemi dané jazykové oblasti, se zvyky a sociálními konvencemi. To vede k pochopení jiných cizojazyčných kultur. Předmět Německý jazyk přispívá k chápání a objevování skutečností, poskytuje jazykový základ pro komunikaci žáků v rámci Evropy a světa.

Výuka směřuje k praktickým dovednostem. Náročnost a rozsah učiva, použitého jako prostředku k dosažení těchto dovedností, volí vyučující s ohledem na schopnosti a možnosti žáka. Výuka německého jazyka jako druhého cizího jazyka v základní škole směřuje více k jeho praktickému používání jako komunikačního prostředku. Získávání praktických dovedností je zaměřeno na pět základních oblastí cizího jazyka – poslech, rozhovory, samostatný ústní projev, čtení, psaní.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Německý jazyk

Kompetence k učení
- vést žáky k odpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich budoucnost
- připravovat je na celoživotní učení
- vysvětlovat smysl a cíl učení na praktických příkladech blízkých žákovi
- posilovat pozitivní vztah k učení
- učit žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu
- používat při hodnocení ve zřetelné převaze pozitivní navození
- učit práci s chybou
- učit trpělivosti, povzbuzovat

Kompetence k řešení problémů
- učit žáky nebát se problémů, brát je jako výzvu
- vytvářet praktické problémové úkoly, učit žáky je prakticky řešit
- podporovat různé přijatelné způsoby řešení problému
- podporovat samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporovat skupinovou práci při řešení problému
- podporovat využívání moderní techniky při řešení problému

Kompetence komunikativní
- podporovat různé formy komunikace na „mezinárodní úrovni“ v rámci Evropy a světa
- klást důraz na kulturní úroveň komunikace
- podporovat integrované používání cizího jazyka a výpočetní techniky
- učit žáky publikovat a předvádět své názory a myšlenky (školní časopis, web, …)
- vést žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci své osoby a školy na veřejnosti
- připravovat žáky ke zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- učit žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- učit žáky neslovní komunikaci

Kompetence sociální a personální
- vyvažovat frontální, skupinovou výuku a kooperativní vyučování
- podporovat inkluzi (začlenění)
- volit formy práce, které spojují různorodý kolektiv třídy
- umožňovat vzájemnou inspiraci
- umožňovat dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu
- učit žáky pracovat v týmech, vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku zdařilé a výkonné spolupráce
- rozvíjet schopnosti žáků v týmu zastávat různé role
- učit žáky kriticky hodnotit práci, význam týmu, svoji práci a význam v týmu a práci a význam ostatních členů týmu
- podporovat vzájemnou pomoc žáků, vytvářet situace, kdy se žáci vzájemně podporují
- upevňovat v žácích vědomí ke spolupráci, kterou lze naplňovat osobní i společné cíle
- podporovat integraci žáků se SVVP do třídních kolektivů
- netolerovat projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- podporovat koedukovanou výchovu dětí

Kompetence občanské
- odmítat projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- vést žáky k sebeúctě a k úctě k druhým
- sledovat chování žáků, včas přijímat účinná opatření
- vést žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí
- nabízet žákům vhodné aktivity (sportovní, kulturní, rekreační apod.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům, uplatňovat prvky kladné motivace

Kompetence pracovní
- vést ke kladnému vztahu k práci
- vytvářet při výuce podnětné a tvořivé prostředí, měnit pracovní podmínky, vést žáky k adaptaci na nové pracovní podmínky
- posilovat u žáků snahu k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia, k volbě povolání
- uvádět lepší možnosti pracovního uplatnění při ovládnutí cizího jazyka

Kompetence digitální
- vést žáky k vyhledávání a zpracování informací, samostatnému vyhledávání a snaze posoudit důvěryhodnost cizojazyčného informačního zdroje
- vést žáky k dalšímu digitálnímu zpracovávání, ukládání, zálohování a sdílení získaných informací a vytváření digitálního obsahu, případně bez opory o jiné zdroje (např. vlastní video nebo prezentace vlastních fotografií)
- vést žáky k uvědomování si existence autorského zákona a k osvojování si zvyku uvádět bibliografické zdroje při šíření informací jiných autorů
- vést žáky k práci s vybranými internetovými aplikacemi, které jsou určeny pro studium cizího jazyka, k jejich používání, např. využívání online slovníků
- vést žáky k využívání odpovídajících čtenářských strategií vhodných pro digitální čtení a k práci (čtení) v prostředí elektronické obrazovky (posouvání řádků, stránek) a k další práci s textem a informacemi
- vést žáky k práci s klávesnicí pro další cizí jazyky, k formulování písemného vyjádření různými formami

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO)

1.stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Žák

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
- zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
- přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
- píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

Očekávané výstupy – 2. období

POSLECH S POROZUMĚNÍM

žák

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

MLUVENÍ

žák

- *se zapojí do* jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

Očekávané výstupy – 1. období

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

- vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

PSANÍ
žák
- napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
- vyplní osobní údaje do formuláře

Učivo
- zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- slovní zásoba – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce ~~se~~ slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda ~~a~~, počasí
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

2. stupeň

Očekávané výstupy
POSLECH S POROZUMĚNÍM
- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat

MLUVENÍ
žák
- zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
- vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM
žák
- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
- rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace

PSANÍ
žák
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat reaguje na jednoduché písemné sdělení

Učivo

- zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby
- slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem
- tematické okruhy – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, reálie zemí příslušných jazykových oblastí
- mluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

NĚMECKÝ JAZYK – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně - rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat - rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům - rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům - rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci - rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům - rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům - rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci	**POSLECH S POROZUMĚNÍM** Tematické okruhy: - moje rodina - moji přátelé - škola, školní potřeby - zájmy, počítač - zvířata Zvuková podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov **MLUVENÍ** Osvojovaná témata: domov, rodina, škola, volný čas, základní reálie zemí příslušných jazykových oblastí, zvířata zvuková podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky **ČTENÍ S POROZUMĚNÍM** Tematické okruhy: domov, rodina, škola, volný čas, základní reálie zemí příslušných jazykových oblastí, zvířata	Čj, Aj, Z OSV - komunikace, kooperace a kompetice VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita MV - stavba mediálního sdělení

NĚMECKÝ JAZYK – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
	- zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov **PSANÍ**	
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři - napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	- grafická podoba jazyka, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov	OSV - komunikace, kooperace a kompetice VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita MV - stavba mediálního sdělení
- žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem	**SLOVNÍ ZÁSOBA** - domov, rodina, škola, volný čas, základní reálie zemí příslušných jazykových oblastí, zvířata - základní výslovnostní návyky - vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov	
	MLUVNICE	
- žáci si osvojují základní gramatické struktury a typy vět	- základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)	

NĚMECKÝ JAZYK – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
- žáci si osvojují základní gramatické struktury a typy vět - vyjmenuje německou abecedu - zná základy skloňování podstatných jmen a časování sloves ze základní slovní zásoby - časuje nepravidelná slovesa sein, haben, fahren a mögen a pravidelná slovesa v prézentních tvarech - užívá osobní a přivlastňovací zájmena a jejich změny ve vedlejších pádech - užívá základní tázací zájmena - užívá číslovky pro určování počtu a časových údajů - užívá základní časové a místní předložky - vyjádří zápor - upevňuje si slovní pořádek v německé větě oznamovací a tázací	- německá abeceda - pravidla výslovnosti v němčině - seznámení se základy skloňování a časování podstatných jmen a sloves ze základní slovní zásoby - časování nepravidelných sloves *sein*, *haben a mögen* a pravidelných sloves v prézentních tvarech - osobní a přivlastňovací zájmena a jejich změny ve vedlejších pádech - základní tázací zájmena a jejich použití - číslovky pro určování počtu a časových údajů - základní časové a místní předložky - vyjadřování záporu - slovní pořádek v německé větě oznamovací a tázací - seznamování s reáliemi německy mluvících zemí - vyhledávání informací na internetu - využití audiovizuální techniky - zařazování aktuálních témat - využití doplňkových materiálů (časopisy, …)	OSV - komunikace, kooperace a kompetice

NĚMECKÝ JAZYK – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
- žáci si osvojují základní gramatické struktury a typy vět - vyjmenuje německou abecedu - zná základy skloňování podstatných jmen a časování sloves ze základní slovní zásoby - časuje nepravidelná slovesa sein, haben, fahren a mögen a pravidelná slovesa v prézentních tvarech - užívá osobní a přivlastňovací zájmena a jejich změny ve vedlejších pádech - užívá základní tázací zájmena - užívá číslovky pro určování počtu a časových údajů - užívá základní časové a místní předložky - vyjádří zápor - upevňuje si slovní pořádek v německé větě oznamovací a tázací	- německá abeceda - pravidla výslovnosti v němčině - seznámení se základy skloňování a časování podstatných jmen a sloves ze základní slovní zásoby - časování nepravidelných sloves *sein*, *haben, fahren a mögen* a pravidelných sloves v prézentních tvarech - osobní a přivlastňovací zájmena a jejich změny ve vedlejších pádech - základní tázací zájmena a jejich použití - číslovky pro určování počtu a časových údajů - základní časové a místní předložky - vyjadřování záporu - slovní pořádek v německé větě oznamovací a tázací - seznamování s reáliemi německy mluvících zemí - vyhledávání informací na internetu - využití audiovizuální techniky - zařazování aktuálních témat - využití doplňkových materiálů (časopisy, …)	OSV - komunikace, kooperace a kompetice VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita MV - stavba mediálního sdělení

NĚMECKÝ JAZYK – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně - rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat - rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům - rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům - rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci - rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům - rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům - rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci	**POSLECH S POROZUMĚNÍM** **Tematické okruhy:** domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí, reálie zemí příslušných jazykových oblastí - **zvuková podoba jazyka** – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov **MLUVENÍ** **Osvojovaná témata:** domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí, reálie zemí příslušných jazykových oblastí **zvuková podoba jazyka** – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky **ČTENÍ S POROZUMĚNÍM** **Tematické okruhy:** domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda,	Čj, Aj, Z OSV - komunikace, kooperace a kompetice VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita MV - stavba mediálního sdělení

NĚMECKÝ JAZYK – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vyplní základní údaje o sobě ve formuláři - napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení - žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem - žáci si osvojují základní gramatické struktury a typy vět	počasí, reálie zemí příslušných jazykových oblastí - **zvuková a grafická podoba jazyka** – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov **PSANÍ** - grafická podoba jazyka, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov **SLOVNÍ ZÁSOBA** - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí - základní výslovnostní návyky - vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov **MLUVNICE** - základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)	OSV – Komunikace, Kooperace a kompetice VMEGS – Jsme Evropané MKV – Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita MV – Stavba mediálního sdělení

NĚMECKÝ JAZYK – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - žáci si osvojují základní gramatické struktury a typy vět - vyjmenuje německou abecedu - zná základy skloňování podstatných jmen a časování sloves ze základní slovní zásoby - časuje nepravidelná slovesa sein, haben, fahren a mögen a pravidelná slovesa v prézentních tvarech - užívá osobní a přivlastňovací zájmena a jejich změny ve vedlejších pádech - užívá základní tázací zájmena - užívá číslovky pro určování počtu a časových údajů - užívá základní časové a místní předložky - vyjádří zápor - upevňuje si slovní pořádek v německé větě oznamovací a tázací	- seznámení se základy skloňování a časování podstatných jmen a sloves ze základní slovní zásoby - časování nepravidelných sloves *sein*, *haben, fahren a mögen* a pravidelných sloves v prézentních tvarech - způsobová slovesa, větný rámec, preteritum, sein, haben, perfektum - osobní a přivlastňovací zájmena a jejich změny ve vedlejších pádech - základní tázací zájmena a jejich použití - číslovky pro určování počtu a časových údajů - základní časové a místní předložky - vyjadřování záporu - slovní pořádek v německé větě oznamovací a tázací - seznamování s reáliemi německy mluvících zemí - vyhledávání informací na internetu - využití audiovizuální techniky - zařazování aktuálních témat - využití doplňkových materiálů (časopisy…)	

4.2 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

4.2.1 MATEMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Matematika je předmět, který by měl být chápán jako odraz reálných vztahů v hmotném světě. V základním vzdělávání je především založen na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě, a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost.
Žáci v něm mají získat početní dovednosti v oboru přirozených a racionálních čísel, aby si uměli poradit s praktickými úlohami denní potřeby, ve všech oblastech bez problémů rozpoznat příčiny a důsledky, odvodit nové skutečnosti, naučit se rýsovat, pracovat s tabulkami a grafy, vyhledávat informace, ověřovat pravdivost svých tvrzení. Vzdělání v tomto předmětu by mělo směřovat k rozvíjení z vlastních zkušeností, potřebě počítat, kreslit a hrát si. Práce by měla být povzbuzující a zajímavá.
Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti
Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrole při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematičnosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Matematika je na 1. i 2.stupni rozdělen do čtyř tematických okruhů (Číslo a početní operace, Závislosti, vztahy a práce s daty, Geometrie v rovině a v prostoru, Nestandardní aplikační úlohy a problémy).
V tematickém okruhu Číslo a početní operace na prvním stupni, na který navazuje a dále ho prohlubuje na druhém stupni tematický okruh Čísla a proměnná, si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednosti provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací). Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s rolí proměnné při matematizaci reálných situací.
V dalším tematickém okruhu Závislosti, vztahy a práce s daty žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodných počítačových aplikací. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.
V tematickém okruhu Geometrie v rovině a v prostoru žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.
Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou Nestandardní aplikační úlohy a problémy, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy by měly prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.
Vyučovací předmět Matematika má tuto časovou dotaci:
v 1.ročníku 4 hodiny týdně
v 2. až 5. ročníku 5 hodin týdně
v 6. ročníku 4 hodiny týdně
v 7. – 9. ročníku 5 hodin týdně.

Výuka matematiky je organizována zpravidla v budově školy. Žáci pracují během vyučovací hodiny ve třídě, v počítačové učebně nebo v učebně s interaktivní tabulí, využívají k učení různé formy práce i všechny dostupné vyučovací pomůcky. Matematika poskytuje žákům vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Rozvíjí intelektuální schopnosti žáků, jejich paměť, představivost, abstraktní myšlení, schopnost logického úsudku. Současně přispívá k utváření určitých rysů osobnosti jako je vytrvalost, pracovitost, důvěra ve vlastní schopnosti. Žáci jsou vedeni k samostatné kritické práci se zdroji informací.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Matematika

Kompetence k učení

- vést žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich budoucnost
- připravovat je na celoživotní učení
- vést žáky, učitele a rodiče k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti, něž známka na vysvědčení
- rozlišovat zřetelně základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující)
- seznámit žáky na začátku hodiny vždy s cílem VH, na konci hodiny VH vždy s žáky zhodnotíme jeho dosažení
- uplatňovat individuální přístup k žákovi
- posuzovat výsledky vždy z pohledu „přidané hodnoty“
- učit žáky pracovat s chybou
- učit žáky využívat matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech (odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace)
- rozvíjet paměť žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním se nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjet u žáků abstraktní a exaktní myšlení osvojováním základních matematických pojmů a vztahů

Kompetence k řešení problémů

- učit žáky nebát se problémů (problém není hrozba, ale výzva)
- podporovat netradiční (originální) řešení problémů
- podporovat skupinovou práci při řešení problémů
- rozvíjet kombinatorické a logické řešení problémů
- učit žáky při řešení problémových provádět rozbor problémů a plánů řešení, odhadování výsledku, volbě správného postupu k řešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému

Kompetence komunikativní

- klást důraz na kulturní úroveň komunikace
- vést žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty
- učit žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- vést žáky k tomu, aby využívali vhodné matematické symboliky, početních operací, algoritmů a správných metod řešení
- učit vnímat složitosti reálného světa a porozumět jim z hlediska matematizace reálné situace která vede k sestavení matematického modelu

Kompetence sociální a personální

- používat co nejméně frontální metody, podporovat skupinovou výuku a kooperativní vyučování
- učit žáky pracovat ve skupinách, učit je vnímat vzájemné odlišnosti, jako podmínku efektivní spolupráce
- rozvíjet schopnosti žáků zastávat v týmu různé role
- učit žáky kriticky hodnotit práci (význam) skupiny, svoji práci (význam) i práci druhých (význam) v týmu
- podporovat vzájemnou pomoc žáků, vytvářet situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- upevňovat v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle

Kompetence pracovní

- vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- netrestat prací, ocenit kvalitně odvedenou práci
- vytvářet podnětné a tvořivé pracovní prostředí při výuce, měnit pracovní podmínky, vést k adaptaci na nové pracovní podmínky
- vést důsledně k dodržování vymezených pravidel zdraví a k plnění svých povinností a závazků
- seznamovat žáky různými formami (exkurze, film, beseda) s různými profesemi
- ujasňovat cíleně představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného studia
- posilovat a motivovat cíleně žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného studia, budoucího povolání

Kompetence občanské

- netolerovat hrubé, vulgární chování, nezdvořilé projevy a chování žáků
- řešit kázeňské přestupky individuálně, nepřipouštět princip kolektivní viny
- nepřipouštět kolektivní potrestání
- vést žáky k věcnému řešení problémů

Kompetence digitální

- učit žáky rozlišování obrazných symbolů, porozumění jejich významu (např. značky, piktogramy, šipky), odlišování symbolů s jednoznačným a nejednoznačným významem
- vést žáky k posouzení úplnosti dat s ohledem na řešený problém, k dohledávání chybějících informací potřebných k řešení úloh nebo situací v doporučených online zdrojích a k ověřování informací z více zdrojů
- motivovat žáky k využití digitálních technologií v situacích, kdy jim jejich použití usnadní činnost (např. převedení údajů z tabulky do diagramu v tabulkovém procesoru)
- klást důraz na používání kalkulátoru, např. při provádění kontroly odhadů vytvářet situace, kdy žákům využití digitálních technologií napomůže k efektivnímu řešení matematického problému
- vést žáky k využívání digitálních technologií pro správu a vyhodnocení dat, prezentaci a interpretaci výsledků

1. stupeň

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE
Očekávané výstupy – 1. období
žák
M-3-1-01 používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
M-3-1-02 čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
M-3-1-03 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
M-3-1-04 provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
M-3-1-05 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
M-3-1-01p porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20
M-3-1-02p čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100

M-3-1-02p zná matematické operátory + , − , = , < , > a umí je zapsat
M-3-1-04p sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20
M-3-1-05p řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20
umí rozklad čísel v oboru do 20

Očekávané výstupy – 2. období
žák
M-5-1-01 využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
M-5-1-02 provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
M-5-1-03 zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
M-5-1-04 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
M-5-1-05 modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
M-5-1-06 porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
M-5-1-07 přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
M-5-1-08 porozumí významu znaku „−“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
M-5-1-02p čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace do 1000
M-5-1-02p sčítá a odčítá zpaměti i písemně dvouciferná čísla
M-5-1-02p zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100
M-5-1-03p zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách
M-5-1-03p tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100
M-5-1-04p zapíše a řeší jednoduché slovní úlohy
M-5-1-04p rozeznává sudá a lichá čísla
- používá kalkulátor

Učivo

- přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla, zlomky
- zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model)
- násobilka
- vlastnosti početních operací s čísly
- písemné algoritmy početních operací

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY
Očekávané výstupy – 1. období
žák
M-3-2-01 orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
M-3-2-02 popisuje jednoduché závislosti z praktického života
M-3-2-03 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák
M-3-2-02p modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek
M-3-2-03p doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20
- zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu
- uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi

Učivo

- závislosti a jejich vlastnosti
- diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU
Očekávané výstupy – 1. období
žák
M-3-3-01 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
M-3-3-02 porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
M-3-3-03 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
M-3-3-01p pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit
M-3-3-01p rozezná přímku a úsečku, narýsuje je a ví, jak se označují
M-3-3-02p používá pravítko

Očekávané výstupy – 2. období
žák
M-5-3-01 narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce
M-5-3-02 sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
M-5-3-03 sestrojí rovnoběžky a kolmice
M-5-3-04 určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
M-5-3-05 rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
M-5-3-01p znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary
M-5-3-02p měří a porovnává délku úsečky
M-5-3-02p vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
M-5-3-03 sestrojí rovnoběžky a kolmice
M-5-3-05p určí osu souměrnosti překládáním papíru
- pozná základní tělesa

Učivo

- základní útvary v rovině – lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník
- základní útvary v prostoru – kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec
- délka úsečky; jednotky délky a jejich převody
- obvod a obsah obrazce
- vzájemná poloha dvou přímek v rovině
- osově souměrné útvary

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY
Očekávané výstupy – 2. období
žák
M-5-4-01 řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
M-5-4-01p řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech

Učivo

- slovní úlohy
- číselné a obrázkové řady
- magické čtverce
- prostorová představivost

2. stupeň

ČÍSLO A PROMĚNNÁ
Očekávané výstupy
žák
M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
M-9-1-02 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor
M-9-1-03 modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek–část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
M-9-1-05 řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů
M-9-1-06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
M-9-1-07 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním
M-9-1-08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav
M-9-1-09 analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
M-9-1-01p písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla, dělí se zbytkem
M-9-1-01p pracuje se zlomky a smíšenými čísly, používá vyjádření vztahu celek–část (zlomek, desetinné číslo, procento)
M-9-1-01p čte desetinná čísla, zná jejich zápis a provádí s nimi základní početní operace
M-9-1-02p provádí odhad výsledku, zaokrouhluje čísla
M-9-1-02p píše, čte, porovnává a zaokrouhluje čísla v oboru do 1 000 000
M-9-1-05p používá měřítko mapy a plánu
M-9-1-06p řeší jednoduché úlohy na procenta
- zvládá orientaci na číselné ose

Učivo

- **dělitelnost přirozených čísel** – prvočíslo, číslo složené, násobek, dělitel, nejmenší společný násobek, největší společný dělitel, kritéria dělitelnosti
- **celá čísla** – čísla navzájem opačná, číselná osa
- **desetinná čísla, zlomky** – rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě; převrácené číslo, smíšené číslo, složený zlomek
- **poměr** – měřítko, úměra, trojčlenka
- **procenta** – procento, promile; základ, procentová část, počet procent; jednoduché úrokování
- **mocniny a odmocniny** – druhá mocnina a odmocnina
- **výrazy** – číselný výraz a jeho hodnota; proměnná, výrazy s proměnnými, mnohočleny
- **rovnice** – lineární rovnice, soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY
Očekávané výstupy
žák
M-9-2-01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
M-9-2-02 porovnává soubory dat
M-9-2-03 určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti
M-9-2-04 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
M-9-2-05 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
M-9-2-01p vyhledává a třídí data
M-9-2-02p porovnává data
M-9-2-04p vypracuje jednoduchou tabulku
- užívá a ovládá převody jednotek délky, hmotnosti, času, obsahu, objemu
- zvládá početní úkony s penězi

Učivo

- **závislosti a data** – příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky; četnost znaku, aritmetický průměr
- **funkce** – pravoúhlá soustava souřadnic, přímá úměrnost, nepřímá úměrnost, lineární funkce

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU
Očekávané výstupy
žák
M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku
M-9-3-02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
M-9-3-03 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
M-9-3-05 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
M-9-3-06 načrtne a sestrojí rovinné útvary
M-9-3-07 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
M-9-3-08 načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
M-9-3-09 určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
M-9-3-10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles
M-9-3-11 načrtne a sestrojí sítě základních těles
M-9-3-12 načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině
M-9-3-13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
M-9-3-03p vyznačuje, rýsuje a měří úhly, provádí jednoduché konstrukce
M-9-3-04p vypočítá obvod a obsah trojúhelníka, čtverce, obdélníka, kruhu
M-9-3-05p provádí jednoduché konstrukce
M-9-3-06p rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary
M-9-3-08p sestrojí základní rovinné útvary ve středové a osové souměrnosti
M-9-3-10p vypočítá povrch a objem kvádru, krychle a válce
M-9-3-11p sestrojí sítě základních těles
M-9-3-12p načrtne základní tělesa
M-9-3-12p zobrazuje jednoduchá tělesa
- odhaduje délku úsečky, určí délku lomené čáry, graficky sčítá a odčítá úsečky
- umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami
- používá technické písmo
- čte a rozumí jednoduchým technickým výkresům

Učivo

- **rovinné útvary** – přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník (lichoběžník, rovnoběžník), pravidelné mnohoúhelníky, vzájemná poloha přímek v rovině (typy úhlů), shodnost a podobnost (věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků)
- **metrické vlastnosti v rovině** – druhy úhlů, vzdálenost bodu od přímky, trojúhelníková nerovnost, Pythagorova věta
- **prostorové útvary** – kvádr, krychle, rotační válec, jehlan, rotační kužel, koule, kolmý hranol
- **konstrukční úlohy** – množiny všech bodů dané vlastnosti (osa úsečky, osa úhlu, Thaletova kružnice), osová souměrnost, středová souměrnost

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY
Očekávané výstupy
žák
M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
M-9-4-02 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
M-9-4-01p samostatně řeší praktické úlohy
M-9-4-01p hledá různá řešení předložených situací
M-9-4-02p aplikuje poznatky a dovednosti z jiných vzdělávacích oblastí
- využívá prostředky výpočetní techniky při řešení úloh

Učivo

- číselné a logické řady
- číselné a obrázkové analogie
- logické a netradiční geometrické úlohy

MATEMATIKA – 1. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zapíše čísla 0–20, rozliší číslice tiskací a psací - doplní chybějící čísla v řadě - podle obrázku rozhodne o vztahu více, méně - spočítá prvky daného souboru do 20 (včetně) - vytvoří skupinu s daným počtem prvků - sčítá a odčítá v oboru 0–10, 10–20 - řeší slovní úlohy s porovnáváním čísel - řeší slovní úlohy se sčítáním a odčítáním v oboru 0–20 bez přechodu desítky - seznamuje se s příklady na sčítání a odčítání v oboru do 20 s přechodem přes desítku - řeší slovní úlohy vedoucí ke vztahu: o x více (méně) v oboru do 20 - porovná přirozená čísla v oboru do 20 (< > =) - sčítá a odčítá v oboru 0–20 s přechodem přes 10 - seznámení s kg, m, l - orientuje se v prostoru, rozlišuje pojmy před, za, vpravo, vlevo, nahoře, dole - porovná předměty podle velikosti, používá pojmy menší, větší, stejný, nižší, vyšší - rozezná geometrické tvary: trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh - rozezná krychli, kvádr, válec - pomocí stavebnice sestrojí jejich modely, uvede příklady těchto tvarů ve svém okolí - kreslí křivé a rovné čáry	**Čísla 0–20** - orientace na číselné ose - čtení a psaní čísel - porovnávání čísel, vztahy větší, menší, rovno - znaménka < > = + - - součet čísel bez přechodu desítky - rozdíl čísel bez přechodu desítky - počítání předmětů v daném souboru - vytvoření souboru s daným počtem prvků - řešení a tvoření slovních úloh na porovnávání čísel - sčítání a odčítání v oboru do 20 bez přechodu přes desítku - sčítání a odčítání v oboru do 20 s přechodem přes desítku (seznámení) - komutativnost sčítání - řešení a tvoření úloh na sčítání a odčítání - řešení slovních úloh s využitím vztahů o n více, o n méně - kg, m, l **Geometrie** - geometrické pojmy vpravo, vlevo, pod, nad, před, hned před, hned za, nahoře, dole - menší, větší, stejný, nižší, vyšší, široký, úzký - rovinné obrazce: trojúhelník, čtverec, kruh, obdélník - tělesa: krychle, kvádr, válec, koule - skládání obrazců z geometrických tvarů - stavění staveb ze stavebnice - lomená čára, křivá čára, kreslení rovných a křivých čar	Všechny předměty OSV - rozvoj schopností a poznávání - plánování učení - zvládání stresových situací - kreativita - vedení a organizování práce skupin MKV - udržovat tolerantní vztahy

MATEMATIKA – 2. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - sčítá a odčítá do 20 s přechodem přes desítku - spočítá prvky souboru do 100 - vytvoří konkrétní soubory s daným počtem prvků do 100 - porovná čísla do 100, používá symboly >, <, = - sčítá a odčítá dvojciferné a jednociferné číslo v oboru do 100 bez přechodem přes desítku - užívá sčítání a odčítání při řešení praktických úloh - řeší slovní úlohy s porovnáním čísel do 100 - řeší slovní úlohy vedoucí ke sčítání a odčítání v oboru do 100 - řeší slovní úlohy s využitím vztahů: o x více, o x méně v oboru do 100 - užívá spoje násobilek 2-9 - dělí v oboru násobilek 2-9 - řeší slovní úlohy na násobení a dělení - řeší slovní úlohy se dvěma početními výkony (např. násobení, sčítání) - řeší jednoduché slovní úlohy se vztahy x krát více, x krát méně - rozezná časové jednotky hodina, minuta, sekunda - kreslí křivé a rovné čáry - změří délku úsečky na cm - rozezná další geometrická tělesa v praxi - sestrojí model krychle, kvádru, koule, válce	**Číselný obor 0–100** - čísla 0–100, orientace na čís. ose, čtení a zápis čísel, počítání po jedné, po desítkách do 100 - řešení a vytváření slov. úloh na porovnávání čísel - součet a rozdíl čísel - počítání s použitím závorek - sčítání a odčítání bez přech. přes desítku v oboru do 100 - sčítání a odčítání násobků deseti - zaokrouhlování čísel na desítky - řešení a tvoření slovních úloh na sčítání a odčítání - počítání s penězi, seznámení s bankovkami a mincemi do stokoruny - rozlišování sudých a lichých čísel - názorné zavedení násobení a dělení na souborech různých předmětů - násobení jako opakované sčítání - násobek, činitel, záměna činitelů - násobilky 2-9, automatizace násobilek řady násob. daného čísla, dělení v oboru těchto násobilek - násobení a dělení 10 - vztahy mezi násobením a dělením, automatizace - dělení v oboru probíraných násobilek - řešení a vytváření slovních úloh na násobení a dělení v oboru násobilek - řešení a vytváření slovních úloh s využitím vztahů x krát méně, x krát více - orientace v čase, den, hodina, minuta, sekunda - jednotky objemu (l, ml), jednotky hmot. (t, kg, g) **Geometrie** - práce s pravítkem, úsečka, lomená čára, křivá čára, kreslení rovných a křivých čar - rýsování úseček - jednotky centimetr, decimetr, metr - délka úsečky, měření délky úsečky - označení bodů a úseček - model. těles, užití stavebnic ke stavbám s tělesy - kreslení rovin. obrazců ve čtvercové síti	Všechny předměty OSV - rozvoj schopností a poznávání - plánování učení - zvládání stresových situací - kreativita - vedení a organizování práce skupin MKV - udržovat tolerantní vztahy Čj, Vv, Pč, Tv OSV - rozvoj schopností a poznávání - plánování učení - zvládání stresových situací - kreativita - vedení a organizování práce skupin MKV - udržovat tolerantní vztahy tolerantní vztahy

Matematika – 3. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - čte a píše trojciferná čísla - vytvoří soubor s daným počtem prvků do 1000, vyznačí čísla na řádovém počítadle - zakreslí obraz daného čísla na číselné ose - porovná čísla do 1000 (porovnání typu 764 a 768, 764 a 784, 764 a 864) - používá sčítání a odčítání v oboru do 10 000 při řešení praktických úloh - písemně sčítá a odčítá dvě trojciferná čísla, provádí kontrolu svého výpočtu - řeší slovní úlohy na porovnání dvou trojciferných čísel, sčítání a odčítání dvou trojciferných čísel, na vztahy 0 x více, 0 x – méně, užívá jednoduché rovnice - užívá spoje všech násobilek malé násobilky - násobí zpaměti dvojciferné číslo jednociferným v jednoduchých případech (16 x 4, 2 x 17) - dělí dvojciferné číslo jednociferným mimo obor násobilek, určí neúplný podíl a zbytek (15 : 4, 51 : 6, 40 : 9, 87: 8, ….) - řeší slovní úlohy vedoucí k násobení dvojciferného čísla jednociferným a dělení dvojciferného čísla jednociferným - odhadne výsledek, řeší slovní úlohy vedoucí k užití vztahů x – krát více, x – krát méně	**Číselný obor 0–1000** - číselná řada, zápis čísel, číselná osa, počítání po stovkách, desítkách a jednotkách - znázornění trojciferných čísel na číselné ose, čtení a zápisy trojciferných čísel - porovnávání čísel, porov. čísel pomocí čís. osy - řešení úloh na porovnávání trojciferných čísel - zaokrouhlování čísel na stovky a desítky - rozklad čísla v desítkové soustavě - součet a rozdíl čísel - sestavení jednoduchých rovnic - sčítání a odčítání násobků sta - písemné algoritmy sčítání a odčítání - sčítání a odčítání bez přechodu násobků sta - sčítání a odčítání čísel s přechodem násobků sta - písemné sčítání dvou sčítanců, kontrola výsledků záměrou sčítanců - písemné odčítání, kontrola výsledku sčítáním - řešení a tvoření slovních úloh na sčítání a odčítání, užití jednoduchých rovnic - odhad a kontrola výsledku - násobilky 6, 7, 8, 9, dělení v oboru těchto násobilek, automatizace všech spojů násobení a - dělení v oboru násobilek - násobení 10 - násobení a dělené dvojcif. čísel jednociferným - dělení se zbytkem - součin, podíl, zbytek - pamětné násobení dvojcif. čísla jednociferným mimo obor násobilek - násobení a dělení součtu nebo rozdílu dvou čísel, užití závorek - řešení a vytváření slovních úloh se dvěma různými početními výkony - rozlišování sudých a lichých čísel	Všechny předměty OSV - rozvoj schopností a poznávání - plánování učení - zvládání stresových situací - kreativita - vedení a organizování práce skupin MKV - udržovat tolerantní vztahy

MATEMATIKA – 3. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - označí bod, krajní body úsečky, průsečík dvou přímek - změří délku úsečky s přesností na milimetry - sestrojí úsečku dané délky s užitím jednotky milimetr - převede jednotky délky: km na m, m na dm, cm, mm, cm na mm - určí obvod jednoduchého obrazce (trojúhelník, čtverec, obdélník) sečtením délek jeho stran - provede odhad délky vzdálenosti - pomocí stavebnice (dostupných materiálů) sestrojí modely staveb tvaru kvádru, krychle apod.	**Geometrie** - přímka, polopřímka, vzájemná poloha dvou přímek, různoběžky, rovnoběžky - rovinné obrazce: trojúhelník, čtyřúhelník, čtverec, obdélník - strana rovinného obrazce, obvod - rýsování přímek, označování průsečíku různoběžek - vyznačování polopřímek - kreslení a rýsování rovinných obrazců ve čtvercové síti - jednotky délky: milimetr, kilometr - měření úseček s přesností na milimetry, odhad délky úsečky - rýsování úsečky dané délky - v cm a mm - měření délek stran rovinných obrazců, převody jednotek délky - výpočet obvodu rovinného obrazce sečtením délek jeho stran - provádění odhadů délek různých úseček a vzdáleností - modelování staveb tvaru kvádru, krychle apod. (užívání stavebnice, krabiček)	OSV - rozvoj schopností a poznávání - plánování učení - zvládání stresových situací - kreativita - vedení a organizování práce skupin MKV - udržovat tolerantní vztahy

MATEMATIKA – 4. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - počítá do 1 000 000 po statisících, desetitisících, ticích - zapisuje a čte čísla v desítkové soustavě - porovnává čísla do 1 000 000 a řeší nerovnice typu 452 620 < m < 553 000 - zaokrouhlí čísla na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky - pamětně sčítá a odčítá čísla, která mají nejvýše dvě číslice různé od 0, např. 8 400 – 6 200, 900 000 – 740 000 - pamětně násobí a dělí čísla do 1 000 000 jednociferným číslem - písemné násobí jedno- a dvojciferným činitelem - písemně dělí jednociferným dělitelem, provádí odhad a kontrolu svého výpočtu - provádí kontrolu pomocí kalkulačky - zjistí údaje z diagramu, sestaví jednoduchý diagram - řeší slovní úlohy vedoucí k porovnávání čísel, provádí početní výkony s čísly v daném oboru, řeší slovní úlohy se vztahy o x – více (méně), x – krát více (méně)	**Číselný obor 0–1 000 000** - posloupnost přirozených čísel do 1 000 000 - zápis v desítkové soustavě - porovnávání čísel do 1 000 000, řešení jednoduchých nerovnic - zaokrouhlování čísel na statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky - sčítání a odčítání čísel v daném oboru, sčítání a odčítání zpaměti pouze čísla, která mají nejvýše dvě číslice různé od 0 například 2 700 + 4 600 - vztahy mezi sčítáním a odčítáním - pamětné násobení a dělení jednociferným číslem - písemné násobení jednociferným a dvojciferným činitelem, kontrolu výpočtu - písemné dělení jednociferným dělitelem, kontrola násobením - práce s kalkulačkou, provádění kontroly - diagram, zjištění údajů z diagramu, sestavení jednoduchého diagramu - slovní úlohy na porovnávání čísel, na početní výkony, na vztahy o x – více, méně, x – krát více, méně	Všechny předměty OSV - seberegulace a sebeorganizace

MATEMATIKA – 4. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
- řeší slovní úlohy na 2 až 3 početní výkony	- užívání závorek	Všechny předměty
- zapíší pomocí římských číslic 1, 5, 10, 50, 100, 500, 1000	- římské číslice	
- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	- celek, četba zlomku, modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	
- řeší jednoduché slovní úlohy na určení poloviny, třetiny, čtvrtiny, pětiny, desetiny z daného celku	- řešení a vytváření slovních úloh k určování poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny z celku	
- sečte zlomky se stejným jmenovatelem	- jednoduché případy sčítání zlomků se stejným jmenovatelem	
		MKV - multikulturalita
- určí vzájemnou polohu dvou přímek, sestrojí rovnoběžku s danou přímkou	**Geometrie** - vzájemné polohy přímek v rovině, rovnoběžky, různoběžky, průsečík, kreslení a rýsování rovnoběžek, vyznačování průsečíku	
- sestrojí kolmici pomocí trojúhelníku a ryskou k dané přímce	- kolmice, kolmost, rýsování kolmice, pomocí trojúhelníku s ryskou	
- narýsuje kružnici s daným středem a poloměrem	- kružnice, kruh, střed a poloměr kružnice, rýsování kružnice s daným středem a daným poloměrem	
- pozná souměrný tvar, nakreslí souměrný tvar, určí osu souměrnosti překládáním	- osa souměrnosti, určování os souměrnosti, překládání papíru na obrázcích, souměrné tvary	
	- rovnoramenný trojúhelník, rovnostranný trojúhelník	
	- souměrné útvary ve čtvercové síti, konstrukce souměrného útvaru ve čtvercové síti	
- nakreslí síť kvádru a krychle	- síť kvádru a krychle, modelování kvádru a krychle ze sítě, síť kvádru a krychle rozložením krabičky	Pč, Vv
	- jednotky obsahu: cm^2, mm^2, m^2	

MATEMATIKA – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - porovná přirozená čísla do miliardy a zobrazí je na číselné ose - řeší jednoduché nerovnice v oboru do miliardy - zaokrouhluje přirozená čísla na miliony, statisíce, desetitisíce, tisíce, sta, desítky - sčítá a odčítá přirozená čísla zpaměti /příklady typu 6 300 + 7 500 000,2 300 000 – 6 000/ - písemně sčítá tři až čtyři přirozená čísla - písemně násobí až čtyřciferným činitelem - písemně dělí jedno a dvojciferným dělitelem, provádí kontrolu násobením i na kalkulačce - řeší jednoduché a složené slovní úlohy, řešené jednou nebo dvěma početními operacemi - odhadne výsledek, posoudí jeho reálnost - doplní řady čísel, tabulky - čte a sestaví sloupkový diagram - sestrojí a čte jednoduché grafy v soustavě souřadnic - porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel	**Číselný obor 0-1 000 000 000, desetinná čísla, tabulky grafy a diagramy** - posloupnost desetinných čísel, číselná osa - zápis přirozeného čísla v desítkové soustavě - čtení a zápis čísel do miliardy, zobrazování na číselné ose - porovnávání přirozených čísel, řešení jednoduchých nerovnic - zaokrouhlování přirozených čísel na miliony, statisíce, tisíce, sta, desítky - pamětné sčítání a odčítání přirozených čísel - pamětné násobení a dělení přirozených čísel - písemné sčítání tří až čtyř přirozených čísel - písemné odčítání dvou přirozených čísel - písemné násobení až čtyřciferným činitelem - písemné dělení jednociferným a dvojciferným dělitelem - řešení slovních úloh na jeden až dva početní výkony - odhad a kontrola výpočtů, práce s kalkulačkou, posouzení reálnosti výsledku - užití vlastností početních výkonů /komutativnost, asociativnost, distributivnost/ - grafy, soustava souřadnic, doplňování tabulek, čtení a sestrojování sloupkového diagramu - porovnávání, sčítání a odčítání zlomků se stejným základem v oboru kladných čísel	Všechny předměty

MATEMATIKA – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zapíše a přečte desetinné číslo, řádu desetin a setin, zobrazí desetinné číslo na číselné ose - zaokrouhlí desetinné číslo /řádu desetin/ na celé číslo - písemně sečte a odečte desetinné číslo řádu desetin a setin - užívá desetinné číslo v praktických situacích - vyjádří setinu zlomkem a desetinným číslem - porozumí významu znaku „-„ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose - narýsuje obdélník, čtverec, pravoúhlý trojúhelník vypočítá obvod a obsah obdélníku a čtverce - převádí jednotky obsahu m, dm, mm - vypočítá povrh kvádru a krychle sečtením obsahů jejich podstav a stěn	- čtení zápisu desetinného čísla, vyznačení na číselné ose - praktické modely desetinných čísel (peníze) - písemné sčítání a odčítání desetinných čísel řádu desetin a setin - porozumění významu znaku „-„ pro zápis celého záporného čísla a jeho vyznačení na číselné ose **Geometrie** - konstrukce obdélníku a čtverce - výpočty obvodu a obsahu obdélníka a čtverce - další jednotky obsahu: a, ha, km, mm - rýsování rovnoběžek a kolmic daným bodem - rýsování pravoúhlého, rovnostranného a rovnoramenného trojúhelníku - výpočet povrchu krychle a kvádru sečtením obsahů jejich podstav a stěn	Vv

MATEMATIKA – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák:		Všechny předměty
- narýsuje čárkovanou, plnou a čerchovanou čáru a určí, ve kterých, případech ji použije - v praxi používá rýsování, klade důraz na přesnost a čistotu - sestrojí dvě rovnoběžky - sestrojí kolmici z bodu k přímce - sestrojí pomocí kružítka střed úsečky, osu úsečky - matematicky správně a přesně popíše základní geometrické útvary technickým písmem - narýsuje konkrétní předměty – užitkové i ozdobné - od ruky nakreslí rovinné útvary, krychli a kvádr	**Základní pravidla pro rýsování** - druhy a užití čar - technické písmo - rýsování kolmic a rovnoběžek - střed úsečky, osa úsečky	OSV -osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání; kreativita - sociální rozvoj: poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace, kooperace a kompetence - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika
- popíše úhel, vysvětlí, co je velikost úhlu, jednotka, stupeň a minuta - rozliší druhy úhlů - narýsuje úhel pravý, přímý, ostrý a tupý - přenese úhel, porovná jej - sestrojí různé velikosti úhlů - změří velikost úhlu ve stupních - vyjádří velikost úhlu ve stupních a minutách - sestrojí osu úhlu - rozliší dvojice vedlejších a vrcholových úhlů, určí jejich velikosti a vlastnosti - sečte a odečte dvojici úhlů - násobí a dělí úhly dané velikosti dvěma	**Úhel a jeho velikost** - úhel a jeho přenášení - druhy úhlů - stupně a minuty - úhloměr - měření velikosti úhlů - osa úhlu – konstrukce kružítkem - rýsování úhlů - úhly vedlejší a vrcholové - sčítání a odčítání - násobení a dělení úhlů dvěma	Všechny předměty OSV -osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání; kreativita - sociální rozvoj: poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace, kooperace a kompetence - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika
- vysvětlí pojem desetinné číslo, uvede příklady, přečte a zapíše des. číslo - znázorní des. číslo na ose - porovná desetinná čísla pomocí znamének nerovnosti - zaokrouhlí des. číslo s danou přesností - převede des. čísla na zlomky a obráceně - sečte, odečte, vynásobí des. čísla, dělí des. číslo číslem přirozeným a číslem des. až trojciferným - matematizuje jed. slovní úlohy z praxe a řeší je - využívá kalkulátorů při náročnějších úlohách - převede jednotky hmotnosti a délky v oboru des. čísel - vypočítá arit. průměr a uvede jeho prakt. význam - aplikuje arit. průměr v úlohách z praxe	**Desetinná čísla** - čtení a zápis des. čísla - zápis des. zlomku des. číslem - porovnávání a zaokrouhlování des. čísel - sčítání a odčítání des. čísel - násobení a dělení des. čísla 10, 100 - převody jednotek délky a hmotnosti - nás. des. čísel - dělení des. čísla číslem přirozeným a des. číslem - slovní úlohy - využití kalkulátoru při práci s des. čísly - arit. průměr a jeho užití	OSV -osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání; kreativita - sociální rozvoj: poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace, kooperace a kompetence - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika

MATEMATIKA – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozliší druhy trojúhelníků podle velikosti úhlů a podle - velikosti stran - určí součet úhlů v trojúhelníku - určí velikost vnitřního úhlu trojúhelníku, jsou-li dány velikosti dalších dvou úhlů - sestrojí trojúhelník podle vět sss, sus, usu - sestrojí těžnici, výšku, popíše jejich vlastnosti - sestrojí kružnici vepsanou a opsanou trojúhelníku	**Trojúhelníky** - součet úhlů v trojúhelníku - druhy trojúhelníků - konstrukce trojúhelníků – věty sss, sus, usu - vnitřní a vnější úhly trojúhelníku - třídění trojúhelníků - střední příčky a těžnice - výšky v trojúhelníku - obsah trojúhelníku - kružnice vepsaná a opsaná trojúhelníku	
- určí jednotky obsahu, převede tyto jednotky - uvede konkrétní příklady využití výpočtu obsahu obrazce a povrchu tělesa v praxi - vypočítá obsah obdélníka a čtverce - vypočítá obsahy obrazců složených ze čtverců a obdélníků - rozliší a popíše kvádr, krychli a hranol, načrtne je - vypočítá povrch kvádru a krychle dle vzorců - vyřeší slovní úlohy vedoucím k výpočtům obsahů rov. útvarů a povrchů těles	**Obsah obrazce a povrch krychle a kvádru** - jednotky obsahu, převody - obsah obdélníka a čtverce - obsah složitějších obrazců - povrch kvádru a krychle - hranoly – povrch - slovní úlohy na výpočet obsahu a povrchu	Čj, F, Z OSV -osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání; kreativita - sociální rozvoj: poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace, kooperace a kompetence - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika
- vysvětlí pojmy: násobek, dělitel, prvočíslo, č. složené - určí podle znaků dělitelnosti, čím je dané číslo dělitelné - použije znaků dělitelnosti k řešení praktických úloh - rozloží čísla na součin prvočísel - určí nejmenší společ. násobek a největší společný dělitel	**Dělitelnost přirozených čísel** - násobek a dělitel - znaky dělitelnosti - prvočísla a čísla složená - rozklad na prvočinitele - čísla soudělná a nesoudělná - nejmenší společný násobek - největší společný dělitel	In, Inf, Z, Ch, Aj, F OSV -osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání; kreativita - sociální rozvoj: poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace, kooperace a kompetence - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika
- určí vlastnosti útvarů v osové souměrnosti - sestrojí obraz daného geometrického útvaru v osové souměrnosti - rozpozná útvary souměrné podle osy, určí osu souměrnosti	**Osová souměrnost** - osová souměrnost - osově souměrné útvary	

MATEMATIKA – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vysvětlí vztah zlomku a des. čísla - převede zlomky na des. čísla a naopak - znázorní graficky zlomek - vyjádří celek pomocí zlomku - převede smíšená čísla na zlomky a nepravé zlomky na smíšená čísla - rozšíří a zkrátí zlomek - porovná zlomky podle velikosti, znázorní je na čís. ose	**Zlomky a racionální čísla** - pojem zlomku, zápis des. zlomku - celek, část - vyjádření částí celku pomocí zlomků - převádění zlomků na des. číslo a naopak na základní tvar - smíšené číslo - převádění smíšených čísel na zlomky a nepravých zlomků na smíšená čísla rozšiřování a krácení zlomků - uspořádání zlomků - pojem racionální číslo	Čj, Aj, Vv, Z OSV -osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání; kreativita - sociální rozvoj: poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace, kooperace a kompetence - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika
- vysvětlí pojem celé číslo, číslo kladné a záporné - znázorní celé číslo na číselné ose - porovná celá čísla - určí číslo opačné - sečte a odečte celá čísla - vynásobí a vydělí celá čísla - uvede význam absolutní hodnoty - určí absolutní hodnotu	**Celá čísla** - celá čísla - čísla navzájem opačná - absolutní hodnota čísla - porovnávání a uspořádání - sčítání, odčítání, násobení a dělení	
- vysvětlí pojem shodnost rov. útvarů, shodnost trojúhelníků a matematicky je vyjádří - uvede věty o shodnosti trojúhelníků - využije věty v konstr. úlohách – sestrojí trojúhelník podle vět sss, sus, usu - dodržuje zásady správného rýsování	**Shodnost trojúhelníků** - shodné útvary v rovině - shodnost trojúhelníků – věty sss, sus, usu - konstrukce trojúhelníků	Č, Aj, Vv OSV -osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání; kreativita - sociální rozvoj: poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace, kooperace a kompetence - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika
- provádí základní početní operace s rac. čísly - upraví složený zlomek - řeší slovní úlohy z praxe, provede rozbor mat. problému - odhadne výsledek a ověří jeho reálnost - řeší jed. rovnice v oboru rac. čísel, provede zkoušku	**Početní operace se zlomky a racionálními čísly** - sčítání zlomků a smíšených čísel - odčítání zlomků a smíšených čísel - násobení zlomků číslem celým - násobení zlomků - složený zlomek, slovní úlohy	

MATEMATIKA – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozliší jednotlivé druhy čtyřúhelníků, rovnoběžníků a lichoběžníků, popíše jejich vlastnosti - vypočítá obvod a obsah těchto útvarů pomocí vzorce - přesně a pečlivě narýsuje čtyřúhelník - řeší slovní úlohy vedoucí k výpočtu obvodu a obsahu ¨ čtyřúhelníků	**Čtyřúhelníky** - třídění čtyřúhelníků - rovnoběžky a jejich vlastnosti - lichoběžníky a jejich vlastnosti - rýsování čtyřúhelníků - obvody a obsahy čtyřúhelníků - slovní úlohy	Č, Aj, Vv OSV -osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání; kreativita - sociální rozvoj: poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace, kooperace a kompetence - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika
- objasní pojmy poměr a postupný poměr - zapíše poměr velikostí dvou veličin - provádí jed. úpravy poměru pomocí krácení a rozšiřování - vypočítá jednotlivé díly celku určené daným pozná přímou a nepřímou úměrnost ve vztahu dvou veličin a rozhodnutí zdůvodní úvahou - narýsuje jed. plánek ve vhodném měřítku - vyřeší slovní úlohy s využitím dovednosti přepočtu měřítek - sestrojí grafy přímé a nepřímé úměrnosti - vyřeší slovní úlohy vedoucí k využití přímé a nepřímé úměrnosti - vyřeší slovní úlohy z praxe pomocí poměru a trojčlenky	**Poměr, přímá a nepřímá úměrnost, trojčlenka** - poměr, postupný poměr - měřítko plánu, mapy - přímá a nepřímá úměrnost - trojčlenka - slovní úlohy	Čj, Aj, Z OSV -osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání; kreativita - sociální rozvoj: poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace, kooperace a kompetence - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika
- určí vlastnosti útvarů v osové a středové souměrnosti - sestrojí obraz daného geom. útvaru ve středové a osové souměrnosti - rozpozná útvary souměrné podle středu a podle osy, určí střed nebo osu souměrnosti	**Osová a středová souměrnost** - osová souměrnost - osově souměrné útvary - středová souměrnost - středově souměrné útvary	

MATEMATIKA – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vysvětlí pojmy: základ, procentová část, počet procent - vypočítá jedno procento z daného základu - použije algoritmus výpočtu procentové části, základu a počtu procent a vypočítá je - aplikuje základy jednoduchého úrokování na příkladě - použije získané znalosti při řešení slovních úloh z praxe - provede rozbor slovní úlohy a stanový postup řešení výsledku - určí jednotky objemu - vzájemně převádí jednotky objemu - pozná a popíše tělesa – krychle, kvádr, hranol - určí objem krychle a kvádru - vyřeší slovní úlohy na výpočet objemu těles - používá kalkulátor pro základní početní operace - vyhledá požadované informace v tabulkách	**Procenta** - procento – základ, počet procent, procent. část - výpočet procentové části - výpočet počtu procent - výpočet základu - jednoduché úrokování - slovní úlohy **Objem krychle, kvádru, hranolu** - jednotky objemu, převody jednotek - objem krychle a kvádru - objem a povrch hranolu - slovní úlohy z praxe na V, S	Č, Aj, Ch OSV -osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání; kreativita - sociální rozvoj: poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace, kooperace a kompetence - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika

MATEMATIKA – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - uvede př. praktického použití druhé mocniny a odmocniny - určí bez použití kalkulačky či tabulek druhou mocninu rac. čísel /mocniny čísel od 1 do 10, jejich násobky, zlomky s těmito čísly/ - určí druhou mocninu a odmocninu pomocí tabulek a kalkulátorů - vypočítá výraz s mocninami a odmocninami, určí jeho hodnotu - uvede Pythagorovu větu - vypočítá třetí stranu pomocí Pythagorovy věty - účelně používá kalkulačku a tabulky k základním výpočtům - řeší praktické úlohy s využitím Pythagovovy věty, zakreslí náčrtek, mat. symbolikou zapíše řešení, příklad vyřeší - u praktických úloh provede odhad a ověří jeho reálnost - vypočítá mocniny s přirozeným exponentem, některé zpaměti, těžší na kalkulačce - použije pravidla a algoritmy pro počítání s mocninami - provádí základní početní operace s mocninami - zapíše dané číslo v des. soustavě - určí mocninu s exponentem nula - vysvětlí pojmy výraz číselný, s proměnnou, jednočlen, mnohočlen, člen výrazu, rovnost dvou výrazů a uvede příklady - určí hodnotu daného číselného výrazu - zapíše slovní text pomocí výrazu s proměnnými - provádí základní operace s mnohočleny - vytkne z daného výrazu vhodný výraz a správně zapíše rozklad výrazů - použije vzorce pro druhou mocninu součtu a rozdílu a pro rozdíl druhých mocnin - pomocí vzorců upraví daný výraz	**Mocniny** - druhá mocnina racionálního čísla - určování druhé mocniny pomocí tabulek a kalkulačky - druhá odmocnina - určování druhé odmocniny pomocí tabulek a kalkulačky - reálná čísla **Pythagorova věta** - Pythagorova věta - výpočet přepony - výpočet odvěsny - praktické úlohy s využitím Pythagorovy věty **Mocniny s přirozeným mocnitelem** - n-tá mocnina čísla - sčítání, odčítání, dělení, násobení mocnin s přirozeným mocnitelem - mocnina součtu, podílu - umocňování mocnin - zápis čísla ve tvaru a .10^n , - - **Výrazy** - číselné obory - výrazy číselné, jejich hodnota - výrazy s proměnnou, určování hodnoty - jednočlen, mnohočlen - sčítání, odčítání, násobení mnohočlenů - násobení mnohočlenu jednočlenem - druhá mocnina dvojčlenu - rozdíl druhých mocnin - užití vzorců $(a \pm b)^2$, $a^2 - b^2$ - dělení mnohočlenu jednočlenem - rozklad vytýkáním	Čj, Aj, Vv, F OSV -osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání; kreativita - sociální rozvoj: poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace, kooperace a kompetence - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika

MATEMATIKA – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vysvětlí pojmy rovnost dvou výrazů, proměnná neznámá, řešení rovnice - řeší jednoduché lineární rovnice pomocí základních ekvivalentních úprav - tematicky správně a účelně zapíše postup řešení - provede zkoušku řešení - vyřeší slovní úlohy - vyjádří neznámou ze vzorce a vypočítá její hodnotu po dosazení všech daných veličin - uvede příklady využití lin. rovnic v praxi	**Lineární rovnice** - rovnost, vlastnosti rovnosti - řešení lineární rovnice - ekvivalentní úpravy lin. rovnic - řešení jed. lin. rovnic pomocí ekvivalentních úprav - provádění zkoušky - řešení slovních úloh pomocí lin. Rovnic - výpočet neznámé ze vzorce	OSV -osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání; kreativita - sociální rozvoj: poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace, kooperace a kompetence - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika
- uvede rozdíl mezi kruhem a kružnicí - uvede rozdíl mezi průměrem a poloměrem vypočítá obvod a obsah kruhu a délku kružnice - určí vzájemnou polohu kružnice a přímky a vzájemnou polohu dvou kružnic - určí a sestrojí tečnu, sečnu, tětivu - narýsuje kružnice s daným středem a poloměrem - načrtne válec - vypočítá objem a povrch válce - vyřeší slovní úlohu z praxe s využitím znalostí o kružnici a válci, ve slovní úloze provede náčrtek, matematizaci problému, jeho řešení a ověření reálnosti výsledku, potřebné informace vyhledá v tabulkách	**Kruh, kružnice, válec** - vzájemná poloha přímky a kružnice, sečna, tečna - vzájemná poloha dvou kružnic - délka kružnice - válec, jeho síť - objem a povrch válce - slovní úlohy z praxe	Čj, Pč OSV -osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání; kreativita - sociální rozvoj: poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace, kooperace a kompetence - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika

MATEMATIKA – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - sestrojí trojúhelníky a čtyřúhelníky zadané několika prvky - objasní pojem Thaletova kružnice, využije ji v konstrukčních úlohách - rýsuje přesně a čistě - zakreslí náčrtek zadaného úkolu - správně zapíše postup konstrukce s použitím matematické symboliky - sestrojí tečnu ke kružnici z bodu vně kružnice - vysvětlí pojmy statistiky: statistický soubor, statistické šetření, jednotka, znak, četnost, arit. průměr, medián, modus - vypočítá arit. průměr - určí z dané tabulky modus a medián - provede jednoduché statistické šetření, zapíše jeho výsledky formou tabulky a znázorní diagramem - čte tabulky a grafy a interpretuje je v praxi - čte a sestrojuje diagramy – bodové, sloupcové, spojnicové, kruhové - čte a sestrojuje diagramy s údaji v procentech - uvede příklady využití statistiky v praxi	**Konstrukční úlohy** - množiny bodů dané vlastnosti - Thaletova kružnice - konstrukce trojúhelníků - konstrukce čtyřúhelníků - konstrukce kružnice s požadovanými vlastnostmi - konstrukce tečen ke kružnici **Statistika** - statistický soubor a šetření - jednotka, znak, četnost - arit. průměr - modus, medián - grafy, diagramy (bodové, sloupcové, spojnicové, kruhové) - statistika v praxi	Z, Inf OSV -osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání; kreativita - sociální rozvoj: poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace, kooperace a kompetence - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika

MATEMATIKA – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - provede početní operace sčítání a odčítání mnohočlenů, násobení a dělení mnohočlenů - aplikuje na příkladech vzorce: druhá mocnina součtu a rozdílu, rozdíl druhých mocnin, použije tyto vzorce ke zjednodušení výrazů - upraví výraz vytýkáním před závorku - rozloží daný výraz pomocí vzorců či vytýkáním na součin - určí podmínky, za kterých má lomený výraz smysl - zkrátí a rozšíří lomené výrazy - provede početní operace s lomenými výrazy - přehledně, stručně zapíše řešení úlohy - vyřeší za pomoci ekvivalentních úprav rovnice se zlomky a závorkami, s neznámou ve jmenovateli - provede zkoušku řešení - matematicky správně a účelně zapíše postup řešení - vyřeší úlohy z praxe (rozbor, řešení, zkouška) - vyřeší vhodnou metodou soustavu dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými	**Výrazy** - sčítání a odčítání mnohočlenů - násobení a dělení mnohočlenů - vzorce $(a + b)^2$, $(a – b)^2$, $a^2 – b^2$ - úprava mnohočlenů pomocí vzorců - vytýkání, vytýkání čísla –1 - rozklad výrazů na součin pomocí vzorců a vytýkání **Lomené algebraické výrazy** - úpravy výrazů pomocí vzorců - rozklad výrazů na součin - pojem lomený výraz - početní operace s lomenými výrazy **Rovnice a soustavy dvou rovnic o dvou neznámých** - rovnice se závorkami - rovnice se zlomky - rovnice s neznámou ve jmenovateli - slovní úlohy - řešení soustavy dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými metodou dosazovací a sčítací - slovní úlohy řešené pomocí soustav dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými - slovní úlohy a praktické příklady	Čj, F, Ch, Vv, Z OSV -osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání; kreativita - sociální rozvoj: poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace, kooperace a kompetence - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika

MATEMATIKA – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: -vysvětlí pojmy podobnost rovinných útvarů, podobnost trojúhelníků, matematicky je vyjádří rozpozná podobné rovinné útvary, správně podobnost zapíše pomocí matematické symboliky - určí poměr podobnosti - na základě poměru podobnosti určí velikosti dalších útvarů - použije poměru podobnosti při práci s plány a mapami při praktických cvičeních v terénu - sestrojí podobný útvar danému - rozezná funkční vztah od jiných vztahů - vysvětlí pojem lineární funkce - vyjádří danou lin. funkci tabulkou, rovnicí i grafem - sestrojí graf lin. funkce s důrazem na přesnost rýsování - použije funkci při řešení úloh z praxe	**Podobnost a její užití v praxi** - podobnost útvarů, zvětšení, zmenšení - poměr podobnosti - věty o podobnosti - podobnost v praxi **Funkce** - definice funkce - lineární funkce a její vlastnosti - graf lineární funkce - praktické příklady na lin. funkci - kvadratická funkce, nepřímá úměrnost	Čj OSV -osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání; kreativita - sociální rozvoj: poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace, kooperace a kompetence - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika Inf OSV -osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání; kreativita - sociální rozvoj: poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace, kooperace a kompetence - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika

MATEMATIKA – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - uvede základní vlastnosti jehlanu, kužele a koule, načrtne tato tělesa - vypočítá povrch a objem jehlanu, kužele a koule s užitím vzorce - řeší slovní úlohy a reálné příklady z praxe vztahující se k výpočtu povrchu a objemu jehlanu, kužele a koule (využívá kalkulátor, tabulky, literaturu)	**Objem a povrch těles** - jehlan - kužel - koule	Inf OSV -osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání; kreativita - sociální rozvoj: poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace, kooperace a kompetence - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika
- rozezná goniometrické funkce v trojúhelníku - vysvětlí definici funkce sin, cos, tg - vyhledá hodnotu funkcí v tabulkách - vypočte hodnotu funkce na kalkulačce - použije gon. funkce při řešení úloh z praxe	**Goniometrické funkce – rozšiřující učivo** - funkce sinus - funkce cosinus - funkce tangens - výpočty v pravoúhlém trojúhelníku - použití goniometrických funkcí	
- pracuje s procenty - vysvětlí pojem věřitel, dlužník, úrok, úroková sazba, daň z úroku, úrokovací období, spoření, půjčka, splátka půjčky - řeší jednoduché příklady z praxe	**Finanční matematika** - opakování procent - věřitelé, dlužníci - jednoduché a složené úročení - úrokovací období - spoření - splátky dluhů	Inf OSV -osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání; kreativita - sociální rozvoj: poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace, kooperace a kompetence - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika MV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení; interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

4.3 VZDĚLÁVACÍ OBLAST JAZYK INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

4.3.1 INFORMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají informatické postupy a pojmy. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači. Pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání.
Na prvním stupni základního vzdělávání si žáci prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat, a objevují informatické aspekty světa kolem nich. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřují algoritmické postupy. Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení informatických konceptů. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování. I na druhém stupni základního vzdělávání žáci tvoří, experimentují, prověřují své hypotézy, objevují, aktivně hledají, navrhují a ověřují různá řešení, diskutují s ostatními a tím si prohlubují a rozvíjejí porozumění základním informatickým konceptům a principům fungování digitálních technologií. Při analýze problému vybírají, které aspekty lze zanedbat a které jsou podstatné pro jeho řešení. Učí se vytvářet, formálně zapisovat a systematicky posuzovat postupy vhodné pro automatizaci, zpracovávat i velké a nesourodé soubory dat. Díky poznávání toho, jak a proč digitální technologie fungují, žáci chápou základní principy kódování, modelování a s větším porozuměním chrání sebe, své soukromí, data i zařízení. V průběhu základního vzdělávání žáci začínají vyvíjet funkční technická řešení problémů. Osvojují si časté testování prototypů a jejich postupné vylepšování jako přirozenou součást designu a vývoje v informačních technologiích. Zvažují a ověřují dopady navrhovaných řešení na jedince, společnost, životní prostředí.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti
Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k(e):

- systémovému přístupu při analýze situací a jevů světa kolem něj
- nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci
- zkušenosti, že týmová práce umocněná technologiemi může vést k lepším výsledkům než samostatná práce
- porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace
- rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, jeho obhajování pomocí věcných argumentů
- komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje
- standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci
- posuzování technických řešení z pohledu druhých lidí a jejich vyhodnocování v osobních, etických,
- bezpečnostních, právních, sociálních, ekonomických, environmentálních a kulturních souvislostech
- nezdolnosti při řešení těžkých problémů, zvládání nejednoznačnosti a nejistoty a vypořádání se s problémy s otevřeným koncem

- otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výuka probíhá 1 hod. týdně ve 4. – 9. ročníku na počítačích či noteboocích s myší, buď v PC učebně, nebo v běžné učebně s přenosnými tablety s připojením k internetu. Výuka některých témat probíhá bez počítače. V řadě činností preferujeme práci žáků ve dvojicích u jednoho počítače, aby docházelo k diskuzi a spolupráci. Žák nebo dvojice pracuje individuálním tempem.Výuka je orientována činnostně, s aktivním žákem, který objevuje, experimentuje, ověřuje své hypotézy, diskutuje, tvoří, řeší problémy, spolupracuje, pracuje projektově, konstruuje své poznání. Není kladen naprosto žádný důraz na pamětné učení a reprodukci.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Informatika

Kompetence pracovní

- vést žáky k dodržování bezpečnostních pravidel pro práci s technologiemi
- umožit žákům vyhledávat a zpracovávat informace z různých zdrojů
- vést žáky k prezentaci výsledků své práce

Kompetence k řešení problémů

- rozvíjet u žáků schopnost aktivně získávat informace a přemýšlet nad jejich využitím
- učit žáky poznat, kdy je potřeba požádat o pomoc při řešení problémů, se kterými si nevědí při práci s technologiemi rady
- vést žáky k dodržování postupů a pravidel při řešení problémů a poučení se z předchozích chyb při práci s technologiemi

Kompetence komunikativní

- učit žáky dodržovat konvence a pravidla při komunikaci na internetu (sociální sítě, elektronická pošta)
- rozvíjet možnosti elektronické komunikace (e-mail, sociální sítě, chat), u žáků s řečovým postižením těžšího charakteru, také jako kompenzační prostředek
- učit žáky rozumět různým typům textů a záznamů, obrazovým materiálům, zvukům a jiným informačním a komunikačním prostředkům, tvořivě je využívat ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění

Kompetence k učení

- podporovat žáky k vyhledávání informací a jejich využití v procesu učení
- učit žáky operovat s užívanými termíny, znaky a symboly, uvádět věci do souvislostí, propojovat do širších celků poznatky z různých oblastí
- vést žáky zadávanými úkoly k samostatnému objevování možností využití informačních a komunikačních technologií v praktickém životě
- rozvíjet u žáků tvořivé myšlení

Kompetence sociální a personální

- vést žáky ke schopnosti vzájemně si pomáhat a pracovat v týmu
- vést žáky k hodnocení svých výsledků i práce druhých
- podporovat u žáků zdravé sebevědomí, ale i ohleduplnost a takt k ostatním

Kompetence občanská

- seznamovat žáky s obecnými vazbami na legislativu a morálními zákony (softwarové pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů) s tím, že je musí dodržovat
- dbát na dodržování dohodnutých pravidel a plnění zadaných povinností
- vést žáky ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, ke kterým se mohou dostat prostřednictvím internetu

Kompetence digitální

- vést žáky k bezpečnému ovládání běžně používaných digitálních zařízení, aplikací a služeb a jejich využívání při práci, učení i zábavě
- učit žáky kreativně vytvářet a upravovat digitální obsah, kombinovat různé formáty, vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků
- upozorňovat žáky na předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat
- upozorňovat žáky na situace s negativním dopadem na jejich tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních
- seznamovat žáky s riziky v oblasti sdílení citlivých dat a kontaktů v online prostředí a jejich předcházení

1. stupeň

DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ
Očekávané výstupy – 2. období
žák
I-5-1-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat
I-5-1-02 popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji
I-5-1-03 vyčte informace z daného modelu
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
I-5-1-01p uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na otázky, které se týkají jeho osoby na základě dat
I-5-1-02p popíše konkrétní situaci, která vychází z jeho opakované zkušenosti, určí, co k ní již ví

Učivo

- data, informace: sběr (pozorování, jednoduchý dotazník, průzkum) a záznam dat s využitím textu, čísla, barvy, tvaru, obrazu a zvuku; hodnocení získaných dat, vyvozování závěrů
- kódování a přenos dat: využití značek, piktogramů, symbolů a kódů pro záznam, sdílení, přenos a ochranu informace
- modelování: model jako zjednodušené znázornění skutečnosti; využití obrazových modelů (myšlenkové a pojmové mapy, schémata, tabulky, diagramy) ke zkoumání, porovnávánía vysvětlování jevů kolem žáka

ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ
Očekávané výstupy – 2. období
žák
I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů
I-5-2-02 popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení
I-5-2-03 v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy
I-5-2-04 ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
I-5-2-01p sestavuje symbolické zápisy postupů
I-5-2-02p popíše jednoduchý problém související s okruhem jeho zájmů a potřeb, navrhne a popíše podle předlohy jednotlivé kroky jeho řešení
I-5-2-03p rozpozná opakující se vzory, používá opakování známých postupů

Učivo

- **řešení problému krokováním:** postup, jeho jednotlivé kroky, vstupy, výstupy a různé formy zápisu pomocí obrázků, značek, symbolů či textu; příklady situací využívajících opakovaně použitelné postupy; přečtení, porozumění a úprava kroků v postupu, algoritmu; sestavení funkčního postupu řešícího konkrétní jednoduchou situaci
- **programování:** experimentování a objevování v blokově orientovaném programovacím prostředí; události, sekvence, opakování, podprogramy; sestavení programu
- **kontrola řešení:** porovnání postupu s jiným a diskuse o nich; ověřování funkčnosti programu a jeho částí opakovaným spuštěním; nalezení chyby a oprava kódu; nahrazení opakujícího se vzoru cyklem

INFORMAČNÍ SYSTÉMY
Očekávané výstupy – 2. období
žák
I-5-3-01 v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi
I-5-3-02 pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
I-5-3-01p v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky
I-5-3-02p pro vymezený problém, který opakovaně řešil, zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data

Učivo

- systémy: skupiny objektů a vztahy mezi nimi, vzájemné působení; příklady systémů z přírody, školy a blízkého okolí žáka; části systému a vztahy mezi nimi
- práce se strukturovanými daty: shodné a odlišné vlastnosti objektů; řazení prvků do řad, číslovaný a nečíslovaný seznam, víceúrovňový seznam; tabulka a její struktura; záznam, doplnění a úprava záznamu

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE
Očekávané výstupy – 2. období
žák
I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu
I-5-4-02 propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí
I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
I-5-4-01p najde a spustí známou aplikaci, pracuje s daty různého typu
I-5-4-03p popíše bezpečnostní a jiná pravidla stanovená pro práci s digitálními technologiemi

Učivo
- hardware a software: digitální zařízení a jejich účel; prvky v uživatelském rozhraní; spouštění, přepínání a ovládání aplikací; uložení dat, otevírání souborů
- počítačové sítě: propojení technologií, (bez)drátové připojení; internet, práce ve sdíleném prostředí, sdílení dat
- bezpečnost: pravidla bezpečné práce s digitálním zařízením; uživatelské účty, hesla

2. stupeň

DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ
Očekávané výstupy
žák
I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat
I-9-1-02 navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu
I-9-1-03 vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní
I-9-1-04 zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
I-9-1-01p získá z dat informace, interpretuje data z oblastí, se kterými má zkušenosti
I-9-1-02p zakóduje a dekóduje jednoduchý text a obrázek
I-9-1-03p popíše problém podle nastavených kritérií a na základě vlastní zkušenosti určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; k popisu problému používá grafické znázornění
I-9-1-04p stanoví podle návodu, zda jsou v popisu problému všechny informace potřebné k jeho řešení

Učivo
- data, informace: získávání, vyhledávání a ukládání dat obecně a v počítači; proces komunikace, kompletnost dat, časté chyby při interpretaci dat
- kódování a přenos dat: různé možnosti kódování čísel, znaků, barev, obrázků, zvuků a jejich vlastnosti; standardizované kódy; bit; bajt, násobné jednotky; jednoduché šifry a jejich limity
- modelování: schéma, myšlenková mapa, vývojový diagram, ohodnocený a orientovaný graf; základní grafové úlohy

ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ
Očekávané výstupy
žák
I-9-2-01 po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen
I-9-2-02 rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení
I-9-2-03 vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému
I-9-2-05 v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program
vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné
I-9-2-06 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
I-9-2-01p po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vztahujícího se k praktické činnosti, kterou opakovaně řešil, uvede příklad takové činnosti
I-9-2-02p rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a popíše podle návodu kroky k jejich řešení
I-9-2-03p navrhne různé algoritmy pro řešení problému, s kterým se opakovaně setkal

Učivo

- algoritmizace: dekompozice úlohy, problému; tvorba, zápis a přizpůsobení algoritmu programování: nástroje programovacího prostředí, blokově orientovaný programovací jazyk, cykly, větvení, proměnné
- kontrola: ověření algoritmu, programu (například změnou vstupů, kontrolou výstupů, opakovaným spuštěním); nalezení chyby (například krokováním); úprava algoritmu a programu
- tvorba digitálního obsahu: tvorba programů (například příběhy, hry, simulace, roboti); potřeby uživatelů, uživatelské rozhraní programu; autorství a licence programu; etika programátora

INFORMAČNÍ SYSTÉMY
Očekávané výstupy
žák
I-9-3-01 vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů
I-9-3-02 nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat
I-9-3-03 vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat
I-9-3-04 sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
I-9-3-01p popíše účel informačních systémů, které používá
I-9-3-02p nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce
I-9-3-03p na základě doporučeného návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat

Učivo

- **informační systémy:** informační systém ve škole; uživatelé, činnosti, práva, struktura dat; ochrana dat a uživatelů, účel informačních systémů a jejich role ve společnosti
- **návrh a tvorba evidence dat:** formulace požadavků; struktura tabulky, typy dat; práce se záznamy, pravidla a omezení; kontrola správnosti a použitelnosti struktury, nastavených pravidel; úprava požadavků, tabulky či pravidel
- **hromadné zpracování dat:** velké soubory dat; funkce a vzorce, práce s řetězci; řazení, filtrování, vizualizace dat; odhad závislostí

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE
Očekávané výstupy
žák
I-9-4-01 popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě
I-9-4-02 ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos
I-9-4-03 vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky
I-9-4-04 poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače
I-9-4-05 dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
I-9-4-01p rozlišuje funkce počítače po stránce hardwaru i operačního systému
I-9-4-02p ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu
I-9-4-03p pracuje v online prostředí; propojí podle návodu digitální zařízení a na příkladech popíše možná rizika, která s takovým propojením souvisejí
I-9-4-04p rozpozná typické závady a chybové stavy počítačů a obrátí se s žádostí o pomoc na dospělou osobu
I-9-4-05 dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat

Učivo

- **hardware a software:** pojmy hardware a software, součásti počítače a principy jejich společného fungování; operační systémy – funkce, typy, typické využití; datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému, komprese a formáty souborů, správa souborů, instalace aplikací; fungování nových technologií kolem žáka
- **počítačové sítě:** typy, služby a význam počítačových sítí, fungování sítě – klient, server, switch, IP adresa; struktura a principy internetu; web – fungování webu, webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz, URL, vyhledávač; princip cloudových aplikací; metody zabezpečení přístupu k datům, role a přístupová práva
- **řešení technických problémů:** postup při řešení problému s digitálním zařízením – nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení
- **bezpečnost:** útoky – cíle a metody útočníků, nebezpečné aplikace a systémy; zabezpečení digitálních zařízení a dat – aktualizace, antivir, firewall, bezpečná práce s hesly a správce hesel, dvoufaktorová autentizace, šifrování dat a komunikace, zálohování a archivace dat
- **digitální identita:** digitální stopa (obsah a metadata) – sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, cookies, sledování komunikace, informace v souboru; sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat, fungování a algoritmy sociálních sítí

Rozhodnutím ředitelky školy je nové kurikulum pro informatiku zavedeno jednorázově na 1. i 2. stupni školním rokem 2023/2024. Očekávané výstupy budou proto modifikovány tak, aby starší žáci, kteří zahajují zcela bez návaznosti nebo jen s návazností částečnou, absolvovali alespoň menší část učiva nové informatiky.
Vyučující předmětu Informatika budou učivo přizpůsobovat těmto skutečnostem a možnostem školy a žáků.
Schéma zavedení nového kurikula:

Ročník	2023/2024	2024/2025	2025/2026	2026/2027	2027/2028	2028/2029
4	zahájení řádné	zahájení řádné	zahájení řádné	zahájení řádné	zahájení řádné	zahájení řádné
5	zahájení bez návaznosti	návaznost na 4	návaznost na 4	návaznost na 4	návaznost na 4	návaznost na 4
6	zahájení bez návaznosti	návaznost na 5	návaznost na 4, 5	návaznost na 4, 5	návaznost na 4, 5	návaznost na 4, 5
7	zahájení bez návaznosti	návaznost na 6	návaznost na 5, 6	návaznost na 4, 5, 6	návaznost na 4, 5, 6	návaznost na 4, 5, 6
8	zahájení bez návaznosti	návaznost na 7	návaznost na 6, 7	návaznost na 5, 6, 7	návaznost na 4, 5, 6, 7	návaznost na 4, 5, 6, 7
9	zahájení bez návaznosti	návaznost na 8	návaznost na 7, 8	návaznost na 6, 7, 8	návaznost na 5, 6, 7, 8	návaznost na 4, 5, 6, 7, 8

Legenda:

Žáci, u nichž nebude třeba uzpůsobit očekávané výstupy v daném ročníku předchozímu průběhu vzdělávání v tzv. nové informatice

Žáci, u nichž bude třeba předpokládat naplnění očekávaných výstupů jen do jisté míry a na základě pedagogické diagnostiky uzpůsobit průběh vzdělávání v daném ročníku

Žáci, u nichž nelze předpokládat žádnou konkrétní úroveň předchozích očekávaných výstupů.

Informatika – 4. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - pojmenuje jednotlivá digitální zařízení, se kterými pracuje, vysvětlí, k čemu slouží - vysvětlí, co je program a rozdíly mezi člověkem a počítačem - edituje digitální text, vytvoří obrázek - přehraje zvuk či video - uloží svoji práci do souboru, otevře soubor - používá krok zpět, zoom - řeší úkol použitím schránky - dodržuje pravidla a pokyny při práci s digitálním zařízením - uvede různé příklady využití digitálních technologií v zaměstnání rodičů - najde a spustí aplikaci, kterou potřebuje k práci - propojí digitální zařízení a uvede bezpečnostní rizika, která s takovým propojením souvisejí - pamatuje si a chrání své heslo, přihlásí se ke svému účtu a odhlásí se z něj - při práci s grafikou a textem přistupuje k datům i na vzdálených počítačích a spouští online aplikace - rozpozná zvláštní chování počítače a případně přivolá pomoc dospělého	**Digitální technologie** - digitální zařízení - zapnutí/vypnutí zařízení/aplikace - ovládání myši - kreslení čar, vybarvování - používání ovladačů - ovládání aplikací (schránka, krok zpět, zoom) - kreslení bitmapových obrázků - psaní slov na klávesnici - editace textu - ukládání práce do souboru - otevírání souborů - přehrávání zvuku - příkazy a program - využití digitálních technologií v různých oborech - ergonomie, ochrana digitálního zařízení a zdraví uživatele - počítačová data, práce se soubory - propojení technologií, internet - úložiště, sdílení dat, cloud, mazání dat, koš - technické problémy a přístupy k jejich řešení	OSV MV

Informatika – 4. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - sestaví robota podle návodu - sestaví program pro robota - oživí robota, otestuje jeho chování - najde chybu v programu a opraví ji - upraví program pro příbuznou úlohu - pomocí programu ovládá světelný výstup a motor - pomocí programu ovládá senzor - používá opakování, události ke spouštění programu - sdělí informaci obrázkem - předá informaci zakódovanou pomocí textu či čísel - zakóduje/zašifruje a dekóduje/dešifruje text - zakóduje a dekóduje jednoduchý obrázek pomocí mřížky - obrázek složí z daných geometrických tvarů či navazujících úseček	**Algoritmizace a programování** - sestavení programu a oživení robota - ovládání světelného výstupu - ovládání motoru - opakování příkazů - ovládání klávesnicí – události - ovládání pomocí senzoru **Data, informace a modelování** - piktogramy, emodži - kód - přenos na dálku, šifra - pixel, rastr, rozlišení - tvary, skládání obrazce	M

Informatika – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - pracuje s texty, obrázky a tabulkami v učebních materiálech - doplní posloupnost prvků - umístí data správně do tabulky - doplní prvky v tabulce - v posloupnosti opakujících se prvků nahradí chybný za správný - nalezne ve svém okolí systém a určí jeho prvky - určí, jak spolu prvky souvisí - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro ovládání postavy - v programu najde a opraví chyby - rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát - vytvoří a použije nový blok - upraví program pro obdobný problém - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program řídící chování postavy - v programu najde a opraví chyby - rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát - rozpozná, jestli se příkaz umístí dovnitř opakování, před nebo za něj - vytváří, používá a kombinuje vlastní bloky - přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky - rozhodne, jestli a jak lze zapsaný program nebo postup zjednodušit - cíleně využívá náhodu při volbě vstupních hodnot příkazů	**Informační systémy** - data, druhy dat - doplňování tabulky a datových řad - kritéria kontroly dat - řazení dat v tabulce - vizualizace dat v grafu - systém, struktura, prvky, vztahy **Algoritmizace a programování** - příkazy a jejich spojování - opakování příkazů - pohyb a razítkování - ke stejnému cíli vedou různé algoritmy - vlastní bloky a jejich vytváření - kombinace procedur - kreslení čar - pevný počet opakování - ladění, hledání chyb - vlastní bloky a jejich vytváření - změna vlastností postavy pomocí příkazu - náhodné hodnoty - čtení programů - programovací projekt	M OSV MV

Informatika – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro řízení pohybu a reakcí postav - v programu najde a opraví chyby - používá události ke spuštění činnosti postav - přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky - upraví program pro obdobný problém - ovládá více postav pomocí zpráv	**Algoritmizace a programování** - ovládání pohybu postav - násobné postavy a souběžné reakce - modifikace programu - animace střídáním obrázků - spouštění pomocí událostí - vysílání zpráv mezi postavami - čtení programů - programovací projekt	M
- pomocí grafu znázorní vztahy mezi objekty - pomocí obrázku znázorní jev - pomocí obrázkových modelů řeší zadané problémy	**Data, informace a modelování** - graf, hledání cesty - schémata, obrázkové modely - model	

Informatika – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák - rozpozná zakódované informace kolem sebe - zakóduje a dekóduje znaky pomocí znakové sady - zašifruje a dešifruje text pomocí několika šifer - zakóduje v obrázku barvy více způsoby - zakóduje obrázek pomocí základní geometrických tvarů - zjednoduší zápis textu a obrázku, pomocí kontrolního součtu - ověří úplnost zápisu - ke kódování využívá i binární čísla - najde a opraví chyby u různých interpretací týchž dat (tabulka versus graf) - odpoví na otázky na základě dat v tabulce - popíše pravidla uspořádání v existující tabulce - doplní podle pravidel do tabulky prvky, záznamy - navrhne tabulku pro záznam dat - propojí data z více tabulek či grafů - popíše pomocí modelu alespoň jeden informační systém, s nímž ve škole aktivně pracují - pojmenuje role uživatelů a vymezí jejich činnosti a s tím související práva -	**Data, informace a modelování** - přenos informací, standardizované kódy - znakové sady - přenos dat, symetrická šifra - identifikace barev, barevný model - vektorová grafika - zjednodušení zápisu, kontrolní součet - binární kód, logické A a NEBO **Informační systémy** - data v grafu a tabulce - evidence dat, názvy a hodnoty v tabulce - kontrola hodnot v tabulce - filtrování, řazení a třídění dat - porovnání dat v tabulce a grafu - řešení problémů s daty - školní informační systém, uživatelé, činnosti, práva, databázové relace	M OSV MV

Informatika – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program, dbá na jeho čitelnost a přehlednost - po přečtení programu vysvětlí, co vykoná - ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby - používá cyklus s pevným počtem opakování, rozezná, zda má být příkaz uvnitř nebo vně opakování, - vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech - diskutuje různé programy pro řešení problému vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní - hotový program upraví pro řešení příbuzného problému	**Algoritmizace a programování** - vytvoření programu - opakování - podprogramy - události, vstupy - objekty a komunikace mezi nimi	M OSV MV
- vysvětlí známé modely jevů, situací, činností - v mapě a dalších schématech najde odpověď na otázku - pomocí ohodnocených grafů řeší problémy - pomocí orientovaných grafů řeší problémy - vytvoří model, ve kterém znázorní více souběžných činností	**Modelování pomocí grafů a schémat** - standardizovaná schémata a modely - ohodnocené grafy, minimální cesta grafu, kostra grafu - orientované grafy, automaty - modely, paralelní činnost	M, Ov
- nainstaluje a odinstaluje aplikaci, aktualizuje - uloží textové, grafické, zvukové a multimediální soubory - vybere vhodný formát pro uložení dat - vytvoří jednoduchý model domácí sítě; popíše, která zařízení jsou připojena do školní sítě - porovná různé metody zabezpečení účtů - spravuje sdílení souborů - pomocí modelu znázorní cestu e-mailové zprávy zkontroluje, zda jsou části počítače správně propojeny, nastavení systému či aplikace, ukončí program bez odezvy	**Digitální technologie** - datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému - správa souborů, struktura složek - instalace aplikací, aktualizace - domácí a školní počítačová síť - fungování a služby internetu - princip e-mailu - přístup k datům: metody zabezpečení přístupu, role a přístupová práva (vidět obsah, číst obsah, měnit obsah, měnit práva), digitální stopa postup při řešení problému s digitálním zařízením (např. nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení, hlášení / dialogová okna)	

Informatika – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - řeší problémy sestavením algoritmu - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému - po přečtení programu vysvětlí, co vykoná - ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby - diskutuje různé programy pro řešení problému - vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní - řeší problém jeho rozdělením na části pomocí vlastních bloků - hotový program upraví pro řešení příbuzného problému - zvažuje přístupnost vytvořeného programu různým skupinám uživatelů a dopady na ně	**Algoritmizace a programování** - programovací projekt a plán jeho realizace - popsání problému - testování, odladění, odstranění chyb - pohyb v souřadnicích - ovládání myší, posílání zpráv - vytváření proměnné, seznamu, hodnoty prvků seznamu - nástroje zvuku, úpravy seznamu - import a editace kostýmů, podmínky - návrh postupu, klonování. - animace kostýmů postav, události - analýza a návrh hry, střídání pozadí, proměnné - výrazy s proměnnou - tvorba hry s ovládáním, více seznamů - tvorba hry, příkazy hudby, proměnné a seznamy	M OSV MV
- při tvorbě vzorců rozlišuje absolutní a relativní adresu buňky - používá k výpočtům funkce pracující s číselnými a textovými vstupy (průměr, maximum, pořadí, zleva, délka, počet, když) - řeší problémy výpočtem s daty - připíše do tabulky dat nový záznam - seřadí tabulku dat podle daného kritéria (velikost, abecedně) - používá filtr na výběr dat z tabulky, sestaví kritérium pro vyřešení úlohy - ověří hypotézu pomocí výpočtu, porovnáním nebo vizualizací velkého množství dat	**Informační systémy** Hromadné zpracování dat - relativní a absolutní adresy buněk - použití vzorců u různých typů dat - funkce s číselnými vstupy - funkce s textovými vstupy - vkládání záznamu do databázové tabulky - řazení dat v tabulce - filtrování dat v tabulce - zpracování výstupů z velkých souborů dat	

INFORMATIKA – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - řeší problémy sestavením algoritmu - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému - po přečtení programu vysvětlí, co vykoná - ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby - diskutuje různé programy pro řešení problému - vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní - řeší problém jeho rozdělením na části pomocí vlastních bloků - hotový program upraví pro řešení příbuzného problému - zvažuje přístupnost vytvořeného programu různým skupinám uživatelů a dopady na ně	**Algoritmizace a programování** - programovací projekt a plán jeho realizace - popsání problému - testování, odladění, odstranění chyb - pohyb v souřadnicích - ovládání myší, posílání zpráv - vytváření proměnné, seznamu, hodnoty prvků seznamu - nástroje zvuku, úpravy seznamu - import a editace kostýmů, podmínky - návrh postupu, klonování. - animace kostýmů postav, události - analýza a návrh hry, střídání pozadí, proměnné - výrazy s proměnnou - tvorba hry s ovládáním, více seznamů - tvorba hry, příkazy hudby, proměnné a seznamy	M OSV MV
- pojmenuje části počítače a popíše, jak spolu souvisí - vysvětlí rozdíl mezi programovým a technickým vybavením - diskutuje o funkcích operačního systému a popíše stejné a odlišné prvky některých z nich - na příkladu ukáže, jaký význam má komprese dat - popíše, jak fungují vybrané technologie z okolí, které považuje za inovativní	**Digitální technologie** **Hardware a software** - složení současného počítače a principy fungování jeho součástí - operační systémy: funkce, typy, typické využití - komprese a formáty souborů - fungování nových technologií kolem mě (např. smart technologie, virtuální realita, internet věcí, umělá inteligence)	

INFORMATIKA – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák - na schematickém modelu popíše princip zasílání dat po počítačové síti - vysvětlí vrstevníkovi, jak fungují některé služby internetu - diskutuje o cílech a metodách hackerů - vytvoří myšlenkovou mapu prvků zabezpečení počítače a dat - diskutuje, čím vším vytváří svou digitální stopu	**Sítě** - typy, služby a význam počítačových sítí - fungování sítě: klient, server, switch, paketový přenos dat, IP adresa - struktura a principy internetu, datacentra, cloud - web: fungování webu, webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz/URL - princip cloudové aplikace (např. e-mail, e-shop, streamování) **Bezpečnost** - bezpečnostní rizika: útoky (cíle a metody útočníků), nebezpečné aplikace a systémy - zabezpečení počítače a dat: aktualizace, antivir, firewall, zálohování a archivace dat **Digitální identita** - digitální stopa: sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, sledování komunikace, informace o uživateli v souboru (metadata); sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat - fungování a algoritmy sociálních sítí, vyhledávání a cookies	M, Ov, Vz

4.4 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Vyučovací předmět: Prvouka

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- orientaci ve světě informací a k časovému a místním propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní a bezkonfliktní komunikaci v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech

1. stupeň

MÍSTO, KDE ŽIJEME
Očekávané výstupy – 1. období
žák
ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)
ČJS-3-1-03 rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČJS-3-1-01p orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy
ČJS-3-1-01p popíše a zvládne cestu do školy
ČJS-3-1-03p uvede nejvýznamnější místa v okolí svého bydliště a školy
Očekávané výstupy – 2. období
žák
ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí
ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
ČJS-5-1-05 zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČJS-5-1-01p popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje
ČJS-5-1-01p, ČJS-5-1-02p orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany
ČJS-5-1-02p řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
ČJS-5-1-03p má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě
ČJS-5-1-04p uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí
ČJS-5-1-05p sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest
ČJS-5-1-06p pozná státní symboly České republiky

Učivo

- **domov** – prostředí domova, orientace v místě bydliště
- **škola** – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace
- **obec (město), místní krajina** – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť
- **okolní krajina (místní oblast, region)** – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany
- **regiony ČR** – Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod
- **naše vlast** – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly, armáda ČR
- **Evropa a svět** – kontinenty, evropské státy, EU, cestování
- **mapy obecně zeměpisné a tematické** – obsah, grafika, vysvětlivky

LIDÉ KOLEM NÁS
Očekávané výstupy – 1. období
žák
ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČJS-3-2-01p rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy
ČJS-3-2-01p dodržuje základní pravidla společenského chování
ČJS-3-2-01p při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně
ČJS-3-2-01p projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům
ČJS-3-2-02p pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti
Očekávané výstupy – 2. období
žák
ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
ČJS-5-2-02 rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení
ČJS-5-2-03 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
ČJS-5-2-04 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy
ČJS-5-2-05 poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČJS-5-2-01p, ČJS-5-2-02p dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)
ČJS-5-2-03p rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých
ČJS-5-2-03p uvede základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy
ČJS-5-2-04p používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze
ČJS-5-2-04p porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz
ČJS-5-2-04p sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů

Učivo

- **rodina** – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání
- **soužití lidí** – mezilid.vztahy, komunikace, principy demokracie; obchod, firmy, zájm. spolky, polit. strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“
- **chování lidí** – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům
- **právo a spravedlnost** – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého vlastnictví, duševních hodnot
- **vlastnictví** – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky

- **kultura** – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura
- **základní globální problémy** – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí

LIDÉ A ČAS
Očekávané výstupy – 1. období
žák
ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
ČJS-3-3-02 pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
ČJS-3-3-03 uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČJS-3-3-01p pozná, kolik je hodin; orientuje se v čase
ČJS-3-3-01p zná rozvržení svých denních činností
ČJS-3-3-02p ČJS-3-3-03p rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
ČJS-3-3-03p poznává různé lidské činnosti
Očekávané výstupy – 2. období
žák
ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
ČJS-5-3-02 využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
ČJS-5-3-03 rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
ČJS-5-3-04 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
ČJS-5-3-05 objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČJS-5-3-03p, ČJS-5-3-04p rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách
ČJS-5-3-03p, ČJS-5-3-04p uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji
ČJS-5-3-03p, ČJS-5-3-04p vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště

Učivo

- **orientace v čase a časový řád** – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období
- **současnost a minulost v našem životě** – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny
- **regionální památky** – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost
- **báje, mýty, pověsti** – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČJS-3-4-01 pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích

ČJS-3-4-02 roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě

ČJS-3-4-03 provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-3-4-01p pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích

ČJS-3-4-02p pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat

ČJS-3-4-02p pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami

ČJS-3-4-03p provede jednoduchý pokus podle návodu

Očekávané výstupy – 2. období

žák

ČJS-5-4-01 objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka

ČJS-5-4-02 vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období

ČJS-5-4-03 zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí

ČJS-5-4-04 porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy

ČJS-5-4-05 zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat

ČJS-5-4-06 stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit

ČJS-5-4-07 založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-5-4-01p na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody

ČJS-5-4-02p popíše střídání ročních období

ČJS-5-4-03p zkoumá základní společenstva vyskytující se v nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismů prostředí

ČJS-5-4-05p zvládá péči o pokojové rostliny a zná způsob péče o drobná domácí zvířata

ČJS-5-4-05p chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí

ČJS-5-4-05p popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují

ČJS-5-4-06p reaguje vhodným způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech

ČJS-5-4-07p provádí jednoduché pokusy se známými látkami

Učivo

- **látky a jejich vlastnosti** – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek
- **voda a vzduch** – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život
- **nerosty a horniny, půda** – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam
- **vesmír a Země** – Sluneční soustava, den a noc, roční období
- **rostliny, houby, živočichové** – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka
- **životní podmínky** – rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí
- **rovnováha v přírodě** – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva
- **ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody** – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy
- **rizika v přírodě** – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČJS-3-5-01 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví

ČJS-3-5-02 rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných

ČJS-3-5-03 chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek

ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-3-5-01p uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu; popíše své zdravotní potíže a pocity; zvládá ošetření drobných poranění

ČJS-3-5-01p pojmenuje hlavní části lidského těla

ČJS-3-5-02p rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje své zdraví a zdraví jiných

ČJS-3-5-02p uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu

ČJS-3-5-03p chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek

ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Očekávané výstupy – 2. období

žák

ČJS-5-5-01 využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a k podpoře vlastního zdravého způsobu života

ČJS-5-5-02 rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození

ČJS-5-5-03 účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob

ČJS-5-5-04 uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista

ČJS-5-5-05 předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek

ČJS-5-5-06 uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou

ČJS-5-5-07 rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
ČJS-5-5-08 uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČJS-5-5-01p uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu
ČJS-5-5-02p rozlišuje jednotlivé etapy lidského života
ČJS-5-5-04p uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
ČJS-5-5-04p uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty; správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti
ČJS-5-5-05p odmítá návykové látky
ČJS-5-5-07p ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc
ČJS-5-5-08 uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

Učivo

- lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince
- péče o zdraví – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim; nemoci přenosné a nepřenosné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena
- partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality
- návykové látky a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
- osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích
- přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku
- mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém

4.4.1 PRVOUKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Prvouka vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět RVP ZV. Hlavním cílem předmětu je rozvíjet poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všímat si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Podmínkou úspěšného vzdělávání v daném předmětu je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitele. Propojení výuky s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládání nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Prvouka je členěn do pěti tematických okruhů, které tvoří jeden celek vnitřně propojený zřejmými souvislostmi a vztahy. V tematickém okruhu Místo, kde žijeme se žák učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci. Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků. Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi. V tematickém okruhu Lidé kolem nás si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, pomoci mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí.
V tematickém okruhu Lidé a čas se žáci učí orientovat v čase a v dějích. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od nejznámějších událostí v rodině a obci. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky.

V tematickém okruhu Rozmanitosti přírody žáci poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé a neživé přírody nejbližšího okolí jejich života. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemné, souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno porušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody a zlepšení životního prostředí. V tematickém okruhu Člověk a jeho zdraví žáci poznávají sami sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví, nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích, včetně mimořádných situacích a událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci jsou vedeni k poznání, že zdraví je nejcennější hodnota v životě člověka. Potřebné vědomosti a dovednosti získávají tím, že pozorují názorné pomůcky, sledují konkrétní situace, hrají určené role a řeší modelové situace.
V předmětu se realizují formou projektů – obsahově blízká průřezová témata – Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Environmentální výchova. Vyučovací předmět Prvouka se vyučuje v 1.–3. ročníku ve dvouhodinové časové dotaci.

Nezanedbatelná část výuky probíhá mimo budovu školy – v blízkém okolí školy, v různých částech obce. K preferovaným formám výuky patří i exkurze do různých institucí a do zajímavých přírodních lokalit.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Prvouka

Kompetence k učení
- podporovat samostatnost a tvořivost
- podporovat různé přijatelné způsoby dosažení cíle
- zaměřovat se přednostně ve výuce na aktivní dovednosti
- používat učivo jako prostředek k jejich získání
- rozlišovat ve výuce zřetelně základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující)
- učit práci s chybou
- učit trpělivosti, povzbuzovat

Kompetence k řešení problémů
- učit žáky nebát se problémů, hovořit o nich a přijímat odpovědnost za své chování
- vytvářet praktické problémové úlohy a situace z třídního kolektivu
- učit žáky prakticky řešit problémy
- podporovat různé přijatelné způsoby řešení problémů
- podporovat týmovou spolupráci k řešení problémů
- učit, jak některým problémům předcházet
- sledovat ve škole i při mimoškolních akcích, jak žáci problémy zvládají

Kompetence komunikativní
- klást důraz na zdvořilou úroveň jednání
- odmítat hrubé, vulgární a nezdvořilé jednání a projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů
- vést žáky, aby otevřeně ale zdvořile vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty
- vést žáky ke kladnému vnímání své školy, obce a ostatních lidí
- připravovat žáky na zvládnutí jednání s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- vyžadovat důsledně dodržování pravidel stanovených školním řádem jako přípravu na dodržování zákonných norem a morálky společnosti
- učit žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace

Kompetence sociální a personální
- učit žáky pracovat v týmech, učit je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku účinné spolupráce
- podporovat vzájemnou pomoc žáků, vytvářet situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- vést žáky k odsouzení nežádoucích projevů rasismu, xenofobie a nacionalismu
- učit žáky snášenlivosti a uznání autority svých spolužáků

Kompetence občanské
- upevňovat hrdost na svou osobu, rodinu, obec
- vést žáky k aktivní ochraně životního prostředí a svého zdraví
- odmítat hrubé vulgární a nezdvořilé jednání a chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů

- odmítat nekamarádské jednání a chování a odmítání pomoci

Kompetence pracovní
- vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci druhých, vážit si pracovního úsilí kamarádů, respektovat výsledky jejich práce
- vést žáky důsledně k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění povinností a závazků
- učit žáky pracovat přiměřeným pracovním tempem, neplýtvat energií svojí ani druhých

Kompetence digitální
- klást důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování
- vést žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč
- vést žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací
- vést žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chvilek
- motivovat žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací
- dávat žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií

PRVOUKA – 1. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - popíše bezpečnou cestu do školy - rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí, situaci modeluje - rozpozná svoji školu a spolužáky - určí svoje pracovní místo - uvede svoji adresu, zajímavosti v místě bydliště - pozná základní dopravní značky - pojmenuje členy své rodiny a popíše jejich roli - vyjmenuje dobré a špatné vlastnosti lidí - rozliší blízké příbuzenské vztahy v rodině - uvede přirozené odlišnosti spolužáků, projevuje k nim toleranci, zvládá vlastní emocionalitu - modeluje své chování ve třídě, ve školní jídelně, v dopravním prostředku, divadle apod. - uvede ze svého života příklad z minulosti, současnosti a budoucnosti - uvede svůj režim dne s časovými údaji - charakterizuje roční doby z hlediska života v rodině, zvyků a činností členů rodiny - uvede příklady ze života živočichů a rostlin v jednotlivých ročních obdobích - roztřídí některé přírodniny podle nápadných znaků ročního období – sezónní činnosti - popíše základní stavbu lidského těla - uvede základní zásady osobní hygieny, správné výživy a zdravého způsobu života - na příkladech uvede, jak lze preventivně předcházet nemocem, úrazům, zneužívání své osoby - v modelových příkladech předvede první pomoc při drobném poranění - ovládá způsob komunikace s operátory tísňových linek	**Místo, kde žijeme** - domov – prostředí domova - orientace v místě bydliště - škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy - bezpečnost v dopravním provozu – cesta do školy, bezpečnostní prvky - regionální památky, ČR **Lidé kolem nás** - rodina – postavení jedince v rodině, role členů - blízké příbuzenské vztahy - mezi generační vztahy, etická stránka vztahů - chování lidí – vlastnosti lidí - pravidla slušného chování, předcházení konfliktům **Lidé a čas** - orientace v čase – měsíce, dny, celé hodiny - určování času, kalendář - režim dne - roční doby **Rozmanitosti přírody** - den a noc - změny v přírodě v ročních obdobích - rizika spojená s ročními obdobími **Člověk a jeho zdraví** - lidské tělo – základní stavba - péče o zdraví – pitný a pohybový režim, zdravá strava, nemoc, osobní hygiena - osobní nebezpečí – ochrana proti zneužívání - čísla tísňového volání	Všechny předměty OSV - rozvoj schopností poznávání - poznávání lidí - org. vlastního času -asertivní komunikace - druzí jako zdroj informací o mně MKV - respektování zvláštností různých etnik - lidské vztahy VMEGS - Evropa a svět nás zajímá EVVO - les, pole, město, vesnice - voda, půda - přírodní zdroje

PRVOUKA – 2. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - dodržuje správné dopravní návyky chodce - rozliší různé dopravní prostředky, riziková místa, situace - zapíše adresu domů, adresu školy - vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí - popíše role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi - uvede a popíše povolání rodičů - zapíše datum narození - vyjmenuje a popíše různá povolání a pracovní činnosti - vysvětlí potřebu různosti lidí a jejich povolání pro společnost - v modelových situacích předvede základní pravidla slušného chování ve společnosti a rodině - objasní termíny: ohleduplnost, kamarádství - uvede příklady tolerance k nedostatkům a přednostem spolužáků - orientuje se v čase – na příkladech porovná minulost a současnost - rozliší kalendářní a školní rok, vymezí týdny, dny, hodiny, minuty - stanoví denní režim vhodný pro dítě, vymezí v něm vhodné pracovní a odpočinkové aktivity - uvede významné památky a události regionu kde žije, - ČR – symboly, armáda - uvede příklady zvyků a práce, soužití lidí - pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě - popíše ohleduplné chování k přírodě - přírodní vlivy (reakce při mimořádných událostech) - shrnutí učiva za první pololetí	**Místo, kde žijeme** - orientace v místě bydliště a okolí školy - cesta na určené místo, riziková místa a situace - dopravní značky, rizikové situace v dopravě - čísla tísňového volání **Lidé kolem nás** - život a funkce rodiny, základy sex. výchovy - práce fyzická a duševní, zaměstnání - soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace pomoc nemocným - obchod a firmy - chování lidí – principy demokracie, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality **Lidé a čas** - současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny - ČR – symboly, armáda, hlavní město **Rozmanitosti přírody** - roční období a změny v přírodě - ochrana přírody – odpovědnost lidí - události způsobené přírodními vlivy	Všechny předměty OSV - rozvoj schopností poznávání - poznávání lidí - org. vlastního času -asertivní komunikace - druzí jako zdroj informací o mně MKV - respektování zvláštností různých etnik - lidské vztahy VMEGS - Evropa a svět nás zajímá - naše vlast EVVO - les, pole, město, vesnice - voda, půda - přírodní zdroje - ochrana přírody, kulturní památky

PRVOUKA – 2. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - pozná a pojmenuje domácí zvířata a jejich mláďata - rozezná pokojové rostliny, zeleninu, ovoce - navrhne způsob pomoci živočichům v přírodě za nepříznivých situací - vysvětlí péči o sluch a zrak, vysvětlí rozdíly předškolního, školního a dospělého věku - popíše prevenci nemocí a úrazů - předvede ošetření drobného poranění, první pomoc - uvede příklady správného chování chodce a cyklisty - uvede, jak se chovat v situaci obecného ohrožení	**-** živočichové a rostliny - ovoce a zelenina **Člověk a jeho zdraví** **-** lidské tělo – funkce, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, vývoj jedince - péče o zdraví – drobné úrazy a poranění, první pomoc - vhodná skladba stravy, pitný režim - osobní bezpečí – chování v rizikovém prostředí	EVVO - prostředí a zdraví

PRVOUKA – 3. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - začlení svou obec do příslušného kraje, ČR - popíše změny v nejbližším okolí, v místě, kde žije - vyznačí na jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy a cestu na určené místo, rozliší riziková místa - doporučí spolužákům vhodná místa pro volný čas, kulturu, služby, sport - ukáže přírodní a umělé prvky v okolní krajině - vyjádří různými způsoby estetickou hodnotu a rozmanitost přírody - uvede příklady možnosti využití různých dopravních prostředků v nejbližším regionu a zdůvodní jejich přednosti - uvede základní vlastnosti látek - uvede příklady změn látek (hmotnost, teplo, objem) - na příkladech uvede význam vody a vzduchu pro člověka - uvede příklady využití hornin a nerostů v regionu - rozliší rostliny kvetoucí a nekvetoucí, popíše části rostlin - vyjmenuje nejznámější hospodářské a léčivé rostliny, najde tyto rostliny v okolí školy - rozliší hospodářská a domácí zvířata - uvede živočichy a rostliny žijící ve svém okolí - uvede správný způsob likvidace odpadů v domácnostech a význam třídění odpadů	**Místo, kde žijeme** - orientace v místě bydliště a okolní krajině - cesta z domova do školy, riziková místa, situace - obec, místní krajina – její části, poloha v krajině - ČR – armáda, sousední státy - minulost a současnost obce - význačné budovy **Rozmanitosti přírody** - látky a jejich vlastnosti – změny skupenství látek, vlastnosti látek - životní podmínky – voda a vzduch – vlastnosti - půda – význam, složení - některé hospodářsky význam. horniny a nerosty - rostliny, houby, živočichové – výskyt v regionu, význam v přírodě a pro člověka - ochrana životního prostředí – likvidace odpadů - rizika v přírodě – přírodní vlivy a ochrana před nimi	Všechny předměty OSV - rozvoj schopností poznávání - poznávání lidí -asertivní komunikace VMEGS - naše vlast a Evropa - zvyky a tradice MKV - respektování zvláštností různých etnik - lidské vztahy EVVO - ekosystémy - vztah člověka k přírodě

PRVOUKA – 3. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák:		
- popíše zákl. stavbu lidského těla a funkci jednotlivých orgánových soustav (stručně, obecně) - vysvětlí význam péče o zdraví, otužování - sestaví svůj denní režim - uvede v různých modelových situacích - ovládá způsoby komunikace s operátory tísň. linek	**Člověk a jeho zdraví** - lidské tělo – životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce - péče o zdraví – intimní a duševní hygiena - denní režim - osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí - čísla tísňového volání - správná výživa, způsob uchovávání potravin	EVVO - prostředí a zdraví
- rozezná nebezpečí různého charakteru - využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času	**Lidé kolem nás** - žebříček hodnot, lidská práva, protiprávní jednání a korupce (nárok na reklamaci) - návykové látky (problémové situace) - hrací automaty a počítače, závislost	MV - fungování a vliv médií ve společnosti
- rozezná současné a minulé, srovnává a hodnotí způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti	**Lidé a čas** - současnost a minulost v našem životě - báje, mýty, pověsti - regionální památky	MKV - etnický původ

4.4.2 PŘÍRODOVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Přírodověda vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět RVP. Opírá se o vybrané poznatky přírodovědných oborů a svým pojetím směřuje k získání takových žádoucích dovedností a vědomostí, které umožní žákům dále aktivně poznávat přírodu, člověka a jím vytvořený svět, ve kterém člověk pracuje a žije. Vede žáky k ohleduplnému vztahu k přírodě a k hledání aktivní ochrany životního prostředí.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Přírodověda navazuje na učivo Prvouky v 1. až 3. ročníku a vytváří základ pro vyučovací předmět Přírodopis ve vyšších ročnících základní školy. Jednotlivá témata lze přeskupovat vzhledem k sezónnímu principu a podmínkám vyučování mimo školní budovu. Vzdělávací obsah předmětu je členěn do dvou základních tematických okruhů: Rozmanitost přírody a Člověk a jeho zdraví.

V tematickém okruhu Rozmanitost přírody žáci poznávají Zemi jako jednu z planet Sluneční soustavy. Seznamují se se základními moderními vědeckými poznatky o vzniku vesmíru, a Sluneční soustavy a o vzniku života na planetě Zemi. Teoreticky i prakticky poznávají rozmanitost a proměnlivost živé a neživé přírody. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a s pomocí získaných informací se učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu a hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody a ke zlepšení životního prostředí.

V tematickém okruhu Člověk a jeho zdraví žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů apod. Získávají základní poučení o zdraví, nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci by si měli postupně uvědomit, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a za zdraví jiných lidí. Cíleně jsou vedeni k poznání, že zdraví je nejcennější hodnota v lidském životě.

Vyučovací předmět Přírodověda je vyučován v jednohodinové či dvouhodinové ve 4. ročníku a 5. ročníku. Výuka probíhá v kmenové třídě, nezanedbatelná část i mimo budovu školy přímo v terénu (tematické vycházky, exkurze apod.) Potřebné vědomosti a dovednosti žáci získávají především pozorováním názorných pomůcek, sledováním konkrétních situací, hraním určených rolí a řešením modelových situací.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Přírodověda

Kompetence k učení

- vést žáky k objevování a poznávání všeho, co je zajímá, co se jim líbí a v čem by v budoucnu mohli uspět
- vést žáky k poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti a zdraví druhých
- učit žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace (které nelze v životě člověka prakticky ověřit) v literatuře, na internetu, televizních dokumentárních pořadech, výukových počítačových programech (informace o vesmíru)

Kompetence k řešení problémů

- učit řešit žáky problémové situace porovnáváním s veřejně dostupnými zdroji, současně učit zaujímat k nim kritický postoj
- podporovat netradiční (originální) způsoby řešení

Kompetence komunikativní
- podporovat různé formy komunikace s místními obyvateli, pamětníky, pracovníky v regionálních muzeích, knihovníky
- klást důraz na zdvořilou a hodnotnou úroveň komunikace
- učit žáky publikovat a předvádět své názory a zkušenosti (školní časopis, místní tisk,web…)

Kompetence sociální a personální
- učit žáky pracovat ve skupině, vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce
- rozvíjet schopnosti žáků zastávat v týmu různé role
- učit žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ostatních členů týmu
- podporovat vzájemnou pomoc žáků
- vytvářet situace, kdy se žáci vzájemně potřebují

Kompetence občanské
- vést žáky k aktivní ochraně jejich zdraví i ochraně zdraví jejich kamarádů, členů rodiny…
- učit žáky základům tolerance a vzájemného soužití
- vést žáky k přiměřené odpovědnosti za budoucnost naší planety a k aktivní obraně proti nežádoucím vlivům z různých sfér společnost, které nabádají k nesprávnému (netolerovatelnému, ilegálnímu či konzumnímu) způsobu života
- vést k ochotě účinně pomoci v různých situacích
- vést k uplatňování svých práv a respektování práv druhých

Kompetence pracovní
- vést žáky ke kladnému vztahu k práci
- vytvářet podnětné pracovní prostředí
- měnit pracovní podmínky
- vést žáky k adaptaci na nové pracovní podmínky
- seznamovat různými formami (exkurze, film, besedy, …) žáky s různými profesemi, významnými pro udržení vhodných životních podmínek života na planetě
- pomoci žákům při volbě budoucí profese
- naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje, technologie
- naučit žáky chránit při práci své zdraví

Kompetence digitální
- klást důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování
- vést žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč
- vést žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací
- vést žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chvilek motivujeme žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací
- dávat žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií

Přírodověda – 4. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vysvětlí pojmy: živá příroda, neživá příroda, uvede příklady zástupců - roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků - určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů - uvede souvislosti mezi kvalitou životního prostředí a činností člověka - vysvětlí pojem: zvětrávání - uvede příklady zvětrávání a vyjmenuje faktory, které zvětrávání způsobují - uvede, jak vzniká půda a jaký má půda význam pro život na Zemi	Neživá příroda **LÁTKY A JEJICH VLASTNOSTI** - třídění látek - změny látek a skupenství - vlastnosti - porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních veličin **VODA A VZDUCH** - výskyt - vlastnosti a formy vody - oběh vody v přírodě - vlastnosti vzduchu - význam pro život **NEROSTY A HORNINY, PŮDA** - některé hospodářsky významné horniny a nerosty - zvětrávání - vznik půdy a její význam	Čj, M, Vv EVVO - základní podmínky života EVVO - základní podmínky života – voda, ovzduší EVVO - základní podmínky života

Přírodověda – 4.ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - na konkrétních příkladech uvede vzájemné vztahy živých organismů a neživé přírody - roztřídí živočichy na bezobratlé a obratlovce, uvede zástupce - porovná konkrétní projevy života konkrétních organismů - uvede znaky života, životní potřeby, způsob života, stavbu těla a funkci jednotlivých částí těla konkrétních rostlin a živočichů - prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu - i jednoduché klíče a atlasy - objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti konečným vzhledem přírody a činností člověka - zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí - uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě - vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista - rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času - ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek - rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	Živá příroda **ROSTLINY, HOUBY, ŽIVOČICHOVÉ** - znaky života - životní potřeby a projevy - průběh a způsob života - výživa - stavba těla u nejznámějších druhů - význam v přírodě a pro člověka **ROVNOVÁHA V PŘÍRODĚ** - význam - vzájemné vztahy mezi organismy - základní společenstva (lesa, vod, pole, zahrad) **ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ**	Čj, Vv EVVO - základní podmínky života EVVO - ekosystémy

Přírodověda – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vysvětlí význam Slunce pro život na Zemi - popíše postavení Země ve vesmíru - objasní střídání dne a noci, ročních období - charakterizuje Měsíc a jeho fáze, vyhledá v kalendáři symboly - fází Měsíce a uvede význam těchto symbolů - ve skupině se spolužáky znázorní pomocí globusu a jiných - vhodných pomůcek pohyb Země a ostatních planet Sluneční - soustavy kolem Slunce - uvede podmínky života na Zemi, vysvětlí jejich význam - pro život na Zemi - uvede podnebné pásy, rozliší, kde je nejchladněji a kde - nejtepleji - vysvětlí pojmy: počasí, podnebí - uvede příklady přizpůsobení rostlin a živočichů změnám - prostředí - charakterizuje jednotlivé podnebné pásy, uvede příklady rostlin - a živočichů v jednotlivých podnebných pásech - zhodnotí příčiny, důsledky (případně odpovědnost lidí) u konkrétních živelních pohrom a ekologických katastrof - zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat - stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit	**VESMÍR A ZEMĚ** - Slunce a Sluneční soustava - vesmírná tělesa – hvězdy, přirozené družice, - planety, komety, meteory, meteority - Země ve vesmíru – pohyby Země - gravitační síla - střídání dne a noci, roční období - práce s globusem **ŽIVOTNÍ PODMÍNKY** - rozmanitost podmínek života na Zemi rovnováha v přírodě - význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi - počasí a podnebí - přizpůsobivost rostlin a živočichů - podnebné pásy **OCHRANA PŘÍRODY** - odpovědnost lidí - ochrana a tvorba životního prostředí - likvidace odpadů - živelní pohromy a ekologické katastrofy	Čj, M, Vv EVVO - ekosystémy EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí

Přírodověda – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - pojmenuje správně základní části lidského těla - vysvětlí základní funkce jednotlivých orgánových soustav - stručně popíše funkce některých orgánů - rozlišuje jednotlivé etapy lidského života - vysvětlí vznik a vývoj jedince - orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození - uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví - vysvětlí, proč a jak se musí chránit před stykem s cizí krví (úrazy, nalezené injekční stříkačky…) - objasní význam osobní a intimní hygieny, denního režimu - sestaví jídelníček podle základních zásad správné výživy - uvede příklady stresových situací, navrhne, jak stresu čelit a předcházet - sestaví svůj režim dne podle zásad zdravého způsobu života, zohlední v něm oprávněné nároky jiných osob - rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění, zajistí lékařskou pomoc - uvede příklady pozitivních a negativních reklamních jevů - na modelových příkladech předvede osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek - posoudí negativní vliv kouření, alkoholu, drog, násilí, hracích automatů atd. na kvalitu lidského života	**LIDSKÉ TĚLO** - životní potřeby a projevy - stavba lidského těla - funkce některých orgánů a orgánových soustav - pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou - základy lidské reprodukce - vývoj jedince **PARTNERSTVÍ, RODIČOVSTVÍ, ZÁKLADY SEXUÁLNÍ VÝCHOVY** - rodina – vztahy v rodině, etická stránka vztahů - partnerství, manželství a rodičovství - základy sexuální výchovy, etika - HIV/AIDS **PÉČE O ZDRAVÍ, ZDRAVÁ VÝŽIVA** - denní režim, pitný režim, pohybový režim - zdravá strava, uchovávání potravin - nemoc, drobné úrazy a poranění a jejich prevence - první pomoc - intimní a duševní hygiena – stres - reklamní vlivy **NÁVYKOVÉ LÁTKY A ZDRAVÍ** - odmítání návykových látek - hrací automaty a počítače - nebezpečí komunikace prostřednictvím - elektronických médií	Čj, M, Vv OSV - sebepoznání a sebepojetí – lidské tělo

Přírodověda – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných - uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných - vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro svoje chování jako chodec a cyklista - na modelových situacích předvede základní úkony při první pomoci a přivolání pomoci v různých situacích (aplikuje znalost telefonních čísel: 150, 155, 156, 158) - chová se obezřetně při setkání s neznámými lidmi, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek - uvede a na modelových situacích předvede, jak bude postupovat v krizových situacích (šikana, týrání, zneužívání) - uvede a na modelových situacích předvede, jak bude postupovat v situaci hromadného ohrožení (ekologická katastrofa, teroristický útok…) - uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události	**OSOBNÍ BEZPEČÍ** - bezpečné chování v rizikovém prostředí - bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty - krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání…) **SITUACE HROMADNÉHO OHROŽENÍ** - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená - postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén) - požáry (příčiny a prevence vzniku požáru, ochrana a evakuace) - integrovaný záchranný systém	Čj

4.4.3 VLASTIVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu
Vyučovací předmět Vlastivěda vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět RVP ZV. V návaznosti na vyučovací předmět Prvouka přináší žákům základní poznatky o významných přírodních, hospodářských, společenských, kulturních a historických okolnostech života lidí a o výsledcích jejich činnosti. Seznamuje žáky s nejvýznamnějšími osobnostmi a událostmi regionálních, národních a evropských dějin, integruje poznatky, dovednosti a zkušenosti z vyučování a osobního života žáků s dalšími informacemi z tisku, rozhlasu, televize, uvádí je do souvislosti a v potřebné míře zobecňuje. Vzdělávací obsah předmětu směřuje zejména k tomu, aby si žáci přirozeným způsobem vytvořili kladný vztah ke své rodině, škole, obci, oblasti a zemi, ve které žijí a současně, aby nabyli vědomí sounáležitosti se zeměmi integrované Evropy a s jinými demokratickými zeměmi světa. Hlavním cílem předmětu je vybavit žáka dostatečně pevnými základy jeho osobní a národní identity a vytvořit mu podmínky pro jeho pozdější orientaci a uplatnění ve společnosti (v rámci České republiky i ostatních zemí EU).

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Vlastivěda vytváří přirozené základy pro výuku vyučovacích předmětů Dějepis a Výchova k občanství ve vyšších ročnících školy a je členěn do tří základních tematických okruhů: Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas. Rozsah a hloubku ho učiva volí vyučující s ohledem na konkrétní místní podmínky, potřeby a zájem žáků; rychlost postupu přizpůsobuje aktuální úrovni poznávacích schopností žáků a jejich dosavadní životní zkušenosti. Tematické okruhy se společnými prvky vhodně a funkčně propojuje.
V tematickém okruhu Místo, kde žijeme, se žáci seznamují se základními poznatky o krajině, minulosti a současnosti své obce (oblasti, vlasti). Získávají základní informace o Evropě, o ostatních kontinentech a jejich zemích. Učí se orientovat v terénu, pracovat s mapami, používat získané vědomosti v praktických situacích.
V tematickém okruhu Lidé kolem nás žáci poznávají různé druhy lidské práce a učí se chápat jejich souvislosti s přírodními podmínkami, poznávají, jak se činnosti lidí odrážejí v tvářnosti krajiny, charakteru staveb a v rozmanitých památkách. Žáci poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy).
V tematickém okruhu Lidé a čas se žáci učí orientovat v dějích a čase. Poznávají, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů, vycházejí od nejznámějších událostí v obci k regionu a postupují k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Získávají odpovědný vztah ke kulturnímu bohatství vlasti, k jejímu přírodnímu prostředí, kulturnímu dědictví a historickým památkám. Vytvářejí si základní představu o způsobu života svých předků v různých historických obdobích i o způsobu života lidí v sousedství vlasti.
Vyučovací předmět Vlastivěda se vyučuje ve dvouhodinové týdenní dotaci ve 4. a 5. ročníku. Výuka probíhá převážně v kmenových třídách, nezanedbatelná část i mimo budovu školy (tematické vycházky a exkurze, návštěva památek, sbírek regionálních muzeí, veřejné knihovny, …). Velký význam má cílené vedení žáků k samostatnému vyhledávání, získávání a zkoumání informací z různých dostupných zdrojů (literatura, rozhlas, televize, tisk, členové rodiny, lidé v nejbližším okolí).

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Vlastivěda

Kompetence k učení
- vést žáky k odpovědnosti za jejich vzdělávání a budoucnost
- připravovat je na celoživotní učení
- rozlišovat ve výuce zřetelně základní (nezbytné, klíčové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující)

Kompetence k řešení problémů
- učit žáky algoritmu řešení problémů na modelových příkladech
- podporovat netradiční (originální) způsoby získávání poznatků a informací
- sledovat, jak žáci řešení problémů zvládají (ve škole i mimo školu)

Kompetence komunikativní
- podporovat různé formy komunikace (s místními ob. , pamětníky, pracovníky regionálních muzeí, knihoven, …)
- klást důraz na zdvořilou a hodnotnou úroveň komunikace
- vést žáky, aby předávali zkušenosti a poznatky z cestování svým spolužákům
- učit žáky publikovat a zveřejňovat svoje názory a poznatky

Kompetence sociální a personální
- učit žáky pracovat ve skupinách
- učit je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce
- rozvíjet schopnosti žáků zastávat v týmu různé role
- učit žáky kriticky hodnotit práci týmu, svoji práci a práci a význam ost. členů; podporovat vzájemnou pomoc žáků
- vytvářet situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- učit žáky chápat různé sociální postavení různých lidí v historii naší země
- učit žáky vyvozovat analogie k současnosti

Kompetence občanské
- podporovat různé formální a neformální způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS, …
- učit žáky základům demokracie, snášenlivosti a vzájemného soužití
- vést žáky k národní hrdosti, k ochraně životního prostředí, kulturního a přírodního bohatství, k myšlence Evropy
- vést k osobní zodpovědnosti za svůj život, své zdraví a své životní prostředí
- vychovávat jako svobodné občany plnící své povinnosti, uplatňující svá práva , respektující práva druhých
- vychovávat ohleduplné lidi, schopné pomoci v různých situacích

Kompetence pracovní
- vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- netrestat prací
- ocenit dobře vykonanou práci
- vytvářet podnětné pracovní prostředí
- měnit pracovní podmínky
- vést k adaptaci na různé pracovní podmínky
- učit žáky chránit své zdraví a zdraví druhých
- naučit používat vhodné pracovní nástroje
- pomoci při volbě povolání
- seznamovat žáky s různými profesemi a s jejich možnostmi (exkurze, film, beseda, …)
- ujasňovat představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o vhodné volbě studia

Kompetence digitální

- klást důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování
- vést žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč
- vést žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací
- vést žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazováním relaxačních chvilek motivujeme žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací

VLASTIVĚDA – 4. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák:		
- určí světové strany v přírodě a podle mapy	**Místo, kde žijeme**	Př
- rozliší náčrt, plán a základní typy map, vyhledá jednotlivé údaje, vysvětlí smluvní značky	- světové strany	
- předvede dovednost práce s mapou, ukáže na mapě polohu ČR a sousedních států	- grafické znázornění povrchu – mapy, plány, orientační body a linie	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá - Objevujeme Evropu a svět
- vyhledá na mapě vodní toky, pohoří a nížiny ČR	- ČR a její poloha v Evropě	
- uvede základní informace o podnebí ČR a základních podnebních pásech	- povrch ČR	
- vyhledá hlavní a významná města jednotlivých krajů ČR	- zvláštnosti krajů a oblastí ČR	
- rozlišuje s porozuměním pojmy vlast, cizina, vyjmenuje a popíše státní symboly ČR	- významná města, významná zemědělská, průmyslová, rekreační střediska	
- používá s porozuměním základní státoprávní pojmy: stát, prezident, parlament, vláda, volby, demokracie	- česká státnost, státní symboly (znak, hymny, vlajky)	
	- státní svátky, státní instituce, základní státoprávní pojmy (prezident, parlament, poslanec, vláda, ministr, premiér, volby)	VDO - demokratické volby, principy demokracie, význam Ústavy - formy particioace občanů - Občanská společnost a škola
- se spolužáky ve třídě s pomocí učitele sestaví žákovskou samosprávu, ve skupině se spolužáky sestaví základní pravidla soužití ve škole	**Lidé kolem nás** - žákovská samospráva jako modelová situace	

VLASTIVĚDA – 4. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák:	**České dějiny**	Čj, Hv VMEGS - jsme Evropané – kořeny a zdroje evropské civilizace
- charakterizuje svými slovy způsob života starých Slovanů, vyjádří rozdíl mezi pověstí a historickou skutečností	- nejstarší osídlení naší vlasti, způsob života Slovanů, staré české pověsti a historická skutečnost	
- jmenuje první státní útvary na našem území	- první státní útvary na našem území: Velká Morava, český přemyslovský stát, počátky křesťanství, Cyril a Metoděj, svatý Václav, počátky českého království	
- charakterizuje hospodářský a kulturní rozvoj českého státu za vlády Karla IV.	- český stát za vlády Karla IV., hospodářský rozkvět, rozvoj vzdělanosti a kultury	
- popisuje způsob života jednotlivých vrstev obyvatelstva (život ve středověké vsi, ve městě, na hradě, v klášterech), porovnává a zhodnotí na konkrétních případech způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti	- způsob života lidí	
- popíše období husitských válek, jmenuje významné osobnosti této doby (Hus, Žižka), uvede způsob života lidí v této době a za vlády Jiřího z Poděbrad	- české země a způsob života v době husitství a v době Jiřího z Poděbrad	

VLASTIVĚDA – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zprostředkuje ostatním spolužákům zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná - způsob života a přírodu v naší vlasti a v jiných zemích - dobře se orientuje na mapě, ukáže polohu sousedních států - charakterizuje vybrané státy - vyhledá na mapě evropské státy a významná evropská města - porovná světadíly a oceány podle velikosti, popíše podle mapy jejich polohu na Zemi - vysvětlí pojmy: Evropská unie, „evropský dům“ - rozliší znak EU, uvede některé výhody členství ČR v EU - uvede některý významný globální (lokální, společenský apod.) problém a navrhne způsob jeho řešení (okrajově) - uvede základní lidská práva a práva dítěte – řád školy - uvede příklady ze svého okolí, ve kterém dochází k porušování lidských práv – okrajově - rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi a obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu řešení - odhadne, zkontroluje cenu nákupu, vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy - vysvětlí pojem kultura, na konkrétních příkladech ze svého okolí uvede různé podoby a projevy kultury, - uvede konkrétní příklady kulturních institucí	**Místo, kde žijeme** **Lidé kolem nás** - základní globální problémy – sociální, konzumní společnost, přírodní prostředí - práva a povinnosti žáků - právní ochrana občanů a majetku - podoby a projevy kultury, kulturní instituce	Př, Čj VMEGS - naši sousedé v Evropě, naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět - státní a evropské symboly - evropská integrace, EU

VLASTIVĚDA – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - charakterizuje svými slovy vývojové etapy historie naší vlasti, popíše způsob života lidí v různých etapách historie - na konkrétních příkladech porovná minulost a současnost - konkrétním způsobem využije archiv, knihovnu, sbírky muzeí a galerií jako informační zdroj pro pochopení minulosti - objasní historické důvody státních svátků a významných dnů - popíše způsob života lidí, nejvýznamnější události, nejvýznamnější osobnosti období habsburské monarchie (Rudolf II., Valdštejn, Komenský, Marie Terezie, Josef II.) - stručně charakterizuje historický přínos vybraných významných osobností českých dějin (regionu, obce)	**Lidé a čas** - orientace v čase a časový řád, určování času, hodiny, minuty - dějiny jako časový sled událostí – přehled (století, osobnost, událost, ...) - kalendáře, letopočet, generace - regionální památky – péče o památky - české země a způsob života v období habsburské monarchie, nejvýznamnější události a osobnosti - nedávná minulost – Josef II. a M. Terezie - národní obrození a jeho představitelé - první světová válka, vznik ČSR - druhá světová válka - ČSR a komunistická vláda, sametová revoluce - ČR, hospodářství ČR	Čj VDO - principy demokracie - demokracie jako protiváha diktatury a anarchie - demokratické volby a politika VMEGS - jsme Evropané - kořeny a zdroje lidské civilizace

4.5 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a společnost** v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory **Dějepis a Výchova k občanství**. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí a do celého života školy a mají přímou vazbu zejména na společenskovědní část vzdělávacího oboru Zeměpis, který je v zájmu zachování jeho celistvosti zařazen ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, utváření a upevňování vědomí přináležitosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřeného o historickou zkušenost
- rozlišování mýtů a skutečnosti, rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovědního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních

- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

4.5.1 DĚJEPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se především do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen na hlubší poznání dějin vlastního národa v kontextu se světovým a evropským vývojem. V tomto kontextu se jedná především o dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace (příprava žáků na život v integrované Evropě, v Evropské unii). Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i schopnosti vcítit se do pocitů a jednání druhé osoby, které žákům umožňují proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecní historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Dějepis je povinným vyučovacím předmětem pro žáky II. stupně ZŠ v 6.–9.ročníku. Navazuje na základy, které žáci získali ve vlastivědě ve 4.–5.ročníku. Vyučuje se ve dvouhodinové týdenní dotaci (celkem 8 hodin) v kmenových třídách, popř. v počítačové pracovně či pracovně s interaktivní tabulí. Mezi zvýhodněné organizační formy výuky patří poznávací zájezdy, vycházky, exkurze, výlety a zájezdy a praktická cvičení ve škole i v terénu. Výuka dějepisu by měla výrazně podporovat používání cizího jazyka, výpočetní techniky s připojením k internetu.

Výuka dějepisu směřuje k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství
- utváření a upevňování vědomí sounáležitosti k evropské kultuře
- vytvoření představy historického času
- seznámení se s významnými událostmi a osobnostmi minulosti, které mají význam i pro současnost
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, ve světě
- hledání podobnosti mezi minulými a současnými událostmi, jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- poznání a pochopení hospodářských, sociálních, politických i kulturních změn v národních i světových dějinách a jejich důsledku pro současnost i budoucnost
- poznání a pochopení principů, na nichž spočívá demokratická společnost a základy jejích politických institucí
- vytvoření občanského a právního vědomí v souvislosti s lidskými právy, povinnostmi a jejich respektováním
- získání vlastního objektivně kritického postoje k historickému vývoji, souvislostem a vztahům
- vytvoření pocitu hrdosti, úcty k duchovním a materiálním výtvorům minulosti, k úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům
- k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití, ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- pochopení prvořadé potřeby života v míru
- přípravě žáka na život v Evropě, s Evropou, pro Evropu (vytvoření vědomí evropské sounáležitosti)
- přípravě žáka na život v současném (jedinečném, mnohotvárném, globalizovaném) světě
- aktivnímu využívání cizího jazyka a různých informačních a komunikačních technologií při vyhledávání, výběru a zpracovávání informací

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Dějepis

Kompetence k učení
- podporovat rozvíjení aktivního zájmu žáků o poznávání historie své vlasti, Evropy, světa
- učit žáky různým metodám poznávání duchovních, kulturních a materiálních výtvorů minulosti
- učit žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti
- učit žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu
- učit žáky zpracovávat informace z hlediska důležitosti a objektivity a využívat je k dalšímu učení
- podporovat používání cizího jazyka a výpočetní techniky
- umožňovat žákovi pozorovat, experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry
- učit žáky správně zaznamenat a dokumentovat výsledek
- uplatňovat individuální přístup k žákovi
- motivovat k učení
- vytvářet cíleně situace, v nichž má žák radost z učení
- používat ve zřetelné převaze prky kladné motivace
- učit trpělivosti
- povzbuzovat
- vést k zodpovědnosti za své vzdělání
- umožnit žákům osvojit si strategii učení
- motivovat pro celoživotní vzdělávání

Kompetence k řešení problémů
- vytvářet praktické problémové úlohy a situace
- učit žáky tyto situace a problémy řešit
- naučit žáky na modelových příkladech konečnému počtu kroků k řešení problémů
- učit žáky přecházet od smyslového poznávání k založeném na pojmech, prvcích teorií a modelech
- učit chápat vzájemné souvislosti či zákonitosti historických faktů
- učit žáky poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života
- učit žáky základům logického vyvozování a předvídání specifických závěrů z rozboru historických faktů
- rozvíjet schopnosti objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení
- podporovat netradiční způsoby řešení problémů
- podporovat samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporovat týmovou spolupráci při řešení problémů
- podporovat využívání moderní techniky a moderních technologií při řešení problémů
- učit je, jak některým problémům předcházet
- sledovat průběžně, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají
- podněcovat k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Kompetence sociální a personální
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci druhých
- vést k osvojování dovednosti spolupráce a společného hledání nejlepšího řešení problémů

- používat co nejméně frontální metody výuky, podporovat skupinovou výuku
- podporovat začlenění, volit formy práce pojímající kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit umožňující vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahovat osobního maxima každého člena kolektivu
- učit žáky pracovat v týmech
- učit žáky vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku účinné spolupráce
- rozvíjet schopnost žáků zastávat v týmu různé role
- učit žáky kriticky hodnotit práci a význam týmu,svoji práci a práci ostatních členů
- podporovat vzájemnou pomoc žáků, vytvářet situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- upevňovat v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle
- podporovat zapojení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů
- odmítat projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- podporovat společnou výchovu žáků
- sledovat průběžně sociální vztahy ve třídě, skupině
- učit žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky, mezi žáky a učiteli
- vyžadovat důsledně dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci podíleli

Kompetence komunikativní
- vést žáky k otevřené, všestranné, účinné komunikaci
- vést žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování,uvádění důvodů, tvrzení
- učit stručně, přehledně a objektivně sdělovat (ústně,písemně) postup, výsledky a závěry zjištění
- klást důraz na hodnotnou úroveň mluveného a písemného projevu
- podporovat ve výuce používání cizího jazyka a výpočetní techniky
- vést žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty
- podporovat kritiku a sebekritiku
- učit žáky vydávat a předvádět své názory a myšlenky
- podporovat přátelské jednání mezi žáky a mezi žáky a učiteli
- připravovat žáky na zvládnutí jednání s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- vyžadovat důsledně dodržování pravidel stanovených v řádu učebny
- vyžadovat důsledně pravidla stanovená při mimoškolních akcích

Kompetence občanské
- vést žáky k poznání možností praktického využití znalostí z historie pro život v současném světě
- rozvíjet zájem o veřejné záležitosti
- vést k aktivnímu zapojení se do života společnosti
- učit poznávat a chránit svá práva a uznávat práva druhých
- vést k aktivní ochraně duchovních, kulturních a materiálních výtvorů minulosti
- vytvářet a upevňovat v žácích pocit zodpovědnosti za předávání duchovních, kulturních a mat. výtvorů minulosti
- vytvářet a upevňovat pocit zodpovědnosti za předávání duchovního, kulturního a mat. bohatství dalším generacím
- odmítat hrubé, násilné a nezdvořilé projevy v chování žáků
- odmítat nekamarádské jednání a odmítnutí požadované pomoci
- nepřijímat žádnou podobu (aktivní, pasivní, otevřenou a skrytou) podporu výše uvedených negativních jevů
- učit žáky správně jednat v různých mimořádných život ohrožujících situacích, podporovat vzájemnou pomoc žáků
- vytvářet situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- vyžadovat důsledně dodržování stanovených pravidel chování ve škole, v pracovně, při mimoškolních akcích
- vést k dodržování stanovených pracovních postupů při praktických činnostech
- sledovat neustále chování žáků, včas přijímat účinná opatření
- vychovávat žáky jako občany plnící své povinnosti, uplatňující svá práva a uznávající práva druhých
- vést žáky k osobní zodpovědnosti za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí
- vychovávat ohleduplné bytosti, schopné a ochotné pomoci v různých situacích

Kompetence pracovní
- vést žáky ke kladnému vztahu k práci
- učit žáky co nejvhodněji plánovat a provádět jejich pracovní činnosti, získaná data zpracovávat a vyhodnocovat
- učit žáky při práci využívat moderní technologie, postupy, pomůcky a techniku – podle podmínek školy
- podporovat využívání výpočetní techniky, internetu a používání cizího jazyka
- seznamovat žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a důsledně vyžadovat jejich dodržování
- vést žáky k dodržování a plnění jejich povinností a závazků
- měnit pracovní podmínky
- vést žáky k přizpůsobení se novým pracovním podmínkám
- seznamovat žáky s různými profesemi s blízkým vztahem k dějepisu (exkurze, film, beseda, …)
- seznamovat žáky s podmínkami a možnostmi jejich pracovního uplatnění v rámci EU

Kompetence digitální
- vést k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při plánování, realizaci a hodnocení činností s digitálními historickými zdroji, prameny a programy
- seznamovat žáky s různými možnostmi, jak komunikovat činnosti a výsledky práce s digitalizovanými historickými reáliemi prostřednictvím různých digitálních technologií a nástrojů pro komunikaci a sdílení
- klást důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků, učit je odpovědnému chování a jednání v digitálním prostředí

2. stupeň

ČLOVĚK V DĚJINÁCH
Očekávané výstupy
žák
D-9-1-01 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků
D-9-1-02 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
D-9-1-03 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
D-9-1-01p chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti

Učivo
- význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny
- historický čas a prostor

POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI
Očekávané výstupy
žák
D-9-2-01 charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu
D-9-2-02 objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost
D-9-2-03 uvede příklady archeologických kultur na našem území
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
D-9-2-01p rozliší základní rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí
D-9-2-01p podle obrázků popíše pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, předměty denní potřeby a kultovní předměty

Učivo
- člověk a lidská společnost v pravěku

NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY
Očekávané výstupy
žák
D-9-3-01 rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací
D-9-3-02 uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví
D-9-3-03 demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem
D-9-3-04 porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
D-9-3-01p uvědomuje si souvislosti mezi přírodními podmínkami a vývojem starověkých států
D-9-3-03p, D-9-3-04p popíše život v době nejstarších civilizací

Učivo

- nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz
- antické Řecko a Řím
- střední Evropa a její styky s antickým Středomořím

KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA

Očekávané výstupy

žák

D-9-4-01 popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států

D-9-4-02 porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti

D-9-4-03 objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech

D-9-4-04 vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám

D-9-4-05 ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

D-9-4-03p uvede první státní útvary na našem území

D-9-4-03p uvede základní informace z období počátků českého státu

D-9-4-04p popíše úlohu a postavení církve ve středověké společnosti

D-9-4-04p charakterizuje příčiny, průběh a důsledky husitského hnutí

D-9-4-05p rozeznává období rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské

D-9-4-05p uvede nejvýraznější osobnosti přemyslovského a lucemburského státu

Učivo

- nový etnický obraz Evropy
- utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj
- islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci)
- Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě
- křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy
- struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev
- kultura středověké společnosti – románské a gotické umění a vzdělanost

-

OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY
Očekávané výstupy
žák
D-9-5-01 vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky
D-9-5-02 vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
D-9-5-03 popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky
D-9-5-04 objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie
D-9-5-05 objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky
D-9-5-06 na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus
D-9-5-07 rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
D-9-5-03p popíše důsledky objevných cest a poznávání nových civilizací pro Evropu
D-9-5-04p, D-9-5-05p uvede zásadní historické události v naší zemi v daném období
D-9-5-04p, D-9-5-05p pojmenuje nejvýraznější osobnosti českých dějin v novověku

Učivo
- renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou
- zámořské objevy a počátky dobývání světa
- český stát a velmoci v 15.–18. století
- barokní kultura a osvícenství

MODERNIZACE SPOLEČNOSTI
Očekávané výstupy
žák
D-9-6-01 vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti
D-9-6-02 objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé
D-9-6-03 porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů
D-9-6-04 charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích
D-9-6-05 na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy
D-9-6-06 vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
D-9-6-03p uvede základní historické události v naší zemi v 19. století
D-9-6-03p vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin 19. století
D-9-6-04p rozlišuje rozdíly ve způsobu života společnosti jednotlivých historických etap

Učivo

- Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA
- industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka
- národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa
- revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů
- politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva
- kulturní rozrůzněnost doby, konflikty mezi velmocemi, kolonialismus

MODERNÍ DOBA
Očekávané výstupy
žák
D-9-7-01 na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky
D-9-7-02 rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů
D-9-7-03 charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu
D-9-7-04 na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
D-9-7-05 zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
D-9-7-01p, D-9-7-03p, D-9-7-04p uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky 1. světové války
D-9-7-01p, D-9-7-05p uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky

4.5.1.1 Učivo

- první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky
- nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa, jeho hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy
- mezinárodně politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět
- druhá světová válka, holocaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války

ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT
Očekávané výstupy
žák
D-9-8-01 vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků
D-9-8-02 vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce
D-9-8-03 posoudí postavení rozvojových zemí
D-9-8-04 prokáže základní orientaci v problémech současného světa
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
D-9-8-01p, D-9-8-02p popíše průběh a důsledky 2. světové války a politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě
D-9-8-04p chápe význam událostí v roce 1989 a vítězství demokracie v naší vlasti

Učivo

- studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření
- vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí)
- vývoj Československa a od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky
- rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět
- problémy současnosti
- věda technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava

DĚJEPIS – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - uvede, jak, kdy a čím se člověk vyčlenil ze světa zvířat - zaznamená správně časový údaj na časovou přímku - orientuje se v dějepisné mapě (ukáže, přečte) - vyhledává informace (zúčastní se doporučených akcí muzeí, navštíví knihovnu apod.)	**Lidé, jejich přítomnost a minulost** - význam dějin pro jedince i současnou společnost - čas v dějinách, dějepisná mapa - hlavní úkoly archivů, muzeí a knihoven	Vl, Ov, Př OSV - pozornost, soustředění VDO - občanská společnost
- rozliší a seřadí vývojové typy pravěkého člověka - popíše způsob lovu, pravěké zbraně a nástroje - vysvětlí pravěkou zemědělskou revoluci - rozezná výrobky nejstarších zemědělců - popíše způsob života v rodové společnosti - objasní, proč vzniklo náboženství - ukáže na mapě, kde se lidé začali zabývat zemědělstvím nejdříve - vysvětlí, které kovy začal člověk využívat nejdříve - objasní přednost kovů a uvede důsledky jejich využívání - sestaví srovnávací tabulku o vývoji lidí, uvede některá archeologická naleziště u nás	**Pravěk – nejstarší lidské období** - společnost - doba kamenná - způsob života lidí v době kamenné - počátky zemědělství a řemesel - projevy duchovního života lidí - doba bronzová - Evropa v pravěku	OSV - mezilidské vztahy VDO - občanská společnost VMEGS - události mající vztah k Evropě MKV - vztahy mezi kulturami EVVO - základní podmínky života
- vysvětlí vznik států - vysvětlí, co jsou městské státy - uvede, co přinesly starověké státy Orientu světu - popíše způsob života ve starověkém státě - vyhledá, co zanechaly uvedené státy světu (kultura, věda) - pracuje s dějepisnými mapkami a atlasem - dokáže srovnat vývoj starověkých států a střední Evropy	**Starověk** - oblasti starověkého východu - charakteristické rysy oblasti - Židé a judaismus – pouze okrajově - počátky písma, věd a první zákony, kulturní - přínos starověkých civilizací - starověký Egypt, Indie a Čína - střední Evropa v období nejstarších států	OSV - mezilidské vztahy VDO - občanská společnost VMEGS - události mající vztah k Evropě MKV - vztahy mezi kulturami EVVO - základní podmínky života

DĚJEPIS – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vysvětlí pojmy spojené s dějinami Řecka: antika, báje, epos - uvede přírodní podmínky významné pro vznik řeckých států - stručně převypráví příběh eposu nebo báje - rozliší spartskou a aténskou výchovu - zdůvodní příčiny kolonizace a obchodu - vysvětlí pojem demokracie - objasní, jak byl řízen městský stát - vyvodí příčiny a zhodnotí výsledky Peloponéské války - doloží příklady vlivu řecké vzdělanosti, vědy a umění na další vývoj v historii - objasní vzestup a pád Alexandra Makedonského	**Starověké Řecko** - kořeny řecké civilizace - archaické a klasické období řeckých států - doba homérská - městské státy - řecká kolonizace - Atény za Solóna - Peloponéská válka - řecká vzdělanost, věda a umění - Makedonie	ČJ, Vv, Aj, Z OSV - mezilidské vztahy VDO - občanská společnost VMEGS - události mající vztah k Evropě MKV - vztahy mezi kulturami EVVO - základní podmínky života
- doloží, jak se z Říma stalo impérium - popíše život v Římě, vojenském táboře - odhadne úlohu významných osobností starověk. Říma - vysvětlí úlohu křesťanství - uvede kulturní oblasti římské kultury, které měly význam pro evropskou kulturu - porovná vývoj západořímské a východořímské říše	**Starověký Řím** - vývoj Říma do ovládnutí Itálie - římské císařství - počátky křesťanství – pouze zmínit pojem - římská kultura - krize a rozpad říše západořímské	OSV - mezilidské vztahy VDO - občanská společnost VMEGS - události mající vztah k Evropě MKV - vztahy mezi kulturami EVVO - základní podmínky života
- popíše naše země v době železné, uvede příklady vyspělosti Keltů na našem území	**Evropa v době železné** - Keltové – civilizační vrchol pravěku	

DĚJEPIS – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozliší pojmy: pravěk, starověk, středověk (stanoví časová období v historii) - objasní, co je stěhování národů (mapky v atlase) - uvede význam byzantské říše pro vzdělanost Slovanů - rozliší základní pojmy islámu - zhodnotí úlohu křesťanství v raném středověku - uvede příklady karolinské kultury - objasní nutnost sjednocení slovanských kmenů pro obranu před kočovnými kmeny - vyhledá příklady pro výlučnost kultury Velké Moravy a důležitost cyrilometodějské mise - využije četby pro doložení úlohy Přemyslovců v našich dějinách - předvede orientaci na dějepisné mapě - zařadí Slovany do skupin - sestaví časovou posloupnost vzniku západních států v Evropě - popíše organizaci světské a církevní moci - na příkladech doloží vliv víry na středověkého člověka - uvede znaky románského slohu, příklady stavebních památek (i regionálně) - vysvětlí změny v zemědělské výrobě, popíše život ve středověkém městě, uvede příklady řemesel - pomocí mapy a atlasu doloží rozvoj českého státu - posoudí schopnosti Karla IV. a význam jeho vlády, uvede příklady jeho péče o vzdělanost, kulturu a stát - uvede znaky gotiky, příklady významných památek (i regionálně) - posoudí události stoleté války, zhodnotí osobnost Jany z Arku, vyhledá souvislosti s naší historií - popíše život společnosti, zhodnotí úlohu reformátora, osobnost Jana Husa, popíše způsob boje husitů, zhodnotí úlohu velitelů, zdůvodní výsledek husitského hnutí	**Raný středověk** - nový etnický obraz Evropy - byzantská říše - arabský svět - křesťanství - franská říše **První státní útvary na našem území** - Sámova říše - Velká Morava - český stát v době knížecí **Formování prvních státních celků v Evropě** - slovanské státy - vznik středověké Anglie a Francie - boj mezi mocí světskou a církevní - křížové výpravy - románská kultura **Vrcholný středověk** - rozvoj řemesel a obchodu, vznik měst a jejich význam - český stát za vlády posledních Přemyslovců, nástup Lucemburků - vláda Karla IV. a její přínos pro český stát - gotická kultura - konflikt mezi Anglií a Francií - Jan Hus - kritika poměrů v církvi a husitství v Čechách	OSV - mezilidské vztahy VDO - občanská společnost VMEGS - události mající vztah k Evropě MKV - vztahy mezi kulturami EVVO - základní podmínky života OSV - mezilidské vztahy VDO - občanská společnost VMEGS - události mající vztah k Evropě MKV - vztahy mezi kulturami EVVO - základní podmínky života Vv OSV - mezilidské vztahy VDO - občanská společnost VMEGS - události mající vztah k Evropě MKV - vztahy mezi kulturami EVVO - základní podmínky života

DĚJEPIS – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zhodnotí vládu Jiřího z Poděbrad - vysvětlí, jak vznikla a působila jednota bratrská - rozliší a objasní pojmy jagellonský stát a stavovská - monarchie - popíše život v zemi, uvede změny ve výrobě a obchodu, - vysvětlí pojem manufaktura, uvede nejvýznamnější - vynálezy - objasní základní pojmy a shrne okolnosti související - se vznikem středoevropského soustátí - vybere hlavní znaky a příklady památek kultury v době - pozdního středověku	**Pozdní středověk** - doba poděbradská, jednota bratrská - jagellonský stát a stavovská monarchie - hospodářský a technický rozvoj v našich zemích a v západní Evropě - cesta ke vzniku středoevropského soustátí - kultura v době pozdního středověku	OSV - mezilidské vztahy VDO - občanská společnost VMEGS - události mající vztah k Evropě MKV - vztahy mezi kulturami EVVO - základní podmínky života
-rozliší znaky, objasní pojmy, uvede představitele a příklady památek -na mapě ukáže cesty mořeplavců, uvede důvody hledání nových cest -shrne význam objevných plaveb a jejich důsledků -sestaví přehled hlavních reformátorů a míst jejich působení -objasní pojem: absolutní monarchie -uvede významné osoby rudolfínské doby -vysvětlí úlohu českých stavů, popíše průběh stavovského povstání -popíše průběh třicetileté války, zapojení států -zhodnotí osobnost J. A. Komenského a význam jeho díla -vysvětlí základní pojmy týkající se počátku kolonialismu v Anglii, první období kolonialismu	**Raný novověk** - počátky novověku - renesance a humanismus - objevné cesty a jejich společenské důsledky - náboženská reformace - počátky absolutních monarchií - český stát v předbělohorských poměrech - třicetiletá válka - počátky kapitalismu v Anglii, první období - kolonialismu	Čj, D, Aj, Z OSV - mezilidské vztahy VDO - občanská společnost VMEGS - události mající vztah k Evropě MKV - vztahy mezi kulturami EVVO - základní podmínky života

DĚJEPIS – 8.ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - určí předchozí etapy vývoje, hlavní události a osobnosti - uvede změny ve společnosti - vysvětlí pojem konstituční monarchie - uvede podstatu průmyslové revoluce, objasní základní pojmy, zdůvodní vznik průmyslové společnosti - vysvětlí pojmy vztahující se k absolutismu v Evropě, - sestaví přehled absolutistických států a provede jejich srovnání - zhodnotí situaci v zemi, zhodnotí vliv osvícenců, posoudí osobnost panovníka a jeho reformy - porovná typ státu s ostatními v Evropě, doloží vzestup státu - vymezí znaky a oblasti, uvede významné památky a osobnosti - uvede nové myšlenky doby a jejich hlavní představitele - popíše život v naší zemi, rozliší oblasti, uvede významné osobnosti a památky - aplikuje poznatky o osvícenském absolutismu na zhodnocení významu u vedených panovníků, doloží - jejich reformami, zhodnotí a objasní důsledky reforem - popíše boj za nezávislost a vysvětlí vznik občanské společnosti, sestaví přehled států a vlád	**Období od 2. pol. 17. stol. do konce 18.stol.** - počátky novověku v Evropě - revoluce v Anglii - zrod moderní vědy, průmyslová společnost - absolutismus v Evropě – Francie, Rusko, Prusko, Anglie - baroko, rozvoj vzdělanosti v době osvícenské - upevňování vlády Habsburků po třicetileté válce - česká barokní kultura - české země za vlády Marie Terezie a Josefa II. - vznik USA - státy na konci 18.století	Vv, Hv, Ov OSV - mezilidské vztahy VDO - občanská společnost VMEGS - události mající vztah k Evropě MKV - vztahy mezi kulturami EVVO - základní podmínky života

DĚJEPIS – 8.ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - stanoví příčiny, popíše průběh revoluce a zhodnotí význam - rozpozná charakter válek, posoudí úlohu osobnosti v dějinách - srovná hospodářskou vyspělost států, doloží nerovnoměrnost vývoje států - vysvětlí, jak se hledaly odpovědi na řešení sociálních otázek - provede přehled hnutí, uvede cíle a zhodnotí výsledky - vysvětlí pojmy klasicismus a romantismus - stanoví předpoklady, úkoly a cíle národního obrození, posoudí úlohu buditelů - rozliší politické programy a cíle v jednotlivých zemích, určí příčiny neúspěchu - zhodnotí situaci, posoudí postavení zemí, působení - představitelů, uvede změny v politickém působení, rozliší představitele skupin a stran - vysvětlí význam sjednocení pro další vývoj Německa, zhodnotí úsilí a výsledek - stanoví příčiny, popíše průběh, určí důsledky pro další vývoj USA - uvede vztahy mezi velmocemi, rozpory a lokální střety - rozliší pojmy: záminka a příčiny, vyhledá příčinné vztahy, popíše průběh války, posoudí výsledek a důsledky - rozezná odlišnost vývoje, vysvětlí důsledky - vysvětlí boj o samostatnost, uvede formy odboje a hlavní představitele, vyhledá rodinné dokumenty z tohoto období	**Novověk od konce 18. století do r.1914** - revoluce ve Franci - napoleonské války a jejich důsledky - průmyslová revoluce, modernizace - společnosti, změna sociální struktury - národní a osvobozenecké hnutí v Evropě - znaky, oblasti a příklady utváření - novodobého českého národa - rok 1848 v Evropě a v Čechách - postavení českých zemí v habsburské - monarchii ve 2.polovině 19.století, základní rysy české politiky, její představitelé - procesy sjednocování v Německu a v Itálii - občanská válka v USA **Moderní doba** **Situace v letech 1914–1918** - první světová válka - situace v Rusku, ruské revoluce - vznik Československa, hospodářský a politický rozvoj republiky, sociální a národnostní problémy	Z OSV - mezilidské vztahy VDO - občanská společnost VMEGS - události mající vztah k Evropě MKV - vztahy mezi kulturami EVVO - základní podmínky života

DĚJEPIS – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozliší politické proudy, opatření, reformy, zhodnotí úroveň země a mezinárodní postavení - posoudí mezinárodní vztahy a systém uspořádání Evropy - vysvětlí pojem fašismus, objasní vznik a cíle fašistického hnutí, zhodnotí vnitřní situaci země i Mezinárodní vztahy - uvede projevy, snahy o řešení a důsledky krize - uvede sled událostí při vytváření koalice, postoj velmocí a příčinné souvislosti - rozpozná souvislost našich a svět. dějin, rozliší postoje velmocí, uvede důsledky Mnichova pro nás a svět - s použitím mapy zdokumentuje život za protektorátu, uvede sled hlavních událostí, hlavní etapy, postup spojenců, rozhodující bitvy, zhodnotí výsledek a důsledky druhé světové války - uvede příklady projevů odporu, organizování odboje vnitřního a zahraničního, jeho hrdiny, zhodnotí význam a činy našich vojáků, letců - vyhledá a uvede souvislost politického a hospodářského vývoje - objasní situaci v poválečném Československu ve všech oblastech (od hospodářství až po kulturu) - objasní politický převrat a jeho důsledky	**Evropa ve 20. letech** - mezinárodně politická situace Evropy ve 20.letech - počátky fašistického hnutí - SSSR v meziválečném období - světová hospodářská krize a její důsledky - první projevy fašistické agrese, vznik válečných ohnisek - kultura, věda a technika před vypuknutím druhé světové války - cesta k Mnichovu, Mnichovská dohoda a její důsledky - Protektorát Čechy a Morava - druhá světová válka, domácí a zahraniční odboj - poválečné uspořádání světa - poválečné Československo, únorový převrat 1948	Čj, Ov, Z OSV - mezilidské vztahy, lidská práva VDO - občanská společnost, práva občanů VMEGS - události mající vztah k Evropě a ke světu MKV - vztahy mezi kulturami, diskriminace, rasová nesnášenlivost

DĚJEPIS – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - posoudí závislost Československa na vlivu SSSR - vysvětlí pojem studená válka, uvede příklady, určí zařazení do vojenský bloků, vyhledá spojitost světových a národních dějin - s pomocí mapy uvede změny související s rozpadem koloniálního systému - na příkladech zdokumentuje vnitřní situaci Československa v roce 1968 - rozliší totalitní a demokratický systém - vyhledá informace o krizi sovětského impéria - sestaví přehled hlavních událostí - objasní spojitost našich národů v historii i důvody rozdělení v roce 1993 - posoudí vnitřní i mezinárodní postavení České republiky v současnosti - sleduje tisk, vyhledává informace, sestaví přehled nejvýznamnějších objevů, vynálezů, výtvorů a děl a jejich autory	**Dějiny od poloviny 20. století do současnosti** - postavení Československa - studená válka - rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět - vnitřní situace v zemích východního bloku - charakteristika západních zemí - krize sovět. Impéria - obnova demokracie ve východní Evropě, sametová revoluce 1989 - rozpad Československa, vznik České republiky v roce 1993 - Česká republika na přelomu tisíciletí	Z, Ov, Čj OSV - mezilidské vztahy, lidská práva VDO - občanská společnost, práva občanů VMEGS - události mající vztah k Evropě a ke světu MKV - vztahy mezi kulturami, diskriminace, rasová nesnášenlivost

4.5.2 OBČANSKÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu Občanská výchova

Vyučovací předmět Občanská výchova má časovou dotaci 1 hodinu týdně v 6. až 9. ročníku. Výuka probíhá v kmenových třídách a v učebně výpočetní techniky.

Předmět Občanská výchova se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Občanská výchova

Kompetence k učení

- vést žáky k odpovědnosti za jejich vzdělání a za jejich život v budoucnosti – připravovat je na celoživotní učení
- umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení
- vést sebe, žáky a rodiče k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti, než známka na vysvědčení
- vysvětlit na praktických příkladech blízkých žákovi smysl a cíl učení a posilovat pozitivní vztah k učení
- podporovat samostatnost a tvořivost
- podporovat různé přijatelné způsoby dosažení cíle
- učit žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti
- učit žáky používat metody „time managementu“ a „self-managementu“
- zaměřit se ve výuce prioritně na „aktivní“ dovednosti, učivo používat jako prostředek k jejich získání
- rozlišovat zřetelně ve výuce základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující)
- učit žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu
- podporovat používání cizího jazyka a výpočetní techniky
- umožňovat žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry
- seznámit žáky vždy na začátku hodiny s cílem VH, na konci VH vždy s žáky zhodnotit jeho dosažení
- uplatňovat individuální přístup k žákovi, výsledky posuzovat vždy z pohledu „přidané hodnoty“
- motivovat k učení – snažit se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení
- používat při hodnocení ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.
- učit práci s chybou
- učit trpělivosti, povzbuzovat

Kompetence k řešení problémů

- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- učit žáky nebát se problémů („problémy byly, jsou a budou – problém není hrozba, ale výzva“)
- učit žáky vytvářením praktických problémových úloh a situací problémy prakticky řešit
- naučit žáky na modelových příkladech ve svých předmětech algoritmu řešení problémů
- podporovat různé přijatelné způsoby řešení problému
- podporovat netradiční (originální) způsoby řešení problémů
- podporovat samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporovat týmovou spolupráci při řešení problémů
- podporovat využívání moderní techniky při řešení problémů
- učit žáky používat při řešení problémů metodu „SWOT analýza“ a metodu „brainstorming“
- učit v rámci svých předmětů, jak některým problémům předcházet
- monitorovat průběžně ve škole i při mimoškolních akcích, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají

Kompetence komunikativní

- vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci
- zaměřovat se prioritně na rozvíjení komunikačních dovedností žáků v mateřském jazyce, v cizím jazyce v informačních a komunikačních technologiích a v sociálních vztazích
- podporovat různé formy komunikace na „mezinárodní úrovni“ v rámci Evropy a světa
- klást důraz na „kulturní úroveň“ komunikace
- netolerovat agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů
- podporovat ve všech vyučovacích předmětech používání cizího jazyka a výpočetní techniky
- vést žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty
- podporovat kritiku a sebekritiku
- učit žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní disk, web, ppt. prezentace apod.)
- podporovat přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd, ročníků, věkových kategorií
- vést žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí
- vést žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci své osoby a své školy na veřejnosti
- připravovat žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- vyžadovat důsledné dodržování stanovených pravidel, umožňovat žákům podílet se na jejich sestavování
- učit žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- učit žáky „asertivnímu chování“ a „nonverbální komunikaci“

Kompetence sociální a personální

- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých
- minimalizovat používání frontální metody výuky, podporovat skupinovou výuku a kooperativní vyučování
- podporovat začlenění – volit formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu
- učit žáky pracovat v týmech, učit je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce

- rozvíjet schopnost žáků zastávat v týmu různé role
- učit žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svou práci (význam) v týmu i práci (význam) ostatních členů týmu
- podporovat vzájemnou pomoc žáků, vytvářet situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- upevňovat v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle
- podporovat integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů
- netolerovat projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- podporovat ve výuce koedukovanou výchovu dětí
- monitorovat průběžně sociální vztahy ve třídě, skupině
- učit žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky, mezi žáky a učiteli
- vyžadovat důsledné dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli

Kompetence občanské

- vychovávat žáky jako svobodné občany, plnící své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a své životní prostředí, jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích
- netolerovat sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita mládeže)
- netolerovat projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- netolerovat agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů
- netolerovat nekamarádské chování a odmítnutí požadované pomoci
- netolerovat žádnou podobu (aktivní, pasivní, otevřenou, skrytou) podpory výše uvedených negativních jevů
- dbát na důsledné dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy
- vést žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem
- demonstrovat na konkrétních modelových příkladech pozitivní a negativní projevy chování lidí
- podporovat různé formální i neformální způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS apod
- upevňovat v rámci svých předmětů, v třídnických hodinách i na akcích mimo školu žádoucí pozitivní formy chování žáků
- monitorovat neustále chování žáků, včas přijímat účinná opatření
- využívat pomoci a zkušeností odborníků – výchovných poradců, PPP, ODP, policie
- využívat rozumně a zodpovědně dostupných prostředků výchovných opatření – s ohledem na jejich účinnost
- řešit kázeňské přestupky individuálně, nepřipouštět princip kolektivní viny a kolektivního potrestání
- řešit problémy věcně, rozumně, spravedlivě, vždy bez emocí a osobní zášti
- dodržovat zásadu, „že tu není špatný žák, jsou tu jen špatné projevy jeho chování“
- snažit se při kázeňských problémech žáků vždy zjistit jejich motiv (příčinu)
- seznamovat průběžně žáky s vhodnými právními normami
- vést žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí
- nabízet žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům
- uplatňovat v hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) prvky pozitivní motivace
- být vždy připraveni komukoliv ze žáků podat pomocnou ruku

Kompetence pracovní
- vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, netrestat žádnou prací, pochválit vždy kvalitně odvedenou práci
- vytvářet při výuce podnětné a tvořivé pracovní prostředí, měnit pracovní podmínky, vést žáky k adaptaci na nové pracovní podmínky, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie
- vést žáky k důslednému dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků
- seznamovat žáky různými formami (exkurze, film, beseda) s různými profesemi – cíleně ujasňovat představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia
- posilovat (motivovat) cíleně žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia (budoucího povolání)
- seznamovat žáky s podmínkami a možnostmi jejich pracovního uplatnění v rámci Evropské unie

Kompetence digitální
- vést žáky k zapojování se do společnosti a do občanského života prostřednictvím digitálních technologií
- vést žáky k rozvíjení a uplatňování odpovědného chování a jednání v digitálním světě podporujeme utváření a rozvíjení etického a právního povědomí pro situace v digitálním prostředí

2. stupeň

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI
Očekávané výstupy
žák
VO-9-1-01 objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
VO-9-1-02 rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
VO-9-1-03 zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje
VO-9-1-04 zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají
VO-9-1-05 kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
VO-9-1-06 zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu
VO-9-1-07 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
VO-9-1-08 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
VO-9-1-09 rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
VO-9-1-10 posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
VO-9-1-03p přistupuje kriticky k projevům vandalismu
VO-9-1-06p v modelové situaci uplatní dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí
VO-9-1-07p respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití

VO-9-1-07p uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem
VO-9-1-08p rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům
VO-9-1-09p je seznámen s nebezpečím rasismu a xenofobie
VO-9-1-08p respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti

Učivo

- **naše škola** – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život
- **naše obec, region, kraj** – důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku
- **naše vlast** – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny
- **kulturní život** – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédia
- **lidská setkání** – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti
- **vztahy mezi lidmi** – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti
- **zásady lidského soužití** – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí

ČLOVĚK JAKO JEDINEC
Očekávané výstupy
žák
VO-9-2-01 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
VO-9-2-02 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
VO-9-2-03 rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
VO-9-2-04 popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
VO-9-2-01p chápe význam vzdělávání v kontextu s profesním uplatněním
VO-9-2-04p formuluje své nejbližší plány

Učivo

- **podobnost a odlišnost lidí** – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál
- **vnitřní svět člověka** – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí
- **osobní rozvoj** – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji

ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ
Očekávané výstupy
žák
VO-9-3-01 rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady
VO-9-3-02 sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi
VO-9-3-03 na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení
VO-9-3-04 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít
VO-9-3-05 uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu
VO-9-3-06 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz
VO-9-3-07 rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané
VO-9-3-08 rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
VO-9-3-02p stručně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků
VO-9-3-02p sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi
VO-9-3-03p ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet
VO-9-3-04p uvede příklady služeb, které banky nabízejí občanům
VO-9-3-07p uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany

Učivo

- **majetek, vlastnictví** – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví
- **peníze** – funkce a podoby peněz, formy placení
- **hospodaření** – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní
- **banky a jejich služby** – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků
- **výroba, obchod, služby** – jejich funkce a návaznost
- **principy tržního hospodářství** – nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny, inflace; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO

Očekávané výstupy

žák

VO-9-4-01 rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky

VO-9-4-02 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu

VO-9-4-03 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů

VO-9-4-04 vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů

VO-9-4-05 přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu

VO-9-4-06 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství

VO-9-4-07 provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci

VO-9-4-08 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování

VO-9-4-09 rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů

VO-9-4-10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady

VO-9-4-11 diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

VO-9-4-02p uvede základní prvky fungování demokratické společnosti

VO-9-4-02p chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy

VO-9-4-02p uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání

VO-9-4-04p vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů

VO-9-4-05p na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu

VO-9-4-05p uvede příklady, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele

VO-9-4-08p uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání

VO-9-4-09p uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků

VO-9-4-09p vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu
VO-9-4-10p rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy
VO-9-4-10p v krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací

Učivo

- **právní základy státu** – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu
- **státní správa a samospráva** – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly
- **principy demokracie** – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev
- **lidská práva** – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace
- **právní řád České republiky** – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů
- **protiprávní jednání** – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postižitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví
- **právo v každodenním životě** – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

Očekávané výstupy

žák

VO-9-5-01 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování

VO-9-5-02 uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích

VO-9-5-03 uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory

VO-9-5-04 uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva

VO-9-5-05 objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu

VO-9-5-06 uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

VO-9-5-01p uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování

VO-9-5-01p, VO-9-5-02p uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má ČR vztah, a ví o výhodách spolupráce mezi státy

VO-9-5-06p uvede příklady mezinárodního terorismu

Učivo

- **evropská integrace** – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR
- **mezinárodní spolupráce** – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN aj.)
- **globalizace** – projevy, klady a zápory; významné globální problémy, včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení

OBČANSKÁ VÝCHOVA – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - porozumí pojmům občan, občanský, národnost - uvědomí si rozdílnost času a pochopit, čím je tato rozdílnost způsobena, seznámí se s pojmy relativita a subjektivita – porozumí jim - zformulovat základní funkce rodiny, porozumět pojmu role, různorodost rodin, seznámit se s pojmem genealogie - vysvětlí pojem rodokmen, porozumí pojmům polygamie, sňatek civilní a církevní - uvede různé příklady antikoncepce - chápe ochrannou funkci rodiny, materiální funkce, - porozumí pojmu rodinný rozpočet, vysvětlí, co znamená pojem výchova, porozumí pojmům – náhradní výchova, osvojení, adopce, pěstounská péče, ústavní výchovná zařízení - seznámí se se systémem českého školství - porozumí pojmům – pravidlo, norma - zná základní pravidla školního řádu – práva, povinnosti - uvědomí si, co všechno do obce patří - seznámí se s historií obce, významná místa, osobnosti - seznámí se se strukturou obecního řízení, uvědomí si - podíl občanů na řízení obce - seznámí se s pojmy – státní správa, samospráva, - referendum a porozumět jim - rozliší složky, které tvoří přírodní prostředí	**Občan, občanství, národ** – úvod do OV **Člověk a čas** - měření času, kalendáře, přírodní cykly - sezonní činnosti, pranostiky **Rodinný život** - postavení rodiny, typy rodin, význam rolí - v životě, rodokmen, podmínky pro sňatek - potomci - úloha peněz a majetku v životě člověka, výchovná funkce rodiny - absence vlastní rodiny - zvyky v rodině **Život ve škole** - život ve škole, vzdělávání - systém vzdělávání - škola s pravidly, školní řád, parlament - metody učení, organizace **Domov** - domov, vztah k obci – místo, kde žijeme - podíl občana na životě své obce - obecní zřízení, obecní úřad, obecní rozpočet, obecní zastupitelstvo **Ekologie** - životní prostředí, ekologie - přírodní složka, sociální složka	OSV - osobnostní rozvoj; sociální rozvoj; morální rozvoj MKV - kulturní zařazení, lidské vztahy, diskriminace MV - rozdíl mezi informací a reklamou, internetová média OSV - osobnostní rozvoj; sociální rozvoj; morální rozvoj MKV - lidské vztahy EVVO - základní podmínky života, lidské aktivity

OBČANSKÁ VÝCHOVA – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - seznámí se s některými zvláštnostmi lidové architektury a lidového oděvu - uvědomí si různorodost jazykových prostředků - porozumí pojmům archaismus, historismus, slang, argot, dialekt, - seznámí se s Ústavou ČR jak svrchovaným souborem právních norem ČR - zná státní symboly ČR a jejich význam - porozumí pojmům demokracie, republika, moc výkonná a soudní, moc zákonodárná, parlament, senát, poslanecká sněmovna, národní historie - vyjádří své možnosti pomoci lidem v nouzi a obrany státu - seznámí se s významnými osobnostmi českých dějin - seznámit se se jmény všech českých prezidentů, vědět, čím se proslavili - seznámí se s hlavním městem jako důležitým centrem dění v českých zemích - seznámí se s některými památnými místy, stavbami - seznámí se se základními lidskými právy - zná základní práva dítěte vymezená, Úmluvou o právech - dítěte - uvědomit si nutnost vzniku zákonů - seznámí se s různými technikami řešení konfliktů - porozumí pojmu kompromis	**Má vlast** - odlišnost života v regionech, zeměpisná poloha - úrodnost kraje, nerostné bohatství - český jazyk, cizí jazyky, spisovná a nespisovná čeština, dialekt - státní symboly, používání státních symbolů - ČR – typy státní moci - vlastenectví, státní svátky **Ochrana člověka za mim. událostí** - pomoc v situacích ohrožení a obrany státu **Z historie** - od pravěku po 20. století **Významné osobnosti našich dějin** - umělci, vynálezci, sportovci, naši prezidenti - Praha – známá místa, stavby, pověsti **Lidská práva** - dokumenty - práva a povinnosti - moje práva – tvoje práva (konflikt a jeho řešení) - významné dny a oslavami v průběhu roku, výroční obyčeje, život lidí v minulosti	Čj

OBČANSKÁ VÝCHOVA – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vhodně volí způsob komunikace - uvědomí si, co vše působí na formování naší společnosti - rozpozná negativní vlivy a eliminuje je - seznámí se s pojmem sociální skupina - seznámí se se vzájemným propojením školních i mimoškolních institucí - porozumí pojmům komunikace, slovní komunikace, - mimoslovní komunikace, komunikační prostředky - porozumí pojmům hromadné sdělovací a komunikační prostředky, masmédia - seznámí se s pojmy antropolog, etnograf, osvojí si pojem - umění, seznámí se s funkcemi umění - osvojí si pojmy kýč, krása, móda - seznámí se s nejvýznamnějšími náboženskými systémy a jejich principy (judaismus, křesťanství, islám, hinduismus) - upevní znalost slušného chování, uvědomí si, kolik krásných míst se nachází v naší zemi - seznámí se s nejvýznamnějšími architektonickými a uměleckými styly a jejich základními znaky - seznámí se s některými organizacemi a úřady pro ochranu životního prostředí, seznámí se s možnostmi ochrany životního prostředí - porozumí pojmům potřeby, přání, statky, služby, směna - seznámí se s funkcí peněz - porozumí pojmům vlastnictví, majetek (movitý, nemovitý) - rozumí pojmům životní úroveň, životní styl - umí vysvětlit, co ovlivňuje životní úroveň lidí - sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje - uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	**Život mezi lidmi** - socializace, záměrné a nezáměrné působení - sociální skupina - komunikace slovní, mimoslovní - vliv rodiny, ve škole, mezi vrstevníky, skupiny **Média** - média (hromadné sdělovací prostředky) - účel hromadných sdělovacích prostředků **Člověk a kultura** - kultura (antropologie, etnografie) - umění (druhy umění, funkce umění) - krása kolem nás (kýč, krása, móda) - víra a náboženství, nejstarší formy - slušnost pro každý den (pravidla slušného chování) - kulturní instituce **Přírodní a kulturní bohatství** - přírodní a kulturní památky, architektonické styly, ochrana přírodního a kulturního bohatství - organizace pro ochranu životního prostředí **Majetek v našem životě** - naše potřeby (zbytné – nezbytné, biologické – sociální), úspory, investice, úvěry, splátkový prodej - majetek a vlastnictví (peníze, druh majetku), pojištění - mít nebo nemít, konzumní společnost, životní úroveň	D, Čj OSV – osobnostní rozvoj; komunikace; mezilidské vztahy MKV – kulturní zařazení; lidské vztahy; diskriminace MV – rozdíl mezi informací a reklamou; internetová média OSV - osobnostní rozvoj VMEGS - zvyky, tradice MKV - kulturní zařazení; lidské vztahy; diskriminace; etnika EVVO - základní podmínky života, lidské aktivity VDO - uplatňování demokrat. hodnot a principů, začlenění do společnosti

OBČANSKÁ VÝCHOVA – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - seznámí se znaky státu, osvojí si pojmy demokracie, autokracie, republika, monarchie, teokracie - rozliší různé druhy státu, obhajuje principy demokracie - vysvětlí význam volebního práva, seznámí se se systémem územní správy ČR - uvědomí si potřebu vzájemné spolupráce mezi zeměmi - vnímá rozdíly mezi občany jednotlivých zemí jako přirozené následky různých životních a kulturních podmínek - seznámí se s úkoly Evropské unie, OSN, NATO - uvede některé mezinár. organizace (zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misí) - seznámí se s některými dokumenty lidských práv, zejména se Všeobecnou deklarací lidských práv a Listinou základních práv a svobod - prohlubuje poznatky o různých druzích diskriminace - přistupuje k ostatním jako k sobě rovným porozumí pojmům diskriminace, xenofobie, rasismus - pochopí pojmy svoboda, autorita - rozpozná porušování svobody - porozumí pojmu morálka, rozpozná, co je dobré a morální - hájí svá práva a zároveň není lhostejný k porušování a poškozování práv druhých - porozumí pojmům životní pohroma, terorismus, havárie s únikem nebezpečných látek - rozpozná varovné signály	**Řízení společnosti** - stát, znaky státu, demokracie - státní občanství ČR, složky státní pomoci, obrana státu - cesta k demokracii (přímá, nepřímá) - volby, volební právo - začlenění do veřejného života **Svět kolem nás** - spolupráce mezi zeměmi Evropy (Evropská unie její úkoly, členské státy EU) - národnostní menšiny, předsudky - nadnárodní organizace (OSN, NATO, Rada Evropy, konsensus) **Lidská práva** - lidská práva v dokumentech (Všeobecná deklarace lidských práv, Listina základních práv a svobod) - diskriminace, rasismus, xenofobie, svoboda, svoboda projevu, autorita - morálka a mravnost, svědomí, dobro, zlo **Ochrana obyvatel za mimořádných událostí** - jednotky integrovaného záchranného systému - komunikace s operačním systémem třídění raněných	VDO - uplatňování demokrat. hodnot a principů; začlenění do společnosti; práva a povinnosti občana Z OSV - mezilidské vztahy VDO - občan, spol. a stát VMEGS - naše vlast; Evropa a svět EVVO - lidské aktivity a vliv na prostředí MV - rozdíl mezi informací a reklamou OSV - osobnostní rozvoj; komunikace; mezilidské vztahy, řešení problémů VDO - uplatňování demokrat. hodnot a principů; začlenění do společného práva a povinnosti občana VMEGS - Evropa a svět nás zajímá MKV - kulturní zařazení MV - mediální sdělení, práce v týmu

OBČANSKÁ VÝCHOVA – 8.ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování - rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady - zná jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci - objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství - rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu - rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů	**Stát a právní řád** - morální a právní normy, následky porušování norem - právní vztah – jeho účastníci, obsah, předmět, právní způsobilost, právní řád, právní systém, právní oblast, právní odvětví, právní předpisy, právní normy Ústava - Ústava ČR, její struktura Moc zákonodárná - volby do Parlamentu ČR - poměrný a většinový systém - mandát, poslanecká imunita - legislativní proces Moc výkonná - vláda a prezident - činnost ministerstev Moc soudní - soustava soudů v ČR - spor občanskoprávní a záležitost trestní	D VDO - formy participace občanů v politickém životě - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

OBČANSKÁ VÝCHOVA – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod - objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů - vyloží voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů - uvede orgány EU a vysvětlí, k čemu slouží - popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování - uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory - uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu - uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru	**Základní práva a svobody** - Listina základních práv a svobod - ombudsman - prosazování svých práv a respektování práv druhých **Politika** - politické spektrum v ČR, politické strany - pravice, levice - pluralita - volební kampaň **Mezinárodní vztahy, globální svět** - právo v Evropě - orgány EU a jejich funkce	VDO - formy participace občanů v politickém životě - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VMEGS - jsme Evropané

OBČANSKÁ VÝCHOVA – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - chápat význam řádu (pravidel a zákonů) pro fungování společnosti a bezpečný život občanů -uvede příklady sankcí, hledá možná řešení situací -rozpoznává protiprávní jednání -respektuje pravidla jako nutný předpoklad bezpečného života -umí vysvětlit co jsou přestupky -seznámí se s tím, co řeší správní řízení a jak probíhá -uvede příklady některých přestupků -uvede, čím se zabývá občanské soudní řízení a jak probíhá -seznámí se s existencí tzv. rozhodců a rozhodčího řízení -připomene si úlohu soudů a jejich soustavu ČR -rozumí významu slov navrhovatel, odpůrce -rozvíjí schopnost diskuse -seznámí se s průběhem trestního stíhání -vyjmenuje příklady trestních činů a možných trestů -rozliší přestupky a trestné činy, vysvětlí význam trestů -jedná uváženě, zodpovědně a v souladu se zákonem -seznámí se s rozdíly mezi trestním stíháním dospělých a mladistvých, pochopí rozdíl mezi základní a plnou trestní odpovědností -diskutuje nad trestnou činností mladistvých, jejími příčinami a následky	**Právní ochrana** -orgány právní ochrany a jejich úkoly -dodržování zákonů, protiprávní jednání, význam sankcí **Přestupky a správní řízení** - správní řízení a jeho průběh - přestupky - povinnosti svědka - správní orgány a vyřizování záležitostí běžného života **Občanské soudní řízení** - průběh občanského soudního řízení - rozhodci a rozhodčí řízení - úloha soudů a jejich soustava v ČR **Trestní právo** -trestní řízení, přestupky a trestné činy, -význam trestů, zodpovědnost lidí za vlastní chování **Právo u nezletilých** -trestní odpovědnost, trestná činnost mladistvých možné příčiny a následky -rozdíl mezi trestním stíháním dospělých a mladistvých, prevence	D OSV - mezilidské vztahy; komunikace VDO - obč. společnost MKV - lidské vztahy VDO - obč. společnost, demokracie VDO - obč. společnost, demokracie OSV - mezilidské vztahy, komunikace VDO - obč. společnost, demokracie OSV - osobnostní rozvoj, komunikace VDO - obč. společnost MV - mediální sdělení

OBČANSKÁ VÝCHOVA– 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - uvede etapy vývoje lidského jedince a jejich typické znaky - uvede tělesné, duševní a společenské rozdíly mezi dítětem a dospělým člověkem - objasní pojem osobnost - objasní pojmy puberta a adolescence - sestaví soupis častých problémů charakteristických pro období dospívání a uvede, jak jim předcházet a jak je řešit - objasní, jak může realističtější poznávání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života - popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, pěstovat zdravou sebedůvěru - vysvětlí význam vůle při dosahování cílů - rozpozná projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání - uvede příklady lidských potřeb, motivy svého jednání - zdůvodní rozhodnutí výběru svého zájmu, zhodnotí, co mu zájem přináší, uspořádá hodnoty, které uznává - vysvětlí vliv vloh, schopností na úspěšnost v konkrétní činnosti, vysvětlí pojem tvořivost	**Fáze lidského vývoje** - rozdíly mezi lidmi - změny biologické, psychické a sociální - vrozené předpoklady - vývoj v dětství - osobnost, puberta, adolescence - představy o budoucnosti - dospělost a stáří **Osobnost člověka** - sebepojetí, sebepoznávání, sebehodnocení - sebevědomí, sebeuvědomování - vůle, sebedůvěra - temperament, temperamentové typy - charakter - motivy, zájmy, potřeby, hodnoty - nadání, talent, genialita, kreativita	Čj, Př OSV - osobnostní rozvoj

OBČANSKÁ VÝCHOVA – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vysvětlí, k čemu potřebujeme smysly a jak nás smysly mohou klamat - vysvětlí, jak je pro vzájemný mezilidský vztah důležité, jak na sebe působíme - uvede, pro která povolání jsou všímavost a smysl pro detail obzvlášť důležité - dokáže vysvětlit rozdíl mezi představivostí malého dítěte - vysvětlí souvislost mezi informacemi poskytovanými smysly a myšlením - uvede, co nám umožňuje řeč - vysvětlí myšlenkové operace – analýza, syntéza - navrhne způsoby řešení problémových úloh a situací - vysvětlí pojmy paměť, zapomínání, pozornost - vysvětlí význam paměti a uvede různé druhy paměti - uvede, co nám ulehčuje pozornost a co ji naopak ztěžuje - vysvětlí kladnou a zápornou stránku zapomínání - vysvětlí pojmy hra, učení, práce - uvede příklady fyzické a duševní práce - uvede rozdíl ve funkci pravé a levé hemisféry - vysvětlí pojem city, uvede příklady pozitivních a negativních citů	**Lidská psychika** - smyslové poznávání skutečnosti – vnímání, vjem, smyslové klamy, sociální vnímání a poznávání, všímavost a představivost - rozumové poznávání skutečnosti – myšlení, řeč, myšlenkové operace, řešení problémů - paměť, zapomínání, pozornost - hra, učení, práce, funkce pravé a levé hemisféry - city, jejich druhy a vlastnosti	Př OSV - osobnostní rozvoj

OBČANSKÁ VÝCHOVA – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem	**Člověk a společnost** - asertivní, pasivní a agresivní jednání - stres a jeho příčiny - konflikt - způsoby řešení životních situací - tělesné a duševní zdraví - relaxace	Čj, Př, Z OSV - osobnostní rozvoj MKV - lidské vztahy OSV -osobnostní rozvoj: seberegulace a sebeorganizace
- rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti	**Ekonomika státu** - dělba práce - specializace - technický rozvoj	OSV - osobnostní rozvoj: psychohygiena
- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz - dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi - vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí - rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směruje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané	- výrobní a nevýrobní odvětví - výrobní faktory - sjednávání nákupů statků a služeb - vhodná komunikace - trh, nabídka, poptávka, fungování trhu, cena zboží, ekonomika	VDO - občan, občanská společnost a stát

OBČANSKÁ VÝCHOVA – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - uvědomí si, jak obec přispívá ke zlepšení života svých občanů, seznámí se s možnostmi vyjádřit nesouhlas s rozhodnutím obecního úřadu - zjistí, kde se nachází místní obecní úřad, seznámí se s jeho činností, s některými odbory obecního úřadu - ujasní si význam pojmu občanství, umí se vyjadřovat k - dění ve společnosti, rozvijí dovednosti argumentace a vedení dialogu - zná význam státních symbolů, uvědomí si, že ČR je součástí Evropy, zajímá se o činnosti EU - rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu - zopakovat si odvětví právního řádu, čím se jednotlivá odvětví zabývají, vysvětlí význam práva - zopakuje si pojmy právnická a fyzická osoba, upevní si - znalost základních lidských práv a jejich zakotvení v ústavním pořádku ČR – Listině základ. práv a svobod - uvědomí si sepětí mezi právy a povinnostmi - diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání - vysvětlí, která práva vyplývají z vlastnictví - rozlišuje vlastnictví hmotné a nehmotné - přiměřeně uplatňuje své právo na vlastnictví a respektuje toto právo u druhých, včetně práv spotřebitele -rozlišuje oprávněné a neoprávněné vlastnictví majetku -seznámí se se způsoby uzavírání smluv, rozliší smluvní vztahy uskutečněné činem, ústně, písemně, zná nutné náležitosti smluv -seznámí se s pojmem odpovědnost za škodu -přijmout vlastní odpovědnost za vzniklé škody	**Občan** - obec a její obyvatelé, život ve vlastní obci - účast spoluobčanů na správě a řízení obce - úřední styk: právo na informace, vyřizování záležitostí, naše práva a povinnosti, dodržování pravidel slušného chování - státní občanství ČR -postavení cizinců, imigrace - Evropská unie: ČR jako součást EU - pomoc v situacích ohrožení a obrany státu občan a právo -význam práva, právní řád, zákony, právní předpisy a právní normy, právní vědomí -právní vztahy, způsobilost k právům a povinnostem, základní občanská práva - Ústava ČR a Listina základních práv a svobod - protiprávní jednání, druhy postihu, korupce - základní práva spotřebitele, styk s úřady **Vlastnictví** – vlastnické právo, způsoby nabývání vlastnictví, majetek a bohatství - ochrana majetku – oprávněné a neoprávněné omezení vlastnického práva, pojištění majetku - smlouvy – občanskoprávní smlouvy a jejich náležitosti, uzavírání smluv a jejich náležitosti - odpovědnost občanů za jimi způsobené škody	OSV - mezilidské vztahy; Komunikace; poznávání VDO - občan, participace EVVO - člověk a prostředí OSV - mezilidské vztahy; Komunikace; poznávání VDO - občan, participace VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy; etnika OSV - komunikace; osobnostní rozvoj VDO - začlenění do společnosti; práva a povinnosti občana MKV - etnika; lidské vztahy OSV - mezilidské vztahy; komunikace MKV - lidské vztahy VDO - demokracie, občan a stát

OBČANSKÁ VÝCHOVA – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: -seznámí se s tím, jak postupovat při volbě povolání -ví, na koho se obrátí v této situaci -rozpozná své pracovní a studijní předpoklady a podle toho vybírá vhodné povolání a školu -využívá poznatků z oblasti sebepoznávání, rozhodování a plánování vlastní budoucnosti -seznámí se s pojmy profesní a personální poradenství -rozumí pojmům pracovní činnost, pracovní prostředí pracovní prostředky a předměty -vyjádří své představy o své vlastní profesní dráze -vytváří si reálnou představu o vlastní profesní dráze -upevní znalosti psaní žádosti a životopisu -uvede, kde se v místě bydliště nachází pracovní úřad -umí si vyhledat potřebné informace -porozumí pojmu rekvalifikace -umí vhodně komunikovat se zaměstnavatelem -seznámí se se základními pojmy pracovního práva, pracovní smlouvy, výpověď, uvede příklad práv a povinností zaměstnanců a zaměstnavatelů -zná povinné náležitosti smlouvy -uvede, kde hledat důležité informace o pracovně právních vztazích	**Zaměstnání, pracovní problematika** - volba povolání, studijní a jiné předpoklady pro výkon zvoleného povolání -sebepoznávání – vlastnosti, schopnosti a dovednosti -plánování vlastní budoucnosti - profesní a personální poradenství - pracovní činnost, pracovní prostředí, pracovní prostředky a předměty - význam zodpovědné volby povolání pro další život - hledání zaměstnání, získávání potřebných informací - komunikace se zaměstnavatelem, žádost o zaměstnání, životopis - služby úřadu práce - pracovní právo, pracovní smlouva (povinné náležitosti) - výpověď, rozvázání pracovního poměru - práva a povinnost zaměstnanců a zaměstnavatelů	D OSV - osobnostní rozvoj, komunikace MKV - etnika, lidské vztahy MV - mediální sdělení VDO - občan a stát, společnost OSV - osobnostní rozvoj, komunikace MKV - etnika, lidské vztahy MV - mediální sdělení OSV – osobnostní rozvoj, komunikace VDO – způsob rozhodování VMEGS – Evropa, svět MKV – lidské vztahy

OBČANSKÁ VÝCHOVA – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: -seznámí se s rodinou z pohledu práva -seznámí se se základními právy a povinnostmi manželů -seznámí se s vyživovací povinností mezi rodiči a dětmi a mezi manželi navzájem -vyjmenuje některé formy pomoci, které rodinám nabízí stát -zamýšlí se nad různými výchovnými modely -učí se diskusi, kompromisu, řešení problémů -trénuje schopnost empatie, vcítit se do pozice rodičů -zamýšlí se nad chováním dětí i rodičů v kritické situaci jako je rozvod	**Rodinné právo** rodina z pohledu práva - základní práva a povinnosti manželů - manželství nebo partnerství - formy pomoci státu rodinám - výchova, právní odpovědnost rodičů - mravní a právní důsledky rozvodu - náhradní rodinná péče – mezinárodní adopce	OSV - osobnostní a sociální rozvoj VDO - občanská společnost, stát VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnika MV - mediální sdělení
-jednoduše vysvětlí pojem ekonomika -seznámí se s pojmy normativní a pozitivní ekonomie, řízená a tržní -vysvětlí a popíše úlohu státu v ekonomice	**Ekonomika státu** -ekonomika, zásahy státu do ekonomiky. -morální a pozitivní ekonomie, řízená a tržní -fungování trhu	
- vysvětlí, co je státní rozpočet a z čeho se skládá - jednoduše vysvětlí pojmy: výrobní a nevýrobní odvětví - uvede příklady druhů daní - vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny (součet nákladu, zisku a DPH), popíše vliv inflace na hodnotu peněz	- státní rozpočet – zdroje příjmů -daně v daňové soustavě ČR -poplatník a plátce daně - typy rozpočtu, úspory, význam daní	OSV - osobnostní a sociální rozvoj VDO - občanská společnost, stát VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnika MV - mediální sdělení
-uvede příklady lidí, kteří potřebují pomoc státu -uvede způsoby, jak stát těmto lidem pomáhá -popíše a vysvětlí, jak funguje pojištění a k čemu slouží -porovnává druhy pojištění	**Systém sociální péče** **-**sociální politika státu, druhy pojištění, -povinné pojištění -pomoc potřebným -životní úroveň	
-uvede příklady služeb, které nabízejí obchodní banky -vysvětlí rozdíl mezi komerční a centrální bankou -vysvětlí, jak funguje placení převodem, chápe peníze jako druh zboží, pořizování půjček - vysvětlí význam úroku placeného a přijatého	**Peněžní ústavy** - peněžní ústavy, Česká národní banka, - bankovní služby, úrok, úvěr - elektronické bankovnictví - splátkový prodej, leasing, tvorba ceny, deficit	

OBČANSKÁ VÝCHOVA – 9.ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: -seznámí se s možnostmi podnikání v ČR -porozumí pojmům živnostník, obchodní společnost, živnostenský list, obchodní rejstřík -porovná podnikání se zaměstnáním	**Právní subjekty podnikání** - možnost podnikání v ČR - živnostenský list, živnostník - výhody a nevýhody zaměstnání a podnikání	
-definuje globální problémy a uvede jejich příklad -seznámí se s rozdělením globálních problémů na společenské a ekologické -vyhledává v médiích konkrétní případy globálních problémů	**Problémy současného světa** - svět kolem nás - odpovědnost člověka za osud planety - globální, lokální a individuální problémy jejich řešení	Vz OSV - osobnostní a sociální rozvoj VDO - občanská společnost, stát VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnika MV - mediální sdělení EVVO - problémy živ. prostředí
-jednoduše vysvětlí pojem ekologie -popíše některé ekologické problémy -uvědomí si, že i chování a jednání ovlivňuje svět, ve kterém žijeme	**Životní prostředí** - člověk a příroda - ekologie, závažnost a důsledky zásahu lidí do přírody	
-seznámí se s problémem neustálého nárůstu počtu obyvatel na Zemi -seznámí se s pojmem ekologická stopa -připomene si mezinárodní organizace -objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování a řešení krizí nevojenského charakteru	**Problematika přelidnění** - globalizace - populační exploze, ekologická stopa -války a ozbrojené konflikty, terorismus, možnosti řešení - humanitární pomoc	
-přemýšlí a diskutuje o životě, o tom, co je štěstí -zamýšlí se nad sebou samým -porozumí pojmu seberealizace, sebevědomí	**Životní plány a cíle** -smysl života, štěstí v životě lidí, seberealizace	

4.6 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A PŘÍRODA

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a příroda** zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním jevům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.
V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování
Vzdělávací obory vzdělávací oblasti Člověk a příroda, jimiž jsou Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis**,** svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže…?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.
Ve výše zmíněných vzdělávacích oborech žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří – spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním – také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.
Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Zeměpis*,* který má přírodovědný i společenskovědní charakter, je v zájmu zachování celistvosti oboru zařazen cele v této vzdělávací oblasti.
Vzdělávací oblast Člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznávání žákům 1. stupně základního vzdělávání, a kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a zdraví a Člověk a svět práce a přirozeně i s dalšími vzdělávacími oblastmi.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, které mají vliv i na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby

- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejích obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí

Výchovné a vzdělávací strategie vzdělávacího oboru Člověk a příroda

Kompetence k učení
- vést žáky k odpovědnosti za své vzdělávání
- umožnit žákům osvojit si strategii učení
- motivovat žáky pro celoživotní učení – snažit se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení
- učit žáky různým metodám poznávání objektů, procesů, vlastností a jevů
- učit žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti
- učit žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu
- učit žáky zpracovávat informace z hlediska důležitosti a objektivity a využívat je k dalšímu učení
- podporovat používání cizího jazyka a výpočetní techniky
- umožnit žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry
- učit žáky správně zaznamenat a zdokumentovat experiment
- uplatňovat individuální přístup k žákovi
- při hodnocení používat ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace
- učit žáky trpělivosti, povzbuzovat

Kompetence k řešení problémů
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vytvářením praktických problémových úloh a situací učit žáky prakticky problémy řešit
- učit žáky přecházet od smyslového poznávání k poznávání založeném na pojmech, prvcích teorií a modelech a
- chápat vzájemné souvislosti či zákonitosti přírodních faktů
- učíme žáky poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života
- učit žáky základům logického vyvozování a předvídání specifických závěrů z přírodovědných zákonů
- rozvíjet schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení
- podporovat netradiční způsoby řešení problémů
- podporovat samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporovat týmovou spolupráci při řešení problémů
- podporovat využívání moderní techniky a moderních technologií při řešení problémů.
- učit, jak některým problémům předcházet
- průběžně monitorovat, jak žáci řešení problémů zvládají

Kompetence komunikativní
- vést žáky k otevřené, všestranné komunikaci
- vést žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování či argumentaci
- učit žáky stručně, přehledně i objektivně sdělovat (ústně i písemně) postup a výsledky svých pozorování a experimentů
- klást důraz na kvalitu mluveného i písemného projevu
- ve výuce podporovat používání cizího jazyka a výpočetní techniky
- vést žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali názor svůj podpořený logickými argumenty
- podporovat kritiku a sebekritiku
- učit žáky prezentovat své názory a myšlenky
- podporovat přátelskou komunikaci mezi žáky a vyučujícím a mezi žáky navzájem
- připravovat žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- důsledně vyžadovat dodržování pravidel stanovených v řádu učebny přírodopisu a stanovených pravidel chování na mimoškolních akcích

Kompetence sociální a personální
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých
- vést žáky k osvojování dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů
- minimalizovat používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování
- podporovat začlenění všech žáků – volit formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu
- učit žáky pracovat v týmech, rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role
- učit žáky kriticky hodnotit práci týmu, svoji práci v týmu i práci ostatních členů v týmu
- podporovat vzájemnou pomoc žáků, vytvářet situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- upevňovat v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle
- podporovat integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů
- netolerovat projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- průběžně monitorovat sociální vztahy ve třídě, skupině
- vést žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky (i mezi žáky a učiteli)
- důsledně vyžadovat dodržování společně dohodnutých pravidel chování

Kompetence občanské
- vychovávat žáky jako svobodné občany plnící své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích
- vést žáky k poznání možnosti rozvoje i zneužití biologie
- vést žáky k odpovědnosti za jejich zdraví a za zachování životního prostředí
- vést žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k aktivní ochraně životního prostředí
- vést žáky k odmítavému postoji k drogám, alkoholu, kouření, zneužívání a nadměrného užívání léků
- netolerovat agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků
- netolerovat nekamarádské chování a odmítnutí požadované pomoci
- netolerovat žádnou podobu podpory výše uvedených negativních jevů
- učit žáky správně jednat v různých mimořádných život ohrožujících situacích
- podporovat vzájemnou pomoc žáků, vytvářet situace, kdy se žáci vzájemně potřebují

- učit žáky preventivně předcházet nemocím a úrazům
- učit žáky poskytnout účinnou první pomoc
- důsledně vyžadovat dodržování stanovených pravidel a dodržování stanovených pracovních postupů
- neustále monitorovat chování žáků, včas přijímat účinná opatření

Kompetence pracovní
- vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné mat., nástroje a technologie, naučit
- žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání
- vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- učit žáky optimálně plánovat a provádět soustavná pozorování a experimenty a získaná data zpracovávat a vyhodnocovat
- podporovat používání cizího jazyka
- seznamovat žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a důsledně vyžadovat jejich dodržování
- vést žáky k dodržování a plnění jejich povinností a závazků
- při výuce vytvářet podnětné a tvořivé pracovní prostředí, měnit pracovní podmínky, žáky vést k adaptaci na nové pracovní podmínky
- různými formami (exkurze, film, beseda apod.)
- seznamovat žáky s různými profesemi v oblasti přírodních věd a v různých průmyslových odvětvích založených na biotechnologiích

Kompetence digitální
- učit žáky při provádění pozorování, experimentů i při čerpání informací a jejich zpracování a prezentaci využívat moderní technologie, postupy, pomůcky a techniku

4.6.1 FYZIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Fyzika je jedním z vyučovacích předmětů ŠVP (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis), který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Předmět rozvíjí dovedností žáků objektivně a spolehlivě pozorovat, měřit, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně a písemně interpretovat. Osvojením si zákl. fyzikálních pojmů, veličin a zákonitostí vede žáky k porozumění fyzikálních jevů a procesů, vyskytujících se v přírodě, běžném životě i v technické či technologické praxi. Předmět Fyzika seznamuje žáky s možnostmi a perspektivami moderních technologií, učí žáky rozlišovat příčiny fyzikálních dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů.
Výuka směřuje k :
- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních fyzikálních pojmů a zákonitostí, s využíváním jednoduchých fyzikálních pokusů, řešení problémů a zdůvodňování správného jednání v praktických situacích;
- k osvojení si základních poznatků z vybraných okruhů učiva látky a tělesa, pohyb těles, síly, mech. vlastnosti tekutin, energie, zvukové děje, elektromagnetické a světelné děje, vesmír;
- vytváření potřeby objevovat a vysvětlovat fyzikální jevy, zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných postojů;
- získávání a upevňování dovedností pracovat podle pravidel bezpečné práce při provádění fyzikálních pozorování, měření a experimentů

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Fyzika je povinným vyučovacím předmětem pro žáky 2. stupně ZŠ v 6. až 9. ročníku. Vyučuje se ve dvouhodinové týdenní dotaci v 6., 8. a 9. ročníku a 1 hodinu týdně v 7. ročníku. Vyučovací předmět Fyzika je zpravidla vyučován v odborné učebně fyziky. Ve vyučovacím předmětu Fyzika je naplňována část vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru RVP ZV Výchova ke zdraví. Předmět svým charakterem (a vzdělávacím obsahem) velmi často přesahuje do dalších vzdělávacích oborů RVP ZV (Chemie, Přírodopis, Zeměpis, Člověk a svět práce) a do povinně vyučovaného tématu „Ochrana člověka za mimořádných situací“. Výuku některých témat je proto vhodné realizovat formou krátkodobých mezipředmětových projektů.

2. stupeň

LÁTKY A TĚLESA
Očekávané výstupy
žák
F-9-1-01 změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa
F-9-1-02 uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí
F-9-1-03 předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty
F-9-1-04 využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
F-9-1-01p změří v jednoduchých konkrétních případech vhodně zvolenými měřidly důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa – délku, hmotnost, čas

Učivo
- **měřené veličiny** – délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas
- **skupenství látek** – souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou; difúze

POHYB TĚLES; SÍLY
Očekávané výstupy
žák
F-9-2-01 rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu
F-9-2-02 využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
F-9-2-03 změří velikost působící síly
F-9-2-04 určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici
F-9-2-05 využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích
F-9-2-06 aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
F-9-2-01p rozeznává, že je těleso v klidu, či pohybu vůči jinému tělesu
F-9-2-02p zná vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného přímočarého pohybu těles při řešení jednoduchých problémů
F-9-2-04p rozezná, zda na těleso v konkrétní situaci působí síla
F-9-2-05p předvídá změnu pohybu těles při působení síly
F-9-2-06p aplikuje poznatky o jednoduchých strojích při řešení jednoduchých praktických problémů

Učivo
- **pohyby těles** – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarý
- **gravitační pole a gravitační síla** – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa
- **tlaková síla a tlak** – vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí
- **třecí síla** – smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi
- **výslednice dvou sil stejných a opačných směrů**
- **Newtonovy zákony** – první, druhý (kvalitativně), třetí
- **rovnováha na páce a pevné kladce**

MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN
Očekávané výstupy
žák
F-9-3-01 využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů
F-9-3-02 předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
F-9-3-01p využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení jednoduchých praktických problémů

Učivo

- **Pascalův zákon** – hydraulická zařízení
- **hydrostatický a atmosférický tlak** – souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny; souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře
- **Archimédův zákon** – vztlaková síla; potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách

ENERGIE
Očekávané výstupy
žák
F-9-4-01 určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa
F-9-4-02 využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem
F-9-4-03 využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh
F-9-4-04 určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem
F-9-4-05 zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
F-9-4-02p uvede vzájemný vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem (bez vzorců)
F-9-4-03p rozpozná vzájemné přeměny různých forem energie, jejich přenosu a využití
F-9-4-04p rozezná v jednoduchých příkladech teplo přijaté či odevzdané tělesem
F-9-4-05p pojmenuje výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

Učivo

- **formy energie** – pohybová a polohová energie; vnitřní energie; elektrická energie a výkon; výroba a přenos elektrické energie; jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna; ochrana lidí před radioaktivním zářením
- **přeměny skupenství** – tání a tuhnutí, skupenské teplo tání; vypařování a kapalnění; hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny
- **obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie**

ZVUKOVÉ DĚJE
Očekávané výstupy
žák
F-9-5-01 rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku

F-9-5-02 posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
F-9-5-01p rozpozná zdroje zvuku, jeho šíření a odraz
F-9-5-02p posoudí vliv nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka

Učivo

- **vlastnosti zvuku** – látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích; odraz zvuku na překážce, ozvěna; pohlcování zvuku; výška zvukového tónu

ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE
Očekávané výstupy
žák
F-9-6-01 sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
F-9-6-02 rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
F-9-6-03 rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
F-9-6-04 využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů
F-9-6-05 využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní
F-9-6-06 zapojí správně polovodičovou diodu
F-9-6-07 využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh
F-9-6-08 rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici, či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
F-9-6-01p sestaví podle schématu jednoduchý elektrický obvod
F-9-6-02p vyjmenuje zdroje elektrického proudu
F-9-6-03p rozliší vodiče od izolantů na základě jejich vlastností; zná zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a zařízeními; zná druhy magnetů a jejich praktické využití; rozpozná, zda těleso je, či není zdrojem světla
F-9-6-07p zná způsob šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí; rozliší spojnou čočku od rozptylky a zná jejich využití

Učivo

- **elektrický obvod** – zdroj napětí, spotřebič, spínač
- **elektrické a magnetické pole** – elektrická a magnetická síla; elektrický náboj; tepelné účinky elektrického proudu; elektrický odpor; stejnosměrný elektromotor; transformátor; bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními
- **vlastnosti světla** – zdroje světla; rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích; stín, zatmění Slunce a Měsíce; zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně); zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně); rozklad bílého světla hranolem

VESMÍR
Očekávané výstupy
žák
F-9-7-01 objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet
F-9-7-02 odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
F-9-7-01p objasní pohyb planety Země kolem Slunce a pohyb Měsíce kolem Země
F-9-7-02 odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností
- zná planety sluneční soustavy a jejich postavení vzhledem ke Slunci
- osvojí si základní vědomosti o Zemi jako vesmírném tělese a jejím postavení ve vesmíru

Učivo

- **Sluneční soustava** – její hlavní složky; měsíční fáze
- **hvězdy** – jejich složení

FYZIKA – 6. ROČNÍK

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vysvětlí pojem fyzika a vyjmenuje všechny přírodní vědy - rozliší na příkladech těleso a látku - určí, zda daná látka (těleso) patří mezi látky (tělesa) plynná, kapalná či pevná - vyjmenuje základní fyzikální veličiny a jejich základní jednotky SI soustavy	**Fyzika, látky a tělesa, fyzikální veličiny a jednotky** - přírodní vědy a postavení fyziky v jejich rámci - obory fyziky - tělesa a látky - základní fyzikální veličiny a jejich jednotky	Z, Př EVVO - vztah člověka k prostředí VMEGS – Evropa nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět
- uvede hlavní jednotku délky, její díly a násobky - změří danou délku délkovým měřidlem a zapíše výsledek (s určením odchylky měření) - vyjádří výsledek měření veličiny číselnou hodnotou a jednotkou - určí aritmetický průměr z naměřených hodnot dané veličiny - vyjádří délku při dané jednotce jinou jednotkou délky	**Měření délky pevného tělesa** - porovnání a měření různých těles - jednotka délky, převody jednotek délky - délková měřidla - určování vzdáleností s využitím mapy	M, Z MV - kritické čtení OSV - rozvoj schopnosti poznávání; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozhodovací dovedností
- uvede hlavní jednotku obsahu a její díly a násobky - vypočítá obsah čtverce a obdélníků pomocí matematického vztahu - určí obsah obrazce přibližně pomocí čtvercové sítě	**Měření obsahu tělesa** - jednotka obsahu, převody jednotek obsahu - určování obsahu výpočtem - určování obsahu pomocí čtvercové sítě	M
- uvede hlavní jednotku objemu, její díly násobky - změří objem (kapalného, pevného tělesa) při použití odměrného válce a zapíše výsledek - vyjádří výsledek měření veličiny číselnou hodnotou a jednotkou - vyjádří objem při dané jednotce jinou jednotkou objemu - vypočítá objem kvádru a krychle podle matematického vztahu	**Měření objemu tělesa** - jednotka objemu, převody jednotek objemu - měření objemu kapalného tělesa - měření objemu pevného tělesa	Př, Vz
- uvede hlavní jednotku hmotnosti a její díly a násobky - zváží dané těleso na rovnoramenných vahách a hmotnost zapíše (s určením odchylky měření) - vyjádří výsledek vážení číselnou hodnotou a jednotkou - určí aritmetický průměr z naměřených hodnot dané veličiny - vyjádří hmotnost při dané jednotce jinou jednotkou hmotnosti	**Měření hmotnosti tělesa** - hmotnost tělesa - rovnoramenné váhy - porovnávání hmotnosti těles - jednotka hmotnosti, převody jednotek hmotnosti - měření hmotnosti pevného a kapalného tělesa	Př, Vz OSV - rozvoj schopnosti poznávání; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozhodovací dovedností

FYZIKA – 6. ROČNÍK

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - uvede jednotku hustoty a vyjádří hustotu při dané jednotce jinou jednotkou hustoty - experimentálně určí hustotu látky ze změřené hmotnosti a objemu - vyhledá hustotu v tabulkách	**Určování hustoty** - hustota látky - jednotka hustoty, převody jednotek hustoty - výpočet hustoty látky - výpočet hmotnosti látek	Z EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí
- posoudí, zda se objem tělesa při dané změně teploty zvětší či zmenší - posoudí, zda se délka kovové tyče při změně teploty zvětší či zmenší - popíše princip teploměru, uvést některé typy teploměrů - uvede jednotku teploty - změří teplotu i rozdíl teplot teploměrem a zapíše výsledek - změří venkovní teplotu, vypočítá průměrnou teplotu, graficky ji znázornění	**Měření teploty tělesa** - změna objemu kapalného a plynného tělesa při zahřívání a ochlazování - změna délky kovové tyče při zahřívání a ochlazování - teploměr - jednotky teploty - měření teploty těles - měření teploty vzduchu	Z, Př, M MV - stavba mediálního sdělení EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí
- uvede hlavní jednotku času, její díly a násobky - změří čas a zapíše výsledek (s určením odchylky měření) - vyjádří výsledek měření veličiny číselnou hodnotou a jednotkou - určí aritmetický průměr z naměřených hodnot dané veličiny - vyjádří čas při dané jednotce jinou jednotkou času	**Měření času** - jednotky času, převody jednotek času - měření času	M, Z VMEGS - Evropa nás zajímá; objevujeme Evropu a svět
- uvede hlavní (základní) jednotku příslušné fyzikální veličiny a její díly a násobky - převede jednotky délky (mm, cm, dm, m, km), jednotky obsahu (mm^2, cm^2, dm^2, m^2, km^2, a, ha), jednotky objemu (mm^3, cm^3, dm^3, m^3, hl, l, ml), jednotky hmotnosti (mg, g, kg, q, t), jednotky času (s, min, hod, den, rok)	**Převádění jednotek – opakování** - jednotky délky a obsahu - jednotky objemu - jednotky hmotnosti - jednotky času	M VMEGS - Evropa nás zajímá; objevujeme Evropu a svět

FYZIKA – 6. ROČNÍK

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - určí, zda daná látka (těleso) patří mezi látky (tělesa) plynná, kapalná či pevná - porovná vlastnosti pevných, plynných a kapalných látek (křehkost, pružnost, tvárnost, pevnost, tekutost, stlačitelnost, rozpínavost) - rozliší na příkladech těleso a látku - doloží na příkladech, působení dvou těles je vždy vzájemné - posoudí v konkrétní situaci, která dvě tělesa na sebe působí - rozliší, zda působením síly došlo ke změně tvaru či pohybu těles	**Látky a tělesa** - tělesa a látky - částicové složení pevných krystalických látek - vlastnosti kapalin a plynů - složení látek - atomy a molekuly, ionty - Brownův pohyb - částicové složení pevných krystalických látek - vlastnosti kapalin a plynů	CH, D, PŘ, Vz EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí
- rozliší fyzikální veličinu od fyzikální jednotky - k dané fyzikální jednotce správně přiřadí fyzikální veličinu a naopak - uvede příklady fyzikálních veličin doplňkových a odvozených - uvede příklady (rozměry) vybraných jiných fyzikálních jednotek - převede jednotky délky (obsahu, objemu, hmotnosti, hustoty, rychlosti)	**Fyzikální veličiny** - mezinárodní jednotky soustavy SI - doplňkové a odvozené jednotky - veličiny - cizí jednotky a veličiny - převody jednotek - látky a jejich vlastnosti, pohyb, světelné jevy, kapaliny a plyny	M VMEGS - Evropa nás zajímá; objevujeme Evropu a svět EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí Ch, Vz, Př, Z
- uvede hlavní jednotku elektrostatického náboje - rozhodne, zda se budou dvě tělesa elektricky přitahovat, či odpuzovat - vysvětlí pojem elektroskop - rozhodne, kdy se jedná o kladný, či záporný iont, a kdy se jedná o elektroneutrální atom - ověří, zda na těleso působí el. síla a zda v daném místě existuje el. pole - vysvětlí pojem el. napětí, uvede jednotku el. napětí - umí změřit velikost napětí pomocí voltmetru vysvětlí princip chemického zdroje napětí	**Elektřina** - elektrický náboj - elektrizování těles - elektrické pole - elektroskop - elektrické napětí - chemický zdroj stejnosměrného el. napětí voltmetr	EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí
- vysvětlí pojem el. proudu a uvede hl. jednotku el. proudu - převádí dané jednotky na jiné jednotky el. proudu - sestaví el. obvod - rozliší vodič a izolant	**Elektrický proud** - co je to el. proud - sestavení el. obvodu, znázornění různých el. obvodů - směr el. proudu v el. obvodu	Ch, Vz VMEGS - Evropa nás zajímá; objevujeme Evropu a svět EVVO

FYZIKA – 6. ROČNÍK

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - popíše el. pole pomocí siločar - určí směr el. proudu - vysvětlí princip vedené el. proudu v kovech - vysvětlí princip galvanického článku - vysvětlí vedení el. proudu v polovodičích a jeho využití - popíše ionizaci plynů a obloukovou lampu - ovládá praktické zapojení el. obvodu – sériové, paralelní - změří el. proud ampérmetrem, zapíše číselnou hodnotu a jednotku	- zapojení měřících přístrojů - vodiče a nevodiče el. proudu (izolanty) - vodivost pevných látek – kovy, kovová vazba - vodivost kapalin – iontové sloučeniny - galvanický článek, akumulátor - polovodiče - různá el. zapojení – sériové, paralelní - vodivost plynů, ionizace, obloukový výboj - ampérmetr - elektřina v atmosféře, hromosvod	- lidské aktivity a problémy životního prostředí OSV - rozvoj schopnosti poznávání; komunikace; kooperace a kompetic; řešení problémů a rozvíjení rozhodovacích dovedností
- vysvětlí rozdíl mezi přírodním a umělým magnetem - vysvětlí vlastnosti magnetu, magnetického pole - zakreslí indukční čáry trvalého magnetu - určí magnetické póly tyčového magnetu - popíše magnetické pole Země	**Elektřina a magnetismus** - magnety přírodní a umělé - póly magnetu - magnetické pole trvalého magnetu - indukční čáry magnetického pole - magnetické pole Země	Z
- objasní pojmy: elektromagnet, elektromagnetické pole cívky s el. polem, elektromagnetická indukce, indukovaný proud, indukované napětí vysvětlí princip el. zvonku	**Elektromagnetické jevy** - elektromagnet - magnetické pole cívky s el. proudem - otáčivý účinek stejnorodého mag. pole na cívku s el. proudem - elektromagnetická indukce elektrický zvonek	Vz VMEGS - Evropa nás zajímá; objevujeme Evropu a svět

FYZIKA – 7. ROČNÍK

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - znázorní orientovanou úsečkou sílu o známé velikosti, směru, působišti - ukáže směr svislý a vodorovný, popíše praktické použití vodováhy a olovnice - změří sílu pomocí siloměru, zapíše výsledek - vysvětlí pojem gravitace, gravitační pole a jeho účinky - používá vztah mezi gravitační silou a hmotností Fg = m.g - pracuje s veličinou g a její jednotkou N / kg	**Poznáváme účinky síly** - síla a její znázornění - jednotky síly - směr vodorovný a svislý, olovnice a vodováha - gravitační síla a hmotnost tělesa - měření síly - siloměr - gravitační síla Země a gravitace ve vesmíru - síla a tvar tělesa – deformační účinky síly síla a pohyb těles	M, Vz EVVO - základní podmínky života VMEGS - Evropa nás zajímá; objevujeme Evropu a svět OSV - komunikace Tv, Př, Vz, Pč
- vysvětlí co je to tření a jak vzniká - na příkladech rozezná rozdíl mezi valivým a smykovým tření - vysvětlí pojem styčná plocha - vysvětlí na čem závisí velikost tření - na příkladech uvede kde je třeba co nejmenšího a kde co největšího tření	**Tření** - třecí síla a tření - odpor prostředí - smykové a valivé tření - tření v technické praxi	VMEGS - Evropa nás zajímá; objevujeme Evropu a svět EVVO - lidské aktivity
- určí graficky i výpočtem výslednici dvou sil stejného, opačného směru - vysvětí, kdy dochází k rovnováze sil a určí graficky dvě a více sil různého směru - charakterizuje těžiště tělesa jako působiště gravitační síly působící na těleso - experimentálně určí polohu těžiště - při řešení praktických úloh využívá poznatek, že poloha těžiště závisí na rozložení látky v tělese - stanoví rozdíl mezi tíhou a gravitační silou tělesa	**Skládání a rozkládání sil** - skládání dvou sil stejného směru - skládání dvou sil opačného směru - skládání dvou a více sil různého směru - rozdíl mezi tíhou a gravitační silou tělesa	M
- objasní podstatu prvního pohybového zákona - objasní podstatu druhého pohybového zákona - objasní podstatu třetího pohybového zákona - použije znalosti pohyb. zákonů při objasňování běžných situací	**Newtonovy zákony** - první Newtonův zákon – zákon setrvačnosti - druhý Newtonův zákon – zákon síly - třetí Newtonův zákon – zákon akce a reakce	Vz, Pč

FYZIKA – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - charakterizuje těžiště tělesa jako působiště gravitační síly působící na těleso - experimentálně určí polohu těžiště - rozezná rovnovážnou polohu těles – volnou, vratkou a stálou - vysvětlí, kdy je těleso stojící na 3 bodech v rovnovážné poloze - určí rameno síly, je-li dáno působiště síly a osa otáčení - používá vztah pro moment: **M = F . r** - vyjádří rovnováhu na páce, kladce, pomocí momentu sil - objasní funkci páky, kladky, v praxi, objasní princip vážení na rovnoramenných vahách, porovná kladku (pevnou, volnou) a kladkostroj, objasní princip nakloněné roviny	**Těžiště a rovnovážná poloha těles** - těžiště geometrického tělesa, tělesa nepravidelného tvaru - rovnovážná poloha těles: volná, stálá, vratká **Otáčivé účinky sil** - účinek síly na těleso otáčivé kolem pevné osy - páka - rovnovážná poloha páky - užití páky - rovnoramenné váhy - pevná kladka - nakloněná rovina	M, Tv OSV - rozvoj schopnosti poznávání; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozhodovací dovedností Pč VMEGS - Evropa nás zajímá; objevujeme Evropu a svět

FYZIKA – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - objasní klid a pohyb tělesa, jako stálost jeho polohy vzhledem k jinému tělesu - na konkrétním příkladu pozná, zda je těleso v klidu či v pohybu vzhledem k jinému tělesu - objasní pojem trajektorie, vysvětlí rozdíl mezi trajektorií a dráhou - uvede, jak se značí dráha a v jakých jednotkách se udává - podle tvaru trajektorie rozezná, zda jde o pohyb přímočarý či křivočarý - popíše pohyb posuvný a otáčivý - rozezná (na základě znalosti dráhy a času), zda se jedná o pohyb rovnoměrný či nerovnoměrný - změří uraženou dráhu tělesa a zapíše výsledek - používá s porozuměním vztah: v = s / t při výpočtu rychlosti pohybu tělesa - experimentálně určí rychlost rovnoměrného pohybu a průměrnou rychlost nerovnoměrného pohybu - vyjádří rychlost při dané jednotce jinou jednotkou rychlosti - vyjádří grafem závislost dráhy na čase při rovnoměrném pohybu a vyčte z něj hodnoty času a rychlosti	**Pohyb tělesa** - klid a pohyb tělesa - trajektorie a dráha - druh pohybu – posuvný, otáčivý - rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb - přímočarý a křivočarý pohyb - dráha při rovnoměrném pohybu tělesa - rychlost - jednotky rychlosti, převody jednotek rychlosti - průměrná rychlost nerovnoměrného pohybu - výpočet rychlosti - měření rychlosti - grafické znázornění rychlosti pohybu a dráhy pohybu	Z, M, Př, Ov, Vz VMEGS - Evropa nás zajímá; objevujeme Evropu a svět OSV - seberegulace a sebeorganizace

FYZIKA – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - charakterizuje zdroj světla jako těleso, jež samo vysílá světlo - rozlišit zdroj světla od tělesa, které světlo odráží - charakterizuje bodový a plošný zdroj světla - na konkrétních příkladech rozliší různá optická prostředí (průhledné, průsvitné, neprůhledné) - objasní a načrtne vznik rozbíhavého a rovnoběžného svazku paprsku pomocí clony - objasní vznik stínů za tělesem - objasní vznik zatmění Slunce a Měsíce - uvede vlastnosti rychlosti světla	**Světelné jevy** - světlo a světelné zdroje - optická prostředí - barvy spektra - světelný paprsek, šíření světla a stín, - měsíční fáze - zatmění Slunce a Měsíce - rychlost světla	Z, Př EVVO - základní podmínky života na Zemi EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí VMEGS - Evropa nás zajímá; objevujeme Evropu a svět
- vysvětlí zákon odrazu světla (odražený a dopadající paprsek leží v jedné rovině a úhel odrazu se rovná úhlu dopadu), aplikuje tento zákon při objasňování principu zobrazení předmětu rovinným zrcadlem - rozpozná duté a kulové zrcadlo, objasní pojmy ohnisko, ohnisková vzdálenost (dutého a kulového zrcadla) - popíše, jak se chovají paprsky význačného směru na kulovém zrcadle a aplikuje tuto znalost při objasnění principu zobrazení předmětu kulovým zrcadlem - určí, zda nastává lom od kolmice, či ke kolmici	**Odraz světla na rozhraní dvou prostředí** - zobrazení zrcadlem - odraz světla na rovinném rozhraní dvou prostředí - zobrazení předmětu rovinným zrcadlem - kulová zrcadla - odraz paprsků význačného směru na kulovém zrcadle - zobrazení předmětu kulovým zrcadlem	M, OV, D OSV - seberegulace a sebeorganizace; rozvoj schopnosti poznávání; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozvoj rozhodovacích dovedností
- charakterizuje pojem mezní úhel - rozpozná spojku a rozptylku, objasnit pojmy ohnisko, ohnisková vzdálenost - objasní krátkozrakost a dalekozrakost oka - popíše lupu, mikroskop, dalekohled a určit použití - popíše fotoaparát a jeho použití	**Lom světla na rozhraní dvou optických prostředí** - zobrazení tenkou čočkou - lom světla na rovinném rozhraní dvou optických prostředí - úplný odraz světla - čočky - zobrazení předmětu tenkou čočkou - optické vlastnosti oka, optické přístroje	M, D, Př

FYZIKA – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák - charakterizuje tlakovou sílu, používá vztah pro výpočet tlaku p = F / S - na praktických příkladech uvede, jak lze zvětšit (zmenšit) tlak, uvede hlavní jednotku tlaku, její díly a násobky - při výpočtech používá vztah pro výpočet síly: F = S . p	**Tlaková síla a tlak** - tlaková síla, tlak, jednotky tlaku Přenášení tlakové síly v pevných látkách - deformace těles - výpočet tlaku	M, Vz
- objasní podstatu Pascalova zákona - charakterizuje hydrostatický tlak - objasní využití Pascalova zákona v hydraulickém zařízení a popíše účinky gravitační síly na kapalinu - objasní vznik vztlakové síly při ponoření tělesa do kapaliny - objasní podstatu Archimédova zákona, vyvodí (z pozorování vztlakové a gravitační síly), zda se těleso potopí, bude vznášet, bude plavat	**Tlak v kapalinách** - hydrostatický tlak - Pascalův zákon - výpočet hydrostatického tlaku - hydraulické zařízení - spojené nádoby - účinky gravitační síly Země na kapalinu - vztlaková síla působící na těleso v kapalině - vztlaková síla, výpočet vztlakové síly - Archimédův zákon - potápění, plování a vznášení stejnorodého tělesa v kapalině	M, Z, Př, Vz VMEGS - Evropa nás zajímá; objevujeme Evropu a svět OSV - rozvoj schopnosti poznávání; komunikace; řešení problémů a rozvíjení rozhodovacích dovedností
- charakterizuje atmosférický tlak - určí (porovnáním tlaku v uzavřené nádobě a tlaku atmosférického), zda bude v nádobě přetlak či podtlak - objasní princip rtuťového teploměru, aneroidu - uvede, jak se mění atmosférický tlak s nadmořskou výškou, určí tzv. normální tlak - objasní pojem: vztlaková síla v atmosféře; uvede příklady praktického využití vztlakové síly - uvede, k čemu se používá manometr, popíše, jak tento přístroj funguje	**Tlak v plynech** - atmosféra Země - atmosférický tlak - měření a změny atmosférického tlaku - vztlaková síla působící na těleso v atmosféře Země - tlak plynu v uzavřené nádobě - měření tlaku vzduchu	Z, Př EVVO – Základní podmínky života EVVO – Lidské aktivity a problémy životního prostředí

FYZIKA – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák - charakterizuje fyzikální veličinu el. odpor - vysvětlí, na čem závisí odpor vodiče - uvede hl. jednotku el. odporu, některé její násobky, převádí jednotky el. odporu, při řešení konkrétních úloh použije Ohmův zákon, vztah: R=U/I - vysvětlí princip reostatu, děliče napětí - zapojí správně polovodičovou diodu v závěrném či propustném směru a ověří její usměrňovací účinek - vysvětlí vedení proudu v polovodičích jako usměrněný pohyb volných elektronů a děr - vysvětlí funkci pojistky v elektrickém obvodu - vysvětlí rozdíl mezi pojistkou a jističem	**Elektrický odpor** - el. odpor vodiče - Ohmův zákon pro kovy - řešení jednoduchých el. obvodů - na čem závisí odpor vodiče - reostat, dělič napětí - dioda - ochrana před zkratem a přetížením el. obvodu - pojistka, jistič	Vz, M, Př VMEGS - Evropa nás zajímá; objevujeme Evropu a svět
- vysvětlí tepelné účinky el. proudu - rozliší pojmy příkon a práce el. proudu - při řešení konkrétních úloh použije vztahy pro el. práci a výkon: **P = U . I W = U . I . t** - používá jednotky příkonu a její převody - použije elektroměr v běžné domácnosti, ovládá jeho odečet - vysvětlí princip žárovky, zná některé Edisonovy objevy	**Příkon a energie el. proudu** - tepelné účinky el. proudu - příkon a práce el proudu - elektroměr - žárovka, Edison	M, Z, Vz EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí VMEGS - Evropa nás zajímá; objevujeme Evropu a svět
- uvede hlavní jednotku práce a výkonu, uvede některé jejich díly a násobky - používá vztahy W= F . S, P = W / t - při řešení problémů užívá vztah pro výpočet polohové energie E_p= m . g . h - při řešení problémů užívá vztah pro výpočet pohybové energie E_k= ½ .m .v^2 změří a vypočítá výkon při tělesné námaze	**Práce, výkon, energie** - mechanická práce a výkon - mechanická energie - přeměny mech. energie - energie – polohová a kinetická - účinnost - práce při zvedání tělesa na páce, pevné kladce a nakloněné rovině - LP: Velikost výkonu při vystupování a vzpírání energie v denním životě, energie vody a větru	Tv, Pč EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí OSV - rozvoj schopnosti poznávání; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů

FYZIKA – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - uvést hl. jednotku práce a výkonu - při řešení problémů a úloh používat vztahy: W= F . S P= W/ t - při řešení problémů a úloh používat vztah E_p = m . g . h - při řešení problémů a úloh používat vztah - E_k = ½ *m*v^2	**Práce, energie, elektřina** - mechanická práce, výkon - pohybová a polohová energie tělesa - druhy energií	Př, Z EVVO - základní podmínky života - lidské aktivity a problémy životního prostředí
- charakterizovat vnitřní energii tělesa jako celkovou polohovou a pohybovou energii jejich částic - v konkrétních problémových úlohách určit, jak se mění vnitřní energie tělesa při konání práce a při tepelné výměně - rozpoznat formy tep. výměny – vedením, prouděním, zářením - určit množství přijatého či odevzdaného tepla tělesem ze znalosti hmotnosti a změny teploty tělesa a měrné tepelné kapacity	**TEPLO** **Teplo a vnitřní energie** - vnitřní energie tělesa - změna vnitřní energie tělesa při konání práce a při tepelné výměně - měrná tepelná kapacita - šíření tepla	Ch
- vyhledat v tabulkách měrné tepelné kapacity látek - rozpoznat základní skupenské poměry (tání, tuhnutí, zkapalnění, vypařování, sublimace, desublimace, var) - určit skupenské tání tělesa - vymezit hlavní faktory, na nichž závisí rychlost vypařování kapaliny a teplota varu kapaliny - vymezit podmínky, za nichž nastává zkapalnění vodní páry ve vzduchu	**Teplo, změny skupenství** - teplo, teplota - tání a tuhnutí - vypařování a zkapalnění - var - sublimace a desublimace - var za sníženého a zvýšeného tlaku - anomálie vody	

FYZIKA – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - definuje pojem počasí - vyjmenuje základní meteorologické prvky - vysvětlí princip barografu - vysvětlí pojmy rosa, jinovatka, námraza, mlha - rozdělí tepelné motory, vysvětlí princip jejich činnosti, vysvětlí, kde se používají	**Tepelné jevy v životě** - meteorologie - práce plynu - tepelné motory	Z, Př VMEGS - Evropa nás zajímá; objevujeme Evropu a svět EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí
- uvede příklady periodických dějů z praxe a přírody a správně k nim určí periodu - vysvětlí pojmy frekvence, perioda a uvede, na čem závisí tyto veličiny - popíše, z čeho se skládá matematické kyvadlo a na čem závisí jeho perioda rozliší tón a hluk - uvede některé možnosti zmenšování škodlivých vlivů nadměrného hlasitého zvuku na člověka - uvede zdroje zvuku ve svém prostředí, odůvodní, proč je přítomnost látkového prostředí nezbytnou podmínkou pro šíření zvuku - objasní odraz zvuku jako odraz zvukového rozruchu od překážky, vysvětlí vznik ozvěny - využije poznatek, že rychlost zvuku závisí na prostředí, v němž se zvuk šíří	**Zvukové děje** - periodické děje a jejich znázornění - vznik vlnění a jeho druhy - popis a vlastnosti vlnění - elektromagnetické vlnění - matematické kyvadlo - zvuk, zdroje zvuku, šíření zvuku - tón, výška, barva zvuku, kmitočet - - hlasitost zvuku, hluk a ochrana před ním - zvuk a hudba - záznam a přenos zvuku - odraz zvuku, ozvěna a dozvuk	Vz OSV - rozvoj schopnosti poznávání; komunikace; kooperace a kompetice; řešení problémů a rozvíjení rozhodovacích dovedností

FYZIKA – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - charakterizuje střídavé napětí pomocí periody a kmitočtu - rozliší stejnosměrný proud od střídavého na základě jejich časového průběhu - popíše grafické znázornění střídavého proudu - objasní princip stavby elektromagnetu, alternátoru - vysvětlí výrobu el. energie v elektrárně - objasní činnost transformátoru - používá s porozuměním transformační poměr - popíše princip dynama, žárovky, indukčního vařiče - vysvětlí vynález hromosvodu	**Jak se vyrábí a přenáší elektřina** - zdroje střídavého el. napětí - jak měníme velikost střídavého el. napětí - grafické znázornění stř. proudu - transformace stejnosměrného napětí - transformátor - transformační poměr - výroba a přenos el. energie - fotovoltaický článek – ekologický zdroj energie - princip některých el. zařízení - dynamo, žárovka, indukční vařič	Př, Vz EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí VMEGS - Evropa nás zajímá; objevujeme Evropu a svět
- rozpozná v jed. případech vzájemnou přeměnu jedné formy energie na jinou a využívá těchto znalostí při objasňování procesů v přírodě a v praktickém životě - objasní pojmy jaderná síla, jaderná energie - určí, co udává protonové číslo, nukleonové číslo - uvede příklady přirozených radionuklidů a umělých radionuklidů - vysvětlí princip řetězové reakce - uvede štěpnou reakci jádra atomu uranu 235 - vysvětlí princip jaderného reaktoru a jaderné elektrárny	**Energie a její přeměny** - druhy energií, přeměna energií - radioaktivita – objev, přirozená a umělá radioaktivita, přirozené radionuklidy - jaderná energie, jaderná síla - štěpení jader atomu uranu - řetězová reakce - jaderný reaktor - jaderná elektrárna	EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí VMEGS - Evropa nás zajímá; objevujeme Evropu a svět
- vymezí Sluneční soustavu - objasní střídání dne a noci, střídání ročních období - charakterizuje Sluneční soustavu jako soustavu vesmírných těles tvořenou Sluncem, jeho planetami, měsíci planet, planetkami a kometami, ve které planetky a planety obíhají kolem Slunce pod vlivem jeho gravitačního pole - objasní vznik měsíčních fází, uvést základní rozdíly mezi hvězdou a planetou - charakterizuje složení hvězd, vznik a zánik hvězd - zná astronomické jednotky pro určení vzdálenosti ve vesmíru - zná některá souhvězdí a orientuje se pomocí nich na obloze - uvede důležité vesmírné objevy	**Vesmír** - Sluneční soustava a pohyby jejích těles - Země a její rotace - pohyb Země ve Sluneční soustavě - důsledky pohybu Země - hvězdy a jejich složení, slunce - vznik a zánik hvězdy - jednotky délky užívané v astronomii - určování vzdálenosti ve vesmíru - orientace na obloze podle hvězd - souhvězdí - astronomická technika - člověk a vesmír	Z, M, D VMEGS - Evropa nás zajímá; objevujeme Evropu a svět EVVO - základní podmínky života; lidské aktivity a problémy životního prostředí

4.6.2 CHEMIE

Obsah vzdělávacího oboru

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Chemie je jedním z vyučovacích předmětů ŠVP, který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědeckých poznatků a jejich aplikací v praktickém životě, rozvíjení dovedností objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Učí žáky rozlišovat příčiny chemických dějů, souvislost i a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů.
Výuka směřuje k:
- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí na příkladech směsí, chemických látek a jejich reakcí s využitím jednoduchých chemických pokusů, řešení problémů a zdůvodňování správného jednání v praktických situacích;
- vytváření potřeb objevovat a vysvětlovat chemické jevy, zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů;
- získávání a upevňování dovedností pracovat podle pravidel bezpečné práce s chemikáliemi a dovednosti poskytnout první pomoc při úrazech s vybranými nebezpečnými látkami.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Chemie je povinným vyučovacím předmětem pro žáky 2. stupně ZŠ v 8. a 9. ročníku, v nichž se vyučuje ve dvouhodinové týdenní dotaci. Ve vyučovacím předmětu Chemie je naplňována část vzdělávacího obsahu oboru Výchova ke zdraví. Předmět svým charakterem (a vzdělávacím obsahem) velmi často přesahuje do dalších vzdělávacích oborů (Fyzika, Přírodopis, Zeměpis, Člověk a svět práce aj.) a do povinně vyučovaného tématu „Ochrana člověka za mimořádných situací “. Výuku některých celků je proto vhodné realizovat formou krátkodobých mezipředmětových projektů.

2. stupeň

POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE
Očekávané výstupy
žák
CH-9-1-01 určí společné a rozdílné vlastnosti látek
CH-9-1-02 pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí
CH-9-1-03 objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
CH-9-1-01p rozliší společné a rozdílné vlastnosti látek
CH-9-1-02p pracuje bezpečně s vybranými běžně používanými nebezpečnými látkami
CH-9-1-03p reaguje na případy úniku nebezpečných látek
- rozpozná přeměny skupenství látek

Učivo

- **vlastnosti látek** – hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek.
- **zásady bezpečné práce** – ve školní pracovně (laboratoři) i v běžném životě
- **nebezpečné látky a přípravky** – H – věty a P – věty, výstražné symboly a jejich význam
- **mimořádné události** – havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek

SMĚSI
Očekávané výstupy
žák
CH-9-2-01 rozlišuje směsi a chemické látky
CH-9-2-02 vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení
CH-9-2-03 vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek
CH-9-2-04 navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi
CH-9-2-05 rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití
CH-9-2-06 uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
CH-9-2-01p pozná směsi a chemické látky
CH-9-2-02p rozezná druhy roztoků a jejich využití v běžném životě
CH-9-2-05p rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich použití
CH-9-2-06p uvede zdroje znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí

Učivo

- **směsi** – různorodé, stejnorodé roztoky; hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku; koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok; vliv teploty, míchání a plošného obsahu pevné složky na rychlost jejího rozpouštění do roztoku; oddělování složek směsí (usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace)
- **voda** – destilovaná, pitná, odpadní; výroba pitné vody; čistota vody
- **vzduch** – složení, čistota ovzduší, ozónová vrstva

ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY
Očekávané výstupy
žák
CH-9-3-01 používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech
CH-9-3-02 rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech
CH-9-3-03 orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
CH-9-3-02p uvede nejobvyklejší chemické prvky a jednoduché chemické sloučeniny a jejich značky
CH-9-3-03p rozpozná vybrané kovy a nekovy a jejich možné vlastnosti

Učivo

- **částicové složení látek** – molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích, elektrony
- **prvky** – názvy, značky, vlastnosti a použití vybraných prvků, skupiny a periody v periodické soustavě chemických prvků; protonové číslo

- **chemické sloučeniny** – chemická vazba, názvosloví jednoduchých anorganických a organických sloučenin

CHEMICKÉ REAKCE
Očekávané výstupy
žák
CH-9-4-01 rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání
CH-9-4-02 přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu
CH-9-4-03 aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
CH-9-4-01p pojmenuje výchozí látky a produkty nejjednodušších chemických reakcí

Učivo

- **chemické reakce** – zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost
- **klasifikace chemických reakcí** – slučování, neutralizace, reakce exotermní a endotermní
- **faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí** – teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza
- **chemie a elektřina** – výroba elektrického proudu chemickou cestou

ANORGANICKÉ SLOUČENINY
Očekávané výstupy
žák
CH-9-5-01 porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí
CH-9-5-02 vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet
CH-9-5-03 orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
CH-9-5-01p popíše vlastnosti a použití vybraných prakticky využitelných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a zná vliv těchto látek na životní prostředí
CH-9-5-03p orientuje se na stupnici pH, změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem
- poskytne první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxidem

Učivo

- **oxidy** – názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů
- **kyseliny a hydroxidy** – kyselost a zásaditost roztoků; vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů
- **soli kyslíkaté a nekyslíkaté** – vlastnosti, použití vybraných solí, oxidační číslo, názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů

ORGANICKÉ SLOUČENINY
Očekávané výstupy

žák
CH-9-6-01 rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
CH-9-6-02 zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy
CH-9-6-03 rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
CH-9-6-04 orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktech biochemického zpracování, především bílkovinách, tucích, sacharidech
CH-9-6-05 určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu
CH-9-6-06 uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
CH-9-6-02p zhodnotí užívání paliv jako zdrojů energie
CH-9-6-02p vyjmenuje některé produkty průmyslového zpracování ropy
CH-9-6-06p uvede příklady bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v potravě z hlediska obecně uznávaných zásad správné výživy

Učivo

- **uhlovodíky** – příklady v praxi významných alkanů, uhlovodíků s vícenásobnými vazbami a aromatických uhlovodíků
- **paliva** – ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva
- **deriváty uhlovodíků** – příklady v praxi významných alkoholů a karboxylových kyselin
- **přírodní látky** – zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v lidském těle

CHEMIE A SPOLEČNOST
Očekávané výstupy
žák
CH-9-7-01 zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
CH-9-7-02 aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe
CH-9-7-03 orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
CH-9-7-01p uvede příklady využívání prvotních a druhotných surovin
CH-9-7-03p zhodnotí využívání různých látek v praxi vzhledem k životnímu prostředí a zdraví člověka

Učivo

- **chemický průmysl v ČR** – výrobky, rizika v souvislosti s životním prostředím, recyklace surovin, koroze
- **průmyslová hnojiva**
- **tepelně zpracovávané materiály** – cement, vápno, sádra, keramika
- **plasty a syntetická vlákna** – vlastnosti, použití, likvidace
- **detergenty a pesticidy, insekticidy**
- **hořlaviny** – význam tříd nebezpečnosti
- **léčiva a návykové látky**

CHEMIE – 8.ročník

výstup	učivo	vazby a přesahy
Žák: - zařadí chemii mezi přírodní vědy - uvede, čím se chemie zabývá, jaké postupy využívá - rozliší fyzikální tělesa a látky - uvede příklady chemického děje - rozpozná u běžně známých dějů, zda dochází k přeměnám látek - uvede příklady chemické výroby ve svém okolí a zhodnotí význam i případná rizika pro společnost a pro obyvatele v okolí chemických závodů	**Úvod do chemie** - vymezení předmětu chemie - látky a tělesa - pozorování, měření, pokus - chemické děje - chemická výroba	F EVVO -lidské aktivity a problémy životního prostředí -průmysl, zemědělství a ŽP
- uvede základní fyzikální a chemické vlastnosti látek (barva, zápach, hustota, teplota tání, teplota varu, rozpustnost ve vodě, tepelná a elektrická vodivost) - rozliší známé látky podle jejich různých vlastností (barva, zápach, rozpustnost ve vodě) - navrhne a provede jednoduché chemické pokusy a zaznamená a zaznamená jejich výsledek - popíše společné a rozdílné vlastnosti vybraných látek - rozpozná skupenství látek a jejich změny (tání, tuhnutí, vypařování, zkapalnění, sublimace) - vyhledá v tabulkách (u vybraných látek) hodnoty hustoty, teploty tání, teploty varu a orientuje se v jejich hodnotách	**Vlastnosti látek** - vlastnosti látek – barva, skupenství, rozpustnost ve vodě, hustota, tepelná a elektrická vodivost, - změny skupenství – tání, tuhnutí, vypařování, zkapalnění, sublimace	F, Př EVVO - ochrana ŽP - chem.odpady, ekologická zátěž - Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- uvede zásady bezpečné práce v chemické laboratoři, poskytne a přivolá první pomoc při úrazu - uvede příklady nebezpečných chemických látek a zásady pro bezpečné práce s nimi	**Bezpečnost při experimentální chemii** - zásady bezpečnosti práce v laboratoři - první pomoc při úrazu v laboratoři	

CHEMIE – 8.ročník

výstup	učivo	vazby a přesahy
Žák: - rozliší různorodé směsi - rozliší různé druhy různorodých směsí (suspenze, emulze, pěna, aerosol – dým, mlha), uvede příklady z běžného života - uvede příklad pevné, kapalné a plynné stejnorodé směsi - správně (v souvislostech) použije pojmy: složky roztoku, rozpouštěná látka, rozpouštědlo, rozpustnost, koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok - aplikuje poznatky o vlivu teploty, míchání a plošného obsahu povrchu rozpouštěné látky na rychlost jejího rozpouštění při vysvětlování známých situací z běžného života - s pomocí vzorce spočítá příklady na výpočet složení roztoků (hmotnostní zlomek, hmotnost roztoku, hmotnost rozpouštěné látky) a připraví roztok o požadovaném složení (v %) - vysvětlí pojem nasycený a nenasycený roztok	**Směsi** - různorodé a stejnorodé směsi (roztoky) - složky směsi - složení roztoků - hmotnostní zlomek	F, M OSV - řešení problémových úloh - rozhodovací dovednosti - komunikace a spolupráce - vyhledávání informací (NET tabulky)
- sestaví jednoduchou filtrační aparaturu a provede filtraci - popíše jednoduchou destilační aparaturu a vysvětlí princip destilace - navrhne postup oddělování složek směsí v běžném životě - vysvětlí princip usazování a krystalizace - uvede příklad chemické výroby založené na oddělování složek směsí	**Oddělování složek směsí** - přebírání (separování), usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace	F, Př OSV – Rozvoj schopnosti poznávání - Komunikace - Kooperace a kompetice - Řešení problémů a rozvíjení rozhodovacích dovedností

CHEMIE – 8.ročník

výstup	učivo	vazby a přesahy
Žák: - rozezná a pojmenuje různá skupenství vody v přírodě - na příkladech uvede význam vody pro život na Zemi - uvede základní vlastnosti vody a její využití v praxi - rozliší vodu destilovanou, pitnou, užitkovou, odpadní a uvede příklady jejich výskytu a použití - vysvětlí pojem měkká, tvrdá a minerální voda - popíše oběh vody v přírodě, vysvětlí jeho princip - prokáže znalost složení vzduchu (dusík a kyslík v %) - charakterizuje kyslík jako nezbytnou složku pro hoření látek - vysvětlí princip hašení, uvede telefonní číslo hasičů - popíše, jak poskytne první pomoc při popáleninách, uvede telefonní číslo rychlé zdravotnické pomoci - popíše, co je teplotní inverze a smog, uvede příklady zdrojů informací o čistotě ovzduší - vysvětlí pojem skleníkový efekt, uvede jeho příčinu a důsledky - uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v přírodě i v domácnosti - navrhne, jak lze v nejbližším okolí omezovat znečišťování vody a vzduchu - uvede příklady z praxe dokazující, že látky se skládají z pohybujících se částic - používá pojem atom, molekula ve správných souvislostech - popíše složení atomu a vznik kationtu a aniontu z neutrálních atomů	**Voda a vzduch** - voda – destilovaná, pitná, odpadní - výroba pitné vody - čistota vody - vzduch – složení, vlastnosti - čistota ovzduší - ozónová vrstva **Částicové složení látek** - molekuly, atomy, protony, neutrony, atomové jádro, elektrony, elektronový obal, valenční elektrony, ionty	F, Př, Z, Vz EVVO Lidské aktivity a problémy životního prostředí -voda (vztah vody a života, význam pro lidstvo, pitná voda u nás a ve světě, řešení…) - vodní zdroje - ovzduší (význam pro život na zemi, čistota ovzduší u nás a ve světě) - příčiny znečišťování vody a ovzduší -ochrana vody a ovzduší -ochrana přírodních zdrojů vody, omezování její spotřeby -zabraňování znečišťování vody a ovzduší: podíl státu a člověka samého – příklady - příčiny globálního oteplení - klimatické změny F

CHEMIE – 8.ročník

výstup	učivo	vazby a přesahy
Žák: - používá značky a názvy nejznámějších chemických prvků: Ag, Al, Au, Ba, B, Br, C, Ca, Cl, Cr, Cu, F, Fe, Ge, H, He, Hg, I, Li, K, Mg, Mn, N, Na, Ni, O, Os, P, Pb, Pt, S, Si, Sn, Zn - vysvětlí, co udává počet protonů - vyhledá v tabulkách názvy prvků k daným protonovým - číslům, a naopak a zapíše správně k dané značce prvku protonové číslo - používá pojmy chemická látka, chemický prvek, chemická sloučenina a chemická vazba ve správných souvislostech - rozliší chemickou značku prvku a chemický vzorec sloučeniny - odvodí složení chemické látky ze vzorce (a z modelu molekuly) - chemické sloučeniny (počet prvků a jejich název, počet atomů jednotlivých prvků v molekule) - vysvětlí podstatu chem.vazby - rozpozná typ chem. vazby podle rozdílu elektronegativit prvků ve sloučenině - definuje pojem izotop a uvede příklady izotopů vodíku a uranu	**Chemické prvky a chemické sloučeniny** - chemické prvky - vybrané názvy a značky chemických prvků - protonové číslo - elektronegativita - chemická vazba – vznik, typy chem. vazeb - izotopy	F, Př, Z EVVO Lidské aktivity a problémy životního prostředí - toxické kovy ochrana zdraví, ekologická zátěž) - kovy nezbytné pro život - důležité nekovy – vznik a rozvoj života na zemi - průmyslový rozvoj, vliv globalizace – odpady, hospodaření s nimi F, Př
- rozliší kovy a nekovy (popíše hlavní rozdíly) - uvede příklady vlastností a praktického využití vybraných kovů (Fe, Al, Zn, Cu, Ag, Au, Hg) - uvede základní složky slitin kovů (mosaz, bronz, dural) - uvede příklady praktického využití nekovů (H, O, Cl, S, C, P, N) - rozliší periody a skupiny v periodické soustavě chemických prvků a vyhledá prvky s podobnými vlastnostmi	**Chemické prvky a periodická soustava prvků** - kovy – Fe, Al, Zn, Cu, Ag, Au, Hg, Pb - slitiny – ocel, mosaz, bronz, dural - alkalické kovy - kovy alkalických zemin - nekovy – H, O, Cl, S, C, P, N, halogeny - polokovy – Si	

CHEMIE – 8.ročník

výstup	učivo	vazby a přesahy
Žák: - rozliší výchozí látky a produkty chemické reakce a určí je správně v konkrétních příkladech - provede jednoduché chemické reakce (včetně jednoduché přípravy plynů a jejich jímání) - uvede příklady chemických reakcí probíhajících v přírodě	**Chemické reakce** - výchozí látky a produkty - chemický děj - endotermický a exotermický děj	F
- uvede zákon zachování hmotnosti pro chemické reakce a využije ho při řešení úloh - zapíše jednoduchými chemickými rovnicemi vybrané chemické reakce - přete chemické rovnice (včetně použití látkového množství) - provede jednoduché výpočty z chemických rovnic s užitím veličin *n, M, m, V, c*	**Chemické rovnice** - zákon zachování hmotnosti - látkové množství - molární hmotnost - úpravy (vyčíslení) chemických rovnic	M
- určí oxidační číslo atomů prvků v oxidech - zapíše z názvů vzorce oxidů, a naopak ze vzorců jejich názvy - popíše vlastnosti a použití vybraných oxidů a posoudí vliv těchto látek na životní prostředí	**Oxidy** - oxid siřičitý, sírový, uhličitý, uhelnatý, vápenatý, dusnatý, dusičitý, křemičitý - názvosloví oxidů, oxidační číslo - skleníkový efekt	Př, Vz EVVO - lidské akt. a problémy ŽP - skleníkové plyny a ŽP (vlastní názor, příklady problémů a řešení) - vliv průmyslu na ŽP - prostředí a zdraví - příčiny globálního oteplení - klimatické změny
- určí oxidační číslo atomů prvků v sulfidech - zapíše z názvů vzorce sulfidů, a naopak ze vzorců jejich názvy	**Sulfidy** - sulfid olovnatý, zinečnatý - názvosloví sulfidů	
	Halogenidy - fluoridy, chloridy, bromidy, jodidy - názvosloví halogenidů	Vz

CHEMIE – 8.ročník

výstup	učivo	vazby a přesahy
Žák: - popíše vlastnosti a použití vybraných kyselin, bezpečné ředění jejich koncentrovaných roztoků a první pomoc při zasažení lidského těla těmito látkami - zapíše z názvů kyselin vzorec a ze vzorců jejich názvy - zapíše z názvů vzorec vybraných bezkyslíkatých kyselin (HCl, HF, HBr, HI) a ze vzorců jejich názvy - vysvětlí vznik kyselých dešťů, zhodnotí jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet	**Kyseliny** - kyseliny – chlorovodíková, sírová, dusičná - názvosloví kyselin - bezkyslíkaté a kyslíkaté kyseliny - kyselé deště	**Př, Vz** EVVO - lidské akt. a problémy ŽP - ochrana ŽP – vliv a důsledky kyselých dešťů na přírodní prostředí, způsoby ochrany
- popíše vlastnosti a použití vybraných hydroxidů, jejich bezpečné rozpouštění ve vodě a první pomoc při zasažení lidského těla těmito látkami - zapíše z názvů hydroxidů vzorec a ze vzorců jejich názvy	**Hydroxidy** - hydroxidy – sodný, draselný, vápenatý, amonný - názvosloví hydroxidů	Př EVVO - lidské akt. a problémy ŽP - půda, voda, vzduch a jejich pH - ohrožování ŽP a biodiverzity přírodních druhů - příčiny klimatických změn, vliv na rostliny a živočichy
- rozliší kyselé a zásadité roztoky pomocí indikátorů pH - orientuje se na stupnici pH a změří pH roztoku univerzálním papírkem	**Kyselost a zásaditost roztoků, pH**	OSV - Rozvoj schopnosti poznávání - Komunikace - Kooperace a kompetice - Řešení problémů a rozvoj rozhodovacích dovedností

CHEMIE – 9.ročník

výstup	učivo	vazby a přesahy
Žák: - bezpečně provede neutralizaci velmi zředěných roztoků - známých kyselin a hydroxidů, uvede názvy a vzorce výchozích látek a produktů a zapíše je chemickými rovnicemi - uvede příklady uplatnění neutralizace v praxi - rozliší, které látky patří mezi soli - připraví jednoduchým způsobem sůl - zapíše z názvů vybraných solí vzorce a ze vzorců jejich názvy - vysvětlí rozdíl mezi měkkou a tvrdou vodou - uvede příklady uplatnění solí v praxi - uvede význam průmyslových hnojiv a posoudí jejich vliv na životní prostředí - popíše složení, vlastnosti a použití nejznámějších stavebních pojiv (vápenná malta, sádra, cement, beton) - vysvětlí pojem keramika, uvede příklady využití keramiky - - definuje redoxní reakci, oxidaci a redukci - určí, které ze známých reakcí patří mezi redoxní reakce - provede jednoduché redoxní reakce - umí doplnit do rovnice redoxní reakce oxidační čísla atomů prvků, zapíše oxidaci a redukci - třídí kovy na neušlechtilé a ušlechtilé, na základě řady reaktivita kovů porovná schopnost kovů vytěsňovat vodík nebo jiný kov v řadě - - - popíše princip výroby surového železa a oceli - vysvětlí pojem koroze, uvede příklady činitelů ovlivňujících rychlost koroze, uvede způsoby ochrany ocelových výrobků před korozí - vysvětlí podstatu galvanického článku a uvede příklady praktického využití - definuje elektrolýzu, podmínky elektrolýzy - objasní pojmy elektrolyt, elektroda, katoda, anoda- - provede elektrolýzu, sestaví rovnice probíhající na katodě a anodě a určí vzniklé produkty - uvede příklady průmyslového využití elektrolýzy	**Neutralizace, soli** - podstata neutralizace - vznik solí - vlastnosti solí - názvy a vzorce síranů, dusičnanů, uhličitanů, fosforečnanů - hydrogensoli, hydráty solí **Využití solí** - průmyslová hnojiva (N, P, K, stopové prvky) - vápenná malta, sádra, cement, beton - keramika **Redoxní reakce** - oxidace a redukce - redoxní reakce kovů - výroba železa a oceli - koroze - galvanický článek, akumulátor - elektrolýza a její průmyslové využití (výroba Al, H_2, Cl_2 a NaOH)	Př EVVO – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a ŽP OSV - Rozvoj schopnosti poznávání - Komunikace - Kooperace a kompetice - Řešení problémů a rozvoj rozhodovacích dovedností Př, Z EVVO – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a ŽP, průmysl a ŽP F, M EVVO - lidské akt. a problémy ŽP OSV - Rozvoj schopnosti poznávání - Komunikace - Kooperace a kompetice - Řešení problémů a rozvoj rozhodovacích dovedností

CHEMIE – 9.ročník

výstup	učivo	vazby a přesahy
Žák: - uvede příklady fosilních a průmyslově vyráběných paliv a popíše jejich vlastnosti a použití uvede příklady fosilních a průmyslově vyráběných paliv, popíše jejich vlastnosti a použití posoudí vliv těžby a spalování různých druhů paliv (včetně pohonných látek pro automobily) na životní prostředí rozliší obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie, zhodnotí jejich využívání z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi popíše složení uhlí, ropy, zemního plynu, objasní nevýhody a ekologické problémy spojené s jejich těžbou, dopravou a zpracováním - uvede využití produktů zpracování uhlí, ropy, zem. plynu - vysvětlí principy tepelné a jaderné elektrárny - charakterizuje obnov. zdroje – slunce, vítr, vodu, biomasu a horké prameny, vysvětlí výhody a nevýhody jejich využití	**Zdroje energie** - neobnovitelné zdroje energie - uhlí, ropa, zemní plyn - elektrárny v ČR - obnovitelné zdroje energie - sluneční energie, energie větru, energie vody, biomasa, geotermální energie - fosilní a průmyslově vyráběná paliva	F, Př, Z EVVO – lidské aktivity a problémy ŽP, půda, voda, vzduch a jejich pH, ohrožování ŽP a biodiverzity přírodních druhů, příčiny klimatických změn, vliv na rostliny a živočichy OSV – Rozvoj schop. Poznávání, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problémů a rozvoj rozhodovacích dovedností
- rozliší podle vzorců látky anorganické a organické - definuje organickou látku, popíše její složení - provede srovnání vlastností org. a anorg. látky - popíše charakteristické vlastnosti org. látek - určí nebezpečnost org. látek podle označení výstražnými symboly - zná a dodržuje zásady bezpečnosti práce při manipulaci s organickými látkami - uvede zdroje org. sloučenin, suroviny pro jejich výrobu - objasní vaznost atomu uhlíku, rozpozná a popíše tvary uhlíkatých řetězců - sestaví modely znázorňující vazbu jednoduchou, dvojnou, trojnou - znázorní vazby mezi atomy uhlíku a dalšími prvky	**Organická chemie** - organické látky a jejich složení - vlastnosti organických látek - zdroje organických sloučenin - stavba molekul organických sloučenin - typy vzorců v organické chemii - rozdělení organických sloučenin	Př EVVO - lidské akt. a problémy ŽP
- definuje alkany, cykloalkany, alkeny, alkyny, areny - rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich vzorce, vlastnosti a použití	**Uhlovodíky** - alkany, cykloalkany, alkeny, alkyny, areny - zápis vzorců vybraných zástupců, jejich vlastnosti a použití	Př, Ov EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí

CHEMIE – 9.ročník

výstup	učivo	vazby a přesahy
Žák: - rozliší pojmy uhlovodíky a deriváty uhlovodíků - na příkladech vzorců známých derivátů rozliší uhlovodíkový zbytek a charakteristickou skupinu - rozliší a zapíše vzorec methanolu, ethanolu, fenolu, kyseliny mravenčí a octové, formaldehydu a acetonu - uvede vlastnosti a příklady použití těchto látek - uvede výchozí látky a produkty esterifikace a rozliší esterifikaci mezi ostatními typy chemických reakcí	**Deriváty uhlovodíků** - uhlovodíkový zbytek, charakteristická skupina - halogenové deriváty - alkoholy a fenoly (vliv alkoholu na lidský organismus) - aldehydy a ketony - karboxylové kyseliny - estery, esterifikace, ethylester kyseliny octové	Př, Vz
- uvede výchozí látky, produkty a podmínky fotosyntézy - uvede význam fotosyntézy pro život na Zemi - definuje sacharidy, disacharidy, polysacharidy - uvede výskyt a význam zákl. sacharidů, jejich vlastnosti a použití - definuje tuky, třídí tuky podle skupenství a původu - uvede výskyt a význam tuků, jejich vlastnosti a použití - definuje bílkoviny, objasní složení bílkovin - definuje strukturní proteiny a uvede jejich příklady - definuje regulační proteiny – enzymy, hormony, vitaminy - uvede příklady hormonů, popíše jejich funkci - uvede příklady vitaminů, jejich hlavní zdroje a projevy nedostatku - definuje nukleové kyseliny, rozliší DNA a RNA - uvede význam nukleových kyselin	**Přírodní látky** - sacharidy (cukry), fotosyntéza - sacharidy, disacharidy, polysacharidy - glukóza, fruktóza, sacharóza, laktóza, maltóza, škrob, glykogen, celulóza – vlastnosti, výskyt, využití - tuky (lipidy) - rozdělení tuků, vlastnosti tuků, výskyt tuků - bílkoviny (proteiny) - rozdělení proteinů, strukturní proteiny regulační proteiny (biokatalyzátory) – enzymy, hormony, vitaminy - nukleové kyseliny: DNA, RNA	Př, Vz
- vysvětlí pojmy potrava, živiny, potravinová pyramida, energetická rovnováha, výživová hodnota potraviny, obezita, civilizační choroby, podvýživa - objasní význam dostatečného příjmu tekutin a vyvážené stravy - popíše způsoby konzervace potravin	**Chemie a společnost** **Chemie a výživa** - potraviny, složení potravy, výživová hodnota potravin, voda, - konzervace potravin, způsoby konzervace potravin	Př, Vz, Ov
- vysvětlí pojmy hnojiva, pesticidy - rozdělí hnojiva podle původu a složení, vysvětlí význam zákl. biogenních prvků pro rostliny - rozdělí pesticidy podle užití - popíše rizika nadměrného užívání hnojiv a pesticidů - vysvětlí alternativní metody v zemědělství	**Chemie a zemědělství** - hnojiva, rozdělení zemědělských hnojiv podle původu - pesticidy - alternativní metody v zemědělství	EVVO – Lidské aktivity a problémy životního prostředí

CHEMIE – 9.ročník

výstup	učivo	vazby a přesahy
Žák: - vysvětlí pojmy léčiva, hygiena - vyjmenuje příklady léčiv - uvede rizika nevhodného chování léčiv - uvede příklady přípravků osobní hygieny, čistící a mycí prostředky - bezpečně zachází s léčivy, běžnými mycími a čistícími prostředky používanými v domácnosti	**Chemie a zdraví** - léčiva, skupiny léčiv - přípravky osobní hygieny - přípravky pro čistotu v domácnosti	Př, Vz, Ov
- definuje plasty a syntetická vlákna - uvede charakteristické vlastnosti a využití významných plastů a syntetických vláken - rozpozná názvy plastů, přírodních vláken a uvede výhody a nevýhody jejich používání - posoudí vliv používání a syntetických vláken na životní prostředí	**Plasty a syntetická vlákna** - makromolekulární látky – polymery - polymerace - plasty – polyethylen polypropylen, polyvinylchlorid, polystyren, polytetrafluorethylen - syntetická vlákna - kaučuky	Př EVVO – Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- definuje biotechnologie - popíše principy výroby pečiva, vína, piva a mléčných výrobků	**Biotechnologie** - výroba pečiva, vína, piva, mléčných výrobků	Pč
- definuje drogy, psychotropní a návykové látky - uvede příklady volně i nezákonně prodávaných drog a popíše následky, kterým se vystavuje jejich konzument - utváří si pevný negativní postoj ke zneužívání chemických látek pro drogovou závislost	**Drogy** - rozdělení drog, příklady drog - doping	
- na konkrétních příkladech doloží, jak dochází ke znečišťování životního prostředí a jak tomu předcházet - vysvětlí rizika některých chemických látek a chemických postupů pro životní prostředí, navrhuje možná východiska	**Chemie a životní prostředí** - havárie - znečišťování životního prostředí - znečišťování ovzduší, vody, půdy - negativní účinky chemických látek	

4.6.3 PŘÍRODOPIS

Obsah vzdělávacího oboru

Charakteristika vyučovacího předmětu
Předmět Přírodopis je jedním z vyučovacích předmětů ŠVP, který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědeckých poznatků a jejich aplikací v praktickém životě, rozvíjení dovedností objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Učí žáky rozlišovat příčiny chemických dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu
Přírodopis je povinným vyučovacím předmětem pro žáky 2. stupně ZŠ. Vyučuje se v 6.- 8. ročníku v dvouhodinové týdenní dotaci a v 9. ročníku 1 hodinu týdně (celkem 7 hodin). Vyučovací předmět Přírodopis se vyučuje v odborné učebně přírodopisu, v počítačové pracovně i v kmenových třídách. K preferovaným organizačním formám výuky patří přírodovědné vycházky, exkurze a praktická cvičení ve škole (laboratorní práce) i v terénu. Obsah výuky v jednotlivých ročnících je členěn na botaniku, zoologii, biologii člověka a mineralogii s petrologií. Ve vyučovacím předmětu Přírodopis je naplňována část vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví. Předmět svým charakterem (a vzdělávacím obsahem) velmi často přesahuje do dalších vzdělávacích oborů (Fyzika, Chemie, Zeměpis, Člověk a svět práce aj.) a do povinně vyučovacího tématu „Ochrana člověka za mimořádných situací“. Výuku některých celků je proto vhodné realizovat formou krátkodobých mezipředmětových projektů.

2. stupeň

OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA
Očekávané výstupy
žák
P-9-1-01 rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů
P-9-1-02 popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel
P-9-1-03 rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů
P-9-1-04 třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek
P-9-1-05 vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti
P-9-1-06 uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů
P-9-1-07 uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
P-9-1-01p orientuje se v přehledu vývoje organismů a rozliší základní projevy a podmínky života
P-9-1-03p zná základní funkce hlavních orgánů a orgánových soustav rostlin i živočichů
P-9-1-04p rozpozná rozdíl mezi jednobuněčnými a mnohobuněčnými organismy
P-9-1-07p uvede na příkladech vliv virů a bakterií v přírodě a na člověka
- má základní vědomosti o přírodě a přírodních dějích
- pozná význam rostlin a živočichů v přírodě i pro člověka

Učivo

- **vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam** – výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty; názory na vznik života
- **základní struktura života** – buňky, pletiva, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné
- **význam a zásady třídění organismů**
- **dědičnost a proměnlivost organismů** – podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, gen, křížení
- **viry a bakterie** – výskyt, význam a praktické využití

BIOLOGIE HUB
Očekávané výstupy
žák
P-9-2-01 rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků
P-9-2-02 vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích
P-9-2-03 objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
P-9-2-01p rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby podle charakteristických znaků
P-9-2-03p pozná lišejníky

Učivo

- **houby bez plodnic** – základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy
- **houby s plodnicemi** – stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami
- **lišejníky** – stavba, symbióza, výskyt a význam

BIOLOGIE ROSTLIN
Očekávané výstupy
žák
P-9-3-01 odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům
P-9-3-02 porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku
P-9-3-03 vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin
P-9-3-04 rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů
P-9-3-05 odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
P-9-3-02p porovná vnější a vnitřní stavbu rostlinného těla a zná funkce jednotlivých částí těla rostlin
P-9-3-03p rozlišuje základní rostlinné fyziologické procesy a jejich využití
P-9-3-03p uvede význam hospodářsky důležitých rostlin a způsob jejich pěstování
P-9-3-04p rozliší základní systematické skupiny rostlin a zná jejich zástupce
P-9-3-05p popíše přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí

Učivo

- **anatomie a morfologie rostlin** – stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod)

- **fyziologie rostlin** – základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování
- **systém rostlin** – poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kapraďorostů (plavuně, přesličky, kapradiny), nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných); jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců
- **význam rostlin a jejich ochrana**

BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ
Očekávané výstupy
žák
P-9-4-01 porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
P-9-4-02 rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
P-9-4-03 odvodí na základě pozorování základní projevy chování živoč. v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
P-9-4-04 zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
P-9-4-01p porovná vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
P-9-4-02p rozliší jednotlivé skupiny živočichů a zná jejich hlavní zástupce
P-9-4-03 odvodí na základě vlastního pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
P-9-4-04p ví o významu živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy
- využívá zkušenosti s chovem vybraných domácích živočichů k zajišťování jejich životních potřeb

Učivo
- **stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla** – živočišná buňka, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování
- **vývoj, vývin a systém živočichů** – významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci), strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci)
- **rozšíření, význam a ochrana živočichů** – hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva
- **projevy chování živočichů**

BIOLOGIE ČLOVĚKA
Očekávané výstupy
žák
P-9-5-01 určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
P-9-5-02 orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka
P-9-5-03 objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří
P-9-5-04 rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života
P-9-5-05 aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
P-9-5-01p popíše stavbu orgánů a orgánových soustav lidského těla a jejich funkce
P-9-5-02p charakterizuje hlavní etapy vývoje člověka
P-9-5-03p popíše vznik a vývin jedince
P-9-5-04p rozliší příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby

P-9-5-05p zná zásady poskytování první pomoci při poranění

Učivo

- **fylogeneze a ontogeneze člověka** – rozmnožování člověka
- **anatomie a fyziologie** – stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací a rozmnožovací, řídící), vyšší nervová činnost, hygiena duševní činnosti
- **nemoci, úrazy a prevence** – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí; závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie
- **životní styl** – pozitivní a negativní dopad **prostředí a životního stylu** na zdraví člověka

NEŽIVÁ PŘÍRODA

Očekávané výstupy

žák

P-9-6-01 objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života

P-9-6-02 rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek

P-9-6-03 rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody

P-9-6-04 porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě

P-9-6-05 rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků

P-9-6-06 uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

P-9-6-01p popíše jednotlivé vrstvy Země

P-9-6-02p pozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny

P-9-6-03p rozliší důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů

P-9-6-04p rozezná některé druhy půd a objasní jejich vznik

P-9-6-06p na příkladech uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi

Učivo

- **Země** – vznik a stavba Země
- **nerosty a horniny** – vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců, určování jejich vzorků; principy krystalografie
- **vnější a vnitřní geologické procesy** – příčiny a důsledky
- **půdy** – složení, vlastnosti a význam půdy pro výživu rostlin, její hospodářský význam pro společnost, nebezpečí a příklady její devastace, možnosti a příklady rekultivace
- **vývoj zemské kůry a organismů na Zemi** – geologické změny, vznik života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí
- **geologický vývoj a stavba území ČR** – Český masiv, Karpaty
- **podnebí a počasí ve vztahu k životu** – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka
- **mimořádné události způsobené přírodními vlivy** – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi

ZÁKLADY EKOLOGIE
Očekávané výstupy
žák
P-9-7-01 uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
P-9-7-02 rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy; na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému
P-9-7-03 vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam
P-9-7-04 uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
P-9-7-01 uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
P-9-7-02p rozliší populace, společenstva, ekosystémy a objasní základní princip některého ekosystému
P-9-7-03p vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech
P-9-7-04p popíše změny v přírodě vyvolané člověkem a objasní jejich důsledky
P-9-7-04p pozná kladný a záporný vliv člověka na životní prostředí

Učivo

- **organismy a prostředí** – vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím; populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému
- **ochrana přírody a životního prostředí** – globální problémy a jejich řešení, chráněná území

PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY
Očekávané výstupy
žák
P-9-8-01 aplikuje praktické metody poznávání přírody
P-9-8-02 dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
P-9-8-01p využívá metody poznávání přírody osvojované v přírodopisu
P-9-8-02p dodržuje základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody

Učivo

- **praktické metody poznávání přírody** – pozorování lupou a mikroskopem (případně dalekohledem), zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení herbáře a sbírek, ukázky odchytu některých živočichů, jednoduché rozčleňování rostlin a živočichů
- **významní biologové a jejich objevy**

PŘÍRODOPIS – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vysvětlí vznik a složení Země - vysvětlí vznik a vývoj života na Zemi - vysvětlí pojmy: atmosféra, hydrosféra, litosféra - orientuje se v názorech na vnik života - uvede příklady organických a anorganických látek - rozliší základní projevy a podmínky života - uvede příklad potravního řetězce - vysvětlí pojmy: producent, konzument, rozkladači, symbióza, parazitismus	**Vznik a vývoj života** - vznik a složení Země, hydrosféra, atmosféra, litosféra - vznik a vývoj života na Zemi - projevy života – výživa, dýchání, růst, rozmnožování - podmínky života a rozmanitost přírody - vztahy mezi organismy	Z, F EVVO - základní podmínky života
- popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel - pozoruje buňku mikroskopem a provede její jednoduchý nákres - popíše dělení buňky - vysvětlí rozdíl mezi jednobuněčnými a mnohobuněčnými organismy, uvede příklady těchto organismů - orientuje se v daném přehledu třídění organismů	**Základní struktura života** - zkoumání přírody (lupa, mikroskop) - buňky – základní stavební jednotka živého organismu - rostlinná a živočišná buňka – srovnání - organismy jednobuněčné a mnohobuněčné - třídění organismů: bakterie, viry, sinice, lišejníky, houby, rostliny, živočichové - viry – nebuněčné organismy	
- popíše stavbu těla bakterií - vysvětlí význam bakterií v přírodě - uvede praktické využití bakterií - vysvětlí rozdíl mezi virem a bakterií, popíše stavbu rozmnožování virů, uvede příklady vidových a bakteriálních onemocnění a obranu proti infekčnímu onemocnění - popíše stavbu těla bakterií a sinic a vysvětlí rozdíl mezi nimi - vysvětlí význam bakterií a sinic v přírodě - uvede praktické využití bakterií - vysvětlí pojem vodní květ a jeho nebezpečnost	**Bakterie, sinice** - základní charakteristika a stavba bakterií a sinic - půdní, hnilobné a cizopasné bakterie - výskyt, význam a praktické využití - choroboplodné bakterie a nebezpečné sinice	OSV - seberegulace a sebeorganizace

PŘÍRODOPIS – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - popíše stavbu těla kvasinek - uvede praktické využití kvasinek - uvede příklady hub bez plodnice - uvede význam plísní - uvede rozdíl mezi rostlinami a houbami - pozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby - vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystému a místo v potravních řetězcích - vysvětlí funkci dvou organismů ve stélce lišejníků - uvede příklady lišejníků - vysvětlí význam lišejníků v přírodě a pro člověka - uvede, kde se lišejníky vyskytují a proč jsou ukazatelem čistoty ovzduší - zařadí řasy mezi nejjednodušší rostliny - uvede příklady jednobuněčných a mnohobuněčných řas - vysvětlí hlavní význam řas	**Houby jednobuněčné – kvasinky** - výskyt - základní charakteristika - kvasinka pivní - praktické využití **Houby bez plodnice** - základní charakteristika - zástupci **Houby s plodnicí** - stavba - výskyt - význam - zásady sběru, konzumace, první pomoc při otravě houbami **Lišejníky** - stavba - symbióza = soužití hub s řasou (sinicí) - výskyt a význam **Řasy** - vývoj - stavba těla - výskyt a význam - poznávání daných zástupců	OSV - seberegulace a sebeorganizace EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí

PŘÍRODOPIS – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých částí těla - rozlišuje jednobuněčné a mnohobuněčné živočichy - vysvětlí pojmy: bezobratlí, obratlovci - rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	**Prvoci – jednobuněční živočichové** - stavba těla - stavba a funkce jednotlivých částí těla - rozmnožování, významní zástupci, význam **Žahavci** - stavba těla - stavba a funkce jednotlivých částí těla - rozmnožování, významní zástupci **Ploštenci** - stavba těla - stavba a funkce jednotlivých částí těla - rozmnožování, významní zástupci **Hlísti** - stavba těla - stavba a funkce jednotlivých částí těla - rozmnožování, významní zástupci **Měkkýši** - stavba těla - stavba a funkce jednotlivých částí těla - rozmnožování, významní zástupci **Kroužkovci** - stavba těla - stavba a funkce jednotlivých částí těla - rozmnožování, významní zástupci	Z OSV – rozvoj schopnosti poznávání - komunikace - kooperace a kompetice - řešení problémů a rozvoj rozhodovacích dovedností Vz

Přírodopis – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
- porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých částí těla - rozlišuje jednobuněčné a mnohobuněčné živočichy - vysvětlí pojmy: bezobratlí, obratlovci - rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	**Členovci** - stavba těla - stavba a funkce jednotlivých částí těla - rozmnožování, významní zástupci **Ostnokožci** - stavba těla - stavba a funkce jednotlivých částí těla - rozmnožování, významní zástupci **Společenstvo organismů, ekosystémy** - ekosystémy – charakteristika, dělení - zásah člověka do přírody - ochrana přírody	OSV – rozvoj schopnosti poznávání - komunikace - kooperace a kompetice - řešení problémů a rozvoj rozhodovacích dovedností EVVO - vztah člověka k prostředí - ekosystémy - lidské aktivity a problémy životního prostředí
- aplikuje praktické metody poznávání přírody	**Praktické poznávání přírody** - pozorování lupou a mikroskopem	

PŘÍRODOPIS – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých částí těla - vysvětlí pojem: obratlovci - rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje - vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin - odvodí na základě pozorování základní projevy chování - živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí - zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka - uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	**Biologie živočichů** - stavba těla - stavba a funkce jednotlivých částí těla - orgány, orgánové soustavy - rozmnožování - vývoj, vývin a systém živočichů - významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci) - rozšíření, význam a ochrana živočichů - hospodářsky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva - projevy chování živočichů	Z, F OSV – rozvoj schopnosti poznávání - komunikace - kooperace a kompetice - řešení problémů a rozvoj rozhodovacích dovedností EVVO - vztah člověka k prostředí - lidské aktivity a problémy životního prostředí
- popíše stavbu a funkci jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod) - uvede příklady různé stavby kořenů, stonků, listů, květů a plodů - objasní rozdíl mezi rostlinami jednoděložnými a dvouděložnými, uvede příklady těchto rostlin	**Anatomie a morfologie rostlin** - vyšší rostliny a orgány jejich těla - kořen, stonek, list, květ, plod: stavba a funkce	OSV – rozvoj schopnosti poznávání - komunikace - kooperace a kompetice - řešení problémů a rozvoj rozhodovacích dovedností

PŘÍRODOPIS – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vysvětlí pojem fotosyntéza, porovná fotosyntézu a dýchání - vysvětlí růst a rozmnožování rostlin - rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce - pracuje s klíčem a atlasy - vysvětlí význam ochrany přírody (význam mezinárodní spolupráce při ochraně přírody) - vysvětlí závislost člověka na přírodě - aplikuje praktické metody poznávání přírody	**Fyziologie rostlin** - základní životní děje rostlin (fotosyntéza, dýchání, růst, rozmnožování) **Systém rostlin** - poznávání a zařazování daných zástupců - běžných druhů mechorostů, kapraďorostů (plavuně, přesličky, kapradiny), nahosemenných rostlin a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných), jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců - herbář, práce s klíčem a atlasy **Význam rostlin a jejich ochrana** - využití hospodářsky významných zástupců - exotické ovoce, koření, léčivé rostliny - ochrana přírody - chráněná území ČR **Praktické poznávání přírody** - založení herbáře - jednoduché rozčleňování rostlin a živočichů	Ch Z EVVO - vztah člověka k prostředí - lidské aktivity a problémy životního prostředí

PŘÍRODOPIS – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - uvede znaky savců - rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuj vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin - odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí - zhodnotí význam savců v přírodě i pro člověka - uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku s živočichy - objasní biologickou a společenskou podstatu člověka - vysvětlí základní stavbu, funkci jednotlivých orgánových soustav člověka, uvede vzájemné vztahy - objasní podstatu řízení lidského organismu - na modelových příkladech předvede různé způsoby poskytnutí lékařské první pomoci - zhodnotí význam zdraví a potřebu jeho ochrany - uvede základní poznatky o imunitním systému a jeho podpoře - zhodnotí nebezpečí drog - popíše rozmnožování člověka a uvede různé způsoby ochrany před pohlavními chorobami - nemoci, úrazy, epidemie - zdůvodní nezbytnost komplexní péče o životní prostředí - pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka - aplikuje praktické metody poznávání přírody - vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti - uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů	**Biologie savců** - stavba těla, znaky savců - vývoj, vývin a systém savců - významní zástupci savců - rozšíření, význam a ochrana savců – hospodářsky významné druhy, chov domestikovaných živočichů - projevy chování savců **Biologie člověka** - člověk – růst a vývoj jedince - stavba a funkce lidského těla: buňky, tkáně, orgány, orgánové soustavy člověka – soustava opěrná a pohybová, trávící, dýchací, oběhová, vylučovací, kožní, nervová, smyslové orgány, soustava žláz s vnitřní sekrecí, soustava pohlavní – reprodukce - vzájemné vztahy jednotlivých orgánů - sexualita a odpovědnost v partnerských vztazích - plánované rodičovství - nebezpečí pohlavních chorob - složky zdravého životního stylu - návykové látky - vliv vnějšího prostředí na zdraví člověka **Genetika** - dědičnost a proměnlivost organismů - podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, gen, křížení, význam genetiky **Poskytování první pomoci** **Praktické poznávání přírody** - poznávání živé přírody	Z EVVO - vztah čl. k prostředí - lidské aktivity a problémy životního prostředí Vz, Ch MKV - kulturní diferenciace; etnický původ; multikultura; lidské vztahy OSV - seberegulace a sebeorganizace

PŘÍRODOPIS – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vysvětlí význam podmínek na Zemi (její postavení ve vesmír pro vznik a existenci života na Zemi - uvede význam slunečního záření (jako zdroj energie pro život) - uvede souvislosti jednotlivých zemských sfér s životem na Zemi - vysvětlí, jak se Země utvářela vlivem měnících se podmínek	**Naše země ve vesmíru** - vznik Země - postavení Země ve vesmíru – význam pro život - Slunce jako zdroj energie - stavba Země – litosféra	Ch, Z, F EVVO - základní podmínky života
- vysvětlí pojem mineralogie, nerost - vysvětlí rozdíl mezi nerostem a horninou - vysvětlí vznik nerostů - na modelech krystalů popíše jejich prvky souměrnosti - uvede fyzikální a chemické vlastnosti nerostů - třídí nerosty podle chemického složení - uvede praktický význam a využití vybraných zástupců nerostů - rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty s použitím určovacích pomůcek	**Mineralogie** - mineralogie - principy krystalografie - nerosty – vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění (prvky, halogenidy, sulfidy, oxidy a hydroxidy, uhličitany, sírany, fosforečnany, křemičitany, nerosty organické) - praktický význam a využití zástupců - určování vzorků nerostů	Ch EVVO - vztah člověka k prostředí
- vysvětlí pojem petrologie, hornina - rozdělí horniny podle způsobu vzniku - uvede praktický význam a využití vybraných zástupců hornin - rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané horniny s použitím určovacích pomůcek	**Petrologie** - petrologie - horniny vyvřelé, usazené, přeměněné - praktický význam a využití zástupců - určování vzorků hornin	Z EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí
- vysvětlí příčiny vnitřních a vnějších geologických dějů - rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů - popíše, jak bychom se měli chovat v případě zemětřesení, povodní, lavin	**Vnitřní a vnější geologické děje** - příčiny vnitřních a vnějších geologických dějů - důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů - ochrana člověka z mimořádných situací	Z, Ov

PŘÍRODOPIS – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vysvětlí vznik půdy - porovná význam půdotvorných činitelů pro vnik půdy - popíše složení a vlastnosti půdy - rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě - vysvětlí význam půdy - na příkladech vysvětlí každoroční úbytek plochy souše (půdy)	**Půdy** - pedologie - vznik půd – půdotvorní činitelé - složení a vlastnosti půd - třídění půd – půdní typy, půdní druhy - význam půdy pro výživu rostlin - hospodářský význam půdy pro společnost - příklady devastace půdy - možnosti a příklady rekultivace půdy	Z, F OSV - komunikace
- porovná různé názory na vznik a vývoj života na Zemi - uvede současný vědecký názor na vznik a vývoj života (člověka) - rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků - vysvětlí souvislosti mezi formami života a podmínkami prostředí v průběhu jednotlivých geologických ér	**Vznik a vývoj života na zemi** - různé názory na vznik života - vývoj ér života v jednotlivých geologických érách, proměny biosféry, vývoj člověka	
- na mapě České republiky ukáže přibližný průběh hranice Českého masivu a Západních Karpat	**Geologický vývoj a stavba ČR** - Český masiv - Západní Karpaty	Vz
- uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi - vysvětlí zákony ekologické přizpůsobivosti - rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy - objasní vztahy mezi podmínkami prostředí a životem - vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam - uvede příklady kladných i záporných vlivů na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému - zhodnotí nebezpečí ekologických katastrof - uvede konkrétní příklady své vlastní aktivní účasti na ochraně přírody	**Základy ekologie** - organismy a prostředí – vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím - populace, společenstva - přirozené a umělé ekosystémy - potravní řetězec - rovnováha v ekosystému - cyklus uhlíku, dusíku v přírodě - nebezpečí ekologických katastrof (skleníkový efekt, snižování koncentrace ozónu, znečišťování složek prostředí) - ochrana přírody a životního prostředí - globální problémy a jejich řešení - odpovědnost lidí - chráněná území	EVVO - ekosystémy - lidské aktivity a problémy živ. prostředí

PŘÍRODOPIS – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
- uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	- podnebí a počasí ve vztahu k životu – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka - mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi	Ch, F, Z
- aplikuje praktické metody poznávání přírody	**Praktické poznávání přírody** - poznávání neživé přírody	

4.6.4 ZEMĚPIS

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Zeměpis má přírodovědný i společenský charakter. Je jedním z vyučovacích předmětů ŠVP (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis), který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě, rozvíjení dovedností objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Učí žáky rozlišovat příčiny přírodní dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů. Zeměpis obohacuje v návaznosti na prvouku a na vlastivědu celkový vzdělanostní rozhled žáků uvedením do hlavních přírodních, hospodářských a sociálních podmínek a faktorů života lidí v blízkém území místní krajiny, místní oblasti (regionu), na území České republiky, v Evropě a dalších světadílech. Umožňuje žákům orientovat se v současném světě a v problémech současného lidstva, uvědomovat si civilizační rizika a perspektivy budoucnosti lidstva i vlastní spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi a vztahu lidí k jejich přírodnímu i společenskému prostředí.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Zeměpis je povinným vyučovacím předmětem pro žáky 2. stupně ZŠ v 6.–9. ročníku. Vyučuje se v 6. a 9. ročníku ve dvouhodinové týdenní dotaci a v 7. a 8. ročníku jednu hodinu týdně v kmenových třídách a odborných pracovnách. K preferovaným organizačním formám výuky patří poznávací vycházky, výlety a zájezdy (včetně zahraničních), exkurze a praktická cvičení ve škole i v terénu. Výuka zeměpisu podporuje používání cizího jazyka a výpočetní techniky s připojením k internetu.

Výuka směřuje zejména k:

- vytvoření pozitivního vztahu k sobě a ke svému okolí (přírodě i společnosti)
- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání různých států a regionů, způsobu života, tradic a kultury místních obyvatel i krásy jejich přírody
- získání uceleného obrazu o přírodních, hospodářských a sociálních poměrech v naší vlasti, jejím postavením v Evropě a ve světě, o perspektivě jejího dalšího vývoje a možnostech její prosperity
- myšlení v evropských a globálních souvislostech
- přípravě žáka na život v Evropě, s Evropou, pro Evropu (vytvoření vědomí evropské sounáležitosti)
- přípravě žáka na život v současném (jedinečném, mnohotvárném, globalizovaném) světě
- získávání tolerantního postoje k lidem s odlišnou kulturou, náboženstvím, barvou pleti, politickým přesvědčením
- utváření a rozvíjení základních dovedností, znalostí, hodnot a postojů ve vyučovacích tématech: geografické informace, zdroj, dat, kartografie a topografie, přírodní obraz Země, regiony světa, společenské a hospodářské prostředí, životní prostředí, Česká republika, terénní geografická výuka, praxe a aplikace
- aktivnímu využívání cizího jazyka a různých informačních a komunikačních technologií při vyhledávání, výběru a zpracování informací

2. stupeň

GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE
Očekávané výstupy
žák
Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů
Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii
Z-9-1-03 přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině
Z-9-1-04 vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
Z-9-1-02p rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii
Z-9-1-04p získá osobní představu o prostředí, které nás obklopuje, umí ho popsat a určit jednoduché vazby, vyjádří, co mu prospívá a škodí

Učivo

- **komunikační geografický a kartografický jazyk** – vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy; základní topografické útvary: důležité body, výrazné liniové (čárové) útvary, plošné útvary a jejich kombinace: sítě, povrchy, ohniska – uzly; hlavní kartografické produkty: plán, mapa; jazyk mapy: symboly, smluvené značky, vysvětlivky; statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky; základní informační geografická média a zdroje dat
- **geografická kartografie a topografie** – glóbus, měřítko globusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti; měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám; praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ
Očekávané výstupy
žák
Z-9-2-01 zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
Z-9-2-02 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů
Z-9-2-03 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu
Z-9-2-04 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
Z-9-2-02p objasní důsledky pohybů Země
Z-9-2-04p uvede příklady působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost
Z-9-2-04p uvede příklady působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu

Učivo

- **Země jako vesmírné těleso** – tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas
- **krajinná sféra** – přírodní sféra, společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry
- **systém přírodní sféry na planetární úrovni** – geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně
- **systém přírodní sféry na regionální úrovni** – přírodní oblasti

REGIONY SVĚTA
Očekávané výstupy
žák
Z-9-3-01 rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa
Z-9-3-02 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
Z-9-3-03 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států
Z-9-3-04 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
Z-9-3-02p vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány
Z-9-3-03p rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů
Z-9-3-03p charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států

Učivo

- **světadíly, oceány, makroregiony světa** – určující a porovnávací kritéria; jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti)
- **modelové regiony světa** – vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení

SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ
Očekávané výstupy
žák
Z-9-4-01 posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa
Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel
Z-9-4-03 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje
Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit
Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků
Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
Z-9-4-02p uvede příklady, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí a rozmístěním lidských sídel
- vyhledá na mapách nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace

Učivo

- **obyvatelstvo světa** – základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické hospodářské a kulturní charakteristiky
- **globalizační společenské, politické a hospodářské procesy** – aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace
- **světové hospodářství** – sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatelé hospodář. rozvoje a životní úrovně
- **regionální společenské, politické a hospodářské útvary** – porovnávací kritéria: národní a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace; hlavní a periferní hospodářské oblasti světa; politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států; geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ
Očekávané výstupy
žák
Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin
Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)
Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
Z-9-5-01p umí pojmenovat různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozliší na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin
Z-9-5-02p uvede příklady přírodních a kulturních krajinných složek
Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

Učivo

- **krajina** – přírodní a společenské prostředí, typy krajin
- **vztah příroda a společnost** – trvale udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva

ČESKÁ REPUBLIKA
Očekávané výstupy
žák
Z-9-6-01 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy
Z-9-6-02 hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměř. úrovni polohu, přírod. poměry, přírod.zdroje, lidský a hospodář.potenciál ČR v evropském a světovém kontextu
Z-9-6-04 lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit
Z-9-6-05 uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
Z-9-6-01p vymezí a lokalizuje území místní krajiny a oblasti (regionu) podle bydliště nebo školy

Z-9-6-02p charakterizuje přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu
Z-9-6-03p určí zeměpisnou polohu a rozlohu České republiky a její sousední státy
Z-9-6-03p rozlišuje přírodní podmínky ČR, popíše povrch a jeho členitost
Z-9-6-03p uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva
Z-9-6-04p vyhledá na mapách jednotlivé kraje České republiky a charakterizuje hospodářské poměry, přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti

Učivo

- **místní region** – zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifika regionu důležitá pro jeho další rozvoj (potenciál x bariéry)
- **Česká republika** – zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje; obyvatelstvo: základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry; rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství; transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady; hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu
- **regiony České republiky** – územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euroregionech

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE
Očekávané výstupy
žák
Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
Z-9-7-03p uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě

Učivo

- **cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze** – orientační body, jevy, pomůcky a přístroje; stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu; jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů
- **ochrana člověka při ohrožení zdraví a života** – živelní pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích

ZEMĚPIS – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vysvětlí pojmy globus, mapa - vypočítá různé vzdálenosti na globu a mapě podle měřítka - vysvětlí pojmy: rovnoběžka, poledník - ukáže na mapě zeměpisné souřadnice zadaného místa na Zemi - uvede časová pásma a přechody datové meze na Zemi (ukáže na mapě, globu) - pracuje s turistickou mapou, znázorní výškopis a polohopis na mapách, vysvětlí pojmy kóta, nadmořská výška, vrstevnice; určí význam vybraných mapových značek, určí světové strany - ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu - aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech - vysvětlí, jak vznikl vesmír, hvězdy a další tělesa Sluneční soustavy - vyhledá a porovná základní údaje o Zemi a nejbližších vesmírných tělesech - uvede pohyby Země a jejich důsledky - vyhledá přirozené družice Země, uvede základní údaje o Měsíci a pohyby Měsíce - uvede hlavní mezníky v dobývání vesmíru, zhodnotí, jak ovlivňují dnešní život	**Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie** - globus, mapa - mapy – měřítko, druhy map, obsah map - rovnoběžky, poledníky - určování zeměpisné polohy - čas na zeměkouli - výškopis, polohopis - určování světových stran **Terénní geografická výuka, praxe, aplikace** - cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, odhad vzdálenosti a výšky v terénu - vytvoření jednoduchého panoramatického náčrtku - prevence a ochrana člověka při ohrožení zdraví a života **Přírodní obraz Země** - vesmír a hvězdy - Slunce a Sluneční soustava (jednotlivá tělesa) - tvar a rozměry Země - pohyby Země – kolem osy, okolo Slunce - Měsíc – přirozená družice Země - vývoj poznávání vesmíru, počátky výzkumu vesmíru	M OSV - osobnostní rozvoj; rozvoj schopností poznání; kreativita; - - sociální rozvoj: poznávání lidí, mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetence; - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika VMEGS - objevujeme Evropu a svět EVVO - ekosystémy; základní podmínky života; vztah člověka k prostředí VMEGS - Evropa a svět nás zajímá Př, F

ZEMĚPIS – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vyjmenuje hlavní složky krajinné sféry - popíše vnitřní stavbu Země, vyjmenuje základní části oceánského dna, uvede typy pohoří podle způsobu vzniku, uvede vnitřní a vnější činitele utvářející zemský povrch - vysvětlí rozdíl mezi počasím a podnebím, vyjmenuje podnebné pásy - vysvětlí pojmy: vnitřní a okrajová moře, průliv, průplav, záliv, poloostrov, ostrov; na mapě ukáže světové oceány, studené a teplé mořské proudy - vyjmenuje činitele, kteří se podílejí na vzniku půdy, uvede, jak půdy rozdělujeme - vyjmenuje vegetační pásy na Zemi – u každého posoudí, kterému teplotnímu pásu odpovídá a vyhledá typické zástupce rostlin a živočichů - vysvětlí pojmy: krajinná sféra, litosféra, atmosféra, hydrosféra, pedosféra, biosféra - vyjmenuje hlavní složky krajinné sféry, rozliší jednotlivé části krajinné sféry a zařadí je do podsféry, určí, které části jsou nejvíce ovlivněny činností člověka - uvede základní poznatky vztahující se k jednotlivým sférám, (aplikuje tyto poznatky při hodnocení přírodních jevů a ukazatelů při terénních geografických cvičeních)	**Krajinná sféra** **-litosféra** – stavba Země, dno oceánu, zemětřesení a sopečná činnost, vznik pohoří, vnější činitelé – působení tekoucí vody, povrch jako výsledek přírodních činitelů - **atmosféra** – počasí, podnebí, podnebné pásy, oběh vzduch v atmosféře - **hydrosféra** – pohyby mořské vody, vodstvo na pevnině – řeky, jezera, bažiny, vodní nádrže, ledovce a podpovrchová voda - **pedosféra** – složení půdy, půdní typy, půdní druhy, význam půdy a nebezpečí, která půdu ohrožují **Systém krajinné sféry na planetární úrovni** - biosféra – tropické lesy, savany, pouště, polopouště, subtropická oblast, stepi a lesostepi, lesy mírného pásu, tundry, život v mořích a oceánech, výškové stupně rostlinstva - celková orientace v jednotlivých krajinných sférách	Př OSV - osobnostní rozvoj; rozvoj schopností poznání; kreativita; - - sociální rozvoj: poznávání lidí, mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetence; - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika VMEGS - objevujeme Evropu a svět EVVO - ekosystémy; základní podmínky života; vztah člověka k prostředí VMEGS - Evropa a svět nás zajímá

ZEMĚPIS – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: vyhledá rozlohy světových oceánů, seřadí oceány podle rozlohy, na mapě ukáže nejhlubší místa oceánů, okrajová moře, poloostrovy, ostrovy, mořské proudy a porovná hospodářské využití oceánů - seřadí světadíly podle rozlohy - na mapě ukáže polární oblasti, zhodnotí podmínky života v polárních oblastech - popíše polohu světadílu – s jakými světadíly sousedí, které průplavy a průlivy světadíl oddělují, největší ostrovy a poloostrovy - na mapě najde významná pohoří, řeky a jezera - vyjmenuje podnebné pásy do kterých zasahuje daný světadíl, vyhledá a uvede významné rostliny, živočichy a hospodářsky pěstované rostliny tohoto p. - na mapě ukáže hlavní naleziště nerostných surovin - zjistí a uvede počet obyvatel a porovná rozmístění obyvatelstva - vyjmenuje oblasti, na které lze daný světadíl rozdělit, uvede, které státy do oblasti patří a co je pro danou oblast typické z hlediska přírodních i hospodářských podmínek	**Světové oceány** – Atlantský, Tichý, Indický, Severní ledový **Zeměpis světadílů** – polární oblasti, Afrika, - polární oblasti – Arktida, Antarktida - poloha a rozloha světadílu - povrch a vodstvo - podnebí, rostlinstvo a živočišstvo - nerostné suroviny - obyvatelstvo - oblasti (regiony) světadílu	Ov, Př OSV - osobnostní rozvoj; rozvoj schopností poznání; kreativita; - - sociální rozvoj: poznávání lidí, mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetence; - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika VMEGS - objevujeme Evropu a svět EVVO - ekosystémy; základní podmínky života; vztah člověka k prostředí VMEGS - Evropa a svět nás zajímá MKV - kulturní diference; lidské vztahy; etnický původ; multikultura; princip sociálního smíru a solidarity

ZEMĚPIS – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - popíše polohu světadílu – s jakými světadíly sousedí, které průplavy a průlivy světadíl oddělují, největší ostrovy a poloostrovy - na mapě najde významná pohoří, řeky a jezera - vyjmenuje podnebné pásy do kterých zasahuje daný světadíl, vyhledá a uvede významné rostliny, živočichy a hospodářsky pěstované rostliny tohoto p. - na mapě ukáže hlavní naleziště nerostných surovin - zjistí a uvede počet obyvatel a porovná rozmístění obyvatelstva - vyjmenuje oblasti, na které lze daný světadíl rozdělit, uvede, které státy do oblasti patří a co je pro danou oblast typické z hlediska přírodních i hospodářských podmínek	**Zeměpis světadílů** – , Austrálie a Oceánie, Severní Amerika, Jižní Amerika, Asie - poloha a rozloha světadílu - povrch a vodstvo - podnebí, rostlinstvo a živočišstvo - nerostné suroviny - obyvatelstvo - oblasti (regiony) světadílu	Ov, Př OSV - osobnostní rozvoj; rozvoj schopností poznání; kreativita; - - sociální rozvoj: poznávání lidí, mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetence; - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika VMEGS - objevujeme Evropu a svět EVVO - ekosystémy; základní podmínky života; vztah člověka k prostředí VMEGS - Evropa a svět nás zajímá MKV - kulturní diference; lidské vztahy; etnický původ; multikultura; princip sociálního smíru a solidarity

ZEMĚPIS – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - na mapě ukáže hranici mezi Asií a Evropou, vyhledá krajní body Evropy, odhadne rozlohu a členitost Evropy (porovná s ostatními světadíly) - objasní důležité mezníky geologického vývoje Evropy, na mapě ukáže největší nížiny, pohoří, nejvyšší vrcholy, nejdelší evropský veletok a další významné řeky, jezera, ledovce, průlivy a průplavy - vyjmenuje podnebné pásy, do kterých Evropa zasahuje, porovná množství srážek a teploty v těchto pásech - vyjmenuje hlavní vegetační pásy Evropy, uvede příklady typických zástupců z rostlinné a živočišné říše - na mapě vyhledá ložiska nerostných surovin, hlavní hospodářsky pěstované rostliny a vyjmenuje hlavní průmyslové oblasti Evropy - vyhledá počet obyvatel, vyjmenuje hlavní jazykové skupiny, vysvětlí pojmy: migrace, urbanizace - zjistí, uvede, kterými oblastmi Evropy se přepravuje nejvíce zboží (dopr. prostředky) - na mapě vyhledá hlavní turistická centra Evropy - uvede ekonomická a vojenská uskupení v Evropě - vyjmenuje (na mapě ukáže) všechny evropské státy, uvede jejich hlavní města a na základě získaných znalostí (vlastních zkušeností) charakterizuje vybrané státy z hlediska přírodních a hospodářských podmínek	**Evropa** - zeměpisná poloha Evropy - pohoří, nížiny a vodstvo - podnebí Evropy - rostlinstvo a živočišstvo - nerostné suroviny, průmysl a zemědělství - obyvatelstvo a osídlení Evropy - doprava - cestovní ruch - ekonomické a vojenské organizace v Evropě - skupiny evropských států: středoevropské, severské, západoevropské, alpské, pyrenejské, apeninské, balkánské, samostatné státy bývalého Sovětského svazu, evropské Rusko a Turecko	Ov, Př OSV - osobnostní rozvoj; rozvoj schopností poznání; kreativita; - - sociální rozvoj: poznávání lidí, mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetence; - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika VMEGS - objevujeme Evropu a svět EVVO - ekosystémy; základní podmínky života; vztah člověka k prostředí VMEGS - Evropa a svět nás zajímá MKV - kulturní diference; lidské vztahy; etnický původ; multikultura; princip sociálního smíru a solidarity

ZEMĚPIS – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vysvětlí pojmy: poloha, tvar - uvede typy reliéfu, které v ČR převládají, vysvětlí, jak se Český masív a Karpaty měnily v jednotlivých geologických obdobích, zařadí jednotlivá pohoří pomocí mapy do horopisných celků - vysvětlí, čím je ovlivněno rozložení teplot a srážek v ČR, zjistí, uvede minimální a maximální naměřené hodnoty a zhodnotí jejich využití - charakterizuje vodstvo, pomocí mapy určí jednotlivá úmoří, hlavní toky a jejich přítoky, umělé a přírodní vodní nádrže, zhodnotí jejich využití - vysvětlí rozdíl mezi půdními typy a půdními druhy (porovná jejich využití a rozmístění) - vyjmenuje hlavní floristické oblasti a výškové stupně rostlinstva v ČR - vyhledá pomocí mapy chráněná území ČR - zjistí počet obyvatel ČR podle posledního sčítání, vysvětlí pojmy: porodnost, úmrtnost, přírůstek obyvatelstva a urbanizace - rozdělí obyvatelstvo podle pohlaví, věku, ekonomické aktivity, zjistí, uvede, které národnosti a národností menšiny se vykytují na území ČR - vyjmenuje kraje ČR, uvede významná sídla	**Česká republika** - poloha, tvar - povrch a jeho členění – vznik a vývoj reliéfu, horopisné celky - podnebí – teploty a srážky, podnebné oblasti - vodstvo - půdy - rostlinstvo a živočišstvo - ochrana přírody - obyvatelstvo ČR – základní údaje o obyvatelstvu - rozdělení obyvatelstva - sídla	Př, Ov OSV - osobnostní rozvoj; rozvoj schopností poznání; kreativita; - - sociální rozvoj: poznávání lidí, mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetence; - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika VMEGS - objevujeme Evropu a svět EVVO - ekosystémy; základní podmínky života; vztah člověka k prostředí VMEGS - Evropa a svět nás zajímá; Objevujeme Evropu a svět; Jsme Evropané MKV - kulturní diference; lidské vztahy; etnický původ; multikultura; princip sociálního smíru a solidarity VDO - občan občanská společnost a stát; formy a participace občanů v politickém životě

ZEMĚPIS – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - uvede hlavní průmyslová odvětví ČR, na mapě ukáže nejvýznamnější průmyslové zóny - porovná význam různých příkladů chovu hospodářských zvířat, vyjmenuje hlavní hospodářsky pěstované plodiny - vyjmenuje druhy dopravy, zhodnotí jejich význam, problémy - posoudí význam služeb, uvede, co do skupiny služeb řadíme, na mapě ukáže nejvyhledávanější místa z hlediska cestovního ruchu - uvede příklady výrobků (surovin), které mají hlavní podíl na exportu a importu - uvádí příklady účasti a působnosti ČR ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států - vyjmenuje kraje ČR, s pomocí mapy každý stručně charakterizuje - porovná kraj, ve kterém žije, s jinými regiony (pro porovnání podobností a odlišností využije získané znalosti z přírodních a hospodářských podmínek ČR) - uvede polohu místního regionu v rámci republiky a zhodnotí výhody a nevýhody této polohy - uvede, se kterými regiony sousedí - charakterizuje přírodní podmínky (povrch, vodstvo, vegetaci, podnebí) místního regionu a porovná je s Přírodními podmínkami jiných regionů - zhodnotí sociálněekonomickou situaci v regionu (porovná s celkovou sociálně-ekonomickou situací v ČR)	**Hospodářství ČR** - průmysl: paliv a energetiky, hutnický, strojírenský, chemický, stavebních hmot, spotřební, potravinářský průmysl - zemědělství: chov hospodářského zvířectva, zemědělská půda, pěstování plodin - doprava: železniční, vodní, silniční, letecká, potrubní - služby, rekreace a cestovní ruch - zahraniční obchod - hospodářské a společenské postavení ČR v Evropě a ve světě **Regiony ČR** - Praha, Středočeský, Jihočeský, Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Královéhradecký, Pardubický, Vysočina, Jihomoravský, Olomoucký, Moravskoslezský a Zlínský kraj **Místní region** - zeměpisná poloha - vztahy k okolním regionům - přírodní charakteristika - socioekonomická charakteristika	OSV - osobnostní rozvoj; rozvoj schopností poznání; kreativita; - - sociální rozvoj: poznávání lidí, mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetence; - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika VMEGS - objevujeme Evropu a svět EVVO - ekosystémy; základní podmínky života; vztah člověka k prostředí VMEGS - Evropa a svět nás zajímá; Objevujeme Evropu a svět; Jsme Evropané MKV - kulturní diference; lidské vztahy; etnický původ; multikultura; princip sociálního smíru a solidarity VDO - občan občanská společnost a stát; formy a participace občanů v politickém životě

ZEMĚPIS – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - používá s porozumění základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii - posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa - zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetická zdroje - porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit - porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků - lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy - v konkrétních světových regionech	**Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie** - komunikační geografický a kartografický jazyk - geografická kartografie a topografie **Společenské a hospodářské prostředí** - obyvatelstvo světa (počet, rozmístění, rasy) - světové hospodářství – sféra primární (zemědělství a těžba), sekundární (zpracovatelský průmysl, doprava a spoje) a terciární (služby, obchod, cestovní ruch a infrastruktura) - státy světa – podle správního členění, státního zřízení, formy vlády, politického systému a moci, zeměpisné polohy a rozlohy, počtu obyvatel, hranic, podle stupně rozvoje - politická a hospodářská seskupení států světa, mezinárodní organizace, OSN - nové státy na mapě světa	Př, F OSV - osobnostní rozvoj; rozvoj schopností poznání; kreativita; - - sociální rozvoj: poznávání lidí, mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetence; - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika VMEGS - objevujeme Evropu a svět EVVO - ekosystémy; základní podmínky života; vztah člověka k prostředí VMEGS - Evropa a svět nás zajímá; Objevujeme Evropu a svět; Jsme Evropané MKV - kulturní diference; lidské vztahy; etnický původ; multikultura; princip sociálního smíru a solidarity VDO - občan občanská společnost a stát; formy a participace občanů v politickém životě

ZEMĚPIS – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - porovnává různé krajiny jako součást krajinné sféry - uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	**Životní prostředí** - krajina a činnost lidské společnosti - ekologie, globální ekologické problémy **Rozšiřující a doplňující učivo** – vyhledávání v turistických mapách a jízdních řádech (plánování výletu a zájezdu)	Př, Ov OSV - osobnostní rozvoj; rozvoj schopností poznání; kreativita; - - sociální rozvoj: poznávání lidí, mezilidské vztahy; komunikace; kooperace a kompetence; - morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje; praktická etika VMEGS - objevujeme Evropu a svět EVVO - ekosystémy; základní podmínky života; vztah člověka k prostředí VMEGS

4.7 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: UMĚNÍ A KULTURA

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Umění a kultura** umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence – umění a kulturu. Kulturu, jako procesy i výsledky duchovní činnosti, umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence, i jako neoddělitelnou součást každodenního života (kultura chování, oblékání, cestování, práce). Umění, jako proces specifického poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které nelze formulovat a sdělovat jinými než uměleckými prostředky.
Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, tj. osvojování s estetickým účinkem. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k rozvíjení specifického cítění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím
k sobě samému i k okolnímu světu. Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky atp.
V etapě základního vzdělávání je oblast Umění a kultura zastoupena vzdělávacími obory **Hudební výchova a Výtvarná výchova**. Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního a výtvarného umění, ale také umění dramatického a literárního. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat.
S přechodem na 2. stupeň základního vzdělávání se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění. Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i samotné znakové systémy. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat umožňují projekty. Ty otevírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračujících rámec jednotlivých oborů a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti
Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

4.7.1 HUDEBNÍ VÝCHOVA

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Vzdělávací předmět Hudební výchova vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe obsahovými doménami hudební výchovy.

Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti – jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi – sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v neposlední řadě je mu dána příležitost „interpretovat“ hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Obsahem Vokálních činností je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků. Obsahem Instrumentálních činností je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci. Obsahem Hudebně pohybových činností je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest. Obsahem Poslechových činností je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět hudební výchova je povinný vyučovací předmět, který se vyučuje v 1. až 8. ročníku v jednohodinové týdenní dotaci (celkem 8 hodin). Učební osnovy předmětu umožňují konkretizovat učivo i jeho náročnost na základě učitelovy znalosti úrovně hudebního rozvoje jednotlivých žáků a podmínek ve škole. Volba vhodných didaktických prostředků je zcela závislá na učitelově rozhodnutí.

Výuka Hudební výchovy probíhá ve kmenových třídách a jiných vhodných prostorách školy. Hudba je osvojována nejen při vyučování, ale i návštěvou výchovných koncertů, na besedách o hudbě i samostatně, v mimoškolních hudebních aktivitách. Žáci se o hudbě a svých zážitcích z ní učí hovořit. Používají při tom pojmy a hudebně naukové poznatky, které jsou vyvozovány ze slyšeného a aplikovány v následných hudebních aktivitách.

Při hodnocení výsledků práce žáků přihlíží vyučující především k jejich přístupu k celému komplexu hudebních činností, ke snaze spolupracovat s ostatními a k úsilí o co nejlepší výsledek. Je možné zohlednit i případnou jednostrannou zaměřenost žáka na určitý typ hudebních činností.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Hudební výchova

Kompetence k učení

- vést žáky ke kultivaci své hudebnosti v oblasti hudebního sluchu, zpěvního hlasu, smyslu pro rytmus, melodického a harmonického cítění, hudební paměti, představivosti a fantazie
- rozvíjet u žáků receptivní, reprodukční a částečně i produkční schopnosti a dovednosti aktivitami vokálními, instrumentálními, poslechovými a hudebně pohybovými
- vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Kompetence k řešení problémů

- učit žáky vyjadřovacím hudebním technikám a použití vhodných prostředků k vyjádření svého záměru
- podporovat netradiční (originální) způsoby řešení hudebního vyjadřování
- ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci posuzují hudební dění
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Kompetence komunikativní

- učit žáky porozumění hudebně vyjadřovacím prostředkům a společenským funkcím hudby, jednotlivých uměleckých epoch
- vést žáky k pochopení umění jako způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- učit žáky naslouchat hudbě a vnímat hudební projevy druhých, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace

Kompetence sociální a personální

- pomáhat žákům získávat vhled do hudební kultury české i jiných národů
- vést k pochopení emocionálního působení hudby a jejím vlivem k vytváření mostů mezi lidmi
- prohlubovat u žáků jejich vztah k hudebnímu umění v celé oblasti hudební kultury

Kompetence občanské

- vést žáky k zaujímání vhodných postojů k hudbě ve všech oblastech
- vést žáky k chápání procesu umělecké tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě
- vést žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem a toleranci k jejich projevům

Kompetence pracovní

- vést žáky k pozitivnímu vztahu k aktivním hudebním činnostem
- při výuce hudební výchovy vytvářet podnětné a tvořivé pracovní prostředí
- učit žáky vhodně využívat psychohygienický účinek hudby
- vést žáky ke správnému zacházení s dostupnými hudebními nástroji, k jejich údržbě
- různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi hudební oblasti
- pomáhat hudebně nadaným žákům ve volbě vhodného povolání, ve kterém svůj talent mohou uplatnit
- naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie
- naučit žáky chránit své zdraví při práci

Kompetence digitální

- vést žáky k aktivnímu a smysluplnému využívání elektronických hudebních nástrojů, digitálních aplikací i dostupných programů jako nástrojů pro reprodukční, produkční i vlastní tvůrčí počiny
- motivovat žáky k zaznamenávání, snímání a přenosu i prezentaci hudby a hudebních i zvukových projektů prostřednictvím digitálních technologií, případně k uplatnění digitálních technologií jako nástroje sebeprezentace
- v rámci vlastních audiovizuálních projektů vést žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům
- umožnit žákovi aktivně a smysluplně využívat elektronické hudební nástroje, digitální aplikace i dostupné programy jako nástroje pro reprodukční, produkční i vlastní tvůrčí počiny
- poskytnout žákům příležitost zaznamenávat, snímat a přenášet i prezentovat hudbu a hudební zvukové projekty prostřednictvím digitálních technologií, případně uplatnit digitální technologie jako nástroj sebeprezentace v rámci vlastních audiovizuálních projektů – poskytnout žákům možnost vyhledávat a sdílet inspirační zdroje uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

žák

HV-3-1-01 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase

HV-3-1-02 rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem

HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře

HV-3-1-04 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie

HV-3-1-05 rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby

HV-3-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

HV-3-1-01p zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty

HV-3-1-02p správně a hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmizaci říkadel i při zpěvu

HV-3-1-04p reaguje pohybem na tempové a rytmické změny

HV-3-1-05p rozliší sílu zvuku - pozorně vnímá jednoduché skladby

Očekávané výstupy – 2. období

žák

HV-5-1-01 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti

HV-5-1-02 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not

HV-5-1-03 využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché, popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní

HV-5-1-04 rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby

HV-5-1-05 vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché předehry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace

HV-5-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metrorytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny

HV-5-1-07 ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
HV-5-1-01p zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem
HV-5-1-02p, HV-5-1-07p propojí vlastní pohyb s hudbou
HV-5-1-03p doprovodí spolužáky na rytmické hudební nástroje
HV-5-1-06p odliší tóny podle výšky, síly a barvy - pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb - správně hospodaří s dechem při interpretaci písní - frázování

Učivo

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

- **pěvecký a mluvní projev** – pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu
- **hudební rytmus** – realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu
- **dvojhlas a vícehlas** – prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod.
- **intonace, vokální improvizace** – diatonické postupy v durových a mollových tóninách
- **hudební hry** (ozvěna, otázka – odpověď apod.)
- **záznam vokální hudby** – zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linky), nota jako grafický znak pro tón, zápis rytmu jednoduché písně, notový zápis jako opora při realizaci písně

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

- **hra na hudební nástroje** – reprodukce motivků, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, kláves apod.
- **rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace** – tvorba předeher, meziher a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď), jednodílná písňová forma (a–b)
- **záznam instrumentální melodie** – čtení a zápis rytmického schématu jednoduchého motivu či tématu instrumentální skladby, využití notačních programů

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- **taktování, pohybový doprovod znějící hudby** – dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance
- **pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby** – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků
- **orientace v prostoru** – pamětné uchování a reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- **kvality tónů** – délka, síla, barva, výška
- **vztahy mezi tóny** – souzvuk, akord
- **hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem** – rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu

- **hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj**
- **hudební styly a žánry** – hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod.
- **hudební formy** – malá písňová forma, velká písňová forma, rondo, variace
- **interpretace hudby** – slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)

2. stupeň

Očekávané výstupy
žák
HV-9-1-01 využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
HV-9-1-02 uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého
HV-9-1-03 reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
HV-9-1-04 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů
HV-9-1-05 rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu
HV-9-1-06 orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
HV-9-1-07 zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami
HV-9-1-08 vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
HV-9-1-01p doprovází písně pomocí ostinata
HV-9-1-02p, HV-9-1-03p interpretuje vybrané lidové a umělé písně
HV-9-1-04p rozeznává různé hudební žánry
- pozorně vnímá znějící hudbu skladeb většího rozsahu
- rozpozná vybrané hudební nástroje symfonického orchestru
- uvede některá jména hudebních skladatelů a název některého z jejich děl

Učivo

VOKÁLNÍ ČINNOSTI
- **pěvecký a mluvní projev** – rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, hlasová nedostatečnost a některé způsoby její nápravy, mutace, vícehlasý a jednohlasý zpěv, deklamace, techniky vokálního projevu, jejich individuální využití při zpěvu i při společných vokálně instrumentálních aktivitách
- **intonace a vokální improvizace** – diatonické postupy v durových a mollových tóninách, improvizace jednoduchých hudebních forem
- **hudební rytmus** – odhalování vzájemných souvislostí rytmu řeči a hudby, využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu
- **orientace v notovém záznamu vokální skladby** – notový zápis při realizaci písně či slož. vokální, vokálně instrument. skladby

- **rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti** – reprodukce tónů, převádění melodií z nezpěvné do zpěvné polohy, zachycování rytmu, popřípadě i melodie zpívané (hrané) písně pomocí grafického (notového) záznamu
- **reflexe vokálního projevu** – vlastní vokální projev a vokální projev ostatních, hledání možností nápravy hlasové nedostatečnosti (transpozice melodie, využití jiné hudební činnosti)

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

- **hra na hudební nástroje** – nástrojová reprodukce melodií (motivků, témat, písní, jednoduchých skladeb), hra a tvorba doprovodů s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, kláves a počítače, nástrojová improvizace (jednoduché hudební formy)
- **záznam hudby** – noty a další způsoby záznamu hudby
- **vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje** – představy rytmické, melodické, tempové, dynamické, formální
- **tvorba doprovodů pro hudebně dramatické projevy**

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- **pohybový doprovod znějící hudby** – taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění
- **pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla** – pantomima, improvizace
- **pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby** – tempové, dynamické rytmicko-metrické, harmonické
- **orientace v prostoru** – pamětné uchování a reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- **orientace v hudebním prostoru a analýza hudební skladby** – postihování hudebně výrazových prostředků, významné sémantické prvky užité ve skladbě (zvukomalba, dušemalba, pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy) a jejich význam pro pochopení hudebního díla
- **hudební dílo a její autor** – hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku, životem autora, vlastními zkušenostmi (inspirace, epigonství, kýč, módnost a modernost, stylová provázanost)
- **hudební styly a žánry** – chápání jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům
- **interpretace znějící hudby** – slovní charakterizování hudebního díla (slohové a stylové zařazení apod.), vytváření vl. soudů a preferencí

HUDEBNÍ VÝCHOVA – 1. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - dbá na správné dýchání a držení těla - provádí hlasová a dechová cvičení - zřetelně vyslovuje - zná význam not - rozlišuje tón, zvuk, hlas mluvený a zpěvní - umí vytleskat rytmus podle vzoru - rozlišuje krátké a dlouhé tóny - učí se používat dětské hudební nástroje k rytmickým cvičením a hudebnímu doprovodu - pozná a umí pojmenovat klavír, kytaru, flétnu, dřívka, triangl, hůlky, bubínek, - provádí hudebně pohybovou činnost (držení těla, chůze, jednoduché taneční hry, pochod) - pozná a naučí se vybrané vánoční koledy - pozná vybrané hudební nástroje (viz hudební nástroje) podle zvuku - seznámí se s varhanní hudbou - pozná hymnu ČR a rozumí smyslu textu	**Vokální činnosti** - pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena) - hudební rytmus (realizace písní ve 2/4 taktu) **Instrumentální činnosti** - hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře) - rytmizace, hudební hry (ozvěna) **Hudebně pohybové činnosti** - taktování, pohybový doprovod znějící hudby (2/4 takt) - pohybové vyjádření hudby (pohybová improvizace) **Poslechové činnosti** - kvality tónů - hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj - hudební styly (hudba pochodová, taneční, ukolébavka, …)	Všechny předměty OSV - rozvoj schopností poznávání - komunikace VMEGS - naše vlast, evropa - zvyky a tradice národů evropy Tv OSV - rozvoj schopností poznávání - pozornost a soustředění Tv OSV - rozvoj schopností poznávání

HUDEBNÍ VÝCHOVA – 2. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozlišuje rytmus pomalý a rychlý, melodii stoupavou a klesavou, zeslabování a zesilování - umí vytleskat rytmus podle říkadel a písní - zná pojmy notová osnova, noty, houslový klíč - rozlišuje noty, pomlky, takty umí doplnit zpěv hrou na jednoduché hud. nástroje - umí zazpívat vybrané vánoční koledy	**Vokální činnosti** - pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena, dynamicky odlišný zpěv, rozšiřování hlasového rozsahu) - hudební rytmus (realizace písní ve 2/4 a 3/4 taktu) - dvojhlas (lidový dvojhlas, kánon)	Čj, Vv, Tv OSV - rozvoj schopností poznávání - komunikace VMEGS - naše vlast, Evropa - zvyky a tradice národů Evropy
- pozná a rozlišuje hudební nástroje podle zvuku – klavír, trubka, housle, pikola - umí užívat dětské hudební nástroje	**Instrumentální činnosti** - hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orffova instrumentáře) - rytmizace, hudební hry (otázka – odpověď), hudební improvizace	OSV - rozvoj schopností poznávání
- umí se pohybovat podle daného rytmu, při tanci tleskat a do pochodu bubnovat - umí pohybově vyjádřit hudbu, zpěv s tancem	**Hudebně pohybové činnosti** - taktování, pohybový doprovod znějící hudby (2/4 takt) - pohybové vyjádření hudby (pohybová improvizace)	Všechny předměty OSV - rozvoj schopností poznávání
- rozlišuje umělou a lidovou píseň - seznámí se s vybranými skladbami klasiků	**Poslechové činnosti** - kvality tónů, vztahy mezi tóny (akord) - hudební výrazové prostředky, hudební prvky (pohyb melodie, rytmus) - hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj - hudební styly (hudba pochodová, taneční, ukolébavka…)	Čj, Vv, M, Tv OSV - rozvoj schopností poznávání VMEGS - zvyky a tradice národů Evropy

HUDEBNÍ VÝCHOVA – 3. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - umí vytleskat a taktovat dvoučtvrteční a tříčtvrteční takt - umí pojmenovat notovou osnovu - rozliší a přečte z notového zápisu takt dvoučtvrteční, tříčtvrteční - rozlišuje a umí napsat notu celou, půlovou, čtvrťovou, podle zápisu not pozná stoupavou a klesavou melodii - seznámí se s hymnou ČR - naučí se zpívat vybrané písně - dbá na správné dýchání	**Vokální činnosti** - pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena, dynamicky odlišný zpěv, rozšiřování hlasového rozsahu) - hudební rytmus (realizace písní ve 2/4 a 3/4 taktu) - dvojhlas (lidový dvojhlas, kánon)	OSV - rozvoj schopností poznávání - řeč těla, slov, zvuků VMEGS - zvyky a tradice národů Evropy
- rozlišuje nástroje dechové, smyčcové, žesťové a umí uvést příklad - umí doprovázet na rytmické nástroje	**Instrumentální činnosti** - hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orffova instrumentáře) - rytmizace, hudební hry (otázka – odpověď), hudební improvizace	OSV - rozvoj schopností poznávání - dovednosti pro pozitivní naladění mysli
- rozliší rytmus valčíku a polky - umí polkové a valčíkové kroky (chůze dvoudobá, třídobá) - umí pohybově vyjádřit hudbu	**Hudebně pohybové činnosti** - taktování, pohybový doprovod znějící hudby (2/4 takt) - pohybové vyjádření hudby (pohybová improvizace)	Tv OSV - rozvoj schopností poznávání
- pozná B. Smetanu a A. Dvořáka - zná některá díla B. Smetany a A. Dvořáka - poslechem rozezná hudební nástroje	**Poslechové činnosti** - kvality tónů, vztahy mezi tóny (akord) - hudební výrazové prostředky, hudební prvky (pohyb melodie, rytmus) - hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj - hudební styly (hudba pochodová, taneční, ukolébavka, …) - poslouchá vážnou hudbu, zábavnou, slavnostní	Čj, Vv, Tv OSV - rozvoj schopností poznávání - dovednosti pro pozitivní naladění mysli

HUDEBNÍ VÝCHOVA – 4. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák - učí se další písně - dbá na správné dýchání - zná pojmy repetice, houslový klíč - umí napsat houslový klíč - rozlišuje délky not a umí je zapsat pozná dynamická znaménka p, mf, f a umí je v písní použít - zná stupnici C dur	**Vokální činnosti** - pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena) - hudební rytmus (realizace písní ve 2/4 taktu) - dvojhlas a vícehlas (kánon a lidový dvojhlas) (rozvíjení činností z 1. období) - hudební rytmus (realizace písní ve 3/4 a 4/4 taktu) - dvojhlas a vícehlas (prodleva, dvojhlasé písně) - intonace a vokální improvizace (durové a mollové tóniny) - grafický záznam vokální hudby (čtení a zápis rytmického schématu písně, orientace v notovém záznamu)	Všechny předměty OSV - rozvoj schopností poznávání VMEGS - zvyky a tradice národů Evropy OSV - rozvoj schopností poznávání
- rozlišuje nástroje dechové, smyčcové, klávesové, drnkací, bicí - doprovodí písně na rytmických nástrojích	**Instrumentální činnosti** - hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orffova instrumentáře) - rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace (tvorba hudebního doprovodu, hudební hry) - grafický záznam melodie (rytmické schéma jednoduché skladby) - rytmizace říkadel	OSV - rozvoj schopností poznávání
- umí pohybově vyjádřit hudbu, valčíkový krok	**Hudebně pohybové činnosti** - taktování, pohybový doprovod znějící hudby (3/4 a 4/4 takt, valčík, menuet) - pohybové vyjádření hudby (pantomima a pohybová improvizace) - orientace v prostoru (pamětné uchování tanečních pohybů) -	Tv OSV - rozvoj schopností poznávání

	Poslechové činnosti - kvality tónů - vztahy mezi tóny - hudební výrazové prostředky a hudební prvky - hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj (rozvíjení činností z 1. období) - hudební styly a žánry (hudba pochodová, taneční, ukolébavka, …) - hudební formy (malá a velká písňová, rondo, variace) - interpretace hudby (slovní vyjádření)	OSV - rozvoj schopností poznávání VMEGS - zvyky a tradice národů Evropy

HUDEBNÍ VÝCHOVA – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - použije základní informace o hudebních nástrojích, bicí nástroje - zná pojmy stupnice C dur, repetice, zesílení, zeslabení - pozná basový klíč - čte noty v rozsahu c1 – g2 v houslovém klíči - umí provést rozbor zapsané písně – druh písně, notový zápis, takt, melodie - seznámí se s krajovými lidovými tanci - umí taktovat čtyřčtvrteční takt - zná původ státní hymny - seznámí se s relaxací - umí jednoduché dvojhlasé písně - naučí se vybrané písně - dbá na správné dýchání	**Vokální činnosti** - pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena) - hudební rytmus (realizace písní ve 2/4 taktu) - dvojhlas a vícehlas (kánon a lidový dvojhlas) (rozvíjení činností z 1. období) - hudební rytmus (realizace písní ve 3/4 a 4/4 taktu) - dvojhlas a vícehlas (prodleva, dvojhlasé písně) - intonace a vokální improvizace (durové a mollové tóniny) - grafický záznam vokální hudby (čtení a zápis rytmického schématu písně, orientace v notovém záznamu)	Všechny předměty OSV - pozornost a soustředění - komunikace - rozvoj schopnosti poznávání VMEGS - zvyky a tradice národů Evropy - naše vlast, Evropa
- doprovodí písně na rytmické či melodické hudební nástroje	**Instrumentální činnosti** - hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí nástrojů z Orfeova instrumentáře, zobcových fléten) - rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace (tvorba hudebního doprovodu, hudební hry) - grafický záznam melodie (rytmické schéma jednoduché skladby)	OSV - rozvoj schopností poznávání
- umí pohybově vyjádřit nálady	**Hudebně pohybové činnosti** - taktování, pohybový doprovod znějící hudby (3/4 a 4/4 takt, valčík, menuet) - pohybové vyjádření hudby (pantomima a pohybová improvizace) - orientace v prostoru (pamětné uchování tanečních pohybů), hra na tělo	Tv OSV - rozvoj schopností poznávání

Žák: - poslouchá vybrané skladby - poslechem pozná vybrané smyčcové a dechové nástroje - pozná varhanní hudbu - pozná vánoční hudbu a vánoční koledy - pozná trampské písně	**Poslechové činnosti** - kvality tónů - vztahy mezi tóny - hudební výrazové prostředky a hudební prvky - hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj (rozvíjení činností z 1. období) - hudební styly a žánry (hudba pochodová, taneční, ukolébavka…) - hudební formy (malá a velká písňová, rondo, variace) - interpretace hudby (slovní vyjádření)	Všechny předměty OSV - pozornost a soustředění - komunikace - rozvoj schopnosti poznávání VMEGS - zvyky a tradice národů Evropy

HUDEBNÍ VÝCHOVA – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák		
- dokáže podle svých individuálních dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně zpívat v jednohlase, popř. ve dvojhlase, s ohledem na dynamiku - umí slovně charakterizovat rozdíl mezi stupnicí a tóninou moll, dur durový akord, G dur - orientuje se v jednoduchém notovém zápisu - umí vyhledat určené takty a rytmy	**Vokální činnosti** - intonační cvičení – vzestupná a sestupná řada tónů, intonace stupnic dur - zpěv lidových písní, práce s notovým zápisem, píseň – rytmické vyjádření textu písně, folkové písně, country, současná dětská píseň - vyhledávání rytmu v zápisu písně, rytmické hádanky	OSV - osobnostní rozvoj
- správně rytmicky doprovází jednoduchou píseň na Orffovy nástroje - má rytmické cítění a rytmickou paměť	**Instrumentální činnosti** - reprodukce známých písní s důrazem na první a druhou dobu taktu (-rytmické hádanky, rytmické ozvěny, rytmická hra na tělo) - rytmické hudební formy – pochod, polka, valčík - analytická práce s písní, jednoduchá písňová forma	Tv OSV - osobnostní rozvoj
- pohybem vyjadřuje pochodový, polkový a valčíkový rytmus - umí taktovat dvoučtvrťový a tříčtvrťový takt - dokáže pohybem vyjádřit obsah písně	**Hudebně pohybové činnosti** - pochod, valčík - hra na dirigenta a orchestr - dramatizace písní – vánoční koledy	Tv OSV - osobnostní rozvoj
- sluchem rozliší zvuk vybraných hudebních nástrojů a dovede je pojmenovat - rozliší skladbu vokální a instrumentální - umí rozlišit lidovou a umělou píseň, melodram, operu a operetu, zná pojem scénická hudba - seznámí se s obdobím baroka a klasicismu - seznámí se s vybranými skladbami některých autorů těchto období	**Poslechové činnosti** - poznávání hudebních nástrojů – rozdělení do skupin - dechové nástroje - píseň lidová, umělá - vokální a instrumentální skladba - melodram, muzikál, opereta, opera, klas. balet - Národní divadlo	Čj, D OSV - osobnostní rozvoj VMEGS - tradice, lidová píseň

HUDEBNÍ VÝCHOVA – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - při zpěvu využívá správné pěvecké návyky - podle individuálních dispozic zpívá intonačně čistě a rytmicky přesně	**Vokální činnosti** - lidové a umělé písně – dynamika, melodie, rytmus - výběr písní různých období krajové písně, folkové country, romská píseň	OSV - osobnostní rozvoj
- při poslechu využívá získané zkušenosti - spojuje poslech s instrumentální nebo pohybovou činností	**Poslechové činnosti** - pochod, tanec, vážná hudba k poslechu - výběr poslechových skladeb různých období - smyčcové nástroje, jejich výrazové možnosti - rozpozná rozdíly komorní a symfonické hudby - fuga, kánon, koncert, sonáta, muzikál, společenské tance	Tv OSV - osobnostní rozvoj
- pohybem reaguje na znějící hudbu s využitím jednoduchých gest a tanečních kroků, mazurka - jednoduchý doprovod písní	**Instrumentální činnosti a pohybové činnosti** - prolínají do ostatních hudebních činností v průběhu celého školního roku - taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění – choreografie, moderní balet, mazurka - moderní tance - dramatizace textů písní	Tv OSV - osobnostní rozvoj

HUDEBNÍ VÝCHOVA – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - dodržuje správné pěvecké návyky a hlasovou hygienu - zpívá podle svých dispozic intonačně čistě, rytmicky přesně - respektuje dynamiku písně - umí použít k doprovodu jednoduché nástroje	**Vokální činnosti:** - zpěv s doprovodem kytary, kláves, zpěv bez doprovodu - hlasová a rytmická cvičení - rytm. výcvik s oporou hudebního nástroje - zpěv lidových i umělých písní (stupnic) - akord – příklady v lidové tvorbě	OSV - osobnostní rozvoj
- zná pojem akord - rozliší durovou a molovou stupnici - poznává nejstarší české hudební památky a umí je zařadit do historických souvislostí - orientuje se v jednotlivých hudebních obdobích – zná charakteristické znaky a umí nalézt souvislosti z jiných oborů umělecké činnosti - seznámí se s charakteristickými prvky džezové hudby, populární hudby - postihuje rytmické, dynamické a výrazové změny v hudebním proudu	**Poslechové činnosti:** - světová i domácí hudba: vývoj hudby od starověku, středověk, gotika, renesance, baroko, klasicismus, romantismus, 20. stol. - seznámení s různými hudebními formami, žánry	OSV - osobnostní rozvoj
- rozliší základní vlastnosti tónu sluchem - rozliší melodii vzestupnou a sestupnou - tvoří jednoduché doprovody	**Instrumentální činnosti:** - výběr skladeb s výrazně odlišným tempem a rytmem – ragtime – synkopický rytmus – swing, blues	D OSV - osobnostní rozvoj
- dokáže sestavit pásmo hudby a mluveného slova - seznámí se s vybranými skladbami tanců - umí podle individuálních dispozic vytleskat obtížnější rytmus	**Hudebně pohybové činnosti** - prolínají do ostatních hudebních činností v průběhu celého školního roku.	Tv, Čj OSV - osobnostní rozvoj VMEGS - tradice, lidová píseň

4.7.2 VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Charakteristika vyučovacího předmětu

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky.
Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejatému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.
V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.
Obsahem Rozvíjení smyslové citlivosti jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření.
Obsahem Uplatňování subjektivity jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.
Obsahem Ověřování komunikačních účinků jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.
Vyučovací předmět Výtvarná výchova vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura a umožňuje žákům jiné než racionální poznávání světa – poznávání okolního i svého vnitřního světa prostřednictvím výtvarných činností a postupně se formujícího výtvarného myšlení. Toto poznání směřuje k tomu, aby se naučili rozumět výtvarnému umění, rozumět jeho jazyku a významům, aby se učili chápat výtvarnou kulturu v nejširším slova smyslu jako nedílnou součást svého duchovního života a bohatství společnosti. Kultivuje schopnosti žáků svět kolem sebe citlivě vnímat, prožívat jej, objevovat v něm estetické hodnoty.
Cílem předmětu je, aby si žáci prakticky osvojili potřebné výtvarné dovednosti a techniky, rozvíjeli svou přirozenou potřebu vlastního výtvarného vyjádření, svou fantazii a prostorovou představivost, smysl pro originalitu a vlastní výraz. Aktivity vycházející ze vzdělávacího obsahu Výtvarné výchovy pomáhají utvářet kreativní stránky osobnosti žáka a pochopení kontinuity proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence.
Na 1. stupni základního vzdělání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem výtvarného umění. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat. S přechodem na 2. stupeň základního vzdělání se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění. Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i samotné znakové systémy. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat umožňují projekty. Ty otevírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračujících rámec jednotlivých oborů a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (Rozvíjením smyslové citlivosti, Uplatňováním subjektivity a Ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Vzdělávacím obsahem tématu Rozvíjení smyslové citlivosti jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření. Vzdělávacím obsahem tématu Uplatňování subjektivity jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatnění vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření. Vzdělávacím obsahem tématu Ověřováním komunikačních účinků jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Vyučovací předmět výtvarná výchova je povinný předmět, který se vyučuje ve všech ročnících 1. i 2. stupně ZŠ. Jeho týdenní časová dotace činí v 1., 2., 3., 8. a 9. ročníku 1 hodinu týdně a ve 4., 5., 6. a 7. ročníku 2 hodiny týdně. Ve výuce v 1. vzdělávacím období (1. až 3. ročník) převládají různé hravé činnosti a experimentování, v 2. období (4. až 5. ročník) přecházejí žáci již k uvědomělejší výtvarné práci. Ve 3. období (6. až 9. ročník) se vzdělávací obsah předmětu zaměřuje na posilování sebevědomí žáků a podněcování jejich zájmu o výtvarnou práci vhodnou motivací a volbou náročnějších úkolů a technik (vyžadujících již určité znalosti a zručnosti). Zaměřuje se rovněž větší mírou i na náměty vyžadující více přemýšlení, uvažování, a také vytvářejí větší prostor pro osobitý umělecký projev žáka. Vzdělávací obsah předmětu je sice rozpracován pro jednotlivá období do jednotlivých ročníků, konkrétní činnosti však volí učitel sám podle svého uvážení s ohledem na podmínky výuky, schopnosti, zkušenosti a potřeby žáků.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Výtvarná výchova

Kompetence k učení

- učit žáka chápat umění a kulturu v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímaní, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb
  a k utváření hierarchie hodnot
- prohlubovat v žácích schopnost získané poznatky a dovednosti využívat ve svém životě
- učit žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich výtvarné činnosti
- umožňovat žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry
- vytvářet vstřícnou a podnětnou atmosféru pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech

Kompetence k řešení problémů

- učit žáky různým výtvarným technikám a použití vhodných prostředků k vyjádření svého záměru na modelových příkladech
- učit žáky využívat vhodný algoritmus řešení problémů
- podporovat netradiční (originální) způsoby řešení ve výtvarném vyjadřování

Kompetence komunikativní

- vést žáky k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- učit žáky naslouchat druhým a vnímat výtvarné projevy druhých, jako nezbytný prvek mezilidské komunikace
- vést žáky k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti a ke kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností

Kompetence sociální a personální

- vést žáky k uvědomování si sebe samotného jako svobodného jedince
- vést žáky k tvořivému přístupu ke světu, k aktivnímu překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- prohlubovat v žácích pozitivní vztah k výtvarnému umění v celé oblasti výtvarné kultury
- učit žáky kriticky hodnotit práci svou i ostatních

Kompetence občanské

- učit žáky vnímat uměleckou tvorbu jako jedinečný způsob nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům ve společnosti a v mnohotvárném světě
- vést žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem a toleranci k jejich výtvarným projevům
- netolerovat projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- vést žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k ochraně životního prostředí
- v hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňovat prvky pozitivní motivace
- být vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku

Kompetence pracovní

- vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, žádnou prací netrestat, kvalitně odvedenou práci vždy pochválit
- učit žáky používat při jejich výtvarném projevu různé vhodné materiály, nástroje a techniky
- učit žáky chránit své zdraví při práci s různými materiály, nástroji a chemickými látkami
- při výuce vytvářet podnětné a tvořivé pracovní prostředí, měnit pracovní podmínky, vést žáky k adaptaci na nové pracovní podmínky
- různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamovat žáky s různými výtvarnými profesemi
- talentovaným žákům pomáhat při volbě vhodného povolání (studia), ve kterém budou moci plně využít a rozvinout svoje nadání

Kompetence digitální

- motivovat žáky k užívání různorodých vizuálně obrazných prostředků včetně digitálních technologií při vlastní tvorbě, k nalézání neobvyklých postupů a různých variant řešení
- poskytovat žákům prostor ke sdílení a prezentaci tvůrčího záměru, témat a výsledků tvůrčí práce v rovině tvorby, vnímání a interpretace
- vést žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům
- vést žáky k užívání různorodých vizuálně obrazných prostředků včetně digitálních technologií při vlastní tvorbě, k nalézání neobvyklých postupů a různých variant řešení

- vést žáky k sdílení a prezentaci tvůrčího záměru, témat a výsledků tvůrčí práce v rovině tvorby, vnímání a interpretace
- vést žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období
žák
VV-3-1-01 rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
VV-3-1-02 v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
VV-3-1-03 vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky
VV-3-1-04 interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svou dosavadní zkušeností
VV-3-1-05 na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
VV-3-1-01 až VV-5-1-05p zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu
VV-3-1-01p rozpoznává, pojmenovává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
VV-3-1-02p, VV-3-1-04p uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům

Očekávané výstupy – 2. období
žák
VV-5-1-01 při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)
VV-5-1-02 užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturální postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model
VV-5-1-03 při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy
VV-5-1-04 nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
VV-5-1-05 osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)
VV-5-1-06 porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
VV-5-1-07 nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
VV-5-1-01p až VV-5-1-07p uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr

VV-5-1-01p, VV-5-1-02p rozlišuje, porovnává, třídí a pojmenovává linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty – velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
VV-5-1-03p, VV-5-1-04p při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie
VV-5-1-06p vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla

Učivo

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

- **prvky vizuálně obrazného vyjádření** – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru
- **uspořádání objektů do celků** – uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření
- **reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** -– vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly
- **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření** – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama)

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** –manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby
- **typy vizuálně obrazných vyjádření** – jejich rozlišení, výběr a uplatnění – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, skulptura, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama
- **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- **osobní postoj v komunikaci –** jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací
- **komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření** – v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu); vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření
- **proměny komunikačního obsahu** – záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění

Očekávané výstupy

žák
VV-9-1-01 vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků
VV-9-1-02 užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie
VV-9-1-03 užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace

VV-9-1-04 vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření
VV-9-1-05 rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu
VV-9-1-06 interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků
VV-9-1-07 porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů
VV-9-1-08 ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
VV-9-1-01 až VV-9-1-08p uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru
VV-9-1-01p, VV-9-1-03p uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci
VV-9-1-02p při vlastní tvorbě vychází ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek, hledá a zvolí pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy; zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby, porovnává ho s výsledky ostatních
VV-9-1-06p vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity

Učivo

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

- **prvky vizuálně obrazného vyjádření** – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury; vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu, ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření
- **uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu** – vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty ve statickém i dynamické vyjádření
- **reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** – vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě; reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických)
- **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření** – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama; výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** –manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn; výběr, uplatnění a interpretace
- **typy vizuálně obrazných vyjádření** – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, skulptura, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama, vizualizované dramatické akce, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry
- **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní); reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- **osobní postoj v komunikaci** – jeho utváření a zdůvodňování; důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování
- **komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření** – utváření a uplatnění komunikačního obsahu; vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora; prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace
- **proměny komunikačního obsahu** – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění; historické, sociální a kulturní souvislosti

VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 1. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozliší teplé a studené barvy	- malba – rozvíjení smyslové citlivosti, teorie barvy - barvy základní a doplňkové, teplé a studené barvy a jejich výrazové vlastnosti, kombinace barev, Goethův kruh - rozvíjení smyslové citlivosti, výrazové vlastnosti linie, tvaru, jejich kombinace v ploše, uspořádání objektu do celků, vnímání velikosti	Čj OSV - smyslové vnímání - organizace vlastního času - kreativita - vzájemné poznávání (skupina, třída) - řešení konfliktů - dovednost navázat na druhé
- zvládne kresbu měkkým materiálem, dřívkem (špejlí), perem, měkkou tužkou, rudkou, uhlem	- kresba	
- modeluje z plastické hmoty - tvaruje papír - zvládne koláž, frotáž	- techniky plastického vyjádření – reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – hmatové, pohybové podněty	VMEGS - zvyky a tradice národů EVVO - les (přírodní materiál)
- umí výtvarně zpracovat přírodní materiál – nalepování, dotváření, tisk, otisk apod.	- další výtvarné techniky, motivace založené na fantazii a smyslovém vnímání	
- pozná známé ilustrace např. J. Lady, O. Sekory, H. Zmatlíkové apod.	- ilustrátoři dětské knihy	
- zvládne použití výtvarných technik na základě vlastní životní zkušenosti – citového prožitku, vnímání okolního světa pomocí smyslových vjemů	- utvářet osobní postoj v komunikaci v rámci skupin spolužáků, rodinných příslušníků apod.,	
- do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vysoudil	- vysvětlit výsledky tvorby, záměr tvorby	

VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 2. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - pozná různé druhy tvarů, porovnává vlastnosti, které zakládají podobnost či odlišnost, jejich vztahy, pozná různorodé přírodní a umělé materiály, seznamuje se s rozličnými postupy, technikami a nástroji - záměrně využívá a kombinuje vizuálně obrazné elementy a prostředky (barva, linie, modelování), - tvůrčím způsobem experimentuje s barvami, dokáže míchat a překrývat barvy, rozezná teplé a studené, světlé a tmavé - vyjadřuje se výtvarně na základě svého pohybového a sluchového vnímání, vnímá událost různými smysly, uvědomuje si podíl zraku na jejím vnímání - sestaví předměty do neobvyklých souvislostí, vytvoří nové a neobvyklé předměty a souvislosti, originálním způsobem kombinuje linii, tvar, objem, barvu, objekty - důvodní a obhájí výtvarné pojetí, vede dialog, vyjadřuje se k tvorbě své a druhých, toleruje jejich způsoby výtvarného vyjádření, porovná vlastní interpretaci s interpretací uznávanou, inspiruje se jí - ověřuje si vliv své činnosti na okolí, vystavuje své práce, podílí se na zlepšení prostředí školy	- pojmenování jednotlivých vizuálně obrazných elementů (tvar, objem, kvalita, textura) a jejich vztahy (podobnost, kontrast, struktura, rytmus), rozlišování neobvyklých materiálů a nástrojů (ruka, dřívko, nit, kůra, písek, kov, kůže) - fantazijní představy, hra s barvou, plošné a prostorové vyjádření, originalita v souvislosti s vyjádřením vlastních prožitků - souvislost zraku a ostatních smyslů (čich, hmat, sluch, chuť) a pohybu - kombinace neobvyklých předmětů, alternativní použití linie, objemu, plochy a textury k vyjádření osobního zážitku - tolerance a porovnávání, tvorba a inspirace uznávaných autorů, ilustrace dětských knih - rozdíl mezi obsahem, který sám vkládá a obsahem uznávaným v širším sociálním okruhu, vhodnost užití konkrétních obrazných znakových prostředků, instalace výstavy, vkus a nevkus v interiéru	Čj OSV - smyslové vnímání - organizace vlast. času - kreativita - vzájemné poznávání (skupina, třída) - řešení konfliktů - dovednost navázat na druhé VMEGS - zvyky a tradice národů EVVO - les (přírodní materiál) VDO - občanská společnost a škola

VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 3. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - pozná různé druhy tvarů, porovnává vlastnosti, které zakládají, jejich podobnost či odlišnost, jejich vztahy, pozná různorodé přírodní a umělé materiály, seznamuje se s rozličnými postupy, technikami a nástroji	pojmenování jednotlivých vizuálně obrazných elementů (tvar, objem, kvalita, textura) a jejich vztahy (podobnost, kontrast, struktura, rytmus), rozlišování neobvyklých materiálů a nástrojů (ruka, dřívko, nit, kůra, písek, kov, kůže)	M, Čj OSV - smyslové vnímání - organizace vlast. času - kreativita - vzájemné poznávání (skupina, třída) - řešení konfliktů - dovednost navázat na druhé VMEGS - zvyky a tradice národů EVVO - les (přírodní materiál)
- záměrně využívá a kombinuje vizuálně obrazné elementy a prostředky (barva, linie, modelování), tvůrčím způsobem experimentuje s barvami, dokáže míchat a překrývat barvy, rozezná teplé a studené, světlé a tmavé	fantazijní představy, hra s barvou, plošné a prostorové vyjádření, originalita v souvislosti s vyjádřením vlastních prožitků	
- vyjadřuje se výtvarně na základě svého pohybového a sluchového vnímání, vnímá událost různými smysly, uvědomuje si podíl zraku na jejím vnímání	souvislost zraku a ostatních smyslů (čich, hmat, sluch, chuť) a pohybu	
- sestaví předměty do neobvyklých souvislostí, vytvoří nové a neobvyklé předměty a souvislosti, originálním způsobem kombinuje linii, tvar, objem, barvu, texturu, objekty	kombinace neobvyklých předmětů, alternativní použití linie, objemu, plochy a textury k vyjádření osobního zážitku	
- zdůvodní a obhájí výtvarné pojetí, vede dialog, vyjadřuje se k tvorbě své a druhých, toleruje jejich způsoby výtvarného vyjádření, porovná vlastní interpretaci s interpretací uznávanou, inspiruje se jí	tolerance a porovnávání, tvorba a interpretace uznávaných autorů, ilustrace dětských knih	
- ověřuje si vliv své činnosti na okolí, vystavuje své práce, podílí se na zlepšení prostředí školy	rozdíl mezi obsahem, který sám vkládá a obsahem uznávaných v širším sociálním okruhu, vhodnost užití konkrétních obrazných znakových prostředků, instalace výstavy, vkus a nevkus v interiéru	

VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 4. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vědomě se zaměřuje na projevení vlastních životních zkušenosti - rozliší reálný a duchovní prostor, uplatňuje své fantazijní představy, vědomě volí nástroje a techniky pro konkrétní výtvarné vyjádření, porovná světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy - uplatňuje vztah zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly	- kombinace a proměny prvků vizuálně obrazného vyjádření v ploše, objemu a prostoru - uplatnění spontaneity, hledání nových kontextů pro uplatnění samostatně vytvořených a přejatých obrazových znaků	Čj, Pč OSV - kreativita
- seznamuje se s možnostmi akční tvorby, používá současné technické zobrazovací prostředky podle podmínek školy - tvoří jednoduché plošné kompozice z geometrických tvarů, experimentuje s kompozičními přístupy a principy, člení - rozkládá a syntetizuje přírodní tvary v prostoru a v ploše, - využívá výrazové možnosti barev a jejich kombinaci ve volné tvorbě a praktickém užití v lineární kompozici - uplatňuje osobitost v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření a pro vyjádření nových a neobvyklých pocitů a prožitků - svobodně volí a kombinuje prostředky	- výrazové možnosti akční tvorby, grafika PC, fotografie, video, volba vhodných prostředků k danému námětu, manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, rozlišení typů vizuálně obrazného vyjádření (hračky, objekty, ilustrace textu, volná malba, skulptura, komiks, fotografie)	OSV - rozvoj schopností poznávání MKV - multikulturalita; lidské vztahy EVVO - ekosystémy
- samostatně odhaluje interpretační kontext vlastního i přejatého znakového vyjádření, aby byl srozumitelný pro ostatní, ověřuje si vliv svých činností na okolí (výstavy, výzdoba, kolekce)	- pozorování vzhledu a chování v různých situacích a prostředcích, slovně charakterizovat hledání podnětů v reálném prostředí, pozorování projevů života až k inspiraci pro vlastní tvorbu, konkrétní projevy volného umění a užité tvorby, architektury, plošné kompozice, práce s literaturou zaměřenou na výtvarné umění - komunikační obsah obrazových znaků samostatně vytvořených i přejatých, vhodnost užití obrazových znakových prostředků pro	MV - práce v realizačním týmu VDO - občanská společnost a škola

- hledá a pojmenovává základní obrazotvorné prvky a kompoziční přístupy v uměleckém díle a porovnává rozdíly výtvarných děl - rozlišuje vhodnost použití obrazných prostředků - hodnotí, zdůvodňuje a obhajuje svoji výtvarnou výpověď a vyjadřuje se k tvorbě ostatních, hledá v ní zdroj pro svá vlastní vizuálně obrazná vyjádření	dosažení konkrétních účinků v komunikaci, vlastní portfolio, účast na instalaci školní výstavy, účast při přípravě kolekce - účinek uměleckého díla současnosti a minulosti - porovnávání vlastní interpretace se všeobecně uznávanými pravidly - hledání, rozlišování a vytváření obrazných znakových prostředků pro vyjádření jak statického, tak dynamického chápání reality, uspořádání objektů do celků (výraznost, velikost, vzájemné postavení) - hledisko vnímání a motivace přístupu k vizuálně obrazným vyjádřením - tolerance k rozdílným způsobům výtvarných vyjádření, komunikace se spolužáky, rodinnými příslušníky, vysvětlování výsledků tvorby podle vlastních schopností a zaměření, proměny komunikačního obsahu	Čj, Pč, Vl, M OSV - rozvoj schopností poznávání a komunikace OSV - sociální rozvoj

VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vědomě se zaměřuje na projevení vlastních životních zkušenosti - rozliší reálný a duchovní prostor, uplatňuje své fantazijní představy, vědomě volí vhodné nástroje a techniky pro konkrétní výtvarné vyjádření, samostatně porovná světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy - zcela uplatňuje vztah zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly	- kombinace a proměny prvků vizuálně obrazného vyjádření v ploše, objemu a prostoru - uplatnění spontaneity, hledání nových kontextů pro uplatnění samostatně vytvořených a přejatých obrazových znaků	Čj, Pč OSV - kreativita
- zná možnosti akční tvorby, používá současné technické zobraz. prostředky podle podmínek školy - tvoří jednoduché plošné kompozice z geom. tvarů, experimentuje s kompozičními přístupy a principy, člení, rozkládá a syntetizuje přírodní tvary v prostoru a v ploše, samostatně využívá výrazové možnosti barev a jejich kombinaci ve volné tvorbě a prakt. užití v lineární kompozici, uplatňuje osobitost v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření a pro vyjádření nových a neobvyklých pocitů a prožitků, svobodně volí a kombinuje prostředky	- výrazové možnosti akční tvorby, grafika PC, fotografie, video, volba vhodných prostředků k danému námětu, manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, rozlišení typů vizuálně obrazného vyjádření (hračky, objekty, ilustrace textu, volná malba, skulptura, komiks, fotografie)	OSV - rozvoj schopností poznávání
- samostatně odhaluje interpretační kontext vlastního i přejatého znakového vyjádření, aby byl srozumitelný pro ostatní, ověřuje si vliv svých činností na okolí (výstavy, výzdoba, kolekce)	- pozorování vzhledu a chování v různých situacích a prostředcích, slovně charakterizovat hledání podnětů v reálném prostředí, pozorování projevů života až k inspiraci pro vlastní tvorbu, konkrétní projevy volného umění a užité tvorby, architektury, plošné kompozice, práce s literaturou zaměřenou na výtvarné umění - komunikační obsah obrazových znaků samostatně vytvořených i přejatých, vhodnost užití obrazových znakových prostředků pro dosažení konkrétních účinků v komunikaci,	MKV - multikulturalita - lidské vztahy EVVO - ekosystémy MV - práce v realizačním týmu

- hledá a pojmenovává základní obrazotvorné prvky a kompoziční přístupy v uměleckém díle a porovnává rozdíly výtvarných děl, rozlišuje vhodnost použití obrazných prostředků, o zjištěném dokáže diskutovat - objektivně hodnotí, zdůvodňuje a obhajuje svoji výtvarnou výpověď a vyjadřuje se k tvorbě ostatních, hledá v ní zdroj pro svá vlastní vizuálně obrazná vyjádření	vlastní portfolio, účast na instalaci školní výstavy, účast při přípravě kolekce - účinek uměleckého díla současnosti a minulosti, porovnávání vlastní interpretace se všeobecně uznávanými pravidly, hledání, rozlišování a vytváření obrazných znakových prostředků pro vyjádření jak statického, tak dynamického chápání reality, uspořádání objektů do celků (výraznost, velikost, vzájemné postavení), hledisko vnímání a motivace přístupu k vizuálně obrazným vyjádřením - nové kontexty pro uplatnění samostatně vytvořených i přejatých obrazových znaků, výtvarná výpověď hodnocení, zdůvodnění a obhájení, vyjádření se k tvorbě vlastní i ostatních, tolerance k rozdílným způsobům výtvarných vyjádření, komunikace se spolužáky, rodinnými příslušníky, vysvětlování výsledků tvorby podle vlastních schopností a zaměření, proměny komunikačního obsahu	Čj, Pč, Vl, M OSV - rozvoj schopností poznávání a komunikace OSV - sociální rozvoj

VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - experimentuje s různorodými materiály pro vizuálně obrazná vyjádření, vytváří v ploše i v prostoru jejich neobvyklé kombinace	- kombinace neobvyklých materiálů - plošné a prostorové vyjádření - uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, v prostoru a časovém průběhu a vyjádření vztahů pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém a dynamickém vyjádření	OSV - smyslové vnímání - organizace vlastního času - kreativita - nápad a originalita - komunikace, respektování, spolupráce (skupina, třída) - řešení konfliktů
- zvládá a používá vybrané techniky pro vyjádření svých myšlenek a představ, hledá jejich neobvyklé kombinace	- malba temperou, suchým pastelem, kresba tužkou, perem, uhlem, fixem - originalita, projekce vlastních prožitků se zaměřením na volbu nebo kombinaci výtvarných technik	VMEGS - zvyky a tradice: lidové umění a architektura EVVO - přírodní materiály – ekotvoření - architektura a ŽP, urbanistická řešení
- popíše subjektivní psychologický účinek barev a jejich symbolické významy	- harmonie, disharmonie, vyjádření pocitů se slovním komentářem - nauka o barvách (jas, tón, lomená barva, pestré a nepestré barvy, míchání barev)	
- ověřuje a využívá kompoziční principy, a to jak při vlastní tvorbě, tak při interpretaci vizuálně obrazných vyjádření vlastních i uměleckých	- kompozice (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez) - kontrast, harmonie - emotivní obsah nefigurativních i figurativních obrazových prostředků	

VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zařadí do historických souvislostí různé typy zobrazení, na konkrétních příkladech porovnává různé přístupy ke zvolenému tématu, snaží se odhalit jejich kulturní a historické kontexty - porovnává vybrané projevy kultury tzv. přírodních národů a projevy průmyslových civilizací - rozliší verifikovatelné vjemy od fantazijních představ	- historický posun v interpretaci - rozdíl v interpretaci evropské a mimoevropské kultury - kontinuita vývoje vybraného umění	D OSV - smyslové vnímání - organizace vlastního času - kreativita, nápad a originalita - komunikace, respektování, spolupráce (skupina, třída)
- seznamuje se s jednotlivými typy vizuálně obrazných vyjádření a zkoumá jejich účinky ve vztahu k osobním prožitkům	- současné zobrazovací prostředky (počítačová grafika, animace, fotografie, video) - alternativní řešení vyjádření osobního prožitku	VMEGS - rozdíly evropských kultur - řešení konfliktů
- užívá metod uplatňovaných v současném výtvarném umění	- typy vizuálně obrazných vyjádření, rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry, hledisko vnímání vizuálně obrazného vyjádření (vizuální, baltické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání – racionální, konstruktivní, expresivní)	VMEGS - zvyky a tradice: lidové umění a architektura
- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, vědomě zvolí vhodný podklad	- prvky vizuálně obrazného vyjádření ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření - podklad: savost, struktura, barva	EVVO - přírodní materiály – ekotvoření, architektura a ŽP, urbanistická řešení

VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zkoumá vztah vlastního těla a pohybu v prostoru, estetiku pohybu a pohyb v umění, využívá sluchové a hmatové podněty - zdůvodní vlastní vizuálně obrazová vyjádření, podílí se na způsobu jejich prezentace, pokouší se interpretovat tvoru druhých a pokouší se pojmenovat různé způsoby vyjádření, učí se je tolerovat - hledá a analyzuje skryté i tušené zákonitosti v přírodě technických výtvorech a výtvarných dílech - dokumentuje a sleduje proměny vlastního okolí, ověřuje si vliv svých činností na okolí - porovnává design různých předmětů, navrhuje design jednoduchých předmětů - u vizuálně obrazných vyjádření variuje jejich různé vlastnosti k získání osobitých výsledků	- tělo a prostor (tanec, sport, pantomima, gesta) - reflexe ostatních uměleckých druhů - tělo ve výtvarném umění (portrét, figurální kompozice), akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, vyjádření proměn, manipulace s objekty - výtvarně vyjádřený pocit z hudby - výtvarně vyjádřený pocit z různorodých povrchů vnímaných hmatem - rozdílná interpretace v různých historických obdobích - tolerance k odlišnému vnímání, empatie - klasická umělecká díla v porovnání se současnými - důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazného vyjádření, záměr autora - řád ve výtvarné geometrii (ulity, labyrinty) - technické prvky - design – tvar a funkce - sebehodnocení (portfolio, archiv, tematická výstava) - sebeprosazení, zdůvodnění konkrétního vizuálně obrazného vyjádření - reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech	Tv, Př, D, M, Hv OSV - smyslové vnímání - organizace vlast. času - kreativita – nápad a originalita - komunikace, respektování, spolupráce (skupina, třída) řešení konfliktů VMEGS - zvyky a tradice: lidové umění a architektura EVVO - přírodní materiály, ekotvoření architektura a ŽP, urbanistická řešení

VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - experimentuje s různorodými materiály pro vizuálně obrazná vyjádření, vytváří v ploše i v prostoru jejich neobvyklé kombinace	- kombinace neobvyklých materiálů - plošné a prostorové vyjádření - uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, v prostoru a časovém průběhu a vyjádření vztahů pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém a dynamickém vyjádření	OSV - smyslové vnímání - organizace vlast. času - kreativita – nápad a originalita - komunikace, respektování, spolupráce (skupina, třída) - řešení konfliktů
- zvládá a používá vybrané techniky pro vyjádření svých myšlenek a představ, hledá jejich neobvyklé kombinace - popíše subjektivní psychologický účinek barev a jejich symbolické významy	- malba temperou, suchým pastelem, kresba tužkou, perem, uhlem, fixem - originalita, projekce vlastních prožitků se zaměřením na volbu nebo kombinaci výtvarných technik	
- ověřuje a využívá kompoziční principy, a to jak při vlastní tvorbě, tak při interpretaci vizuálně obrazných vyjádření vlastních i uměleckých	- harmonie, disharmonie, vyjádření pocitů se slovním komentářem - nauka o barvách (jas, tón, lomená barva, pestré a nepestré barvy, míchání barev) - kompozice (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez) - kontrast, harmonie - emotivní obsah nefigurativních i figurativních obrazových prostředků	

VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zařadí do historických souvislostí různé typy zobrazení, na konkrétních příkladech porovnává různé přístupy ke zvolenému tématu, snaží se odhalit jejich kulturní a historické kontexty	- historický posun v interpretaci - rozdíl v interpretaci evropské a mimoevropské kultury - kontinuita vývoje vybraného umění	D, Ov, Inf OSV - smyslové vnímání - organizace vlast. času - kreativita – nápad a originalita - komunikace, respektování, spolupráce (skupina, třída) - řešení konfliktů
- porovnává vybrané projevy kultury tzv. přírodních národů a projevy průmyslových civilizací - rozliší verifikovatelné vjemy od fantazijních představ	- současné zobrazovací prostředky (počítačová grafika, animace, fotografie, video) - alternativní řešení vyjádření osobního prožitku	VMEGS - zvyky a tradice: lidové umění a architektura
- seznamuje se s jednotlivými typy vizuálně obrazných vyjádření a zkoumá jejich účinky ve vztahu k osobním prožitkům - užívá metod uplatňovaných v současném výtvarném umění	- typy vizuálně obrazných vyjádření, rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry, hledisko vnímání vizuálně obrazného vyjádření (vizuální, baltické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání – racionální, konstruktivní, expresivní)	EVVO - přírodní materiály, ekotvoření architektura a ŽP, urbanistická řešení
- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, vědomě zvolí vhodný podklad	- prvky vizuálně obrazného vyjádření ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření - podklad: savost, struktura, barva	

VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zkoumá vztah vlastního těla a pohybu v prostoru, estetiku pohybu a pohyb v umění, využívá sluchové a hmatové podnět - zdůvodní vlastní vizuálně obrazová vyjádření, podílí se na způsobu jejich prezentace, pokouší se interpretovat tvoru druhých a pokouší se pojmenovat různé způsoby vyjádření, učí se je tolerovat - hledá a analyzuje skryté i tušené zákonitosti v přírodě technických výtvorech a výtvarných dílech - dokumentuje a sleduje proměny vlastního okolí, ověřuje si vliv svých činností na okolí - porovnává design různých předmětů, navrhuje design jednoduchých předmětů - u vizuálně obrazných vyjádření variuje jejich různé vlastnosti k získání osobitých výsledků	- tělo a prostor (tanec, sport, pantomima, gesta) - reflexe ostatních uměleckých druhů - tělo ve výtvarném umění (portrét, figurální kompozice), akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, vyjádření proměn, manipulace s objekty - výtvarně vyjádřený pocit z hudby - výtvarně vyjádřený pocit z různorodých povrchů vnímaných hmatem - rozdílná interpretace v různých historických obdobích - tolerance k odlišnému vnímání, empatie - klasická umělecká díla v porovnání se současnými - důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazného vyjádření, záměr autora - řád ve výtvarné geometrii (ulity, labyrinty) - technické prvky - design – tvar a funkce - sebehodnocení (portfolio, archiv, tematická výstava) - sebeprosazení, zdůvodnění konkrétního vizuálně obrazného vyjádření - reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech	Tv, Př, D, M OSV - smyslové vnímání - organizace vlast. času - kreativita – nápad a originalita - komunikace, respektování, spolupráce (skupina, třída) - řešení konfliktů VMEGS - zvyky a tradice: lidové umění a architektura EVVO - přírodní materiály, ekotvoření architektura a ŽP, urbanistická řešení

VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - experimentuje s různorodými materiály pro vizuálně obrazná vyjádření, vytváří v ploše i v prostoru jejich neobvyklé kombinace	- kombinace neobvyklých materiálů - plošné a prostorové vyjádření - uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, v prostoru a časovém průběhu a vyjádření vztahů pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém a dynamickém vyjádření	M, Inf OSV - smyslové vnímání - organizace vlast. času - kreativita – nápad a originalita - komunikace, respektování, spolupráce (skupina, třída) - řešení konfliktů
- zvládá a používá vybrané techniky pro vyjádření svých myšlenek a představ, hledá jejich neobvyklé kombinace	- malba temperou, suchým pastelem, kresba tužkou, perem, uhlem, fixem - originalita, projekce vlastních prožitků se zaměřením na volbu nebo kombinaci výtvarných technik	
- popíše subjektivní psychologický účinek barev a jejich symbolické významy	- harmonie, disharmonie, vyjádření pocitů se slovním komentářem - nauka o barvách (jas, tón, lomená barva, pestré a nepestré barvy, míchání barev)	
- ověřuje a využívá kompoziční principy, a to jak při vlastní tvorbě, tak při interpretaci vizuálně obrazných vyjádření vlastních i uměleckých	- kompozice (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez) - kontrast, harmonie - emotivní obsah nefigurativních i figurativních obrazových prostředků	

VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zařadí do historických souvislostí různé typy zobrazení, na konkrétních příkladech porovnává různé přístupy ke zvolenému tématu, snaží se odhalit jejich kulturní a historické kontexty - porovnává vybrané projevy kultury tzv. přírodních národů a projevy průmyslových civilizací - rozliší verifikovatelné vjemy od fantazijních představ - seznamuje se s jednotlivými typy vizuálně obrazných vyjádření a zkoumá jejich účinky ve vztahu k osobním prožitkům - užívá metod uplatňovaných v současném výtvarném umění - vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, vědomě zvolí vhodný podklad	- historický posun v interpretaci - rozdíl v interpretaci evropské a mimoevropské kultury - kontinuita vývoje vybraného umění - současné zobrazovací prostředky (počítačová grafika, animace, fotografie, video) - alternativní řešení vyjádření osobního prožitku - typy vizuálně obrazných vyjádření, rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry, hledisko vnímání vizuálně obrazného vyjádření (vizuální, baltické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání – racionální, konstruktivní, expresivní) - prvky vizuálně obrazného vyjádření ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření - podklad: savost, struktura, barva	D, Ov, Inf OSV - smyslové vnímání - organizace vlast. času - kreativita – nápad a originalita - komunikace, respektování, spolupráce (skupina, třída) - řešení konfliktů VMEGS - zvyky a tradice: lidové umění a architektura EVVO - přírodní materiály, ekotvoření architektura a ŽP, urbanistická řešení

VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zkoumá vztah vlastního těla a pohybu v prostoru, estetiku pohybu a pohyb v umění, využívá sluchové a hmatové podněty	- tělo a prostor (tanec, sport, pantomima, gesta) - reflexe ostatních uměleckých druhů - tělo ve výtvarném umění (portrét, figurální kompozice), akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, vyjádření proměn, manipulace s objekty	Tv, Př OSV - smyslové vnímání - organizace vlast. času - kreativita – nápad a originalita - komunikace, respektování, spolupráce (skupina, třída) - řešení konfliktů
- zdůvodní vlastní vizuálně obrazová vyjádření, podílí se na způsobu jejich prezentace, pokouší se interpretovat tvoru druhých a pokouší se pojmenovat různé způsoby vyjádření, učí se je tolerovat	- výtvarně vyjádřený pocit z hudby - výtvarně vyjádřený pocit z různorodých povrchů vnímaných hmatem	VMEGS - zvyky a tradice: lidové umění a architektura
- hledá a analyzuje skryté i tušené zákonitosti v přírodě technických výtvorech a výtvarných dílech - dokumentuje a sleduje proměny vlastního okolí, ověřuje si vliv svých činností na okolí	- rozdílná interpretace v různých historických obdobích - tolerance k odlišnému vnímání, empatie - klasická umělecká díla v porovnání se současnými - důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazného vyjádření, záměr autora	EVVO - přírodní materiály, ekotvoření architektura a ŽP, urbanistická řešení
- porovnává design různých předmětů, navrhuje design jednoduchých předmětů	- řád ve výtvarné geometrii (ulity, labyrinty) - technické prvky - design – tvar a funkce - sebehodnocení (portfolio, archiv, tematická výstava)	
- u vizuálně obrazných vyjádření variuje jejich různé vlastnosti k získání osobitých výsledků	- sebeprosazení, zdůvodnění konkrétního vizuálně obrazného vyjádření - reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech	

VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - experimentuje s různorodými materiály pro vizuálně obrazná vyjádření, vytváří v ploše i v prostoru jejich neobvyklé kombinace	- kombinace neobvyklých materiálů - plošné a prostorové vyjádření - uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, v prostoru a časovém průběhu a vyjádření vztahů pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém a dynamickém vyjádření	M, Inf OSV - smyslové vnímání - organizace vlast. času - kreativita – nápad a originalita - komunikace, respektování, spolupráce (skupina, třída) - řešení konfliktů
- zvládá a používá vybrané techniky pro vyjádření svých myšlenek a představ, hledá jejich neobvyklé kombinace	- malba temperou, suchým pastelem, kresba tužkou, perem, uhlem, fixem - originalita, projekce vlastních prožitků se zaměřením na volbu nebo kombinaci výtvarných technik	
- popíše subjektivní psychologický účinek barev a jejich symbolické významy	- harmonie, disharmonie, vyjádření pocitů se slovním komentářem - nauka o barvách (jas, tón, lomená barva, pestré a nepestré barvy, míchání barev)	
- ověřuje a využívá kompoziční principy, a to jak při vlastní tvorbě, tak při interpretaci vizuálně obrazných vyjádření vlastních i uměleckých	- kompozice (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez) - kontrast, harmonie - emotivní obsah nefigurativních i figurativních obrazových prostředků	

VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zařadí do historických souvislostí různé typy zobrazení, na konkrétních příkladech porovnává různé přístupy ke zvolenému tématu, snaží se odhalit jejich kulturní a historické kontexty - porovnává vybrané projevy kultury tzv. přírodních národů a projevy průmyslových civilizací - rozliší verifikovatelné vjemy od fantazijních představ - seznamuje se s jednotlivými typy vizuálně obrazných vyjádření a zkoumá jejich účinky ve vztahu k osobním prožitkům - užívá metod uplatňovaných v současném výtvarném umění - vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, vědomě zvolí vhodný podklad	- historický posun v interpretaci - rozdíl v interpretaci evropské a mimoevropské kultury - kontinuita vývoje vybraného umění - současné zobrazovací prostředky (počítačová grafika, animace, fotografie, video) - alternativní řešení vyjádření osobního prožitku - typy vizuálně obrazných vyjádření, rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry, hledisko vnímání vizuálně obrazného vyjádření (vizuální, baltické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání – racionální, konstruktivní, expresivní) - prvky vizuálně obrazného vyjádření ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření - podklad: savost, struktura, barva	D, Ov, Inf OSV - smyslové vnímání - organizace vlast. času - kreativita – nápad a originalita - komunikace, respektování, spolupráce (skupina, třída) - řešení konfliktů VMEGS - zvyky a tradice: lidové umění a architektura EVVO - přírodní materiály, ekotvoření architektura a ŽP, urbanistická řešení

VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zkoumá vztah vlastního těla a pohybu v prostoru, estetiku pohybu a pohyb v umění, využívá sluchové a hmatové podněty - zdůvodní vlastní vizuálně obrazová vyjádření, podílí se na způsobu jejich prezentace, pokouší se interpretovat tvoru druhých a pokouší se pojmenovat různé způsoby vyjádření, učí se je tolerovat - hledá a analyzuje skryté i tušené zákonitosti v přírodě technických výtvorech a výtvarných dílech - dokumentuje a sleduje proměny vlastního okolí, ověřuje si vliv svých činností na okolí - porovnává design různých předmětů, navrhuje design jednoduchých předmětů - u vizuálně obrazných vyjádření variuje jejich různé vlastnosti k získání osobitých výsledků	- tělo a prostor (tanec, sport, pantomima, gesta) - reflexe ostatních uměleckých druhů - tělo ve výtvarném umění (portrét, figurální kompozice), akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, vyjádření proměn, manipulace s objekty - výtvarně vyjádřený pocit z hudby - výtvarně vyjádřený pocit z různorodých povrchů vnímaných hmatem - rozdílná interpretace v různých historických obdobích - tolerance k odlišnému vnímání, empatie - klasická umělecká díla v porovnání se současnými - důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazného vyjádření, záměr autora - řád ve výtvarné geometrii (ulity, labyrinty) - technické prvky - design – tvar a funkce - sebehodnocení (portfolio, archiv, tematická výstava) - sebeprosazení, zdůvodnění konkrétního vizuálně obrazného vyjádření - reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech	Tv, Př OSV - smyslové vnímání - organizace vlast. času - kreativita – nápad a originalita - komunikace, respektování, spolupráce (skupina, třída) - řešení konfliktů D, M VMEGS - zvyky a tradice: lidové umění a architektura EVVO - přírodní materiály, ekotvoření architektura a ŽP, urbanistická řešení

4.8 ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Charakteristika vzdělávací oblasti

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, chování podporující zdraví, kvalita mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí, bezpečí člověka atd. Protože je zdraví důležitým předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost, stává se poznávání a praktické ovlivňování podpory a ochrany zdraví jednou z priorit základního vzdělávání.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví přináší základní podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, způsob jeho ochrany i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Žáci se seznamují s různými riziky, která ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávali potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných. Jde tedy z velké části o poznávání zásadních životních hodnot, o postupné utváření postojů k nim a o aktivní jednání v souladu s nimi. Naplnění těchto záměrů je v základním vzdělávání nutné postavit na účinné motivaci a na činnostech a situacích posilujících zájem žáků o problematiku zdraví.

Při realizaci této vzdělávací oblasti je třeba klást důraz především na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i v každodenním životě školy. Proto je velmi důležité, aby celý život školy byl ve shodě s tím, co se žáci o zdraví učí a co z pohledu zdraví potřebují. Zpočátku musí být vzdělávání silně ovlivněno kladným osobním příkladem učitele, jeho všestrannou pomocí a celkovou příznivou atmosférou ve škole. Později přistupuje důraz i na větší samostatnost a odpovědnost žáků v jednání, rozhodování a činnostech souvisejících se zdravím. Takto chápané vzdělávání je základem pro vytváření aktivních přístupů žáků k rozvoji i ochraně zdraví.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacích oborech Výchova ke zdraví a Tělesná výchova, do níž je zahrnuta i zdravotní tělesná výchova. Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají (aplikují), a do života školy.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- poznávání zdraví jako důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volním úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu výběru profesní dráhy, partnerů, společenských činností atd.

- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných č. ve škole i v obci

4.8.1 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Vzdělávací obor Výchova ke zdraví vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí je být za ně odpovědný. Svým vzdělávacím obsahem navazuje na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních rizikových situacích i při mimořádných událostech. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví vzdělávací obor Výchova ke zdraví obsahuje výchovu k mezilidským vztahům a je velmi úzce propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.
Vyučovací předmět Výchova ke zdraví má časovou dotaci 1 hodina týdně v 6. ročníku a 1 hodina týdně v 7.ročníku.

2. stupeň

Očekávané výstupy

žák

VZ-9-1-01 respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě

VZ-9-1-02 vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví

VZ-9-1-03 vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví

VZ-9-1-04 posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví

VZ-9-1-05 usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví

VZ-9-1-06 vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí

VZ-9-1-07 dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky

VZ-9-1-08 uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc

VZ-9-1-09 projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce

VZ-9-1-10 samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím

VZ-9-1-11 respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví

VZ-9-1-12 respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování

VZ-9-1-13 uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým

VZ-9-1-14 vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi

VZ-9-1-15 projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc

VZ-9-1-16 uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
VZ-9-1-01p chápe význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny
VZ-9-1-03p uvědomuje si základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím
VZ-9-1-04p, VZ-9-1-09p respektuje zdravotní stav svůj i svých vrstevníků a v rámci svých možností usiluje o aktivní podporu zdraví
VZ-9-1-05p projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky pozitivní životní cíle, hodnoty a zájmy
VZ-9-1-07p dodržuje správné stravovací návyky a v rámci svých možností uplatňuje zásady správné výživy a zdravého stravování
VZ-9-1-08p svěří se se zdravotním problémem
VZ-9-1-13p dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a provozováním hazardních her
VZ-9-1-13p uplatňuje osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy
VZ-9-1-14p zaujímá odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí
VZ-9-1-15p uplatňuje způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc; ví o centrech odborné pomoci, vyhledá a použije jejich telefonní čísla
VZ-9-1-16p chová se odpovědně při mimořádných událostech a prakticky využívá základní znalosti první pomoci při likvidaci následků hromadného zasažení obyvatel

Učivo

VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ

- **vztahy ve dvojici** – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství
- **vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity** – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek

ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE

- **dětství, puberta, dospívání** – tělesné, duševní a společenské změny
- **sexuální dospívání a reprodukční zdraví** – zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita; problémy těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity

ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ

- **výživa a zdraví** – zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy
- **vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví** – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota
- **tělesná a duševní hygiena, denní režim** – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, **denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim**
- **ochrana před přenosnými i nepřenosnými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy** – bezpečné způsoby chování (nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitidy); preventivní a lékařská péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě)
- **výživa a zdraví** – zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy
- **vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví** – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota
- **tělesná a duševní hygiena, denní režim** – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim

- **ochrana před přenosnými chorobami –** základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty
- **ochrana před chronickými nepřenosnými chorobami a před úrazy** – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci

RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE

- **stres a jeho vztah ke zdraví** – kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stres. reakcí a k posilování duš. odolnosti
- **autodestruktivní závislosti** – psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké živ. situace a jejich zvládání, trestná činnost, dopink ve sportu
- **skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita** – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže; komunikace se službami odborné pomoci
- **bezpečné chování a komunikace** – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení
- **dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví** – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládání agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)
- **manipulativní reklama a informace** – reklamní vlivy, působení sekt
- **ochrana člověka za mimořádných událostí** – klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí

HODNOTA A PODPORA ZDRAVÍ

- **celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci** – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie
- **podpora zdraví a její formy** – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ

- **sebepoznání a sebepojetí** – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity
- **seberegulace a sebeorganizace činností a chování** – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení; zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování
- **psychohygiena** v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech
- **mezilidské vztahy, komunikace a kooperace** – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chován

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - objasní pojmy: kamarádství, přátelství, rodina, láska, sňatek, dysfunkční rodina, konflikt - respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky - porozumí vývoji a struktuře rodiny - objasní a rozliší předpoklady dobrého soužití v rodině - specifikuje kvality partnerského vztahu - zdůvodní výběr ideálního partnera, zhodnotí možná úskalí při této volbě - analyzuje negativní prvky v jednání a chování lidí, které - ohrožují stabilitu rodiny, navrhne možná řešení - posoudí míry krizových situací v rodině - chápe způsoby komunikace mezi rodiči a dětmi - chápe práva a povinnosti v rodině i mimo ni - přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů - vysvětlí role členů komunity – rodiny, třídy, spolku - vysvětlí na příkladech souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím - objasní pojmy – dětství, puberta, dospívání - vyjádří vlastní názor na danou problematiku, diskutuje o něm - dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování - v rámci možností uplatňuje zdravé stravovací návyky - uplatňuje preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými a jinými chorobami - dovede vyhledat odbornou pomoc - vede záznam o vlastním volném čase	**Vztahy mezi lidmi a formy soužití** - vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska - vztahy a soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina **Změny v životě člověka** - dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny **Zdravý způsob života, péče o zdraví** - výživa a zdraví – zdravé stravování, životní podmínky a stravování - tělesná a duševní hygiena – osobní, intimní a duševní hygiena - režim dne - ochrana před chorobami – bezpečné chování	Čj, Př OSV - řešení problémů, vztahy - k lidem, regulace jednání, - poznávání lidí, mezilidské - vztahy VDO - občanská společnost VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnika, - solidarita EVVO - zákl. podmínky života MV - mediální sdělení Př, Ch, F OSV - řešení problémů, vztahy - k lidem, regulace jednání, - mezilidské vztahy VDO - občanská společnost EVVO - zákl. podm. života - MV-mediální sdělení

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ – 6.ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - objasní pojmy stres, únava, odolnost - usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví - vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm - uplatňuje osvojené způsoby chování v souvislosti s civilizačními chorobami, svěří se s problémem, vyhledá pomoc - samostatně využívá kompenzační a relaxační techniky a dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím - dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek - uplatňuje osvojené dovednosti a modely chování při kontaktu s patologickými jevy ve škole i mimo ni - projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech - v případě potřeby poskytne první pomoc - objasní pojmy – zdraví, nemoc, interakce a hierarchie - porozumí procesu vzniku nemoci, vlivu na naše chování a jednání - vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví - dovede posoudit různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých - podílí se na programech podpory zdraví v rámci školy	**Rizika ohrožující zdraví, prevence** - stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti - civilizační choroby – rizika, preventivní lékařská péče - autodestruktivní závislosti – zneužívání návykových látek, patologické hráčství, práce s počítačem - bezpečné chování – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí - dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví - bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech - manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy - ochrana člověka za mimořádných událostí – živelní pohromy **Hodnota a podpora zdraví** - celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci - složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie - podpora zdraví v komunitě	Čj, Př, F, Ch OSV - řešení problémů, vztahy - k lidem, regulace jednání, - poznávání lidí, mezilidské - vztahy VDO - občanská společnost VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnika, solidarita EVVO - základní podmínky života MV - mediální sdělení Př OSV - řešení problémů, vztahy k lidem, regulace jednání, VDO - občanská společnost MKV - lidské vztahy, etnika, solidarita EVVO - zákl. podmínky života MV - mediální sdělení

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ – 6.ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zodpovídá si sám za sebe - objasní pojmy sebepoznání, seberegulace, sebekontrola, kooperace, empatie - uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci, šikaně, agresi - v případě potřeby vyhledá nebo poskytne pomoc sobě a druhým	**Osobnostní a sociální rozvoj** - sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem - seberegulace a sebeorganizace činností a chování – sebereflexe, sebekontrola, sebeovládání, zvládání problémových situací - psychohygiena – sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu - mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie - morální rozvoj – cvičení zaujímání hodnotových postojů a rozvoj rozhodovacích dovedností	Př OSV - řešení problémů, vztahy k lidem, regulace jednání, poznávání lidí, mezilidské vztahy VDO - občanská společnost MKV - lidské vztahy, etnika, solidarita EVVO - zákl. podmínky života MV-mediální sdělení

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - objasní pojmy vztah, manželství, rodina, obec, spolek - respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky - porozumí vývoji a struktuře rodiny - objasní a rozliší předpoklady dobrého soužití v rodině - specifikuje kvality partnerského vztahu - zdůvodní výběr ideálního partnera, zhodnotí možná úskalí při této volbě - analyzuje negativní prvky v jednání a chování lidí, které ohrožují stabilitu rodiny, navrhne možná řešení - posoudí míry krizových situací v rodině - chápe způsoby komunikace mezi rodiči a dětmi - chápe práva a povinnosti v rodině i mimo ni - přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů - vysvětlí role členů komunity – spolku, obce	**Vztahy mezi lidmi a formy soužití** - vztahy ve dvojici – partnerské vztahy, manželství a rodičovství - vztahy a soužití v prostředí komunity obec, spolek	Čj, Př OSV - řešení problémů, vztahy k lidem, regulace jednání, poznávání lidí, mezilidské vztahy VDO - občanská společnost VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnika, solidarita EVVO - zákl. podmínky života MV - mediální sdělení
- optimálně reaguje na změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví - v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování - rozliší různé podoby lásek, pojmy sex a sexualita - posoudí rizika předčasného zahájení pohlavní aktivity - analyzuje možnosti plánovaného rodičovství a metod zabránění početí, postoj k rodičovství	**Změny v životě člověka** - sexuální dospívání a reprodukční zdraví – předčasná sexuální zkušenost, těhotenství a rodičovství mladistvých, poruchy pohlavní identity	Př OSV - řešení problémů, vztahy k lidem, regulace jednání, poznávání lidí, mezilidské vztahy VDO - občanská společnost VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnika, solidarita EVVO - zákl. podmínky života MV - mediální sdělení

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování - v rámci možností uplatňuje zdravé stravovací návyky - dovede vyhledat odbornou pomoc - vede záznam o vlastním volném čase - rozpozná poruchy příjmu potravy, odhadne možné příčiny a navrhne prevenci - dovede poskytnout první pomoc při úrazech v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě - objasní pojem návyková látka - uplatňuje dovednosti komunikační obrany proti manipulaci, šikaně, agresi - vyjádří vlastní názor k problematice šikany a diskutuje o něm - svěří se s problémem, vyhledá pomoc - projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech - v případě potřeby poskytne první pomoc - dává do souvislosti zdravotní rizika spojená se zneužíváním návykových látek - v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc - vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt	**Zdravý způsob života, péče o zdraví** - výživa a zdraví – zdravé stravování, poruchy příjmu potravy - tělesná a duševní hygiena – otužování, význam pohybu pro zdraví - režim dne - ochrana před úrazy – lékařská péče, chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů **Rizika ohrožující zdraví, prevence** - autodestruktivní závislosti – návykové látky - bezpečné chování – přítomnost v konfliktních a krizových situacích - dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečnost v dopravě, pravidla silničního provoz - manipulativní reklama a informace – působení sekt - ochrana člověka za mimořádných událostí – terorismus - skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí, formy sexuálního zneužívání dětí, komunikace se službami odborné pomoci	Čj, Př, F OSV - řešení problémů, vztahy k lidem, regulace jednání, poznávání lidí, mezilidské vztahy VDO - občanská společnost VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnika, solidarita EVVO - zákl. podmínky života MV - mediální sdělení Př, Ch OSV - řešení problémů, vztahy k lidem, regulace jednání, poznávání lidí, mezilidské vztahy VDO - občanská společnost VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnika, solidarita EVVO - zákl. podmínky života MV - mediální sdělení

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - objasní pojmy – prevence a intervence - usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví - vyjádří vlastní názor k problematice kvality prostředí a chování jedince, diskutuje o něm v kruhu vrstevníků - podílí se na programech podpory zdraví v rámci školy - zodpovídá sám za sebe - objasní pojmy sebepojetí, seberegulace, psychohygiena, dialog, asertivní komunikace, prosociální chování - uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci, šikaně, agresi - v případě potřeby vyhledá nebo poskytne pomoc sám sobě a druhým - stanoví si osobní cíle, snaží se o postupné dosažení těchto cílů - přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů, aktivně naslouchá, vede dialog na různá témata	**Hodnota a podpora zdraví** - podpora zdraví v komunitě - podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví **Osobnostní a sociální rozvoj** - sebepoznání a sebepojetí – zdravé a vyrovnané sebepojetí - seberegulace a sebeorganizace činností a chování – stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení - psychohygiena – hledání pomoci při problémech - mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích - morální rozvoj – dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích, pomáhající a prosociální chování	Př OSV - řešení problémů, vztahy k lidem, regulace jednání, poznávání lidí, mezilidské vztahy VDO - občanská společnost VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnika, solidarita EVVO - zákl. podmínky života MV - mediální sdělení Čj, Př OSV - řešení problémů, vztahy k lidem, regulace jednání, poznávání lidí, mezilidské vztahy VDO - občanská společnost VMEGS - jsme Evropané MKV - lidské vztahy, etnika, solidarita EVVO - zákl. podmínky života MV - mediální sdělení

4.8.2 TĚLESNÁ VÝCHOVA

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Vzdělávací obor **Tělesná výchova** jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje. V tělesné výchově je velmi důležité formativní hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.
Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení – v povinné tělesné výchově, případně ve zdravotní tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Tělesná výchova vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Hlavním cílem vyučovacího předmětu je komplexní vzdělávání žáků v problematice aktivního pohybu jako významného činitele působící na zdravotní stav a harmonický rozvoj dítěte. Vede žáky k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, současně i k poznání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Žáci se učí uplatňovat osvojené pohybové dovednosti v různém prostředí a s různými účinky, kdy si zvykají na rozličné sociální role, které vyžadují spolupráci, tvořivost, překonávání zábran, objektivnost, rychlé rozhodování, organizační schopnosti, i nutnou míru odpovědnosti za zdraví své i svých spolužáků. Tělesná výchova umožňuje žákům poznat vlastní pohybové možnosti a přednosti i zdravotní a pohybová omezení, rozumět jim, respektovat je u sebe i jiných a aktivně je využívat nebo cíleně ovlivňovat. Vede žáky od spontánního pohybu k řízené pohybové činnosti a zpět k vlastní pravidelné seberealizaci v oblíbeném sportu nebo v jiné pohybové aktivitě. Takový vztah k pohybovým aktivitám lze rozvíjet jen v atmosféře důvěry, úzké spolupráce a radostného prožitku z pohybového výkonu.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

S ohledem na poměrně značnou rozdílnost fyziologického a mentálního vývoje jednotlivých žáků v ročníku a na velmi různou úroveň jejich pohybových schopností a dovedností, je výuka vyučovacího předmětu Tělesná výchova sice členěna do třech základních, na sebe navazujících etap, ty se však meziročníkově značně prolínají. (První etapa zahrnuje 1. a 2. ročník, druhá 3. až 5. ročník a třetí etapa 6. až 9. ročník.). I když je vzdělávací obsah předmětu rozpracován do jednotlivých ročníků, je rozdělen do tematických bloků, které se meziročníkově opakují a postupně rozšiřují.
Do 5. ročníku probíhá výuka koedukovaně v rámci jedné třídy, od 6. ročníku odděleně. V rámci projektové i jiné výchovně-vzdělávací činnosti školy však může výuka žáků i na druhém stupni probíhat koedukovaně.
Na prvním stupni ZŠ se vyučovací předmět Tělesná výchova vyučuje jako povinný předmět v základní dvouhodinové dotaci týdně pro všechny žáky. Do výuky Tělesné výchovy na prvním stupni (ve 2. a 3. ročníku) je zařazen plavecký výcvik v celkovém rozsahu 40 hodin, který je zajištěn smluvně s plaveckou školou.
Na 2. stupni ZŠ se vyučovací předmět Tělesná výchova vyučuje rovněž jako povinný předmět v základní dvouhodinové dotaci týdně pro všechny žáky. Do výuky Tělesné výchovy na druhém stupni je zařazen lyžařský výcvik – uskutečňuje se dle zájmu žáků 2. stupně, preferenčně žáků 8. ročníku.
Výuka je organizována ve sportovní hale v budově školy. Současně jsou využívána i jiná sportoviště: venkovní hřiště, které je součástí areálu školy, a další vhodná prostředí.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Tělesná výchova

Kompetence k učení
- vést žáky k zodpovědnosti za jejich zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- podporovat různé přijatelné způsoby dosažení cíle
- učit žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti a dovednosti
- vést žáky k tomu, aby si osvojili nové pohybové dovednosti, kultivovali svůj pohybový projev i správné držení těla a postupně usilovali o optimální rozvoj zdravotně orientované zdatnosti
- uplatňovat individuální přístup k žákovi, výsledky posuzovat vždy z pohledu „přidané hodnoty“
- při hodnocení používat ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace
- vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Kompetence k řešení problémů
- podporovat týmovou spolupráci při řešení problémů
- ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorovat, jak žáci řešení problémů žáci prakticky zvládají
- podporovat žáky v tom, aby pozitivně prožívali osvojené pohybové činnosti a využívali je jako prostředek k překonávání aktuálních negativních tělesných či duševních stavů
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Kompetence komunikativní
- klást důraz na „kulturní úroveň“ komunikace
- netolerovat agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy žáků, zaměstnanců školy i rodičů
- podporovat přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd, ročníků, věkových kategoriích
- vést žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti
- připravovat žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- důsledně dodržovat dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, v řádech odborných pracoven, řádu akcí mimo školu apod. a umožnit žákům podílet se na sestavování těchto pravidel
- vést žáky k čestnému chování v duchu „fair-play“
- vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci

Kompetence sociální a personální
- podporovat „inkluzi“ („začlenění“) – volit formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu
- učit žáky pracovat v týmech, učit je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce
- rozvíjet schopnost žáků zastávat v týmu různé role
- podporovat vzájemnou pomoc žáků, vytvářet situace, kdy se žáci vzájemně podporují
- netolerovat projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- učit žáky k tomu, aby si uvědomovali význam sociálních vztahů a rolí ve sportu a v jiných pohybových aktivitách a uměli je využít pro hodnotné pohybové vyžití i přátelské meziosobní vztahy
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat práci vlastní i druhých

Kompetence pracovní
- vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou prací netrestat, kvalitně odvedenou práci vždy pochválit
- při výuce vytvářet podnětné a pracovní prostředí. Měnit pracovní podmínky, žáky vést k adaptaci na nové pracovní podmínky
- důsledně učit žáky dodržovat organizační, hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečně sportovní či jiné pohybové činnosti ve známém i méně známém prostředí
- naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

Kompetence občanské
- netolerovat sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita mládeže)
- netolerovat nekamarádské chování a odmítnutí požadované pomoci
- důsledně dbát na dodržování pravidel chování ve škole stanovených ve vnitřních normách školy
- při kázeňských problémech žáků se vždy snažit zjistit jejich motiv (příčinu)

- vést žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí
- nabízet žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační apod.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům
- v hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňovat prvky pozitivní motivace
- být vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku
- vychovávat žáky jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako
- osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

Kompetence digitální

- seznamovat žáky s různými možnostmi získávání poznatků (v digitálním i fyzickém prostředí) a s tím, jaký význam pro zdraví má intenzita pohybového zatížení a doba trvání pohybových aktivit (naplňování pyramidy pohybu)
- motivovat žáky k aktivnímu rozvoji a zlepšování zdravotně orientované zdatnosti pomocí dlouhodobého sledování a zaznamenávání různými digitálními přístroji, k měření základních pohybových výkonů a porovnávání s předchozími výsledky
- motivovat žáky k získávání informací v digitálním prostředí o pohybových aktivitách ve škole i v místě bydliště
- klást důraz na provádění kompenzačních cvičení, která snižují zdravotní rizika spojená s používáním digitálních technologií

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období
žák
TV-3-1-01 spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
TV-3-1-02 zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení
TV-3-1-03 spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
TV-3-1-04 uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy
TV-3-1-05 reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
TV-3-1-01p zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost
TV-3-1-04p dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách
TV-3-1-05p reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti - projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám - zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů
Očekávané výstupy – 2. období
žák
TV-5-1-01 podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
TV-5-1-02 zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením

TV-5-1-03 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her
TV-5-1-04 uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
TV-5-1-05 jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
TV-5-1-06 jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví
TV-5-1-07 užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení
TV-5-1-08 zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy
TV-5-1-09 změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
TV-5-1-10 orientuje se v informačních zdrojích o pohyb. aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
TV-5-1-01p chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu
TV-5-1-02p zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením
TV-5-1-03p zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností
TV-5-1-04p uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti
TV-5-1-05p reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti
TV-5-1-06p dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play - zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla - zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy

Učivo

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

- **význam pohybu pro zdraví** – pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu
- **příprava organismu** – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení
- **zdravotně zaměřené činnosti** – správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití
- **rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu**
- **hygiena při TV** – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
- **bezpečnost při pohybových činnostech** – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

- **pohybové hry** – s různým zaměřením; netradiční pohyb. hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost
- **základy gymnastiky** – průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti
- **rytmické a kondiční formy cvičení pro děti** – kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance
- **průpravné úpoly** – přetahy a přetlaky
- **základy atletiky** – rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem

- **základy sportovních her** – manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů
- **turistika a pobyt v přírodě** – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody
- **plavání** – (základní plavecká výuka) hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu
- **lyžování, bruslení** (podle podmínek školy) – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích
- **další pohybové činnosti** (podle podmínek školy a zájmu žáků)

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

- **komunikace v TV** – základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály
- **organizace při TV** – základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí
- **zásady jednání a chování** – fair play, olympijské ideály a symboly
- **pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností** – her, závodů, soutěží
- **měření a posuzování pohybových dovedností** – měření výkonů, základní pohybové testy
- **zdroje informací o pohybových činnostech**

2. stupeň

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

Očekávané výstupy

žák

TV-9-1-01 aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem

TV-9-1-02 usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program

TV-9-1-03 samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly

TV-9-1-04 odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší

TV-9-1-05 uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

TV-9-1-02p usiluje o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností základních sportovních odvětví včetně zdokonalování základních lokomocí

TV-9-1-03p cíleně se připraví na pohybovou činnost a její ukončení; využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy

TV-9-1-04p odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem

TV-9-1-04p vhodně reaguje na informace o znečištění ovzduší a tomu přizpůsobuje pohybové aktivity

TV-9-1-05p uplatňuje základní zásady poskytování první pomoci a zvládá zajištění odsunu raněného

TV-9-1-05p uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu

- chápe zásady zatěžování; jednoduchými zadanými testy změří úroveň své tělesné zdatnosti

Učivo

- **význam pohybu pro zdraví** – rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců
- **zdravotně orientovaná zdatnost** – rozvoj ZOZ, kondiční programy, manipulace se zatížením
- **prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí** – průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení
- **hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech** – v nestandardním prostředí, první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ
Očekávané výstupy
žák
TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
TV-9-2-02 posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
TV-9-2-02p posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků

Učivo

- **pohybové hry** – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity
- **gymnastika** – akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí
- estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem – základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení pro daný věk žáků; tance
- **úpoly** – základy sebeobrany
- **atletika** – rychlý běh, vytrvalý běh na dráze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem nebo granátem, vrh koulí
- **sportovní hry** (alespoň dvě hry podle výběru školy) – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie
- **turistika a pobyt v přírodě** – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce, přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla

- **plavání** (podle podmínek školy – zdokonalovací plavecká výuka, pokud neproběhla základní plavecká výuka, musí předcházet adaptace na vodní prostředí a základní plavecké dovednosti) – další plavecké dovednosti, další plavecký způsob (plavecká technika), dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plavecký sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti
- **lyžování, snowboarding, bruslení** - (podle podmínek školy) – běžecké lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku; (další zimní sporty podle podmínek školy)
- **další (i netradiční) pohybové činnosti** (podle podmínek školy a zájmu žáků

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ
Očekávané výstupy
žák
TV-9-3-01 užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
TV-9-3-02 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
TV-9-3-03 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
TV-9-3-04 rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
TV-9-3-05 sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí
TV-9-3-06 zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
TV-9-3-07 zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
TV-9-3-01p užívá osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka
TV-9-3-02 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
TV-9-3-03 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
TV-9-3-04p rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka
TV-9-3-05p sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony a vyhodnotí je
TV-9-3-06p spolurozhoduje osvojované hry a soutěže

Učivo
- **komunikace v Tv –** odborná tělocvičná terminologie osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky, vzájemná komunikace při osvojovaných pohybových činnostech
- **organizace prostoru a pohybových činností** – v nestandardních podmínkách, sportovní výstroj a výzbroj – výběr, ošetřování
- **historie a současnost sportu** – významné sportovní soutěže a sportovci
- **pravidla osvojovaných pohybových činností** – her, závodů, soutěží
- **zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech**
- měření výkonů, posuzování pohybových dovedností – měření, evidence, vyhodnocování

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 1. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou činnosti - zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění - spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti - dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků dbá na správné dýchání - zná kompenzační a relaxační cviky - zvládá vyjádřit melodii rytmem pohybu	- příprava ke sportovnímu výkonu – příprava organismu, zdravotně zaměřené cvičení během dne, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – jednoduché tanečky, základy estetického pohybu	Hv, Vv OSV - rozvoj schopností poznávání - sebeovládání - kreativita - zvládání stresových situací - péče o dobré vztahy (třída, skupina) MKV - slušné chování, tolerance, empatie - odlišnost lidí, vzájemná rovnost EVVO - prostředí a zdraví
- zná a užívá základní tělocvičné pojmy – názvy pohybových činností, tělocvičného nářadí a náčiní - zná pojmy z pravidel sportů a soutěží	- tělocvičné pojmy - komunikace v TV	
- dodržuje pravidla bezpečnosti a hlavní zásady hygieny při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě - zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti - používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv	- bezpečnost při sportování	
- spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích - jedná v duchu fair-play - zvládne přihrávku jednoruč, obouruč - zná a dodržuje základní pravidla her - je schopen soutěžit v družstvu	- základy sportovních her – míčové hry a pohybové hry - pohybová tvořivost a využití netradičního náčiní při cvičení, organizace při TV, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her a soutěží, zásady jednání a chování	

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 1. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe i družstvo - seznámí se s technikou hodu kriketovým míčkem - seznámí se s vysokým startem - nacvičí skok do dálky a z místa - nacvičí šplh o tyči - zvládne kotoul vpřed, stoj na lopatkách apod. - nacvičuje skákání přes švihadlo - dokáže podbíhat dlouhé lano - provádí cvičení na lavičkách - projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti - učí se respektovat zdravotní handicap vztah ke sportu – zásady jednání a chování – fair play zná význam sportování pro zdraví	- základy atletiky – rychlý běh, skok do dálky, hod míčkem, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly a pohyblivosti a koordinace pohybu - základy gymnastiky – cvičení na nářadí a s náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, průpravná cvičení a úpoly, jednoduchá cvičení na žebřinách - vztah ke sportu – zásady jednání a chování – fair play	Hv, Vv OSV - rozvoj schopností poznávání - sebeovládání - kreativita - zvládání stresových situací - péče o dobré vztahy (třída, skupina) MKV - slušné chování, tolerance, empatie - odlišnost lidí, vzájemná rovnost EVVO - prostředí a zdraví

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 2. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou - zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění - spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti - dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků - dbá na správné dýchání - zná kompenzační a relaxační cviky zvládá vyjádřit melodii rytmem pohybu - zná a užívá základní tělocvičné pojmy – názvy pohybových činností, tělocvičného nářadí a náčiní - zná pojmy z pravidel sportů a soutěží - dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě - zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti - používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv - jedná v duchu fair-play - spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích - zvládne přihrávku jednoruč, obouruč - zná a dodržuje základní pravidla her - je schopen soutěžit v družstvu - je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe družstvo	- příprava ke sportovnímu výkonu – příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti - cvičení během dne, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti - jednoduché tanečky, základy estetického pohybu - tělocvičné pojmy – komunikace v TV - bezpečnost při sportování - základy sportovních her – míčové hry a pohybové hry - pohybová tvořivost a využití netradičního náčiní při cvičení	M, Hv, Vv OSV - rozvoj schopností poznávání - sebeovládání - kreativita - zvládání stresových situací - péče o dobré vztahy (třída, skupina) MKV - slušné chování, tolerance, empatie - odlišnost lidí, vzájemná rovnost EVVO - prostředí a zdraví

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 2. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - provádí techniku hodu kriketovým míčkem - provádí nízký start - provádí nácvik štafetového běhu - provádí šplh o tyči - nacvičí skok do dálky - účastní se atletických závodů - zvládne kotoul vpřed, stoj na lopatkách apod. - umí skákat přes švihadlo - dokáže podbíhat dlouhé lano - provádí cvičení na lavičkách - provádí přetahy a přetlaky - projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti - učí se respektovat zdravotní handicap - zná význam sportování pro zdraví - dodržuje hygienu plavání - zvládá adaptaci na vodní prostředí - dle svých předpokladů zvládá základní plavecké dovednosti	-pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her a soutěží, zásady jednání a chování - základy atletiky – rychlý běh, skok do dálky, hod míčkem, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly a pohyblivosti a koordinace pohybu - jednoduchá cvičení na žebřinách - základy gymnastiky – cvičení na nářadí a s náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, průpravná cvičení a úpoly - vztah ke sportu – zásady jednání a chování – fair play - základní plavecké dovednosti, hygiena a bezpečnost plavání - adaptace na vodní prostředí - základní plavecké dovednosti	M, Hv, Vv OSV - rozvoj schopností poznávání - sebeovládání - kreativita - zvládání stresových situací - péče o dobré vztahy (třída, skupina) MKV - slušné chování, tolerance, empatie - odlišnost lidí, vzájemná rovnost EVVO - prostředí a zdraví

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 3. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou - zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění - spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti - dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků - dbá na správné dýchání - zná kompenzační a relaxační cviky cvičení během dne - uplatňuje zásady pohybové hygieny zná a užívá základní tělocvičné pojmy – názvy pohybových činností, tělocvičného nářadí a náčiní - zná pojmy z pravidel sportů a soutěží - rozumí povelům pořadových cvičení a správně na ně reaguje - dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě, ve vodě - zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti - používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv - jedná v duchu fair-play - spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích	- příprava ke sportovnímu výkonu – příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti - rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – jednoduché tanečky, základy estetického pohybu - tělocvičné pojmy-komunikace v TV	M, Hv, Vv OSV - rozvoj schopností poznávání - sebeovládání - kreativita - zvládání stresových situací - péče o dobré vztahy (třída, skupina) MKV - slušné chování, tolerance, empatie - odlišnost lidí, vzájemná rovnost EVVO - prostředí a zdraví

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 3. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - umí přihrávky jednoruč a obouruč, driblink - rozlišuje míč na basketbal a volejbal - učí se ovládat hru s basketbalovým míčem - nacvičuje střelbu na koš - nacvičuje přehazovanou - zná cviky na zdokonalení obratnosti a pohotovosti - je schopen soutěžit v družstvu - umí se dohodnout na spolupráci a jednoduché taktice družstva a dodržovat ji - je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe družstvo - pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje - zná techniku hodu kriketovým míčkem - zná princip štafetového běhu uběhne 50 m - zná taktiku při běhu na delší vzdálenost, při běhu terénem s překážkami - umí skákat do dálky - umí správnou techniku skoku z místa - účastní se atletických závodů umí šplhat na tyči	- základy sportovních her – míčové hry a pohybové hry, pohybová tvořivost a využití netradičního náčiní při cvičení - organizace při TV, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her a soutěží - zásady jednání a chování - základy atletiky – rychlý běh, skok do dálky, hod míčkem, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly a pohyblivosti a koordinace pohybu -	OSV - rozvoj schopností poznávání - sebeovládání - kreativita - zvládání stresových situací - péče o dobré vztahy (třída, skupina)

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 3. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zvládne cvičení na žíněnce – napojované kotouly - naučí se správnou techniku odrazu z můstku při cvičení na koze **Žák:** - projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti - respektuje zdravotní handicap - zná význam sportování pro zdraví - zvládne základní kroky některých lidových tanců - seznámí se s dětských aerobikem - seznámí se s kondičním cvičením s hudbou - zvládne techniku jednoho plaveckého stylu - provádí skoky do vody - snaží se zvládnout vybranou plaveckou techniku - uvědomuje si možnost nebezpečí při plavecké činnosti	- základy gymnastiky – cvičení na nářadí a s náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, průpravná cvičení a úpoly - bezpečnost při sportování	OSV - rozvoj schopností poznávání - sebeovládání - kreativita - zvládání stresových situací - péče o dobré vztahy (třída, skupina)

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 4. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou - zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění - podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu - zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením - zvládne základní kroky lidových tanců, seznámí se s dětským aerobikem a kondičním cvičením s hudbou - dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků - projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti - dbá na správné dýchání - zná kompenzační a relaxační cviky - uplatňuje zásady pohybové hygieny - zná a užívá základní tělocvičné pojmy – názvy pohybových činností, tělocvičného nářadí a náčiní - zná pojmy z pravidel sportů a soutěží tělocvičné pojmy - rozumí povelům pořadových cvičení a správně na ně reaguje - dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě, ve vodě	- příprava ke sportovnímu výkonu – příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti - cvičení během dne, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – tanečky, základy estetického pohybu - komunikace v TV - bezpečnost při sportování	M, Hv OSV - rozvoj schopností poznávání - sebeovládání - kreativita - zvládání stresových situací - péče o dobré vztahy (třída, skupina) MKV - slušné chování, tolerance, empatie - odlišnost lidí, vzájemná rovnost EVVO - prostředí a zdraví OSV Osobnostní, sociální a morální rozvoj

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 4. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti - používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv - jedná v duchu fair-play - spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích, vytváří varianty osvojených pohybových her, zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti - umí přihrávky jednoruč a obouruč, driblink - rozlišují míč na basketbal a volejbal. učí se ovládat hru s basketbalovým míčem - nacvičuje střelbu na koš - nacvičuje přehazovanou zná pravidla přehazované, malé kopané, florbalu a řídí se jimi - zná cviky na zdokonalení obratnosti a pohotovosti - je schopen soutěžit v družstvu - umí se dohodnout na spolupráci a jednoduché taktice družstva a dodržovat ji - je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe a družstvo - pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje - zná techniku hodu kriketovým míčkem - zná princip štafetového běhu	- základy sportovních her – míčové hry a pohybové hry - pohybová tvořivost a využití netradičního náčiní při cvičení, organizace při TV, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her a soutěží - zásady jednání a chování	OSV Osobnostní, sociální a morální rozvoj OSV Osobnostní, sociální a morální rozvoj

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 4. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - uběhne 300 m - zná taktiku při běhu – k metě, sprintu, vytrvalostního běhu, při běhu terénem s překážkami - umí skákat do dálky - nacvičí správnou techniku skoku z místa - účastní se atletických závodů	- základy atletiky – rychlý běh, skok do dálky, hod míčkem, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly a pohyblivosti a koordinace pohybu	OSV Osobnostní, sociální a morální rozvoj M, Hv
- umí šplhat na tyči - zvládne cvičení na žíněnce – napojované kotouly, stoj na hlavě apod. - umí správnou techniku odrazu z můstku při cvičení na koze, roznožku, výskok do kleku a dřepu - provádí cvičení na švédské bedně - zdokonaluje se ve cvičení na ostatním nářadí	- základy gymnastiky – cvičení na nářadí a s náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, průpravná cvičení a úpoly	OSV - rozvoj schopností poznávání - sebeovládání - kreativita - zvládání stresových situací - péče o dobré vztahy (třída, skupina)
- projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti - respektuje zdravotní handicap - zná význam sportování pro zdraví - dovede získat informace o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště - dokáže objektivně zhodnotit svůj výkon, porovnat ho s předchozími výsledky	- cvičení během dne, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – tanečky, základy estetického pohyb - komunikace v TV - bezpečnost při sportování	MKV - slušné chování, tolerance, empatie - odlišnost lidí, vzájemná rovnost EVVO - prostředí a zdraví OSV Osobnostní, sociální a morální rozvoj

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zvládá základní přípravu organismu před pohybovou aktivitou - zná protahovací a napínací cviky, cviky pro zahřátí a uvolnění - podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu - zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením - zvládne základní kroky lidových tanců, seznámí se s dětským aerobikem a kondičním cvičením s hudbou - dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti - dbá na správné dýchání - zná kompenzační a relaxační cviky - uplatňuje zásady pohybové hygieny	- příprava ke sportovnímu výkonu – příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti - cvičení během dne, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – tanečky, základy estetického pohybu	M, Hv OSV - rozvoj schopností poznávání - sebeovládání - kreativita - zvládání stresových situací - péče o dobré vztahy (třída, skupina) MKV - slušné chování, tolerance, empatie - odlišnost lidí, vzájemná rovnost EVVO - prostředí a zdraví
- zná a užívá základní tělocvičné pojmy – názvy pohybových činností, tělocvičného nářadí a náčiní - zná pojmy z pravidel sportů a soutěží - rozumí povelům pořadových cvičení a správně na ně reaguje - cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení - dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě, ve vodě - adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka	- tělocvičné pojmy – komunikace v TV - bezpečnost při sportování	OSV Osobnostní, sociální a morální rozvoj

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zná a reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti - používá vhodné sportovní oblečení a sportovní obuv - jedná v duchu fair-play - respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví - spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích, vytváří varianty osvojených pohybových her, zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy, zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti - umí přihrávky jednoruč a obouruč, driblink - rozlišují míč na basketbal a volejbal - učí se ovládat hru s basketbalovým míčem - nacvičuje střelbu na koš - nacvičuje přehazovanou - zná pravidla přehazované, malé kopané, florbalu a řídí se jimi - zná cviky na zdokonalení obratnosti a pohotovosti - je schopen soutěžit v družstvu - umí se dohodnout na spolupráci a jednoduché taktice družstva a dodržovat ji - je si vědom porušení pravidel a následků pro sebe a družstvo - pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje - zná techniku hodu kriketovým míčkem - zná princip štafetového běhu	- základy sportovních her – míčové hry a pohybové hry, pohybová tvořivost a využití netradičního náčiní při cvičení, organizace při TV, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her a soutěží, zásady jednání a chování - základy atletiky – rychlý běh, skok do dálky, hod míčkem, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly a pohyblivosti a koordinace pohybu	M, Hv OSV - rozvoj schopností poznávání - sebeovládání - kreativita - zvládání stresových situací - péče o dobré vztahy (třída, skupina) MKV - slušné chování, tolerance, empatie - odlišnost lidí, vzájemná rovnost EVVO - prostředí a zdraví OSV Osobnostní, sociální a morální rozvoj

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - uběhne 400 m a 800 m - zná taktiku při běhu – k metě, sprintu, vytrvalostního běhu, při běhu terénem s překážkami - umí skákat do dálky - nacvičí správnou techniku skoku z místa - účastní se atletických závodů - umí šplhat na tyči - zvládne podle svých dispozic cvičení na žíněnce – napojované kotouly, kotouly vpřed a vzad s různým zakončením, stoj na hlavě apod. - umí správnou techniku odrazu z můstku při cvičení na koze, roznožku, výskok do kleku a dřepu, provádí cvičení na švédské bedně - zdokonaluje se ve cvičení na ostatním nářadí – kruhy, žebřiny, lavičky apod. - provádí kondiční cvičení s plnými míči - projevuje přiměřenou radost z pohybové činnosti, samostatnost, odvahu a vůli pro zlepšení pohybové dovednosti - respektuje zdravotní handicap - zná význam sportování pro zdraví - dovede získat informace o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště - dokáže objektivně zhodnotit svůj výkon, porovnat ho s předchozími výsledky	- základy gymnastiky – cvičení na nářadí a s náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, průpravná cvičení a úpoly - vztah ke sportu – zásady jednání a chování – fair play	M, Hv OSV - rozvoj schopností poznávání - sebeovládání - kreativita - zvládání stresových situací - péče o dobré vztahy (třída, skupina) MKV - slušné chování, tolerance, empatie - odlišnost lidí, vzájemná rovnost EVVO - prostředí a zdraví OSV Osobnostní, sociální a morální rozvoj

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - při vytrvalosti dovede uplatnit i vůli - zvládá techniku nové atletické disciplíny i další náročnější techniky získané dovednosti uplatní jako reprezentant školy, zlepšuje své osobní výkony - uplatňuje zkušenosti z míčových her v dalších sportech, umí základy všech sportovních her - aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu - usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti - uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu	- základy atletiky – sprint – 60 m, běh vytrvalostní na 600 m, 800 m, běh přes nízké překážky, skok daleký, skok vysoký, hod míčkem - gymnastika – základy akrobacie – kotouly, stoje, přemet stranou, kruhy – překot vzad, trampolínka – skoky a poskoky, švédská bedna – dřep, koza –roznožka, skrčka, šplh - rytmická a kondiční gymnastika – polkový krok, aerobic, cvičení s overbaly, fitbaly, pilates - úpoly – střehové postoje, pádová technika - sportovní hry – přehazovaná, vybíjená, košíková, florbal - význam pohybu pro zdraví - hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	M, Vz OSV - mezilidské vztahy - řešení problémů a rozhodovací dovednosti - seberegulace a sebeorganizace Hv OSV - sebepoznání a sebepojetí - kreativita

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - změří srdeční frekvenci, stanoví, jak tento údaj využít - pro úpravu pohybové zátěže - posoudí praktické jednání a rozhodování i ve vypjatých - situacích (úraz, nevhodné klimatické podmínky, znečištěné - ovzduší...) - sestaví si svůj pohybový režim, pravidelně se věnuje některému - sportu nebo jiné pohybové aktivitě - používá základní cviky a sestavy pro různé účely a dovede je - převážně samostatně využít v denním režimu - připraví se samostatně pro různou pohybovou činnost - sestaví svůj individuální ozdravný program a vytvoří denní - režim v souladu se zásadami zdravého životního stylu - pečuje o svoji tělesnou zdatnost a zdraví	Člověk a sport - význam pohybu pro zdraví - pojmy osvojovaných činností - základní pojmy spojené s jednotlivými druhy - cvičení - základní význam jednotlivých druhů cvičení - a jejich použití v denním režimu - zdravý životní styl, odmítání škodlivin - hygiena a bezpečnost při pohybových - činnostech - první pomoc při TV a sportu v různém - prostředí - historie a současnost sportu – významné - soutěže a sportovci, olympismus - aktuální informace ze sportu	M, Hv, Vz, Inf OSV - sebepoznání a sebepojetí
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované - pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži - posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné - nedostatky a jejich možné příčiny - provede organizaci jednotlivých soutěží, změří a zapíše výkony - užívá a rozpozná základní startovní povely - užívá základy techniky dalších osvojovaných disciplín - dokáže sestavit tabuli rekordů	Atletika - základy techniky disciplín, průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti – rychlý běh, vytrvalostní běh na dráze a v terénu, skok do dálky, skok do výšky, hod míčkem, granátem - základy evidence výkonů	M, F OSV - rozvoj schopností poznávání VMEGS - Evropa a svět nás zajímá

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zdůvodní význam pohybových her pro navazování a upevňování - mezilidských kontaktů - snaží se o fair play jednání při hrách, má radost ze hry, ne - z prohry jiného - rozpozná, která hra je vhodná pro určitý věk, počet hráčů, - prostředí - objasní, rozpozná základní rozdíly mezi jednotlivými druhy - sportovních her (kolektivní, individuální, brankové, síťové, - pálkové atd.) - ovládá základní pravidla a uplatňuje je ve hře - rozpozná základní herní činnosti jednotlivce a kombinace - a uplatňuje je ve hře - určí taktiku hry a dodržuje ji za pomoci spoluhráčů a učitele - rozliší několik her z každé skupiny, aplikuje herní dovednosti - a samostatně posuzuje hru - používá aktivně osvojené pojmy - ovládá bezpečně záchranu a dopomoc při osvojovaných cvicích - provede stoj na rukou, přemet stranou, roznožku přes nářadí, - výmyk, základní cvičební prvky na kladině - užívá gymnastické prvky při přípravě krátké sestavy - provádí zdravotně pohybové a kulturně estetické funkce pohybu - s hudebním doprovodem - ukáže základní aerobní cvičení s hudbou	Sportovní hry - základní principy pro řízení a rozhodování pohybových her - úkoly vyplývající z herních funkcí a rolí ve hře - význam sportovních her pro rozvoj herních dovedností - herní role a funkce (brankář, kapitán…) - specifikace bezpečnosti a hygieny při sportovních hrách - příprava a organizace utkání - sportovní hry: fotbal, basketbal, volejbal, házená, přehazovaná, florbal, stolní tenis - utkání podle pravidel žákovské kategorie Gymnastika - pojmy, odvozené cvičební polohy a postoje - záchrana a dopomoc - akrobacie – přeskoky, hrazda, kladina - zapojení do řízení a samostatného hodnocení - kvality - rytmická a kondiční gymnastika - různé druhy pohybu s hudebním a rytmickým doprovodem - technika a estetika pohybu - rychlostně silová cvičení	M, F OSV - rozvoj schopností poznávání VMEGS - Evropa a svět nás zajímá M, Vz OSV - mezilidské vztahy - řešení problémů a rozhodovací dovednosti - seberegulace a sebeorganizace

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozezná základní způsoby rozvoje pohybových předpokladů i korekce svalových oslabení a dovede je převážně samostatně využívat	- protahovací a napínací cvičení (strečink)	M, Hv, Vz, Inf OSV - sebepoznání a sebepojetí
- používá základní tělocvičné názvosloví, aktivně zvládá - pořadové nástupy, povely, stává se vedoucím skupiny	Pořadová příprava	
- dokáže využít jednoduché pády - zvládne základní prvky sebeobranného cvičení	Úpoly - základy sebeobrany - střehové postoje, držení a pohyb v postojích, odpory v nich - přetahy, přetlaky, úpolové odpory -	
- zařadí vhodné sezónní sporty jako vhodnou pohybovou i společenskou činnost a dle své výkonnosti a dispozic si osvojí základní pravidla a dovednosti	Sezónní sporty dle možností: lyžování, snowboarding, bruslení, cyklistika, pěší turistika	
- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu, předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jím svou činnost - usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti	- význam pohybu pro zdraví - hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	M, F OSV - rozvoj schopností poznávání VMEGS - Evropa a svět nás zajímá

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - změří srdeční frekvenci, stanoví, jak tento údaj využít - pro úpravu pohybové zátěže - posoudí praktické jednání a rozhodování i ve vypjatých - situacích (úraz, nevhodné klimatické podmínky, znečištěné - ovzduší...) - sestaví si svůj pohybový režim, pravidelně se věnuje některému - sportu nebo jiné pohybové aktivitě - používá základní cviky a sestavy pro různé účely a dovede je - převážně samostatně využít v denním režimu - připraví se samostatně pro různou pohybovou činnost - sestaví svůj individuální ozdravný program a vytvoří denní - režim v souladu se zásadami zdravého životního stylu - pečuje o svoji tělesnou zdatnost a zdraví	Člověk a sport - význam pohybu pro zdraví - pojmy osvojovaných činností - základní pojmy spojené s jednotlivými druhy - cvičení - základní význam jednotlivých druhů cvičení - a jejich použití v denním režimu - zdravý životní styl, odmítání škodlivin - hygiena a bezpečnost při pohybových - činnostech - první pomoc při TV a sportu v různém - prostředí - historie a současnost sportu – významné - soutěže a sportovci, olympijské hry - aktuální informace ze sportu **Atletika** - základy techniky disciplin - průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti – rychlý běh - vytrvalostní běh na dráze a v terénu - skok do dálky - skok do výšky - hod granátem - vrh koulí - základy evidence výkonů	M, Hv, Vz, Inf OSV - sebepoznání a sebepojetí M, F OSV - rozvoj schopností poznávání VMEGS - Evropa a svět nás zajímá

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži - posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny - provede organizaci jednotlivých soutěží, změří a zapíše výkony - užívá a rozpozná základní startovní povely - užívá základy techniky dalších osvojovaných disciplín - dokáže sestavit tabuli rekordů	**Sportovní hry** - základní principy pro řízení a rozhodování - pohybových her - úkoly vyplývající z herních funkcí a rolí ve hře - význam sportovních her pro rozvoj herních - dovedností - herní role a funkce (brankář, kapitán, …) - specifikace bezpečnosti a hygieny při - sportovních hrách - příprava a organizace utkání - sportovní hry: fotbal, basketbal, volejbal, - házená, přehazovaná, florbal, stolní tenis - utkání podle pravidel žákovské kategorie	MKV - lidské vztahy
- používá aktivně osvojené pojmy - ovládá bezpečně záchranu a dopomoc při osvojovaných cvicích - provede stoj na rukou, přemet stranou, roznožku přes nářadí, výmyk, základní cvičební prvky na kladině - užívá gymnastické prvky při přípravě krátké sestavy - provádí zdravotně pohybové a kulturně estetické funkce pohybu s hudebním doprovodem - ukáže základní aerobní cvičení s hudbou - rozezná základní způsoby rozvoje pohybových předpokladů i korekce svalových oslabení a dovede je převážně samostatně využívat	**Gymnastika** - pojmy, odvozené cvičební polohy a postoje - záchrana a dopomoc - akrobacie – přeskoky, hrazda, kladina - zapojení do řízení a samostatného hodnocení - kvality - rytmická a kondiční gymnastika - různé druhy pohybu s hudebním a rytmickým - doprovodem - technika a estetika pohybu - rychlostně silová cvičení - protahovací a napínací cvičení (strečink)	Hv OSV - sebepoznání a sebepojetí - kreativita F OV

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
- zvládne základní prvky sebeobranného cvičení - zařadí vhodné sezónní sporty jako vhodnou pohybovou i společenskou činnost a dle své výkonnosti a dispozic si osvojí základní pravidla a dovednosti - uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu, předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jím svou činnost - usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti - používá základní tělocvičné názvosloví - zvládá pořadové nástupy	**Úpoly** **-** základy sebeobrany - střehové postoje, držení a pohyb v postojích, odpory v nich - přetahy, přetlaky, úpolové odpory Sezónní sporty dle možností: lyžování, snowboarding, bruslení, cyklistika, pěší turistika - význam pohybu pro zdraví - hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	OSV - osobnostní, sociální a morální rozvoj - sebepoznání a sebepojetí - seberegulace a sebeorganizace Hv OSV - sebepoznání a sebepojetí - kreativita Z OSV - osobnostní, sociální a morální rozvoj - sebepoznání a sebepojetí - seberegulace a sebeorganizace

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - změří srdeční frekvenci, stanoví, jak tento údaj využít pro úpravu pohybové zátěže - posoudí praktické jednání a rozhodování i ve vypjatých situacích (úraz, nevhodné klimatické podmínky, znečištěné ovzduší...) - sestaví si svůj pohybový režim, pravidelně se věnuje některému sportu nebo jiné pohybové aktivitě - používá základní cviky a sestavy pro různé účely a dovede je převážně samostatně využít v denním režimu - připraví se samostatně pro různou pohybovou činnost - sestaví svůj individuální ozdravný program a vytvoří denní režim v souladu se zásadami zdravého životního stylu - pečuje o svoji tělesnou zdatnost a zdraví	**Člověk a sport** - význam pohybu pro zdraví - pojmy osvojovaných činností - základní pojmy spojené s jednotlivými druhy cvičení - základní význam jednotlivých druhů cvičení a jejich použití v denním režimu - zdravý životní styl, odmítání škodlivin - hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech - první pomoc při TV a sportu v různém prostředí - historie a současnost sportu – významné soutěže a sportovci, olympijské hry - aktuální informace ze sportu	M, Hv, Vz, Inf OSV - sebepoznání a sebepojetí
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži - posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny - provede organizaci jednotlivých soutěží, změří a zapíše výkony - užívá a rozpozná základní startovní povely - užívá základy techniky dalších osvojovaných disciplín - dokáže sestavit tabuli rekordů	**Atletika** - základy techniky disciplín - průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti – rychlý běh - vytrvalostní běh na dráze a v terénu - skok do dálky - skok do výšky - hod granátem - vrh koulí - základy evidence výkonů	M, F OSV - rozvoj schopností poznávání VMEGS - Evropa a svět nás zajímá

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zdůvodní význam pohybových her pro navazování a upevňování mezilidských kontaktů - snaží se o fair play jednání při hrách, má radost ze hry, ne z prohry jiného - rozpozná, která hra je vhodná pro určitý věk, počet hráčů, prostředí - objasní, rozpozná základní rozdíly mezi jednotlivými druhy sportovních her (kolektivní, individuální, brankové, síťové, pálkové atd.) - ovládá základní pravidla a uplatňuje je ve hře - rozpozná základní herní činnosti jednotlivce a kombinace a uplatňuje je ve hře - určí taktiku hry a dodržuje ji za pomoci spoluhráčů a učitele - rozliší několik her z každé skupiny, aplikuje herní dovednosti a samostatně posuzuje hru	**Sportovní hry** - základní principy pro řízení a rozhodování pohybových her - úkoly vyplývající z herních funkcí a rolí ve hře - význam sportovních her pro rozvoj herních dovedností - herní role a funkce (brankář, kapitán, …) - specifikace bezpečnosti a hygieny při sportovních hrách - příprava a organizace utkání - sportovní hry: fotbal, basketbal, volejbal, házená, přehazovaná, florbal, stolní tenis - utkání podle pravidel žákovské kategorie	M, Vz OSV - mezilidské vztahy - řešení problémů a rozhodovací dovednosti - seberegulace a sebeorganizace
- používá aktivně osvojené pojmy - ovládá bezpečně záchranu a dopomoc při osvojovaných cvicích - provede stoj na rukou, přemet stranou, roznožku přes nářadí, výmyk, základní cvičební prvky na kladině - užívá gymnastické prvky při přípravě krátké sestavy - provádí zdravotně pohybové a kulturně estetické funkce pohybu s hudebním doprovodem - ukáže základní aerobní cvičení s hudbou - rozezná základní způsoby rozvoje pohybových předpokladů i korekce svalových oslabení a dovede je převážně samostatně využívat - zvládne základní prvky sebeobranného cvičení	**Gymnastika** - pojmy, odvozené cvičební polohy a postoje - záchrana a dopomoc - akrobacie – přeskoky, hrazda, kladina - zapojení do řízení a samostatného hodnocení kvality - rytmická a kondiční gymnastika - různé druhy pohybu s hudebním a rytmickým doprovodem - technika a estetika pohybu - rychlostně silová cvičení - protahovací a napínací cvičení (strečink)	Hv OSV - sebepoznání a sebepojetí - kreativita

TĚLESNÁ VÝCHOVA – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - dokáže využít jednoduché pády	**Úpoly** - základy sebeobrany - střehové postoje, držení a pohyb v postojích, odpory v nich - přetahy, přetlaky, úpolové odpory	F MKV - lidské vztahy
- zařadí vhodné sezónní sporty jako vhodnou pohybovou i společenskou činnost a dle své výkonnosti a dispozic si osvojí základní pravidla a dovednosti	Sezónní sporty dle možností: lyžování, snowboarding, bruslení, cyklistika, peší turistika	Hv OSV - sebepoznání a sebepojetí - kreativita
- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu, předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jím svou činnost - usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti - používá základní tělocvičné názvosloví - zvládá pořadové nástupy,	POŘADOVÁ, PRŮPRAVNÁ, KONDIČNÍ CVIČENÍ - význam pohybu pro zdraví - hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	Z OSV - osobnostní, sociální a morální rozvoj OSV - sebepoznání a sebepojetí - seberegulace a sebeorganizace

4.9 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast **Člověk a svět práce** postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.
Koncepce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.
Vzdělávací oblast Člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.
Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a svět práce** je rozdělen na 1. stupni na čtyři tematické okruhy Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů, které jsou pro školu povinné. Na 2. stupni je rozdělen na osm tematických okruhů Práce s technickými materiály, Design a konstruování, Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Práce s laboratorní technikou, Využití digitálních technologií, Svět práce. Tematické okruhy na 2. stupni tvoří nabídku, z níž školy vybírají podle svých podmínek a pedagogických záměrů, kromě povinného tematického okruhu Svět práce, minimálně další dva tematické okruhy. Vybrané tematické okruhy je nutné realizovat v plném rozsahu.
Tematický okruh Svět práce je určen pro 8. a 9. ročník. Je povinný pro všechny žáky v plném rozsahu a lze jej zařadit již od 7. ročníku.
Vzdělávací obsah je realizován v průběhu celého základního vzdělávání a je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu). Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření. Proto je vhodné zařazovat do vzdělávání žáků co největší počet tematických okruhů.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti
Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, nářadí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a ŽP
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení

- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

4.9.1 PRACOVNÍ ČINNOSTI

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Pracovní činnosti vychází ze vzdělávacího oboru Člověk a svět práce, postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Vzdělávací obsah předmětu vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.
Cíleně se zaměřuje na praktické (zejména manuální) pracovní dovednosti a návyky a doplňuje tak celé základní vzdělání o tuto důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích obsahů vyučovacích předmětů a je jejich určitou protiváhou.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Učební osnovy vyučovacího předmětu Pracovní činnosti obsahují rozpracované výstupy a učivo ze všech tematických okruhů vzdělávací oblasti Člověk a svět práce RVP ZV (na 1. stupni: Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů; na 2. stupni Práce s technickými materiály, Design a konstruování, Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Svět práce). Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní návyky a dovednosti. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech vyučovacích hodinách jsou soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. Prostřednictvím vyučovacího předmětu Pracovní činnosti žáci získávají nejen důležité základní pracovní návyky a dovednosti, ale také důležité informace ze sféry výkonu práce. To pro ně může být velkou pomocí při jejich rozhodování o jejich dalším studijním a profesním zaměření.

Vyučovací předmět Pracovní činnosti je povinný předmět, který se vyučuje vyjma 6. ročníku ve všech ročnících v jednohodinové týdenní dotaci (celkem 8 hodin). Výuka na prvním stupni probíhá v kmenových třídách a ve cvičné kuchyni, na druhém stupni z převážné části ve školních dílnách, dále v pracovně výtvarné výchovy, v počítačové pracovně, ve cvičné kuchyni, na školním pozemku, formou exkurzí i ve vybraných institucích a výrobních podnicích. Žáci se svými výrobky podílejí na výzdobě chodeb školy. Zúčastňují se pracovně projektových dnů.

Výchovně vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Pracovní činnosti

Kompetence k učení
- vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání
- umožnit žákům osvojit si strategii učení
- motivovat žáky pro celoživotní učení
- vysvětlit žákovi na praktických příkladech smysl a cíl učení, posilovat pozitivní vztah k učení
- podporovat samostatnost a tvořivost
- učit žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnost
- zaměřovat se ve výuce prioritně na aktivní dovednosti, učivo používat jako prostředek k jejich získání
- motivovat k učení – snažit se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení
- používat při hodnocení ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace
- učit trpělivosti, povzbuzovat

Kompetence k řešení problémů
- učit žáky užívat na modelových příkladech různé algoritmy řešení problémů
- podporovat různé přijatelné způsoby řešení problému
- podporovat samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporovat využívání moderní techniky při řešení problémů

Kompetence komunikativní
- vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci
- netolerovat agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů
- vést žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty
- vést žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce sebe a ostatních lidí
- vést žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci své osoby a školy na veřejnosti
- vyžadovat důsledné dodržování pravidel ve školním řádu, v řádech odborných pracoven, řádu akcí mimo školu apod.; umožnit žákům podílet se na sestavování těchto pravidel

Kompetence sociální a personální
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých
- minimalizovat používání frontální metody výuky, podporovat skupinovou výuku a kooperativní vyučování
- podporovat inkluzi – volit formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku
- vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu
- učit žáky pracovat v týmech, učit je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce

Kompetence občanské

- vychovávat žáky jako svobodné občany plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích
- netolerovat sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita mládeže)
- netolerovat projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- netolerovat agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů
- netolerovat nekamarádské chování a odmítnutí požadované pomoci
- netolerovat žádnou podobu (aktivní, pasivní, otevřenou, skrytou) podpory výše uvedených negativních jevů
- dbát na důsledné dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy
- monitorovat neustále chování žáků, přijímat včas účinná opatření
- dodržovat zásadu, že tu není špatný žák, jsou tu jen špatné projevy jeho chování“
- seznamovat žáky v rámci předmětu s vhodnými právními normami
- vést žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí

Kompetence pracovní

- vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, žádnou prací netrestat, kvalitně provedenou práci vždy pochválit
- naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie
- naučit žáky chránit své zdraví při práci
- pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání
- vytvářet při výuce podnětné a tvořivé pracovní prostředí, měnit pracovní podmínky, vést žáky k adaptaci na nové pracovní podmínky
- vést žáky k důslednému dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků
- seznamovat žáky různými formami (exkurze, film, beseda apod.) s různými profesemi – cíleně ujasňovat představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia
- posilovat (motivovat) cíleně žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia (budoucího povolání)

Kompetence digitální

- seznámit žáky s výhodami využívání videonávodů při tvorbě vlastních výrobků
- podporovat žáky při vytvoření videonávodu vlastního výrobku nebo pokrmu
- vést žáky k tomu, aby vyhledávali pracovní postupy a návody (příprava pokrmů, péče o rostliny, práce s drobným materiálem, konstrukční činnosti) v doporučených online zdrojích
- motivovat žáky k zaznamenávání výsledků pozorování přírody a pěstitelských pokusů s využitím digitálních technologií
- vést žáky k efektivnímu využívání digitálních technologií v souvislosti se světem práce, pracovními činnostmi, výběrem budoucího povolání a vzdělávací dráhy
- motivovat žáky k využívání digitálních technologií a digitálních zdrojů k učení, osobnostnímu rozvoji, spolupráci a komunikaci v týmu
- prakticky seznamovat žáky s možnostmi tvorby vlastního digitálního obsahu při realizaci a prezentaci projektů a (týmových) úkolů

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM
Očekávané výstupy – 1. období
žák
ČSP-3-1-01 vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČSP-3-1-01p zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy
Očekávané výstupy – 2. období
žák
ČSP-5-1-01 vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
ČSP-5-1-02 využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
ČSP-5-1-04 udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČSP-5-1-01p vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu
ČSP-5-1-02p využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii
ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
ČSP-5-1-04p udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění

Učivo
- vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)
- pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití
- jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce
- lidové zvyky, tradice, řemesla

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI
Očekávané výstupy – 1. období
žák
ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi
Očekávané výstupy – 2. období
žák
ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
ČSP-5-2-03 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
ČSP-5-2-03p udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu
- užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky

Učivo

- stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů
- práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

PĚSTITELSKÉ PRÁCE
Očekávané výstupy – 1. období
žák
ČSP-3-3-01 provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČSP-3-3-01p provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky
ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny
Očekávané výstupy – 2. období
žák
ČSP-5-3-01 provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
ČSP-5-3-02 ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní

ČSP-5-3-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČSP-5-3-01p dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin
ČSP-5-3-02p ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování
ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
ČSP-5-3-04p dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu na zahradě

Učivo

- základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo
- pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)
- pěstování pokojových rostlin
- rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie

PŘÍPRAVA POKRMŮ
Očekávané výstupy – 1. období
žák
ČSP-3-4-01 připraví tabuli pro jednoduché stolování
ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČSP-3-4-01p upraví stůl pro jednoduché stolování
ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování
Očekávané výstupy – 2. období
žák
ČSP-5-4-01 orientuje se v základním vybavení kuchyně
ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm
ČSP-5-4-03 dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČSP-5-4-01p uvede základní vybavení kuchyně
ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm
ČSP-5-4-03p dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování
ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni
- uplatňuje zásady správné výživy

Učivo

- základní vybavení kuchyně
- výběr, nákup a skladování potravin
- jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování
- technika v kuchyni – historie a význam

2. stupeň

PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY
Očekávané výstupy
žák
ČSP-9-1-01 provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
ČSP-9-1-03 organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
ČSP-9-1-04 užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku
ČSP-9-1-05 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČSP-9-1-01p získá základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech; provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
ČSP-9-1-03p organizuje svoji pracovní činnost
ČSP-9-1-04p pracuje s jednoduchou technickou dokumentací, orientuje se v pracovních postupech a návodech
ČSP-9-1-05 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu
- rozlišuje různé druhy materiálů a zná jejich vlastnosti
- zvolí vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu
- správně vybere a používá vhodné pracovní nástroje a pomůcky
- dovede pracovní postupy k finálnímu výrobku
- dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytuje první pomoc při drobném úrazu

Učivo

- vlastnosti materiálu, užití v praxi (dřevo, kov, plasty, kompozity)
- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování
- jednoduché pracovní operace a postupy
- organizace práce, důležité technologické postupy

- technické náčrty a výkresy, technické informace, návody
- úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla

DESIGN A KONSTRUOVÁNÍ
Očekávané výstupy
žák
ČSP-9-2-01 sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model
ČSP-9-2-02 navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj.
ČSP-9-2-03 provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení
ČSP-9-2-04 dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČSP-9-2-01p sestaví podle návodu, náčrtu, plánu daný model
ČSP-9-2-03p ovládá montáž a demontáž jednoduchého zařízení, provádí údržbu jednoduchých předmětů a zařízení
ČSP-9-2-04 dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo
- stavebnice (konstrukční, elektrotechnické, elektronické), sestavování modelů, tvorba konstrukčních prvků, montáž a demontáž
- návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program

PĚSTITELSKÉ PRÁCE, CHOVATELSTVÍ
Očekávané výstupy
žák
ČSP-9-3-01 volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
ČSP-9-3-02 pěstuje a využívá květiny pro výzdobu
ČSP-9-3-03 používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
ČSP-9-3-04 prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
ČSP-9-3-05 dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČSP-9-3-01 volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
ČSP-9-3-02p pěstuje a ošetřuje květiny v interiéru a využívá je k výzdobě
ČSP-9-3-03 používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
ČSP-9-3-04 prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
ČSP-9-3-05p dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu způsobeném zvířaty a při styku s jedovatými rostlinami

Učivo

- **základní podmínky pro pěstování** – půda a její zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy
- **zelenina** – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování; pěstování vybraných druhů zeleniny
- **okrasné rostliny** – základy ošetřování pokojových květin, pěstování vybraných okrasných dřevin a květin; květina v exteriéru a interiéru (hydroponie, bonsaje), řez, jednoduchá vazba, úprava květin
- **ovocné rostliny** – druhy ovocných rostlin, způsob pěstování, uskladnění a zpracování
- **léčivé rostliny, koření** – pěstování vybrané rostliny; rostliny a zdraví člověka; léčivé účinky rostlin, rostliny jedovaté; rostliny jako drogy a jejich zneužívání; alergie
- **chovatelství** – chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu; kontakt se známými a neznámými zvířaty

PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI

Očekávané výstupy

žák

ČSP-9-4-01 provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví

ČSP-9-4-02 ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů

ČSP-9-4-03 správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby, provádí drobnou domácí údržbu

ČSP-9-4-04 dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-9-4-01p provádí jednoduché operace platebního styku

ČSP-9-4-02 ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů

ČSP-9-4-03p správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením, provádí drobnou domácí údržbu, používá vhodné prostředky při práci v domácnosti

ČSP-9-4-04p dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu elektrickým proudem nebo chemikálií

Učivo

- **finance, provoz a údržba domácnosti** – rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory; hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti; údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy, prostředky a jejich dopad na životní prostředí, odpad a jeho ekologická likvidace; spotřebiče v domácnosti
- **elektrotechnika v domácnosti** – elektrická instalace, elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika, funkce, ovládání a užití, ochrana, údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem

PŘÍPRAVA POKRMŮ
Očekávané výstupy
žák
ČSP-9-5-01 používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
ČSP-9-5-02 připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy
ČSP-9-5-03 dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti
ČSP-9-5-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČSP-9-5-01 používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
ČSP-9-5-02p připraví jednoduché pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy
ČSP-9-5-03p dodržuje základní principy stolování a obsluhy u stolu
ČSP-9-5-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

Učivo

- **kuchyně** – základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu
- **potraviny** – výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku
- **příprava pokrmů** – úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů
- **úprava stolu a stolování** – jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, zdobné prvky a květiny na stole

PRÁCE S LABORATORNÍ TECHNIKOU
Očekávané výstupy
žák
ČSP-9-6-01 vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů
ČSP-9-6-02 zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl
ČSP-9-6-03 vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci
ČSP-9-6-04 dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci
ČSP-9-6-05 poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČSP-9-6-01p vybere a prakticky využívá pracovní postup konkrétní laboratorní činnosti a dodrží kázeň při práci s přístroji, zařízením a pomůckami nutnými pro konání pozorování, měření, experimentu
ČSP-9-6-04p dodržuje hygienu práce a zásady bezpečné práce s laboratorní technikou, příslušnými nástroji, přístroji a pomůckami při laboratorních činnostech
ČSP-9-6-05 poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři

Učivo

- základní laboratorní postupy a metody
- základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky

VYUŽITÍ DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ
Očekávané výstupy
žák
ČSP-9-7-01 ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální techniky
ČSP-9-7-02 propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení
ČSP-9-7-03 pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi – cestování, obchod, vzdělávání, zábava
ČSP-9-7-04 ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením
ČSP-9-7-05 dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:
žák
ČSP-9-7-01p ovládá základní funkce vybraných digitálních zařízení, postupuje podle návodu k použití, při problémech vyhledá pomoc či expertní službu
ČSP-9-7-02p propojuje vzájemně jednotlivá vybraná digitální zařízení
ČSP-9-7-03p pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi v situacích, které odpovídají okruhu jeho zájmů a potřeb
ČSP-9-7-04 ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením
ČSP-9-7-05 dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

- **digitální technika** – počítač a periferní zařízení, digitální fotoaparát, videokamera, PDA, CD a DVD přehrávače, e-Kniha, mobilní telefony
- **digitální technologie** – bezdrátové technologie (USB, Bluetooth, WIFI, GPRS, GMS, norma IEEE 802.11b), navigační technologie, konvergence technologií, multiplexování
- **počítačové programy pro zpracovávání hlasových a grafických informací** – úpravy, archivace, střih; operační systémy, vzájemná komunikace zařízení (synchronizace PDA s PC)
- **mobilní služby** – operátoři, tarify

SVĚT PRÁCE (závazný pro 8. a 9. ročník s možností realizace od 7. ročníku)
Očekávané výstupy
žák
ČSP-9-8-01 orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
ČSP-9-8-02 posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
ČSP-9-8-03 využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání
ČSP-9-8-04 prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce
Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák
ČSP-9-8-01p orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí, v učebních oborech a středních školách
ČSP-9-8-02p posoudí své možnosti v oblasti profesní, případně pracovní orientace přihlédnutím k potřebám běžného života
ČSP-9-8-03p využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného dalšího vzdělávání
ČSP-9-8-04p prokáže v modelových situacích prezentaci své osoby při ucházení se o zaměstnání
- byl seznámen s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů
- byl seznámen s možnostmi využití poradenské pomoci v případě neúspěšného hledání zaměstnání

Učivo

- **trh práce** – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce
- **volba profesní orientace** – základní principy sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb
- **možnosti vzdělávání** – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby
- **zaměstnání** – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů
- **podnikání** – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání

PRACOVNÍ ČINNOSTI – 1. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozliší různé druhy materiálu, jeho vlastnosti, předvede správné způsoby zacházení s materiálem - porovná vlastnosti zpracovaného materiálu - ověří vlastnosti materiálu v praxi - zhotoví jednoduché výrobky pomocí elementárních dovedností a činností - rozpozná jednoduché pracovní podmínky, nářadí a předvede, jak s nimi zacházet - popíše jednoduchý pracovní postup - popíše jednoduchou pracovní operaci a postup na základě vlastní zkušenosti - uvede způsob a použití jednoduché operace - napodobí předváděnou práci - objasní prováděné pokusy a pozorování při nichž vlastní prací nebo demonstrací pozná vlastnosti různých druhů materiálů, účel pomůcek, bude nacházet vztahy mezi materiálem a nástrojem, pomůckou - se spolužáky ve skupině vypracuje jednoduchý záznam na nástěnnou tabuli - dovede organizovat práci skupiny - dodržuje body organizačního řádu - podle vzorového výrobku a výkladu vyrobí vlastní výrobek - prokáže samostatnost v úpravě pracovního místa, udržuje čistotu a pořádek - příkladně plní povinnosti služby - bezpečně zachází s nástroji, pomůckami, stavebnicemi - předvede ošetření drobného poranění - sestaví jednoduché modely dle vlastního rozhodnutí, návrhu, plánku - zkontroluje, zda výrobek odpovídá modelu, předloze	- práce s materiály - přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, textil, drát, kov, plasty - vlastnosti materiálu, užití v praxi - pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opakování - jednoduché pracovní postupy - organizace práce, technologická kázeň - grafická komunikace, technické náčrty a výkresy, technické informace - technologie - hygiena a bezpečnost práce - práce montážní a demonstrační - stavebnice, sestavování modelů, montáž a demontáž	Čj, Vv, Prv OSV - smyslové vnímání - organizace vlast.času - kreativita - vzájemné poznávání (skupina, třída) - řešení konfliktů - dovednost navázat na druhé VMEGS - zvyky a tradice národů EVVO - les (přírodní materiál) - ochrana zdraví

PRACOVNÍ ČINNOSTI – 1. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák- - uvede jednoduchý pracovní postup - bezpečně zachází s díly stavebnice - při práci dbá na osobní čistotu a bezpečnost - vyhotoví (dle své fantazie) jednoduché výrobky - podle jednoduchého návodu vyrobí výrobek vážící se k lidovým tradicím, k ročnímu období - provede jednoduché pěstitelské práce - předvede péči o pokojové květiny - pojmenuje vybrané pokojové květiny - připraví tabuli pro jednoduché stolování a předvede správné chování při stolování	- práce s návodem, předlohou, náčrtem, plánem, schématem, jednoduchým programem - bezpečnostní předpisy, první pomoc při úrazu - lidové zvyky, tradice, řemesla - pěstitelské práce - jednoduchá úprava stolu, pravidla chování	Čj, Vv, Prv, M OSV - smyslové vnímání - organizace vlast. - kreativita - vzájemné poznávání (skupina, třída) - řešení konfliktů - dovednost navázat na druhé VMEGS - zvyky a tradice národů EVVO - les (přírodní materiál) - ochrana zdraví

PRACOVNÍ ČINNOSTI – 2. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozliší různé druhy materiálu, jeho vlastnosti a různé způsoby zacházení - porovná vlastnosti zpracovaného materiálu - ověří vlastnosti materiálu v praxi - zhotoví jednoduché výrobky pomocí elementárních dovedností a činností - rozpozná jednoduché pracovní pomůcky a nářadí a předvede, jak s nimi správně zacházet - uvede jednoduchý pracovní postup - popíše jednoduchou pracovní operaci a postup na základě vlastní zkušenosti - uvede způsob a použití jednoduché operace - napodobí průběh předváděné práce - objasní prováděné pokusy a pozorování při nichž vlastní prací nebo demonstrací pozná vlastnosti různých druhů materiálů, účel pomůcek, bude nacházet vztahy mezi materiálem a nástrojem, pomůckou - se spolužáky ve skupině vypracuje jednoduchý záznam na nástěnnou tabuli - předvede dovednost organizovat práci skupiny - dodržuje body organizačního řádu - podle vzorového výrobku vyrobí svůj vlastní výrobek - prokáže samostatnost v úpravě pracovního místa, pracovní místo udržuje v čistotě a pořádku - příkladně plní povinnosti služby - bezpečně zachází s elementárními nástroji, pomůckami, stavebnicemi - předvede ošetření drobného poranění	- práce s materiály přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, textil, drát, kov, plasty - vlastnosti materiálu, užití v praxi - pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opakování - jednoduché pracovní postupy - organizace práce, technologická kázeň - grafická komunikace, technické náčrty a výkresy, technické informace - technologie - hygiena a bezpečnost práce - práce montážní a demontážní - stavebnice, sestavování modelů, montáž a demontáž	Vv, Čj, M OSV - smyslové vnímání - organizace vlast.času - kreativita - vzájemné poznávání (skupina, třída) - řešení konfliktů - dovednost navázat na druhé VMEGS - zvyky a tradice národů EVVO - les (přírodní materiál) - ochrana zdraví

PRACOVNÍ ČINNOSTI – 2. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - sestaví jednoduché modely dle vlastního rozhodnutí, návrhu, plánku - zkontroluje, zda výrobek odpovídá modelu nebo předloze - uvede jednoduchý pracovní postup - bezpečně zachází s díly stavebnice - při práci s materiálem dbá na osobní čistotu a bezpečnost - vyhotoví dle fantazie jednoduché výrobky - podle jednoduchého návodu vyrobí výrobek vážící se k lidovým tradicím, k ročnímu období - provede jednoduché pěstitelské práce - předvede péči o pokojové květiny - rozliší, pojmenuje vybrané pokojové květiny - připraví tabuli pro jednoduché stolování a předvede správné chování při stolování	- práce s návodem, předlohou, náčrtem, plánem, schématem, jednoduchým programem - bezpečnostní předpisy, první pomoc při úrazu - lidové zvyky, tradice, řemesla - pěstitelské práce - jednoduchá úprava stolu, pravidla chování	M, Prv, Vv, Čj OSV - smyslové vnímání - organizace vlast. času - kreativita - vzájemné poznávání (skupina, třída) - řešení konfliktů - dovednost navázat na druhé VMEGS - zvyky a tradice národů EVVO - les (přírodní materiál) - ochrana zdraví

PRACOVNÍ ČINNOSTI – 3. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - rozliší různé druhy materiálu, jeho vlastnosti a různé způsoby zacházení - porovná vlastnosti zpracovaného materiálu - ověří vlastnosti materiálu v praxi - zhotoví jednoduché výrobky pomocí elementárních dovedností a činností. - rozpozná jednoduché pracovní pomůcky a nářadí a předvede, jak s nimi správně zacházet - uvede jednoduchý pracovní postup - popíše jednoduchou pracovní operaci a postup na základě vlastní zkušenosti - uvede způsob a použití jednoduché operace - napodobí průběh předváděné práce - objasní prováděné pokusy a pozorování při nichž vlastní prací nebo demonstrací pozná vlastnosti různých druhů materiálů, účel pomůcek, bude nacházet vztahy mezi materiálem a nástroje, pomůckou - se spolužáky ve skupině vypracuje jednoduchý záznam na nástěnnou tabuli - předvede dovednost organizovat práci skupiny - dodržuje body organizačního řádu - podle vzorového výrobku a výkladu vyrobí svůj vlastní výrobek - ověřuje si vliv své činnosti na okolí, vystavuje své práce, podílí se na zlepšení prostředí školy - prokáže samostatnost v úpravě pracovního místa, pracovní místo udržuje v čistotě a pořádku - příkladně plní povinnosti služby	**Práce s materiály** - přírodniny, modelovací hmota, papír, karton, textil, drát, kov, plasty - vlastnosti materiálu, užití v praxi - pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční - opakování - jednoduché pracovní postupy - organizace práce, technologická kázeň - grafická komunikace, technické náčrty a výkresy, technické informace, technologie - hygiena a bezpečnost práce **Práce montážní a demonstrační** - stavebnice, sestavování modelů, montáž a demontáž	Vv, M, Čj, Pr OSV - smyslové vnímání - organizace vlast.času - kreativita - vzájemné poznávání (skupina, třída) - řešení konfliktů - dovednost navázat na druhé VMEGS - zvyky a tradice národů EVVO - les (přírodní materiál) - ochrana zdraví - problémy životního prostředí

PRACOVNÍ ČINNOSTI – 3. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - bezpečně zachází s elementárními nástroji, pomůckami, stavebnicemi - předvede ošetření drobného poranění - sestaví jednoduché modely dle vlastního rozhodnutí, návrhu, plánku - zkontroluje, zda výrobek odpovídá modelu nebo předloze - uvede jednoduchý pracovní postup - bezpečné zachází s díly stavebnice - při práci s materiálem dbá na osobní čistotu a bezpečnost - vyhotoví dle fantazie jednoduché výrobky - podle jednoduchého návodu vyrobí výrobek vážící se k lidovým tradicím, k ročnímu období - provede jednoduché pěstitelské práce - předvede péči o pokojové květiny - vede si jednoduché kolektivní záznamy - rozliší, pojmenuje vybrané pokojové květiny - připraví tabuli pro jednoduché stolování a předvede správné chování při stolování	- práce s návodem, předlohou, náčrtem, plánem, schématem, jednoduchým programem - bezpečnostní předpisy, první pomoc při úrazu - jednoduché pracovní postupy - lidové zvyky, tradice, řemesla - pěstitelské práce - jednoduchá úprava stolu, pravidla chování	M, Vv, Čj, Prv

PRACOVNÍ ČINNOSTI – 4. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - s pomocí určí z jednoduchého náčrtu, výkresu velikost, délku, šířku výrobku - samostatně vyhledá informace o různých technologiích v dostupné literatuře - sleduje průběh předváděné práce a následně napodobí pracovní postup - dle pokynů vyrobí jednoduché lidové výrobky pomocí jednoduchých pomůcek, nářadí - napodobí v jednoduché formě vybrané lidové řemeslo - při pracovním postupu použije jednoduchý kreslený návod - provede pokusy a pozor., při nichž vlastní prací pozná vlastnosti mat., vlastnosti a účel nástrojů a pomůcek - vyřeší prac. problémy při práci s návodem, náčrtem, předlohou, jednoduchým programem - důsledně dodržuje pracovní řád a zásady bezpečné práce s nástroji, pomůckami - ohlásí každé poranění, dovede ošetřit jednoduché zranění - dodržuje bezpečnost a hygienu práce a pořádek - dodržuje pořádek na pracovním místě - předvede práci dle slovního návodu, vzoru a fantazie - vyhledá informace o pokojových rostlinách v dostupné literatuře - uvede, rozliší jedovaté a nebezpečné pokojové květiny - provede pozorování pokojových rostlin, předvede správnou péči o pokojové květiny - rozliší jednoduché pěstitelské nářadí - při pěstitelských pracích používá vhodné pracovní nástroje a náčiní a správné pracovní postupy	- grafická komunikace, technické náčrty a výkresy - technologie - lidové zvyky, tradice, řemesla - práce montážní a demontážní, stavebnice, práce - s návodem, předlohou, náčrtem, plánem, jednoduchým programem - bezpečnostní předpisy, pracovní pomoc při úrazu - pěstitelské práce	M, Vv, Prv, Čj OSV - osobnostní rozvoj, sociální rozvoj, morální rozvoj MKV - kulturní diference – poznání vlastního kulturního zakotvení VMEGS - Evropa a svět nás zajímá EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí

PRACOVNÍ ČINNOSTI – 4. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - předvede správné praktické činnosti s daným - materiálem - rozliší různé materiály, uvede jejich vlastnosti. - předvede základní dovednosti práce s technickými - materiály - bezpečně využívá a používá vlastnosti různých - materiálů při složitějších pracovních činnostech - používá pracovní nářadí a pomůcky - zachází s pracovními nástroji bezpečně a podle - návodu - pod vedením vybere vhodný pracovní nástroj, pomůcku, nářadí - podle vlastní představy vypracuje plánek výrobku, k jeho zhotovení zvolí vhodné materiály, nářadí, pomůcky, pracovní postup, vzniklé problémy vhodným způsobem s pomocí vyřeší - dodržuje pracovní postup podle slovního návodu, náčrtku, nákresu, výkresu - při řešení praktických problémů prokáže technické myšlení a technickou představivost - používá složitější metodickou řadu pracovního postupu - samostatně zaznamenává dílčí pozorování a úseky při pokusech, uvede celé pracovní postupy - vystihne podstatu pracovního procesu	- práce s materiály, přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, folie, dřevo, plasty - vlastnosti materiálu, využití v praxi - pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování - jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce, technologická kázeň.	M, Vv, Prv, Čj EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí - principy a způsoby hospodaření s odpady

PRACOVNÍ ČINNOSTI – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - určí z jednoduchého náčrtu, výkresu velikost, délku, šířku výrobku - samostatně vyhledá informace o různých technologiích v dostupné literatuře - sleduje průběh předváděné práce a následně samostatně napodobí pracovní postup - vyrobí jednoduché lidové výrobky pomocí jednoduchých pomůcek, nářadí - napodobí v jednoduché formě vybrané lidové řemeslo - - při pracovním postupu použije kreslený návod - provede pokusy a pozorování, při nichž vlastní prací pozná vlastnosti materiálů, vlastnosti a účel nástrojů a pomůcek - vyřeší úspěšně prac. problémy při práci s návodem, náčrtem, předlohou, jednoduchým programem - - důsledně dodržuje pracovní řád a zásady bezpečné práce s nástroji, pomůckami - ohlásí každé poranění, dovede ošetřit jednoduché zranění - dodržuje bezpečnost a hygienu práce a pořádek - dodržuje pořádek na pracovním místě - předvede práci dle slovního návodu, vzoru a fantazie - vyhledá informace o pokojových rostlinách v dostupné literatuře - uvede, rozliší jedovaté a nebezpečné pokojové květiny - provede pozorování pokojových rostlin, předvede správnou péči o pokojové květiny - rozliší jednoduché pěstitelské nářadí - při pěstitelských pracích používá vhodné pracovní nástroje a náčiní a správné pracovní postupy	- grafická komunikace, technické náčrty a výkresy - technologie - lidové zvyky, tradice, řemesla - práce montážní a demontážní, stavebnice, práce - s návodem, předlohou, náčrtem, plánem, jednoduchým programem - bezpečnostní předpisy, pracovní pomoc při úrazu - pěstitelské práce	M, Vv, Prv, Čj OSV - osobnostní rozvoj, sociální rozvoj, morální rozvoj MKV - kulturní diference – poznání vlastního kulturního zakotvení EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí

PRACOVNÍ ČINNOSTI – 5. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - předvede správné praktické činnosti s daným materiálem - rozliší různé materiály, uvede jejich vlastnosti. - předvede základní dovednosti práce s technickými materiály - bezpečně využívá a používá vlastnosti různých materiálů při složitějších pracovních činnostech - používá složitější pracovní nářadí a pomůcky - zachází s pracovními nástroji bezpečně a podle návodu - vybere vhodný pracovní nástroj, pomůcku, nářadí. - samostatně podle vlastní představy vypracuje plánek výrobku, k jeho zhotovení zvolí vhodné materiály, nářadí, pomůcky, pracovní postup, vzniklé problémy vhodným způsobem samostatně vyřeší - dodržuje pracovní postup podle slovního návodu, náčrtku, nákresu, výkresu - při řešení praktických problémů prokáže technické myšlení a technickou představivost - používá složitější metodickou řadu pracovního postupu - samostatně zaznamenává dílčí pozorování a úseky při pokusech, uvede celé pracovní postupy - vystihne podstatu pracovního procesu	- práce s materiály, přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, folie, dřevo, plasty - vlastnosti materiálu, využití v praxi - pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování - jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce, technologická kázeň.	M, Vv, Prv, Čj EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí - principy a způsoby hospodaření s odpady

PRACOVNÍ ČINNOSTI – 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - sestaví model, zhotoví výrobek podle návodu, plánu, náčrtu nebo předlohy - provede zadaný úkol ve stanoveném rozsahu a termínu - provede zadané praktické činnosti s danými materiály: dřevo, plasty a přírodními materiály - při práci používá vhodné pracovní pomůcky, náčiní, nástroje a osobní ochranné prostředky - vyřeší jednoduché úkoly s vhodným výběrem materiálu, pracovních nástrojů a nářadí - správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením (včetně údržby) - udržuje pořádek na pracovním místě - dodržuje základní zásady péče o pracovní a životní prostředí - dodržuje základy bezpečnosti a ochrany při práci, hygienická pravidla a předpisy, dodržuje kázeň - na modelových situacích předvede poskytnutí první pomoci při úrazu - provede podle návodu nebo předlohy pracovní úkol ve stanoveném rozsahu a termínu - zvládá 3D tisk - provede stažení modelu - příprava na tisk - připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy - dodržuje základní principy stolování - ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti - správně zachází s pomůckami, nástroji a nářadím, provádí drobnou domácí údržbu - používá základní kuchyňský inventář, bezpečně obsluhuje základní spotřebiče	**Příprava pokrmů** - příprava jednoduchých pokrmů za studena, tepelná úprava - stolování, obsluha, chování u stolu **Provoz a údržba domácnosti** - provoz a údržba domácnosti, domácí spotřebiče - úklid domácnosti	Čj, M, Vv OSV - org. času, plánování, kreativita, tvořivost, odpovědnost VMEGS - lidové tradice EVVO - životní prostředí

PRACOVNÍ ČINNOSTI – 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - sestaví model, zhotoví výrobek podle návodu nebo předlohy - přečte a vypracuje jednoduchý technický výkres - změří a orýsuje výrobek - při technickém kreslení používá správné pomůcky, dbá na estetickou úpravu - uvede vlastnosti materiálů (dřevo, plasty) - uvede využití znalosti vlastností různých materiálů při volbě vhodného materiálu pro daný výrobek - provede zadaný úkol správně a ve stanoveném rozsahu a termínu - pracuje s danými materiály: dřevo, plast, přírodní materiál - při práci používá vhodné pracovní pomůcky, náčiní, nástroje a osobní ochranné pomůcky - vyřeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálu, pracovních nástrojů a nářadí - správně zachází s pomůckami a zařízením - udržuje pořádek na pracovním místě - dodržuje zásady péče o pracovní a životní prostředí - dodržuje základy bezpečnosti a ochrany při práci, hygienická pravidla a předpisy, dodržuje kázeň - na modelových situacích předvede poskytnutí první pomoci při úrazu - sestaví podle návodu, náčrtu, plánu daný model	**Práce s technickými materiály** - technické kreslení, náčrty, čtení - měření a orýsování výrobku - základní práce s technickými tabulkami - práce s materiály: dřevo, plasty - vlastnosti materiálů a jejich využití v praxi - pracovní pomůcky pro ruční opracování materiálů: dřevo, plast - práce se dřevem: řezání, vrtání, spojování, povrchová úprava - práce s plasty: řezání, pilování - jednoduché domácí spotřebiče, zásady údržby - pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opravování - oprava školního nářadí a náčiní - úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky - práce pro zlepšení školního prostředí - hygiena, bezpečnostní předpisy, první pomoc při úrazu, ochrana zdraví při práci - ochrana pracovního a životního prostředí **Design a konstruování** - stavebnice - sestavování modelů, montáž, demontáž - návod, předloha, náčrt, plán, schéma	M, Vv, Př OSV - org. času, plánování, kreativita, tvořivost, odpovědnost VMEGS - lidové tradice EVVO - životní prostředí

PRACOVNÍ ČINNOSTI – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - provede jednoduché práce s technickými materiály, dodržuje technologickou kázeň - vyřeší technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí - organizuje a plánuje svou činnost - užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku - sestaví model podle návodu, náčrtu - navrhne a sestaví jednoduchý model - provede montáž a údržbu jednoduchého předmětu - správně zachází s pomůckami, nástroji a nářadím, provádí údržbu - dodržuje obecné zásady hygieny a bezpečnosti při práci, zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím, poskytne první pomoc při úrazu	**Práce s technickými materiály** - úloha techniky v životě člověka - jednoduché pracovní operace a postupy - grafické dokumentace, technické náčrty, - výkresy - zvukové a obrazové nosiče - práce pro zlepšení školního prostředí	Čj, Vz OSV - org. času, plánování, kreativita, tvořivost, odpovědnost VMEGS - lidové tradice EVVO - životní prostředí
- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí, posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy - využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání - prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	**Svět práce** - lidská práce, znaky, objekty a produkty práce - pracovní činnosti, prostředky, pracoviště - a pracovní prostředí - vlivy na volbu profesní orientace, osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti - práce s profesními informacemi, využívání poradenských služeb - technika jako pracovní prostředek, jako produkt práce - trh práce, požadavky kvalifikační a zdravotní, způsoby hledání zaměstnání, podnikání, volba profese, osobní zájmy, cíle a schopnosti, možnosti vzdělávání, náplň studijních oborů	Ov OSV - org. času, plánování, kreativita, tvořivost, odpovědnost VMEGS - lidové tradice EVVO - životní prostředí

PRACOVNÍ ČINNOSTI – 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů - zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl - vyhledává v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jeř mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci - poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři	**Práce s laboratorní technikou** - základní laboratorní postupy a metody - základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky	OSV - org. času, plánování, kreativita, tvořivost, odpovědnost
- ovládá základní funkce digitální techniky, diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální techniky - propojuje vzájemně digitální zařízení - pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi – cestování, obchod a vzdělání a zábava - ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením - dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu	**Využití digitálních technologií** - digitální technika – počítač a periferní zařízení, digitální fotoaparát, videokamera, PDA, CD, DVD přehrávače, e-kniha a mobilní telefony - digitální technologie – bezdrátové technologie - (USB, Bluetooth, WIFI, GPRS, GMS, norma IEEE 802.11b), navigační technologie - počítačové programy pro zpracování hlasových a grafických informací – úpravy, archivace, střih, operační systémy, vzájemná komunikace zařízení (synchronizace PDA s PC) - mobilní služby – operátoři, tarify	OSV - org. času, plánování, kreativita, tvořivost, odpovědnost
- sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model - navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky, ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost a stabilitu a jíné - provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení - dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce, dodržuje bezpečnostní předpisy, poskytne první pomoc při úrazu	**Design a konstruování** - stavebnice (konstrukční elektrotechnické a elektronické), sestavování modelů, tvorba konstrukčních prvků a montáž a demontáž - návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program	

4.10 VOLITELNÉ PŘEDMĚTY

(nabídka se aktualizuje každý školní rok)

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace
Vyučovací předmět: Cvičení z matematiky

Tento plán vychází ze ŠVP pro předmět matematika v daném ročníku. Při výuce se přihlíží k zájmu žáků a respektuje se jejich zvýšená motivace pro opakování a procvičení učiva matematiky.

Cvičení z matematiky 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - uvede př. praktického použití druhé mocniny a odmocniny - určí bez použití kalkulačky či tabulek druhou mocninu rac. čísel /mocniny čísel od 1 do 10, jejich násobky, zlomky s těmito čísly/ - určí druhou mocninu a odmocninu pomocí tabulek a kalkulátorů - vypočítá výraz s mocninami a odmocninami, určí jeho hodnotu - uvede Pythagorovu větu - vypočítá třetí stranu pomocí Pythagorovy věty - účelně používá kalkulačku a tabulky k základním výpočtům - řeší praktické úlohy s využitím Pyth. věty /zakreslí náčrtek, mat. symbolikou zapíše řešení, příklad vyřeší - u praktických úloh provede odhad a ověří jeho reálnost - vypočítá mocniny s přir. exponentem, některé zpaměti, těžší na kalkulačce - použije pravidla a algoritmy pro počítání s mocninami - provádí základní početní operace s mocninami - umocní součin, podíl, mocninu - zapíše dané číslo v des. soustavě pomocí mocnin deseti ve tvaru a .10^n - určí mocninu s exponentem nula - vysvětlí pojmy výraz číselný, s proměnnou, jednočlen, mnohočlen, člen výrazu, rovnost dvou výrazů a uvede příklady - určí hodnotu daného číselného výrazu	**Mocniny** - druhá mocnina rac. čísla - určování druhé mocniny pomocí tabulek a kalkulačky - druhá odmocnina - určování druhé odmocniny pomocí tabulek a kalkulačky - reálná čísla **Pythagorova věta** - Pythagorova věta - výpočet přepony - výpočet odvěsny - praktické úlohy s využitím Pythagorovy věty **Mocniny s přirozeným mocnitelem** - n-tá mocnina čísla - sčítání, odčítání, dělení, násobení mocnin s přirozeným mocnitelem - mocnina součtu, podílu - umocňování mocnin - zápis čísla ve tvaru a .10^n , - - **Výrazy** - číselné obory	Čj, Aj, Vv, F OSV - osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání, kreativita; sociální rozvoj: poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetence; morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika OSV -

Cvičení z matematiky 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
- zapíše slovní text pomocí výrazu s proměnnými - provádí základní operace s mnohočleny - vytkne z daného výrazu vhodný výraz a správně zapíše rozklad výrazů - použije vzorce pro druhou mocninu součtu a rozdílu a pro rozdíl druhých mocnin - pomocí vzorců upraví daný výraz - vysvětlí pojmy rovnost dvou výrazů, proměnná neznámá, řešení rovnice - řeší jednoduché lin. rovnice pomocí zákl. ekv. úprav - tematicky správně a účelně zapíše postup řešení - provede zkoušku řešení - vyřeší slovní úlohy - vyjádří neznámou ze vzorce a vypočítá její hodnotu po dosazení všech daných veličin - uvede příklady využití lin. rovnic v praxi - uvede rozdíl mezi kruhem a kružnicí - uvede rozdíl mezi průměrem a poloměrem vypočítá obvod a obsah kruhu a délku kružnice - určí vzájemnou polohu kružnice a přímky a vzájemnou polohu dvou kružnic - určí a sestrojí tečnu, sečnu, tětivu - narýsuje kružnice s daným středem a poloměrem - sestrojí kružnici vepsanou a opsanou trojúhelníku - načrtne válec - vypočítá objem a povrch válce - vyřeší slovní úlohu z praxe s využitím znalostí o kružnici či válci, ve slovní úloze provede náčrtek, matematizaci problému, jeho řešení a ověření reálnosti výsledku, potřebné informace vyhledá v tabulkách	- výrazy číselné, jejich hodnota - výrazy s proměnnou, určování hodnoty - jednočlen, mnohočlen - sčítání, odčítání, násobení mnohočlenů - násobení mnohočlenu jednočlenem - druhá mocnina dvojčlenu - rozdíl druhých mocnin - užití vzorců $(a \square b)^2$, $a^2 - b^2$ - dělení mnohočlenu jednočlenem - rozklad vytýkáním **Lineární rovnice** - rovnost, vlastnosti rovnosti - řešení lineární rovnice - ekvivalentní úpravy lin. rovnic - zkouška - řešení jed. lin. rovnic pomocí ekv. úprav - provádění zkoušky - řešení slovních úloh pomocí lin. Rovnic - výpočet neznámé ze vzorce **Kruh, kružnice, válec** - vzájemná poloha přímky a kružnice, sečna, tečna - vzájemná poloha dvou kružnic - délka kružnice - části kružnice, kruhu - kružnice vepsaná a opsaná trojúhelníku - válec, jeho síť - objem a povrch válce - slovní úlohy z praxe	osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání, kreativita; sociální rozvoj: poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetence; morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika Čj, Pč OSV - osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání, kreativita; sociální rozvoj: poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetence; morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika

Cvičení z matematiky 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - sestrojí trojúhelníky a čtyřúhelníky zadané několika prvky - objasní pojem Thaletova kružnice, využije ji v konstr. úlohách - rýsuje přesně a čistě - zakreslí náčrtek zadaného úkolu - správně zapíše postup konstrukce s použitím matematické symboliky - sestrojí tečnu ke kružnici z bodu vně kružnice - vysvětlí pojmy statistiky: statistický soubor, statistické šetření, jednotka, znak, četnost, arit. průměr, medián, modus - vypočítá arit. průměr - určí z dané tabulky modus a medián - provede jednoduché statistické šetření, zapíše jeho výsledky formou tabulky a znázorní diagramem - čte tabulky a grafy a interpretuje je v praxi - čte a sestrojuje diagramy – bodové, sloupcové, spojnicové, kruhové - čte a sestrojuje diagramy s údaji v procentech - uvede příklady využití statistiky v praxi	**Konstrukční úlohy** - množiny bodů dané vlastnosti - Thaletova kružnice - konstrukce trojúhelníků - konstrukce čtyřúhelníků - konstrukce kružnice s požadovanými vlastnostmi - konstrukce tečen ke kružnici **Statistika** - statistický soubor a šetření - jednotka, znak, četnost - arit. průměr - modus, medián - grafy, diagramy (bodové, sloupcové, spojnicové, kruhové) - statistika v praxi	Z, Inf OSV - osobnostní rozvoj: rozvoj schopností poznání, kreativita; sociální rozvoj: poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetence; morální rozvoj: řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět: Konverzace v anglickém jazyce 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - komunikuje v jednoduchých běžných situacích - jednoduchým způsobem sdělí základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času i dalších osvojených témat - zapojí se do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob, dokáže tvořit otázky i odpovědi - adekvátně reaguje ve formálních i neformálních situacích Minimální očekávané výstupy: - rozumí základním informacím, které se týkají osvojovaných tematických okruhů - odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností - rozumí základním slovům a jednoduchým frázím v krátkých poslechových textech týkajících se osvojených témat Minimální očekávané výstupy: - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a které se týkají osvojených témat	**Ústní projev** - základní pravidla komunikace v běžných každodenních situacích (pozdrav, poděkování, omluva, představování se) Tematické okruhy: - Já a moje rodina - Rodina a zvyky v anglicky mluvících zemích - Škola - Volný čas, sport - Móda, oblečení, obchody - Moje město, bydlení, domov, bydlení v anglicky mluvících zemích - Stereotypy všedního dne, rituály - Popis vzhledu a charakteristika Svátky u nás a v anglicky mluvících zemích (Vánoce, Velikonoce, Den díkuvzdání, Halloween) **Poslech s porozuměním** - zvuková a grafická podoba jazyka: - fonetické znaky (pasivně) - základní výslovnostní návyky - vztah mezi zvukovou a grafickou podobou jazyka vyhledávání výrazů, frází, odpovědí na otázky	Čj, Z OSV - komunikace, - kooperace a kompetice VMEGS - jsme Evropané - objevujeme Evropu a svět MKV - lidské vztahy - etnický původ - multikulturalita OSV - komunikace, - kooperace a kompetice

Žák: - rozumí známým názvům, slovům a jednoduchým větám (např. v oznámeních, na plakátech, v informačních letácích, v inzerátech, v jídelních lístcích) - rozumí jednoduchým neformálním dopisům Minimální očekávané výstupy: - rozumí základním informacím ve čtených textech, které se týkají osvojených témat - umí psát jednoduché vzkazy týkající se jeho základních potřeb - stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení zaměřené na věcný obsah - umí napsat jednoduchý neformální dopis Minimální očekávané výstupy: - krátce písemně odpoví na jednoduché otázky týkající se své osoby	**Čtení s porozuměním** - práce s krátkými texty typu blahopřání, pohlednice, formulář, email, noviny, katalog, jídelní lístek, neformální dopis slovní zásoba zaměřená na komunikační situace v probíraných tematických okruzích **Psaní** - psaní jednoduchých a velmi stručných textů - vyplňování formulářů s osobními údaji - psaní osobního dopisu	OV – náš region (historie), D, Př VKO EVVO

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Vyučovací předmět: volitelný předmět POHYBOVÉ HRY
Tento plán vychází ze ŠVP pro předmět tělesná výchova v daném ročníku. Při výuce se přihlíží k zájmu žáků a respektuje se jejich zvýšená motivace pro pohybovou aktivitu.

POHYBOVÉ HRY 6. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - uvědomuje si význam pohybu pro zdraví - usiluje o zlepšení tělesné zdatností - chápe podstatu kompenzačních cvičení a hygieny při TV - zná některé pohybové hry, dovede je zorganizovat a vysvětlit základní pravidla.	- význam pohybu pro zdraví – rekreační a výkonnostní sport - zdravotně orientovaná sportovní aktivita, rozvoj zdatnosti, manipulace se zatížením - prevence jednostranného zatížení, prevence svalové nerovnováhy - průpravná, kompenzační cvičení - hygiena a bezpečnost při TV	EVVO - lidské aktivity a problémy živ. prostředí OSV Psychohygiena
- zná nejzákladnější gymnastické názvosloví. - naučí se provedení základních prvků – prostná, přeskok, kladinka, hrazda. - zvládá dopomoc	<u>Gymnastika</u> Prostná – kotouly – průprava, provedení kotoulů, řada kotoulů Kotoul vpřed – kolébka, vých. poloha Dle individuálních možností – stoj na rukou, přemet stranou. Obraty. Kladinky – chůze, obraty, krokové a skokové vazby, obraty Přeskok –náskok na můstek, správný odraz z můstku, roznožka Hrazda – průpravná cvičení, výmyk Šplh	OSV - seberegulace a sebeorganizace, mezilidské vztahy, kooperace
- zná základní pravidla atletiky, startovní povely, seznámí se s technikou běhu. spojí rozběh s odrazem při skoku dalekém, rozběh s odhodovou fází při hodu míčkem	<u>Atletika</u> Sprinty – 60 m, startovní povely, nízký start Vytrvalostní běh – 1500 m, startovní povely – vysoký start Hod míčkem – odhodová fáze, Skok daleký – nácvik letové fáze Skok vysoký – průpravná cvičení pro dopad	OSV VMEGS - objevujeme Evropu a svět
- zná nejzákladnější pravidla míčových her.	<u>Míčové hry</u> Košíková, odbíjená, házená, florbal, kopaná Průpravné hry Hra	
	Doplňující učivo – dle možnosti Bruslení – technika skluzu, obraty, zastavení, překládání vpřed, vzad	

POHYBOVÉ HRY 7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - uvědomuje si význam pohybu pro zdraví - usiluje o zlepšení tělesné zdatností - chápe podstatu kompenzačních cvičení a hygieny při TV - zná některé pohybové hry, dovede je zorganizovat a vysvětlit základní pravidla.	- význam pohybu pro zdraví – rekreační a výkonnostní sport - zdravotně orientovaná sportovní aktivita, rozvoj zdatnosti, manipulace se zatížením - prevence jednostranného zatížení, prevence svalové nerovnováhy - průpravná, kompenzační cvičení - hygiena a bezpečnost při TV	EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí OSV Psychohygiena
- zná nejzákladnější gymnastické názvosloví. - naučí se provedení základních prvků – prostná, přeskok, kladinka, hrazda. - zvládá dopomoc	<u>Gymnastika</u> Prostná – kotouly – průprava, provedení kotoulů, řada kotoulů Kotoul vpřed – kolébka, vých. poloha Dle individuálních možností – stoj na rukou, přemet stranou. Obraty. Sestava Kladinky – chůze, obraty, krokové a skokové vazby, obraty. Sestava Přeskok –náskok na můstek, správný odraz z můstku, roznožka Hrazda – průpravná cvičení, výmyk Šplh	OSV - seberegulace a sebeorganizace, mezilidské vztahy, kooperace
- zná základní pravidla atletiky, startovní povely, seznámí se s technikou běhu. spojí rozběh s odrazem při skoku dalekém, rozběh s odhodovou fází při hodu míčkem	<u>Atletika</u> Sprinty – 60 m, startovní povely, nízký start Vytrvalostní běh – 1500 m, startovní povely – vysoký start Hod míčkem – odhodová fáze, Skok daleký – nácvik letové fáze Skok vysoký – průpravná cvičení pro dopad	OSV VMEGS - objevujeme Evropu a svět
- zná nejzákladnější pravidla míčových her	<u>Míčové hry</u> Košíková, odbíjená, házená, florbal, kopaná Průpravné hry Hra	
	Doplňující učivo – dle možnosti Bruslení – technika skluzu, obraty, zastavení, překládání vpřed, vzad	

POHYBOVÉ HRY 8. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - uvědomuje si význam pohybu pro zdraví - usiluje o zlepšení tělesné zdatností - chápe podstatu kompenzačních cvičení a hygieny při TV - zná některé pohybové hry, dovede je zorganizovat a vysvětlit základní pravidla.	- význam pohybu pro zdraví – rekreační a výkonnostní sport - zdravotně orientovaná sportovní aktivita, rozvoj zdatnosti, manipulace se zatížením - prevence jednostranného zatížení, prevence svalové nerovnováhy - průpravná, kompenzační cvičení - hygiena a bezpečnost při TV	EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí OSV Psychohygiena
- zná nejzákladnější gymnastické názvosloví. - naučí se provedení základních prvků – prostná, přeskok, kladinka, hrazda. - zvládá dopomoc	<u>Gymnastika</u> Prostná – kotouly – průprava, provedení kotoulů, řada kotoulů Kotoul vpřed – kolébka, vých. poloha Dle individuálních možností – stoj na rukou, přemet stranou. Obraty. Sestava Kladinky – chůze, obraty, krokové a skokové vazby, obraty. Sestava Přeskok –náskok na můstek, správný odraz z můstku, roznožka Hrazda – průpravná cvičení, výmyk Šplh	OSV - seberegulace a sebeorganizace, mezilidské vztahy, kooperace
- zná základní pravidla atletiky, startovní povely, seznámí se s technikou běhu. spojí rozběh s odrazem při skoku dalekém, rozběh s odhodovou fází při hodu míčkem	<u>Atletika</u> Sprinty – 60 m, startovní povely, nízký start Vytrvalostní běh – 1500 m, startovní povely – vysoký start Hod míčkem – odhodová fáze, Skok daleký – nácvik letové fáze Skok vysoký – průpravná cvičení pro dopad	OSV VMEGS - objevujeme Evropu a svět
- zná nejzákladnější pravidla míčových her.	<u>Míčové hry</u> Košíková, odbíjená, házená, florbal, kopaná Průpravné hry Hra	
	Doplňující učivo – dle možnosti Bruslení – technika skluzu, obraty, zastavení, překládání vpřed, vzad	

POHYBOVÉ HRY 9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - uvědomuje si význam pohybu pro zdraví - usiluje o zlepšení tělesné zdatností - chápe podstatu kompenzačních cvičení a hygieny při TV - zná některé pohybové hry, dovede je zorganizovat a vysvětlit základní pravidla.	- význam pohybu pro zdraví – rekreační a výkonnostní sport - zdravotně orientovaná sportovní aktivita, rozvoj zdatnosti, manipulace se zatížením - prevence jednostranného zatížení, prevence svalové nerovnováhy - průpravná, kompenzační cvičení - hygiena a bezpečnost při TV	EVVO - lidské aktivity a problémy životního prostředí OSV Psychohygiena
- zná nejzákladnější gymnastické názvosloví. - naučí se provedení základních prvků – prostná, přeskok, kladinka, hrazda. - zvládá dopomoc	<u>Gymnastika</u> Prostná – kotouly – průprava, provedení kotoulů, řada kotoulů Kotoul vpřed – kolébka, vých. poloha Dle individuálních možností – stoj na rukou, přemet stranou. Obraty. Sestava Kladinky – chůze, obraty, krokové a skokové vazby, obraty. Sestava Přeskok –náskok na můstek, správný odraz z můstku, roznožka Hrazda – průpravná cvičení, výmyk Šplh	OSV - seberegulace a sebeorganizace, mezilidské vztahy, kooperace
- zná základní pravidla atletiky, startovní povely, seznámí se s technikou běhu. spojí rozběh s odrazem při skoku dalekém, rozběh s odhodovou fází při hodu míčkem	<u>Atletika</u> Sprinty – 60 m, startovní povely, nízký start Vytrvalostní běh – 1500 m, startovní povely – vysoký start Hod míčkem – odhodová fáze, Skok daleký – nácvik letové fáze Skok vysoký – průpravná cvičení pro dopad	OSV VMEGS - objevujeme Evropu a svět
- zná nejzákladnější pravidla míčových her.	<u>Míčové hry</u> Košíková, odbíjená, házená, florbal, kopaná Průpravné hry	
	Doplňující učivo – dle možnosti Bruslení – technika skluzu, obraty, zastavení, překládání vpřed, vzad	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět: povinně volitelný předmět **Příprava na střední školy – český jazyk**
9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: rozezná hlavní myšlenku textu, rozliší fakta od názorů, prvky manipulace a nadsázky, porovná informace z různých textů - uspořádá text podle textové návaznosti - rozliší slohové postupy a funkční styly, najde slovo nevhodně užité vzhledem k situaci a nahradí vhodnějším	**Komunikační a slohová výchova** – porozumění textu - textová návaznost - stylistika	MDV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
- ovládá pravidla pravopisu a dokáže je aplikovat - pochopí význam pojmenování, nahradí slova přejatá českými, rozliší původní a přenesený význam, slova významově nadřazená, podřazená, antonyma, synonyma, homonyma, orientuje se ve stavbě slova - určí druhy slov, mluvnické kategorie podstatných jmen a sloves, najde chybný tvar slova a opraví ho - rozliší větu jednoduchou a souvětí, souvětí podřadné a souřadné, významový poměr mezi souřadně spojenými větami a větnými členy, identifikuje nedostatky ve výstavbě větných celků	**Jazyková výchova** - pravopis - slovní zásoba a slovotvorba - tvarosloví - skladba	OSV - seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena
- rozezná obrazná a neobrazná pojmenování, rozliší literaturu uměleckou a věcnou, orientuje se v literárních druzích a žánrech, prokazuje základní přehled o vývoji české a světové literatury	**Literární výchova** - rozbory textů, základní literární pojmy	Na základě výběru textů
	Informace o didaktickém testu – struktura, typy testových úloh, vyplňování záznamového archu, tipy a doporučení pro didaktický test	

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace
Vyučovací předmět: **Příprava na střední školu – matematika**
9. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zpaměti a písemně provádí základní početní operace s přirozenými, celými a desetinnými čísly - umí vypočítat aritmetický průměr, absolutní hodnotu čísla, zaokrouhluje čísla	**Početní operace** - sčítání, odčítání, dělení a násobení přirozených, celých a desetinných čísel - zaokrouhlování přirozených a desetinných čísel, aritmetický průměr	M OSV
- převádí jednotky délky, povrchu, objemu, hmotnosti a času	**Převody jednotek** - převody jednotek délky, povrchu, objemu, hmotnosti a času	M OSV
- umí vypočítat obvod a obsah čtverce, obdélníku, trojúhelníku, rovnoběžníku, kruhu a lichoběžníku - umí v praxi použít vzorce	**Obvod a obsah** - obvod a obsah čtverce, obdélníku, trojúhelníku, rovnoběžníku, kruhu a lichoběžníku	M OSV
- načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osové souměrnosti - pozná útvary osově souměrné	**Osová souměrnost.** - osová souměrnost - osově souměrné útvary	M OSV
- načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové souměrnosti - určí středově souměrný útvar	**Středová souměrnost** - sestrojení obrazu obrazce ve středové souměrnosti	M OSV
- odhaduje a vypočítá povrch krychle, kvádru a válce	**Povrch a objem krychle, kvádru a válce.** - kvádr, krychle, válec, sítě těles - povrch krychle, kvádru a válce - objem krychle, kvádru a válce	M OSV
- umí sestrojit těžnice, střední příčky, výšky trojúhelníku - umí sestrojit trojúhelníku kružnici opsanou a vepsanou - řeší konstrukční úlohy	**Trojúhelník.** - těžnice, střední příčky, výšky - kružnice opsaná, vepsaná - konstrukční úlohy - Thaletova kružnice	M OSV

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - zná pojem násobek, dělitel - umí použít znaky dělitelnosti - rozumí pojmu prvočíslo, číslo složené - rozloží číslo na součin prvočísel - určuje a užívá násobky a dělitele včetně nejmenšího společného násobku a největšího společného dělitele - řeší situace s využitím dělitelnosti	**Dělitelnost přirozených čísel.** - násobek, dělitel, znaky dělitelnosti - prvočíslo, číslo složené - společný násobek, společný dělitel	M OSV
- převádí zlomky na des. čísla a naopak - porovnává zlomky - provádí početní operace s racionálními čísly	**Racionální čísla.** - vztah mezi zlomky a desetinnými čísly - početní úkony se zlomky, smíšenými čísly - složený zlomek	M OSV
- umí vyjádřit poměr mezi danými hodnotami - zvětšuje a zmenšuje veličiny v daném poměru - dělí celek na části v daném poměru - pracuje s měřítky map a plánů - využívá trojčlenku při řešení slovních úloh - určí vztah přímé a nepřímé úměrnosti	**Poměr. Přímá a nepřímá úměrnost.** - zvětšení a zmenšení v daném poměru - rozdělení dané hodnoty v daném poměru - měřítko - přímá a nepřímá úměrnost - trojčlenka	M OSV
- chápe pojem procento a promile - řeší slovní úlohy s procenty a promile	**Procenta.** - základ, procentová část, počet procent - promile - slovní úlohy	M OSV
- určí druhou mocninu a odmocninu	**Druhá mocnina a odmocnina.** - určení druhých mocnin a odmocnin	M OSV
- počítá délky stran pravoúhlého trojúhelníku - umí využít poznatky ve slovních úlohách	**Pythagorova věta.** - výpočet délek stran v pravoúhlém trojúhelníku - užití Pythagorovy věty	M OSV
- zapíše číslo ve tvaru a . 10^n pro $1 < a < 10$, - provádí početní operace s mocninami s přirozeným mocnitelem	**Mocniny s přirozeným mocnitelem.** - zápis čísla pomocí mocnin deseti - početní operace s mocninami s přirozeným mocnitelem	M OSV

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - vyřeší daný problém aplikací získaných matematických poznatků a dovedností - řeší slovní úlohy (pomocí lineárních rovnic, úvahou...) - zdůvodní zvolený postup řešení	**Slovní úlohy.** - slovní úlohy	M OSV
- rozkládá výraz na součin (vytýkáním, pomocí vzorců) - provádí početní operace s lomenými výrazy	**Výrazy a mnohočleny** - početní operace s mnohočleny - úpravy výrazů pomocí vzorců - rozklad výrazů na součin - početní operace s lomenými výrazy	M OSV
- řeší rovnice včetně rovnic s neznámou ve jmenovateli	**Rovnice s neznámou ve jmenovateli.** - lineární rovnice - rovnice s neznámou ve jmenovateli	M OSV
- řeší soustavu dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými (metoda sčítací a dosazovací) - řeší slovní úlohy pomocí soustav lineárních rovnic	**Soustavy rovnic**. - soustava lineárních rovnic se dvěma neznámými - slovní úlohy řešené pomocí soustav lineárních rovnic	M OSV
	Zhodnocení a řešení příkladů z přijímacích zkoušek	M OSV
	Základy statistiky. - základní pojmy ze statistiky - projekt – statistické šetření	M OSV

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda
Vyučovací předmět: **Seminář z přírodopisu**
7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - uvede zásady pro pozorování v přírodě -připraví mikroskopický preparát, pozoruje, zakreslí -aplikuje v praxi pravidla zakládání a sledování pokusu -prokáže orientaci v odborné literatuře	**Metody zkoumání přírody**, záznamy pozorování, práce s literaturou, pokusy, pravidla bezpečnosti práce	EV – rozmanitosti přírody, probudit citový vztah k živé přírodě
-ovládá základní rozlišení zvířat na bezobratlé a obratlovce -orientuje se pomocí literatury v přesnějším rozlišení kmenů, tříd a řádů -popíše vnitřní a vnější stavbu živočichů za použití lupy, mikroskopu, odborné literatury -snaží se popsat formy chování zvířat, život ve skupině -objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí -zhodnotí význam živočichů v přírodě a pro člověka -zaujme postoj k funkci ZOO, k odchytům volně žijících zvířat a zvířat v laboratorním výzkumu	**Systematika živočichů** *Bezobratlí živočichové* Měkkýši Kroužkovci Pavoukovci Korýši Hmyz *Obratlovci* Paryby, ryby Obojživelníci, plazi Ptáci Savci	Ch, Z EVVO narušení přírodní rovnováhy, lidské aktivity a problémy životního prostředí – vymírání živočišných druhů, ekologické havárie VMEGS ohrožené druhy, nezákonný lov
-ovládá základní rozlišení na nižší a vyšší rostliny, výtrusné, nahosemenné a krytosemenné rostliny -orientuje se v určovacích klíčích podle otázek -pomocí literatury a přímého pozorování určí hlavní znaky dané rostliny -pozoruje průběh života a rozmnožování rostlin na dostupných druzích -pozná a popíše vybrané rostliny -chápe význam lesů, léčivých a hospodářských rostlin -vytvoří herbář, aranžuje květiny	**Systematika rostlin** *Výtrusné rostliny* – mechorosty, kapradiny *Semenné rostliny* – části těla – kořen, stonek, list, květ, plod Jehličnany Krytosemenné rostliny – listnaté stromy a keře, vybrané čeledě rostlin Tvorba herbáře	VV EVVO význam a ochrana lesa, léčivé rostliny EGS – hospodářsky významné plodiny, potravinové zdroje

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Vyučovací předmět: volitelný předmět **Výtvarné činnosti**
Tento plán vychází ze ŠVP pro předmět výtvarná výchova v daném ročníku. Při výuce se přihlíží k zájmu žáků a respektuje se jejich zvýšená motivace pro výtvarnou tvorbu.

7. ročník

Výstup	Učivo	Vazby a přesahy
Žák: - experimentuje s různorodými materiály pro vizuálně obrazná vyjádření, vytváří v ploše i v prostoru jejich neobvyklé kombinace - zvládá a používá vybrané techniky pro vyjádření svých myšlenek a představ, hledá jejich neobvyklé kombinace - popíše subjektivní psychologický účinek barev a jejich symbolické významy - ověřuje a využívá kompoziční principy, a to jak při vlastní tvorbě, tak při interpretaci vizuálně obrazných vyjádření vlastních i uměleckých	- kombinace neobvyklých materiálů - plošné a prostorové vyjádření - uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, v prostoru a časovém průběhu a vyjádření vztahů pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém a dynamickém vyjádření - - malba temperou, suchým pastelem, kresba tužkou, perem, uhlem, fixem - originalita, projekce vlastních prožitků se zaměřením na volbu nebo kombinaci výtvarných technik - - harmonie, disharmonie, vyjádření pocitů se slovním komentářem - nauka o barvách (jas, tón, lomená barva, pestré a nepestré barvy, míchání barev) - - kompozice (dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez) - kontrast, harmonie - emotivní obsah nefigurativních i figurativních obrazových prostředků	OSV Smyslové vnímání Organizace vlast. času Kreativita Nápad a originalita Komunikace, respektování, spolupráce (skupina, třída) Řešení konfliktů

OBSAH

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE 2

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY 3

2.1 Velikost a úplnost školy 3

2.2 Vybavení školy 3

2.3 Charakteristika pedagogického sboru 4

2.4 Dlouhodobé projekty 4

2.5 Školní parlament 4

2.6 Spolupráce se zákonnými zástupci žáků 4

2.7 Školská rada 5

2.8 Partneři školy 5

3. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU 6

3.1 Pojetí školního vzdělávacího programu, zaměření školy 6
3.1.1 Kompetence k učení 6
3.1.2 Kompetence k řešení problémů 7
3.1.3 Kompetence komunikativní 7
3.1.4 Kompetence sociální a personální 7
3.1.5 Kompetence občanské 8
3.1.6 Kompetence pracovní 9
3.1.7 Kompetence digitální 9

3.2 Poskytování poradenských služeb ve škole 10
3.2.1 Zaměření poradenských služeb 10
3.2.2 Kariérové poradenství 10

3.2.3 Prevence sociálně patologických jevů 11
3.2.4 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami 11
3.2.5 Pojetí vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními 11
3.2.6 Systém péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními 12
3.2.7 Podmínky vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními 12
3.2.8 Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných 12
3.2.9 Pojetí péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole 12
3.2.10 Systém péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole 13

3.3 Začlenění průřezových témat 13
3.3.1 PT 1 Osobnostní a sociální výchova 13
3.3.2 PT 2 Výchova demokratického člověka 17
3.3.3 PT 3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech 19
3.3.4 PT 4 Multikulturní výchova 21
3.3.5 PT 5 Environmentální výchova 23
3.3.6 PT 6 Mediální výchova 25

3.4 Řízení a organizace výuky 28
3.4.1 Ročníkové řízení a plánování 28
3.4.2 Řízení a koordinace práce učitelů 28
3.4.3 Řízení a koordinace práce žáků 28

3.5 Hodnocení žáků 28
3.5.1 Pravidla hodnocení žáků 28
3.5.2 Klasifikace 29
3.5.3 Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci 30
3.5.4 Klasifikace žáka 30
3.5.5 Stupně hodnocení a klasifikace 30
3.5.6 Hodnocení žáků ve vědomostních předmětech 31
3.5.7 Klasifikační stupnice 32
3.5.8 Hodnocení žáků v ostatních předmětech: 34
3.5.9 Slovní hodnocení 36
3.5.10 Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni: 39
3.5.11 Klasifikace žáků se specifickými vývojovými poruchami 39
3.5.12 Zásady hodnocení žáků mimořádně nadaných a talentovaných 39
3.5.13 Sebehodnocení žáka 40
3.5.14 Hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany ČR 41

3.5.15 Komisionální a opravné zkoušky....41
3.5.16 Jiný způsob plnění povinné školní docházky....42
3.5.17 Výchovná opatření....42

3.6 Autoevaluace školy – vlastní hodnocení....43
3.6.1 Cíle vlastního hodnocení....43
3.6.2 Oblasti vlastního hodnocení....43
3.6.3 Kritéria vlastního hodnocení....44
3.6.4 Nástroje vlastního hodnocení....44
3.6.5 Časové rozvržení vlastního hodnocení....44
3.6.6 Harmonogram autoevaluačních činností....45

4. UČEBNÍ PLÁN....46

4.1 VZDĚLÁVACÍ OBLAST JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE....48
4.1.1 ČESKÝ JAZYK A LITERATURA....48
4.1.2 ANGLICKÝ JAZYK....31
4.1.3 NĚMECKÝ JAZYK....57

4.2 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE....70
4.2.1 MATEMATIKA....70

4.3 VZDĚLÁVACÍ OBLAST JAZYK INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE....99
4.3.1 INFORMATIKA....99

4.4 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A JEHO SVĚT....116
4.4.1 PRVOUKA....124
4.4.2 PŘÍRODOVĚDA....132
4.4.3 VLASTIVĚDA....139

4.5 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A SPOLEČNOST....146
4.5.1 DĚJEPIS....147
4.5.2 OBČANSKÁ VÝCHOVA....165

4.6 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A PŘÍRODA....188
4.6.1 FYZIKA....192
4.6.2 CHEMIE....210

4.6.3 PŘÍRODOPIS....224
4.6.4 ZEMĚPIS....239

4.7 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: UMĚNÍ A KULTURA....253
4.7.1 HUDEBNÍ VÝCHOVA....254
4.7.2 VÝTVARNÁ VÝCHOVA....270

4.8 ČLOVĚK A ZDRAVÍ....296
4.8.1 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: VÝCHOVA KE ZDRAVÍ....297
4.8.2 TĚLESNÁ VÝCHOVA....306

4.9 VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE....337
4.9.1 PRACOVNÍ ČINNOSTI....339

4.10 VOLITELNÉ PŘEDMĚTY....365